

PROGRAMMAREKENING 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Rekening in één oogopslag	5
Leeswijzer	9
Programmaplan.....	10
Programma 1 Vitaliteit	11
Programma 2 Leefomgeving	31
Programma 3 Bedrijvigheid	64
Programma 4 Bestuur en ondersteuning.....	74
Algemene dekkingsmiddelen.....	92
Paragrafen	97
Paragraaf Lokale heffingen	98
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	103
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	107
Paragraaf Financiering	117
Paragraaf Bedrijfsvoering	124
Paragraaf Verbonden partijen	128
Paragraaf Grondbeleid	141
Paragraaf Corona	155
Financiële jaarrekening	158
Balans	159
Totaaloverzicht resultaat per programma	161
Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	163
Toelichting op de balans.....	166
Toelichting op de programma's	176
Overzicht van incidentele baten en lasten	198
Structureel evenwicht	201
Bijlage 1: SISA-verantwoording	202
Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten	212
Bijlage 3: Wet normering topinkomens	219
Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves.....	221
Bijlage 5: Rapportage Interbestuurlijk toezicht.....	222
Bijlage 6: Overhevelingen	224
Bijlage 7: Risico-inventarisatie	230
Bijlage 8: Overzicht baten en lasten per taakveld	232

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de jaarrekening over het jaar 2020. Wij leggen hiermee als college verantwoording af over ons gevoerde beleid in 2020. Het jaar 2020 stond in het teken van het op orde krijgen van onze financiële positie in de toekomst. Met dit voornemen zijn we het jaar gestart. En dat is grotendeels gelukt. Maar het jaar is ook anders gelopen dan gedacht door de coronacrisis.

Financiële resultaten

We sluiten het jaar af met een positief saldo van €1,3 miljoen. De begroting van 2020 was opgebouwd uit twee delen: het uitstellen van nieuw beleid en het behouden van gemaakte afspraken. Het resultaat is onder andere ontstaan door niet volledig uitgevoerde activiteiten. Deze activiteiten zullen in 2021 worden uitgevoerd als het voorstel tot overhevelingen wordt overgenomen. Een ander gunstig effect op het resultaat vormen de incidentele winstnemingen binnen de projecten De Waterkanten van € 815.000 en op het Heemskerkplein van € 495.000. De verwachting bij de tweede tussenrapportage 2020 was dat een winst genomen kon worden op de Waterkanten van € 650.000 (dit bedrag was wel gemeld, maar niet verwerkt bij de 2e Tussentijdse rapportage).

Coronacrisis

We kunnen bij het terugkijken op het jaar 2020 niet heen om de coronacrisis. Ook Lisse had en heeft te maken met deze langdurige crisis die zonder uitzondering alle gemeentelijke taakvelden en alle gemeentelijke bestuurslagen raakt. Wat ons is opgevallen zijn de vele initiatieven en de saamhorigheid in Lisse. Veel mensen en organisaties zijn voor elkaar opgestaan en hebben elkaar geholpen. Wat is dat fijn! We hopen dat we dit, na de coronacrisis, voor elkaar blijven doen en naar elkaar omkijken.

Een prominente rol voor de gemeente is tijdens deze crisis het uitvoeren en handhaven van de landelijke maatregelen die opgelegd zijn door de Rijksoverheid. Maar daarnaast hebben we lokaal gekeken wat wij konden doen of organiseren. Want deze crisis heeft voor iedereen impact; jong en oud, gezond en kwetsbaar.

We hebben voor ondernemers die getroffen werden door de crisis via de ISD Bollenstreek de landelijke compensatieregelingen laten uitvoeren. In samenspraak met de horeca van Lisse zorgden we ervoor dat de terrassen konden worden uitgebreid en dat er geen precariobelasting in 2020 is geheven. We hebben meerdere lokale reclamecampagnes gevoerd om inwoners te attenderen op het lokaal winkelen; want alleen zo blijft de detailhandel in de toekomst bestaan. En we hebben veelvuldig contact met supermarkten en andere voedselwinkels over het corona-proof winkelen tijdens deze pandemie.

Ook hebben we veel aandacht geschonken aan het in verbinding zijn en blijven met onze inwoners en organisaties, zoals scholen, (sport-)verenigingen, zorginstellingen en kerken. Er is een campagne tegen eenzaamheid gelanceerd, die de komende tijd blijft doorlopen. En als college hebben we meerdere (online) gesprekken gevoerd met welzijnsinstellingen en andere hulporganisaties die anderen in deze moeilijke tijden helpen. Daarbij was altijd de insteek van het gesprek om te horen hoe het gaat en om te kijken of we vanuit de gemeente, binnen onze mogelijkheden, iets kunnen bijdragen.

En naast al het extra werk voor de coronacrisis droegen we zorg voor zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en noodzakelijke (digitale) besluitvorming van de gemeente.

De extra uitgaven die we als gevolg van de coronacrisis hebben moeten maken, zijn volledig gedekt vanuit de compensatie van het Rijk. Het restantbedrag willen we overhevelen naar 2021. Corona heeft geen direct effect op het saldo van de jaarrekening.

Samen op weg naar een gezonde en solide toekomst voor Lisse

We zijn samen met onze inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties op een vernieuwende wijze op weg naar een gezonde toekomst. Een toekomst met een duurzame woon- en werkomgeving, een goed voorzieningenniveau in het centrum van de Bollenstreek met daarbij oog voor een gezonde financiële positie van Lisse. Dat doen we door te werken aan onze omgevingsvisie, waarvoor we in het najaar 2020 actief inwoners hebben betrokken en ondervraagd over hoe zij naar de toekomst van Lisse kijken.

Ook in de fysieke omgeving van Lisse hebben we het afgelopen jaar mooie resultaten bereikt zoals het starten van verschillende bouwtrajecten: de bouw van de Ter Specke sporthal, starterswoningen bij bouwlocatie Plan 4, de verkoop van de Cardeaschool en de start van het bouwproject Elka. Ook het beheer van openbare buitenruime is weer in eigen handen gekomen in 2020. We hebben ingezet op veiligheid door een actieve aanpak rondom georganiseerde criminaliteit op te zetten. Daarbij is in 2020 gedurende de coronacrisis duidelijk geworden dat er in Lisse veel zorg en aandacht is voor elkaar: we hebben samen met inwoners, ondernemers en verenigingen een enorme inspanning geleverd elkaar in dit bijzondere jaar te helpen en bij te staan.

De komende periode dragen we zorg voor het verder realiseren van onze ambities uit het coalitieprogramma.

Financieel solide toekomst, naar een toekomstbestendige begroting

Vanaf 2021 werken we aan een plan om de financiële positie van de gemeente op het gebied van de solvabiliteit en de schuldpositie te verbeteren. We voelen ons als college verantwoordelijk voor de toekomstbestendigheid van ons dorp, ook financieel. Ons eerste doel op dit moment is echter het maatschappelijk en economisch leven in dit coronatijdperk zo normaal mogelijk te laten verlopen.

Trots

Wij zijn trots op Lisse als het centrum van de Bollenstreek. Als gemeente staan wij dankzij Keukenhof nationaal en internationaal op de kaart als toeristische bestemming. Ondanks de crisis en een Keukenhof die in 2020 gesloten bleef kon de hele wereld met prachtige drone-beelden de bollenvelden in bloei zien staan. Niet voor niets eindigde Lisse hoog in de ranglijst van 'beste woongemeente van Nederland'. Een resultaat waar we samen trots op kunnen zijn en aan moeten blijven werken. Hierdoor blijft Lisse een gemeente waar iedereen meetelt en meedoet!

Namens het college,
Kees van der Zwet
Wethouder Financiën

Rekening in één oogopslag

Inleiding

In de rekening in één opslag wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de financiële resultaten over het gevoerde beleid in 2020. Daarnaast worden ook de belangrijkste financiële trends weergegeven, waaronder de ontwikkeling van het resultaat, de financiële kengetallen en toekomstbestendig begroten. Voor een meer gedetailleerd inzicht in de beleidsprestaties en de bijbehorende financiën verwijzen wij u door naar de programma's.

Financiën

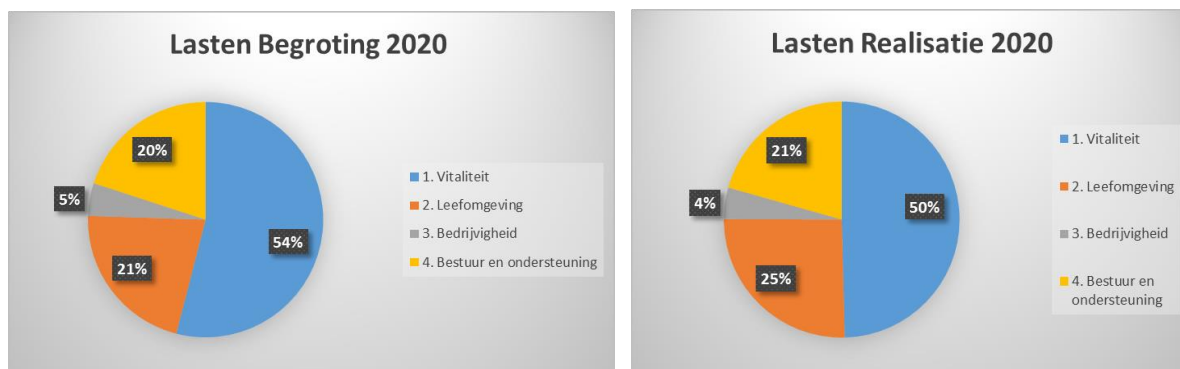
Het jaar 2020 sluiten we af met een positief resultaat van € 1.325.939 (in 2019 € 416.985 positief). Bij de 2e Tussentijdse Rapportage 2019 werd nog een negatief resultaat geraamd van afgerond € 1.582.000. Het verschil tussen het geraamde en werkelijke resultaat is afgerond € 2,9 miljoen.

Het resultaat is onder andere ontstaan door niet volledig uitgevoerde activiteiten. Deze activiteiten zullen in 2021 worden uitgevoerd als het voorstel tot overhevelingen wordt overgenomen. Een ander gunstig effect op het resultaat vormen de incidentele winstnemingen binnen de projecten De Waterkanten van € 815.000 en op het Heemskerkplein van € 495.000. De verwachting bij de tweede tussenrapportage 2020 was dat een winst genomen kon worden op de Waterkanten van € 650.000 (dit bedrag was wel gemeld, maar niet verwerkt bij de 2e Tussentijdse rapportage).

Lasten

Begroot was dat de gemeente € 59,5 miljoen aan lasten uit zou geven. In werkelijkheid is dit € 63,0 miljoen geworden. Dit verschil wordt, naast de effecten van de coronacrisis binnen het sociaal domein, grotendeels veroorzaakt door een wijziging met betrekking tot de administratie van het grondbeleid. De lasten en de baten worden, met ingang van 2020, via de exploitatie verantwoord en via een afrekening naar de balans gebracht. Dit zorgt in 2020 voor € 3,5 miljoen meer baten en lasten in programma 3.

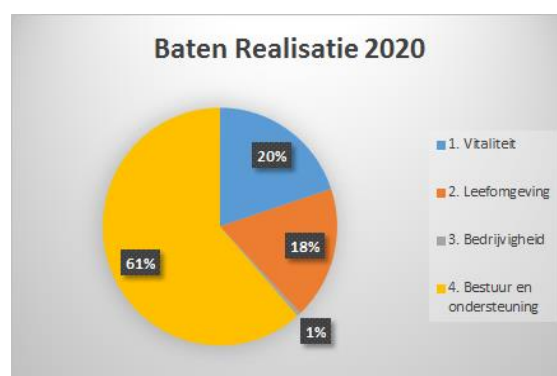
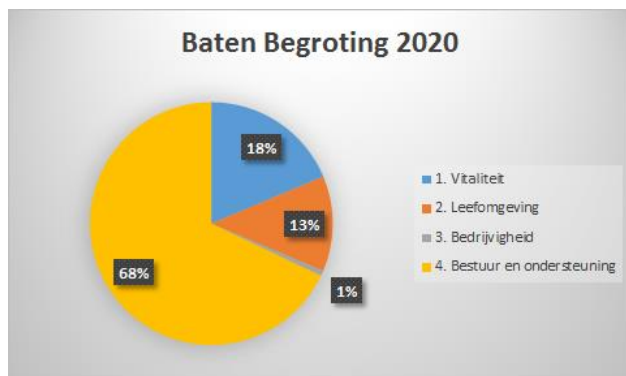
In onderstaande figuren zijn per programma het aandeel in het totaal van de lasten opgenomen voor de gewijzigde begroting en de jaarrekening. Hierin is zichtbaar dat aan de lastenkant programma Vitaliteit het grootste is.

Baten

Begroot was dat de gemeente € 58,0 miljoen aan baten zou ontvangen. In werkelijkheid is dit € 65,5 miljoen geworden. Dit verschil wordt, naast de effecten van de coronacrisis binnen het sociaal domein, grotendeels veroorzaakt door een wijziging met betrekking tot de administratie van het grondbeleid. De lasten en de baten worden, met ingang van 2020, via de exploitatie verantwoord en via een afrekening naar de balans gebracht. Dit zorgt in 2020 voor € 3,5 miljoen meer baten en lasten in programma 3. Daarnaast zijn de inkomsten € 1,3 miljoen hoger door de winstnemingen op de projecten Waterkanten en Heemskerkplein. Ook zijn de opbrengsten hoger als gevolg van de compensatiepakketten corona vanuit het Rijk.

In onderstaande figuren zijn per programma het aandeel in het totaal van de baten opgenomen voor de gewijzigde begroting en de jaarrekening. Hierin is zichtbaar dat aan de batenkant is dat het programma Bestuur en ondersteuning waar de ontvangen van het gemeentefonds worden verantwoord.

Resultaat

Een overzicht van de totalen, saldi en afwijkingen per programma geeft het volgende beeld:

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2019	2020	2020	2020
Programma 1. Vitaliteit	Lasten	-25.187	-26.177	-30.247	-29.112
	Baten	4.893	4.492	6.677	7.553
Saldo		-20.294	-21.685	-23.570	-21.559
Programma 2. Leefomgeving	Lasten	-13.991	-13.550	-12.801	-15.991
	Baten	8.109	6.999	6.999	11.154
Saldo		-5.883	-6.551	-5.802	-4.838
Programma 3. Bedrijvigheid	Lasten	-2.487	-2.666	-2.682	-2.691
	Baten	355	392	356	290
Saldo		-2.132	-2.274	-2.326	-2.401
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-2.763	-2.058	-2.325	-2.555
	Baten	519	468	599	1.021
Saldo		-2.244	-1.590	-1.725	-1.533
Saldo programma's		-30.553	-32.100	-33.423	-30.331

Algemene dekkingsmiddelen:

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	31.078	29.646	30.607	31.078
Belastingen overig	Saldo	1.856	1.848	1.838	1.856
Overhead	Saldo	-9.833	-8.398	-9.350	-9.833
Overige baten en lasten	Saldo	-32	-64	-64	-32
OZB niet-woningen	Saldo	2.327	2.083	2.083	2.327
OZB woningen	Saldo	2.672	2.748	2.748	2.672
Treasury	Saldo	565	1.123	1.106	565
Saldo algemene dekkingsmiddelen		28.633	28.986	28.968	28.633

Saldo voor resultaatbestemming		-3.400	-3.114	-4.454	-1.699
---------------------------------------	--	---------------	---------------	---------------	---------------

Stortingen in reserves

1. Vitaliteit	Lasten	-2.099	-1.912	-1.912	-2.000
2. Leefomgeving	Lasten	-152	0	0	0
3. Bedrijvigheid	Lasten	-50	0	0	0
4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	0	0	0	0
Totaal stortingen in reserves		-2.301	-1.912	-1.912	-2.000

Onttrekkingen reserves

1. Vitaliteit	Baten	4.235	3.551	4.145	3.856
2. Leefomgeving	Baten	1.208	410	370	569
3. Bedrijvigheid	Baten	90	0	49	299
4. Bestuur en ondersteuning	Baten	797	220	220	301
Totaal onttrekkingen uit reserves		6.330	4.181	4.784	5.025

Resultaat na bestemming		630	-845	-1.582	1.326
--------------------------------	--	------------	-------------	---------------	--------------

Voor een toelichting verwijzen wij naar de programma's en de paragrafen. Van de ontwikkelingen bent u gedurende het jaar via de tussentijdse rapportages op de hoogte gehouden.

Financiële positie

De weerstandsratio komt uit op 2,6 en valt daardoor in de categorie 'uitstekend'. Uit de ratio blijkt dat de gemeente nog steeds in staat blijkt om tegenvallers op te vangen.

Recapitulatie kengetallen per 31-12	rek. 2019	Begr. 2020	rek. 2020
Netto schuldquote	142,4%	168,9%	119,8%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	125,5%	150,4%	106,8%
Solvabiliteitsratio	20,0%	16,4%	18,8%

De schuldpositie en de solvabiliteit van de gemeente vragen nog steeds om de nodige aandacht. De solvabiliteit per 31 december 2020 is 18,8%. Hiermee ligt het boven het niveau van de begroting 2020. Dit wordt veroorzaakt doordat het resultaat 2020 positief is uitgevallen. Uit de begrote solvabiliteit (in de Begroting 2021) voor de periode tot en met 2024 blijkt dat de solvabiliteit verder afneemt.

Het kengetal voor de schuldpositie bedraagt 119,8% en gecorrigeerd voor verstrekte leningen komt die uit op 106,8%. Aan het einde van 2020 blijft de gemeente nog binnen de 130% norm, dit wordt veroorzaakt doordat de baten in 2020 fors hoger liggen als gevolg van de corona compensatie en de winstnemingen. De verwachting meerjarig is dat de netto schuldquote boven 130% komt en blijft.

In het kader van Toekomstbestendig begroten wordt verder gewerkt om de begroting van Lisse structureel meerjarig op orde te krijgen en daarmee ook de financiële positie van Lisse.

Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmarekening wordt door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven en bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit het programmaplan en de paragrafen.

Vanaf 2019 kent **het programmaplan** de door de raad vastgestelde programma-indeling:

1. Vitaliteit
2. Leefomgeving
3. Bedrijvigheid
4. Bestuur en ondersteuning

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Met deze indeling van de programma's en de daarbinnen opgenomen thema's ontstaat een logische clustering van beleid waarmee de integraliteit en programmasturing worden vergroot. Daarnaast sluiten het coalitieakkoord, de programmabegroting en de programmarekening zo meer op elkaar aan. Elk thema bevat een clustering van de landelijk voorgeschreven taakvelden.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de te bereiken doelstellingen ("wat wilden wij bereiken?"). Vervolgens wordt middels de activiteiten ("wat hebben wij daarvoor gedaan?") aangegeven op welke wijze we deze doelstellingen hebben bereikt. Deze activiteiten hebben in 2020 onze speciale aandacht gehad. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waar geen verdere bijzonderheden over te melden zijn, zijn evenals vorig jaar, niet meer in de toelichting opgenomen.

Elk thema wordt afgesloten met de verplichte beleidsindicatoren en waar van toepassing de prestatie-indicatoren. De beleidsindicatoren zijn verplicht voorgeschreven gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat heeft het gekost?" In dit overzicht staan per taakveld de lasten en baten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 treft u mogelijk afrondingsverschillen in totaalstellingen aan. Na de vier programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting.

Naast het programmaplan geven de paragrafen een totaaloverzicht van de in diverse programma's opgenomen elementen. Zoals de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen of Verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaard indeling van het BBV.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat onder meer uit de grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening, een overzicht van de lasten en baten inclusief toelichting, de balans inclusief toelichting, een overzicht van de investeringen, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde lasten en baten per taakveld.

Programmaplan

Programma 1 Vitaliteit

Trends en ontwikkelingen

Positieve leefstijl

Gezondheid is een integraal onderdeel van beleid en loopt als een rode draad door alle ontwikkelingen. Inzet is het bereiken van gezondheidswinst via het promoten van een positieve leefstijl en het stimuleren van sporten en bewegen.

Gezondheid wordt niet gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Sport en bewegen bevordert de gezondheid, sociale integratie en participatie. Regelmatig bewegen werkt dus preventief en is een van de goedkoopste en beste remedies om een betere gezondheid te krijgen en te houden. Hoe vaker, langer en intensiever, hoe beter.

Sociaal domein

De implementatie en doorontwikkeling van de decentralisatie in het sociale domein is een langdurig proces. De gemeenten hebben de nieuwe taken goed overgenomen (transitie), maar de transformatie is niet af. Juist in het vraagstuk van de decentralisaties is innovatie en creativiteit noodzakelijk om binnen een aanvaardbaar budget goede kwaliteit hulp te verlenen. Regiogemeenten in de Bollenstreek en in Holland Rijnland werken hierbij intensief samen.

In 2020 zijn we gestart met het maken van een maatschappelijke agenda. Hierin zal een integrale visie voor het sociaal domein komen te staan, met een aantal opgaven met ambities voor de komende tijd. Op deze wijze werken we aan een integrale aanpak van maatschappelijke opgaven samen met onze partners.

De kosten voor de jeugdhulp en Wmo zijn een blijvende zorg. Dit is een landelijke probleem waar gemeenten gezamenlijk aandacht voor vragen bij het Rijk.

Wet inburgering

In 2022 zal de nieuwe Wet Inburgering in gaan. Gemeenten krijgen dan de regie op inburgering, gaan inburgeringstrajecten inkomen en inburgeraars een traject op maat aanbieden. In 2020 zijn de voorbereidingen gestart.

Wijziging Participatiewet

Met de Participatiewet wil de overheid meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk krijgen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de re-integratie van mensen die nog kunnen werken, maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. Er wordt gewerkt aan een wijziging op de Participatiewet om dit beter te gaan doen. Het moet voor werkgevers en werkzoekenden makkelijker worden, ook voor mensen met een beperking. De wijziging moet ook zorgen dat mensen met een arbeidsbeperking meer duurzaam werk krijgen (dus minder kortlopende contracten). Het is nog onzeker wanneer de wijziging zal ingaan.

Onderwijs

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een leven lang leren stimuleren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Uitvoeren van de businesscase Onderwijs en Arbeidsmarkt.	De business case 'Onderwijs en Arbeidsmarkt' is opgenomen in de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek en richt zich hoofdzakelijk op de vraag van bemensing van de arbeidsmarkt. Door (aanstaande) tekorten is er beperkt aandacht voor doelgroepen, simpelweg omdat alle verschillende groepen nodig zullen zijn. Coördinatie op uitvoering van de business case is op afstand geplaatst, namelijk bij de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB). Eind 2019 hebben verschillende onderwijsinstellingen en de EBDB een overeenkomst ondertekend hoe invulling gegeven zal worden aan de bovengenoemde business case. Vervolgens zijn (eerste) dialoogsessies met o.a. ondernemers en onderwijsinstellingen georganiseerd. Op basis hiervan worden (uitvoerings)afspraken geformuleerd. Uitvoering is in handen van de projecteigenaar. Rapportage is aan EBDB en zal geschieden in de jaarrapportage van EBDB.

A2	Opstellen van een regionaal beleidsplan volwasseneneducatie met lokale uitvoering .	Binnen Holland Rijnland is in 2020 het regionale programma aanpak laaggeletterdheid 2020-2024 opgesteld. Op basis van dit plan is er in 2020 een begin gemaakt met het opstellen van een Taalpact voor de Duin- en Bollenstreek. Daarin worden de 5 actielijnen uit dat regionale plan verder uitgewerkt. Daarnaast wordt in het Taalpact de verbinding tussen laaggeletterdheid en andere beleidsterreinen zichtbaar gemaakt en gehouden. Allemaal met het doel om laaggeletterdheid in de Duin- en Bollenstreek te voorkomen en te bestrijden. Het afgelopen jaar hebben verschillende (taal)aanbieders hun expertise ingezet. Zo is de MareGroep een pilot gestart met de naam 'Taal op de werkvloer'. Deze training is gericht op het verhogen van het taalniveau van medewerkers. Ook zijn het afgelopen jaar eerstelijns zorgverleners (apothekers, fysiotherapeuten, huisartsen) getraind op het herkennen en signaleren van laaggeletterdheid. De voorbereidende fase van het Taalpact heeft eind 2020 plaatsgevonden. Deze voorbereiding bestond uit de vorming van een werkgroep, bestaande uit beleidsambtenaren van Noordwijk en HLT, een medewerker van Stichting lezen & schrijven en de projectleider van het Taalhuis Bollenstreek. Door deze werkgroep werd een bijeenkomst voorbereid met partnerorganisaties, die op 4 februari 2021 heeft plaatsgevonden. Doel daarvan is informatie verschaffen over wat laaggeletterdheid is, meer ruchtbaarheid geven aan het onderwerp en ophalen wat er regionaal door partners al gedaan wordt om laaggeletterdheid te bestrijden. In september 2021 moet het Taalpact klaar zijn en ondertekend worden, waaraan een persmoment gekoppeld wordt.
A3	Interventies uitvoeren voor het terugbrengen van (digitale) laaggeletterdheid, onder andere door Taalhuis en samenwerking met de Maregroep.	De interventies vormen onderdeel van de vijf actielijnen uit het regionale programma aanpak laaggeletterdheid 2020-2024 en het op te stellen Taalpact voor de Duin- en Bollenstreek

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Onderwijs is optimaal in staat om leerlingen uit te rusten met digitale vaardigheden voor de aansluiting op de arbeidsmarkt.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Interventies uitvoeren voor het terugbrengen van (digitale) laaggeletterdheid (onder andere via de bibliotheek)	Door de corona crisis heeft het digitale werken in het onderwijs een snelle ontwikkeling doorgemaakt. Docenten en leerlingen hebben toegang tot apparatuur en licenties. Er is geen noodzaak meer om hiervoor geld te reserveren in de vorm van het digifonds onderwijs. Het budget kan vervallen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer leerlingen tijdig (binnen 3 maanden) op een passende onderwijsplek met jeugdhulp waar passend en nodig, met de nadruk op normaliseren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	In samenwerking met onderwijs en de jeugdhulppartners inzetten op de juiste zorg op het juiste moment en de juiste plek.	In het Programma Voortijdig Schoolverlaten zijn verschillende maatregelen opgenomen die als doel hebben de leerling een passende plek in het onderwijs te bieden. Ook in 2020 zijn leerlingen via die maatregelen ondersteund (bijvoorbeeld Pluscoach, maar dan digitaal vanwege de Corona maatregelen)
C2	Onderwijs betrekken bij de inkoop jeugdhulp voor de periode 2021 en daarna.	Het onderwijs (vertegenwoordigd door de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs) heeft in 2020 aan tafel gezeten met de inkoop jeugdhulp om het segment onderwijs binnen de inkoop mede vorm te geven. Dit proces loopt door in 2021.
C3	Uitvoeren ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda 2018-2020 (REA).	Ondanks de Corona maatregelen hebben we toch veel acties van de Ontwikkelagenda REA uit kunnen voeren. Een daarvan was het toekennen van een subsidie aan de Internationale Schakelklas om extra ondersteuning aan de leerlingen en hun ouders te bieden. Zij gaan hier in 2021 een pilot voor uitvoeren.
C4	Uitvoeren van het vastgestelde Voor-en Vroeg schoolse Educatie (VVE) beleid.	In 2020 is het onderwijskansenbeleid vastgesteld, waarvan het VVE-beleid een onderdeel is. Dit beleid wordt uitgevoerd conform de nota.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Maregroep RDOG	Regionaal Bureau Leerplicht Schoolbesturen Kinderopvangorganisaties Ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten Bibliotheek Eerstelijns voorzieningen

Gezondheid & Vitaliteit

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Voorkomen is beter dan genezen.
Inwoners van Lisse worden gezonder en vitaler.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	In lijn met 6 pijlers van positieve gezondheid (lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen, dagelijks functioneren) versterken wij de samenwerking tussen de eerste lijn gezondheidszorg, welzijn, sport en cultuur. Onder andere het gebruik van 'Lekker in lijf' en 'welzijn op recept' wordt verder gestimuleerd.	De gemeente heeft in 2020 intensief geïnvesteerd in de samenwerking met de eerste lijn en welzijn, onder meer rond kwetsbare ouderen. Verwijzingen op basis van welzijn op recept tussen de eerste lijn en Welzijnskompas nemen toe en ook de samenwerking tussen praktijkondersteuners en welzijn is toegenomen. Daarnaast werd in het kader van corona tussen gemeente en het wijksamenwerkingsverband afgestemd rond de zorg van onze kwetsbare inwoners. De gemeente neemt, waar nodig, deel aan het door de eerste lijn opgezette werkgroep ouderen. In het eerstelijns wijksamenwerkingsverband zijn inmiddels meer dan 20 praktijken (medisch en paramedisch) aangesloten. We zijn met dit wijksamenwerkingsverband in gesprek en zij willen aansluiten bij het sportakkoord.
A2	Uitvoering Preventieakkoord voor gezonde leefstijl. In 2018 is het Nationaal Preventieakkoord vastgesteld en dit verplicht ons om eigen beleid te maken op het terrein van roken, alcohol en overgewicht. Dit draagt bij aan de ambitie van Lisse voor het bevorderen van gezonde leefstijl. Onder andere op basis van gesprekken in 2019 met de eerste lijn, Zorg & Zekerheid en Welzijn, stellen we beleid en een uitvoeringsnota voor 2020 - 2024 op.	Het sportakkoord wordt doorontwikkeld naar een preventieakkoord. Het eerstelijns wijksamenwerkingsverband gaat hierbij aansluiten. Hierbij is aandacht voor zowel het geestelijk en lichamelijk welbevinden van jongeren. In 2020 hebben de huisartsen een informatiebijeenkomst over positieve gezondheid bijgewoond als onderdeel om de verwijzing naar welzijn te vergemakkelijken. We zien de inzet van welzijn op recept ook toenemen. Daarnaast weten praktijkondersteuners en welzijnsadviseurs elkaar beter te vinden. In maart/april 2021 willen we het nieuwe preventieakkoord middels ondertekening bekrachtigen. Dankzij samenwerking met de zorgverzekeraar en het wijksamenwerkingsverband is in 2020 een beweegtuin geopend. De nota gezondheidsbeleid wordt vervangen door een preventieakkoord als onderdeel van de uitvoeringsparagraaf Vitaliteit onder de maatschappelijke agenda.
A3	Actualisering van alcohol- en drugsbeleid, in samenwerking met de partners in veiligheid en organisaties zoals Brijder en HALT.	Met de actualisering is in 2020 in regionaal verband een start gemaakt. In 2021 krijgt de lokale uitwerking aandacht.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer inwoners kunnen een leven lang sporten en bewegen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Uitvoeren van de nieuwe nota 'Sporten, bewegen en spelen 2019-2022'. Samen naar een sportief akkoord.	Begin 2020 zijn we gestart met de uitvoering van de nieuwe nota. Door middel van het jaarverslag en een presentatie in Q1 van 2021 worden uw raad en betrokkenen op de hoogte gebracht van de voortgang van de uitvoering van de sportnota.
B2	De sportformateur stelt een uitvoeringsplan op en brengt verschillende sport- en beweeginitiatieven met lokale samenwerkingspartners tot uitvoering.	De Sportformateur heeft begin 2020 het uitvoeringsplan opgeleverd. Het Team Buurtsportcoaches Lisse is gevormd en op de website www.lisseactief.nl zijn beweeginitiatieven van de samenwerkingspartners te vinden voor iedere inwoner van Lisse.
B3	De JOGG (jongeren op gezond gewicht) regisseur gaat uitvoering geven aan het programma jongeren op gezond gewicht. Maakt onderdeel uit van de ambities en doelstellingen vanuit het Meerjarenprogramma 'Sporten, bewegen en spelen 2019-2022'	De Jongeren Op Gezond Gewicht regisseur heeft een plan van aanpak opgeleverd en is gestart met de uitvoering. Dit plan van aanpak is gekoppeld aan het jaarverslag van het Meerjarenprogramma 'Sporten, bewegen en spelen 2019-2022'. Daarnaast maakt de JOGG regisseur onderdeel uit van het Team Buurtsportcoaches Lisse.
B4	Aansluiten bij het opstellen van de omgevingsvisie voor sport, gezondheid en sociale duurzaamheid.	De Sportregisseur is aangesloten bij het opstellen van de Omgevingsvisie en neemt hierin het belang van sport, gezondheid en sociale duurzaamheid mee. De Omgevingsvisie heeft in 2020 vertraging opgelopen door Corona.
B5	Beweeg- en kindvriendelijke locaties realiseren om ongeorganiseerd spelen te stimuleren.	De Speelplekkenkaart Lisse is naar iedere inwoner van Lisse gestuurd. Daarnaast is er een beweegtuin gerealiseerd in het Mondriaanpark met verschillende samenwerkingspartners. Ook is er een start gemaakt met het delen van de visie Bewegen in de openbare ruimte met alle teams binnen de ambtelijke organisatie. Zo kan bewegen in de openbare ruimte bijvoorbeeld meegenomen worden bij nieuwbouwprojecten en andere ruimtelijke ontwikkelingen.
B6	Een deel van het onderhoud, beheer en exploitatie van Ter Specke neerleggen bij de sportverenigingen.	Verenigingen zijn nu voor een gedeelte verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van Ter Specke. Hiervoor zijn nieuwe huur- en exploitatieovereenkomsten getekend waar ook een onderhoudsconvenant aan ten grondslag ligt.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG Hollands Midden (GGD)	Speeltuinverenigingen Uitvoeringsorganisaties maatschappelijk vastgoed Sportaanbieders Zorgaanbieders Onderwijs Wijksamenwerkingsverband Lisse

Sociaal domein

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Voorkomen is beter dan genezen. Mogelijk maken van de inclusieve samenleving in Lisse.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Inventariseren van het beschikbare aanbod.	In 2019 hebben we een overzicht gemaakt van het beschikbare preventieve aanbod voor jeugd. Dit overzicht is gedeeld met de professionals. In 2020 hebben we het gemaakte overzicht van het aanbod van algemene voorzieningen in Lisse en in de andere Duin- en Bollenstreekgemeenten gebruikt bij de ontwikkeling van algemene voorzieningen voor kwetsbare inwoners uit de Maatschappelijke Zorg.
A2	Gebruiken van de monitor sociaal domein (en andere data) om meer zicht op maatschappelijke outcome/effecten te krijgen.	Het rapport 'Langer thuis wonen voor ouderen in Lisse' hebben we besproken in duidingssessies met in- en externe partners. Het rapport nemen we op in de notitie ouderenbeleid Lisse. Het rapport 'Sturen op jeugdhulp' is in juni aan de raad verstuurd. De tweede versie is vertraagd, omdat nog niet alle gegevens beschikbaar waren. De Monitor Sociaal Domein is een project binnen het programma Datagedreven sturen. Dat programma is medio 2020 gestart. We werken eraan om actuele gegevens over jeugdhulp online beschikbaar te stellen. Daarnaast zijn we bezig om de randvoorwaarden voor monitoring van de integrale toegang te realiseren.
A3	Onderzoeken van mogelijkheden naar meer algemene voorzieningen gericht op WMO- dagbesteding (bijv. licht dementerende ouderen) en Participatiewet (bijv. schoolverlaters werkfit maken).	In 2020 is een werkgroep met het onderzoek gestart. Er zijn gesprekken gevoerd met maatschappelijke partners en zorgaanbieders. Daarnaast zijn de doelgroepen in kaart gebracht en de reeds bestaande algemene voorzieningen geïnventariseerd. In 2021 wordt het onderzoek afgerond. Daarna worden er voorstellen gedaan over de inzet van algemene voorzieningen.
A4	Doorontwikkeling van Servicepunt Werk om meer mensen naar werk te begeleiden.	Op 1 juli 2020 heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin en Bollenstreek (GR KDB) de businesscase vastgesteld. Deze borduurt voort op de eerder vastgestelde toekomstvisie. In het afgelopen jaar heeft de doorontwikkeling van het Servicepunt Werk en de MareGroep verder vorm gekregen door de volledige integratie van beide entiteiten. De nieuwe organisatie die gaat ontstaan dient regionaal bekend te komen staan als zijnde een werk-, re-integratie en ontwikkelbedrijf.

A5	Onderzoeken van interventies om de bijstandsinstream te beperken.	Het Servicepunt Werk zet in op duurzame plaatsing van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door in te zetten op duurzaamheid in plaats van kortlopende contracten, wordt de kans op instroom in de bijstand verkleind. Ondanks de Corona crisis is het aantal werklozen nagenoeg gelijk gebleven. De Intergemeentelijke Sociale Dienst voert sinds het begin van de crisis de regeling voor Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandig Ondernemers (TOZO) uit. Als we over het jaar 2020 kijken naar de instroom vanuit de ISD en dus de uitstroom uit de bijstand, dan zien we een zeer beperkte stijging tussen begin en eind 2020. Door de inzet van ondersteunende maatregelen als de TOZO is de stijging gedurende 2020 beperkt gebleven.
A6	Pilot zorg en veiligheid jeugd, d.m.v. een lokale zorg- en veiligheidstafel voor een periode van twee jaar, tot 2021.	Het project zorg en veiligheidstafel is in een digitale vorm voortgezet vanwege Corona maatregelen. Als gevolg van het thuiswerken is het vroegtijdig signaleren van jongeren met overlast gevend en/of crimineel gedrag door de betrokken partijen bemoeilijkt. De problematiek van jongeren 'verdween' meer naar achter de voordeur. Hierdoor zijn er minder aanmeldingen op de zorg en veiligheidstafel geweest. Het project loopt tot oktober 2021 en wordt geëvalueerd.
A7	Uitvoeren pilot 'respijtzorg met verblijf' en met behulp van een analyse van het huidige aanbod komen tot een visie op het faciliteren van de mantelzorger	In het eerste half jaar van 2020 is een onderzoek uitgevoerd onder mantelzorgers naar hun behoefte aan respijtzorg. Op basis van dit onderzoek is de conclusie getrokken, dat er behoefte is aan maatwerk. Dit is niet per definitie respijtzorg met verblijf. De geplande pilot 'respijtzorg met verblijf' wordt daarom niet uitgevoerd in een andere opzet, dan aanvankelijk werd overwogen. In overleg met zorg- en welzijnsorganisaties en Zorg & Zekerheid wordt bekeken hoe zo goed mogelijk maatwerk kan worden geboden om mantelzorgers te ondersteunen. De Regeling 'Huishoudelijke Hulp Toelage. Ondersteuning voor mantelzorgers', die maatwerk mogelijk maakt, is vastgesteld voor 2021. Mantelzorgers kunnen via deze regeling gebruik maken van huishoudelijke hulp, respijtzorg aan huis, een mantelzorgcoach of maatwerk. Ze kunnen verder via Welzijnskompas gebruik maken van individueel advies of aansluiten bij Supportgroepen (lotgenotencontact). Op basis van onderzoek naar tevredenheid met het huidige aanbod werken we aan een visie op mantelzorgondersteuning en -waardering.

A8	Pilots voor gezinnen uitvoeren op het gebied van preventie en vroeg signalering, waar mogelijk in samenwerking met het onderwijs.	Aan het eind van 2020 is een eerste start gemaakt met 'Nu niet zwanger'. In november kwamen ook diverse geboortezorg partijen digitaal bijeen voor 'Kansrijke Start'. Samen met deze partijen worden ambities op het gebied van preventie en vroeg signalering voorbereid, die hun uitwerking krijgen in een actieplan. Pilots kunnen daar een onderdeel van zijn, maar ook verbinden met of versterken van het bestaande. Beide initiatieven lopen de komende jaren nog door. Eind 2020 is ook besloten dat de Internationale Schakelklas in Lisse subsidie krijgt om in een pilot van een jaar (2021) ondersteuning te regelen voor hun leerlingen. Deze ondersteuning is bedoeld om de leerlingen (en hun gezin) beter hun plek te laten vinden in de samenleving. We kijken in de pilot of deze ondersteuning preventief werkt, uiteraard in samenwerking met de reguliere steun zoals Centrum voor Jeugd en Gezin, Jeugd en Gezinsteam en Vluchtelingenwerk.
A9	Gebruik 'Welzijn op Recept' stimuleren bij huisartsen en inwoners	Bij huisartsen en inwoners is de mogelijkheid om gebruik te maken van Welzijn op Recept regelmatig onder de aandacht gebracht, onder andere via welzijnsadviseurs, diverse media en in overleggen. Er zijn afspraken gemaakt over het houden van spreekuur door een welzijnsadviseur in een huisartsenpraktijk. Door de Corona maatregelen is dit nog niet gestart, maar zijn wel de contacten geïntensiveerd. WelzijnsKompas en het wijk Samenwerkingsverband eerste lijn weten elkaar steeds beter te vinden.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Hulp en ondersteuning voor wie het nodig heeft, zodat zij weer 'samenredzaam' zijn.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Inkopen van Jeugdhulp volgens de met aanbieders en onderwijs geformuleerde, subregionale opdracht voor 2021 en verder.	Het inkooptraject loopt volgens planning, met als doel om per 1 januari 2022 nieuwe contracten te kunnen afsluiten met jeugdhulpaanbieders. De nieuwe contracten worden inhoudelijk vormgegeven op basis van het 'Programmaplan Jeugdhulpaanbod vanaf 2021' en het 'Regionaal Inkoopplan Jeugd' (april 2020). Door middel van een indeling van segmenten (behandeling met verblijf, wonen, dagbesteding/dagbehandeling, ambulante jeugdhulp, onderwijs, crisis en veiligheid) worden de nieuwe contracten voorbereid en opgesteld. Op deze manier kunnen de contracten op segmentniveau worden uitgewerkt en kan

		rekening worden gehouden met specifieke aandachtspunten binnen een segment.
B2	Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Zorg "Omzien naar Elkaar"	Eind 2020 is gebleken dat het verdeelmodel sociaal domein, waaronder Beschermd Wonen valt, later dan gepland beschikbaar komt. Door dit nieuwe tijdsplan van de rijksoverheid wordt de Maatschappelijke Zorg niet per 2022 maar per 2023 gedecentraliseerd. Ten aanzien van het uitvoeringsplan 'Omzien naar elkaar' werken we nauw samen in de Duin- en Bollenstreek. We hebben activiteiten uitgevoerd op het gebied van prikkelarme huisjes, decentrale opvangplekken, preventie dakloosheid, huisvesting kwetsbare doelgroepen, preventie GGZ, ontwikkeling algemene voorzieningen, inloopfuncties en arbeidsparticipatie. Daarnaast hebben we een miniconferentie Maatschappelijke Zorg georganiseerd alsmede trainingen "Mental Health First Aid". Ook hebben we een inkoopstrategie voor Beschermd Wonen en een communicatieplan Maatschappelijke Zorg opgesteld. Voor de realisatie van de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg hebben we een nauwe samenwerking met de andere Holland Rijnland gemeenten in de regionale projectgroep.
B3	Uitvoeren Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.	We hebben verschillende uitvoeringstaken van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uitbesteed aan de GGD. Met behulp van het systeem Khonraad, kan worden samengewerkt in elektronische dossiers. Dit systeem is aangepast aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Een medewerker van de gemeente heeft de coördinerende taken voor Lisse hieromtrent uitgevoerd. Alle voorbereidingen zijn afgerond, er heeft zich in 2020 geen casus voorgedaan.
B4	Realiseren van een integrale toegang.	In 2020 hebben de gemeente en de samenwerkende partijen overeenstemming bereikt over de op te richten integrale toegang onder de naam Voor ieder 1. De stichting in oprichting heeft een projectleider aangesteld. We hebben hiermee een belangrijke stap gemaakt om de dienst- en hulpverlening van onze inwoners verder te optimaliseren. De integrale toegang zal in het eerste kwartaal van 2021 een feit worden.

B5	Doorontwikkelen van het Lokaal Lokaal/ sociaal team en jeugd- en gezinsteam naar een integrale toegang.	De partijen die de stichting gaan vormen zijn steeds intensiever gaan samenwerken. Vanaf april hebben de medewerkers van Kwadraad, MEE, JGT, ISD en Welzijnskompass wekelijks samen overlegd. Vanwege de Corona maatregelen gebeurde dit digitaal. De plannen van aanpak van de verschillende deelnemers voor de multi probleem gezinnen konden door dat overleg beter op elkaar aangesloten en gemonitord worden. De mogelijkheden voor teambuilding waren beperkt door de Corona maatregelen. Er is wel een start gemaakt in 2020. T.g.v. de Corona maatregelen ontstond de behoefte om 1 telefoonnummer beschikbaar te stellen voor inwoners met hulpvragen. Dit nummer is bekend gemaakt aan alle inwoners door de verspreiding van flyers.
B6	Voortzetten pilot Vroeg Eropaf en de uitbreiding met het aantal schuldeisers ter preventie en vroeg signalering schulden, inzet op de papierwinkel, communicatie, stress sensitieve dienstverlening en training en voorlichting.	De pilot Vroeg Eropaf is voortgezet. Er is na de uitbraak van Corona op één punt een wijziging gekomen in de werkwijze. De medewerkers van Vroeg Eropaf kwamen niet meer bij inwoners met betalingsachterstanden aan de voordeur, maar zochten telefonisch contact met deze inwoners. Naast de woningcorporaties zijn dit jaar ook Zorgverzekeraar 'Zorg en Zekerheid' en Dunea (waterbedrijf) aangesloten en worden meldingen van energiebedrijven meegenomen in Vroeg Eropaf. In totaal heeft 74% van de benaderde inwoners een vorm van hulp geaccepteerd.
B7	Uitvoeren van de integrale aanpak armoede.	In 2020 is de armoede beleidsnota 'Iedereen doet mee' door de raad vastgesteld. Vervolgens is gestart met de uitvoering van de maatregelen. Stichting Leergeld heeft in het eerste jaar in Lisse 89 kinderen geholpen. Ondanks de Corona crisis is het aantal aanvragen voor sport bij het Jeugdfonds stabiel gebleven. Voor inwoners vanaf 21 jaar, die langer dan 12 maanden aangewezen zijn op een minimuminkomen, is de individuele inkomenstoeslag ingevoerd. De inkomenstoeslag vervangt twee bestaande regelingen. Daarmee is het aanvraagproces vereenvoudigd. Nieuw is dat pensioengerechtigden nu ook aanspraak kunnen maken op de toeslag en dat de inkomensgrens is verhoogd. In oktober is er een online bijeenkomst georganiseerd waarin de miniregelingen onder de aandacht zijn gebracht van maatschappelijke partners.

B8	Vaststellen/ uitvoeren visie sociaal domein	De visie sociaal domein wordt opgenomen in de maatschappelijke agenda. Het eerste concept van deze agenda is in het najaar besproken in de raadscommissie. In 2021 zal de maatschappelijke agenda voor besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.
----	---	--

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Iedereen doet mee en werkt samen, voor het grotere doel 'Iedereen kan meedoen'.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Het ontschottingsprogramma loopt tot en met 2019. Verkend wordt of we het kunnen afsluiten en op andere manieren blijven werken aan goede ondersteuning	Het ontschottingsprogramma is formeel afgelopen, het gedachtegoed van ontschotten wordt nog steeds toegepast. Dat gebeurt op casusniveau en bij de planvorming voor de toegang tot voorzieningen. Daarmee wordt blijvend gewerkt aan 'iedereen werkt en denkt als een ontschotter'.
C2	Stimuleren en belonen van burgercreativiteit en burgerinitiatieven voor de buurtcohesie, onder andere door lokaal fonds.	In 2020 heeft het accountteam in samenwerking met het Lokaal Fonds Lisse, Welzijnskompas en Kwadraad voor de tweede keer de wedstrijd "Het Beste idee van Lisse" georganiseerd. Alle deelnemers werden ondersteund om hun idee te realiseren. Het Beste idee kreeg naast ondersteuning ook een financiële tegemoetkoming van € 1.000,00. Het accountteam bestaat uit accountmanagers wijken, verenigingen en ondernemers. Zij leggen in hun rol de verbinding tussen de samenleving en de interne organisatie van de gemeente.
C3	Uitvoeren motie Ouderenbeleid	In de periode van september-december is met zowel maatschappelijke organisaties als inwoners gesproken over wensen en belangen van ouderen. De resultaten hiervan verwerken we in een notitie ouderbeleid, die in 2021 aan u wordt voorgelegd.
C4	Het onderzoek naar 'De nieuwe oudere' (Wat is het verschil tussen de huidige senioren en de 'nieuwe' groep senioren op het gebied van mobiliteit, vitaliteit, leef- en woonwensen en welke impact heeft dit verschil op de toekomst?)	In de periode september-december hebben wij een participatietraject opgezet. Zo hebben wij met diverse maatschappelijke organisaties gesproken, evenals met inwoners. Tijdens deze gesprekken hebben wij gevraagd naar hun visie omtrent de behoeften van senioren. Om een zo breed mogelijk beeld te krijgen, zijn wij in gesprek gegaan met zowel 65-plussers, als met toekomstige senioren. De resultaten verwerken we in een notitie ouderenbeleid die wij in 2021 aan u voorleggen.

C5	Uitvoeren beleid doorlopende lijnen van 18- naar 18+	De hulpverlener vanuit het Jeugd- en Gezinsteam of de zorgaanbieder stelt samen met de jeugdige een perspectiefplan op. Het perspectiefplan is het toekomstplan van de jongere, waarin beschreven staat wat het plan is op het gebied van werk of onderwijs, sociaal netwerk, financiën én welke ondersteuning de jongere na zijn of haar achttiende verjaardag nodig heeft. In accounthoudersgesprekken heeft de volledige implementatie van deze werkwijze steeds de aandacht.
C6	Met de regio maken we een uitvoeringsplan huiselijk geweld en kindermishandeling, inclusief Regiolab 'Scheiden zonder schade'.	Regionaal is een uitvoeringsplan huiselijk geweld en kindermishandeling opgesteld. De regionale subsidieaanvraag vanuit het landelijke actieplan Geweld Hoort Nergens Thuis is gehonoreerd. Er is gestart met de uitvoering van de acties die zijn benoemd in het actieplan. De pilot 'Samen voor Stabiele Veiligheid' voor alle partners gaat in 2021 van start.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek GR KDB (MareGroep en Servicepunt Werk) Holland Rijnland RDOG Hollands Midden (GGD)	WelzijnsKompas WelzijnsKwartier Kwadraad MEE TWO Jeugdhulp en aanbieders Jeugdhulp Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Aanbieders Wmo Onderwijs Verenigingen en vrijwilligersorganisaties sport cultuur en welzijn Eerstelijnszorg Bibliotheek Politie

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	670,2	-	2019: 670,2	2019: 794,1	LISA
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolkingen t.o.v. de beroepsbevolking	71,6%	-	71,6%	2019: 68,8%	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	157,9	-	231,2	2020: 459,7	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	1e hj: 70,8 2e hj: 70,8	-	77,4	2020: 202	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	610	-	550	2020: 640	CBS/GMSD
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3%	-	2019: 3%	2020: 6%	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1%	-	2019: 1%	2019: 2%	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	14%	*	2019: 14%	2019: 12,3%	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,9%	**	2019: 0,9%	2019: 1,2%	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3%	***	2019: 0,3%	2019: 0,4%	CBS
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1%	****	2019: 1%	2019: 1%	CBS

* Streven is door de inzet van preventie, normalisering, vroeg signalering en het organiseren van passende zorg het percentage jongeren met jeugdhulp terug te dringen.

** Jeugdbeschermingsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is de voorliggende zorg en hulp en de nazorg aan gezinnen te optimaliseren, waardoor het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen afneemt.

*** Jeugdreclasseringsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen, die in aanraking komen met de politie, waardoor het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel afneemt.

**** Met de integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen streven we ernaar het aantal jongeren, dat na een delict voor de rechter komt, te verminderen.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatiegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Absoluut verzuim	Aantal leerplichtigen per 1.000 dat niet staat ingeschreven op een school.	2,4	*	nb	2019: 2,4	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	Aantal leerplichtigen per 1.000 dat ongeoorloofd afwezig is.	9	*	nb	2019: 26	DUO/Ingrado
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,6%	*	nb	2019: 2%	DUO/Ingrado

* Wij hebben geen invloed op het aantal verzuimende leerplichtigen. De prognose is altijd 0 want je wilt niet dat leerlingen verzuimen, maar dat is meestal niet realistisch.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Niet-sporters*	Percentage niet-sporters van het totaal aantal inwoners.	2016: 47%	44%	nb	2016: 48,7%	Gezondheids-enquête (CBS, RIVM en GGD)

* Onderzoek 1 keer per 4 jaar

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

Onderwijs

- Programma Voortijdig schoolverlaten Holland Rijnland 2017-2020
- Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp Duin en Bollenstreek 2019-2023
- Fantastische lijnen onderwijs en arbeidsmarkt (dagbesteding) Holland Rijnland 2017-2020
- Onderwijskansenbeleid 2020-2023
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2016-2019
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
- Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang 2018
- Verordening Leerlingenvervoer

Gezondheid & Vitaliteit

- Meerjarenprogramma 'Sporten, bewegen en spelen 2019-2022'

Sociaal domein

- Kadernota WMO Bollen5 2015-2018
- Transformatieagenda WMO en haar omgeving (2017-2018)
- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Doelenboom mantelzorg
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2017
- Verordening Jeugdhulp 2015
- Verordeningen Participatiewet
- Beleidsnota Iedereen doet mee. Rondkomen met inkomen.
- Omzien naar elkaar, Uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg en beschermd wonen Duin- en Bollenstreek 2018-2020
- Beleidsplan schulddienstverlening ISD Bollenstreek 2016-2020
- Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek
- Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (MareGroep)
- Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden (GGD)
- Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland

Cultuur

- Aandacht voor Cultuur, Beleidsnota cultuur 2016 – 2019

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-2.538	-2.464	-2.428	-2.467
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-792	-796	-835	-632
Openbaar basisonderwijs	-141	-141	-141	-190
Thema Sociaal domein				
Inkomensregelingen	-4.320	-4.301	-6.336	-6.618
Wijkteams	-1.173	-1.251	-1.380	-1.240
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.881	-1.570	-2.593	-1.683
Arbeidsparticipatie	-194	-218	-223	-223
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-959	-865	-1.018	-943
Geëscaleerde zorg 18-	-261	-401	-401	-292
Maatwerkdienstverlening 18-	-3.805	-3.656	-3.898	-3.689
Begeleide participatie	-1.756	-1.738	-1.848	-1.968
Maatwerkdienstverlening 18+	-4.159	-4.500	-4.601	-4.629
Thema Gezondheid & Vitaliteit				
Sportaccommodaties	-2.271	-2.072	-2.181	-2.152
Sportbeleid en activering	-1.014	-1.029	-1.100	-1.040
Volksgezondheid	-1.074	-1.175	-1.264	-1.348
Totaal lasten	-26.338	-26.177	-30.247	-29.114

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Onderwijs

Onderwijshuisvesting	175	319	319	429
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	219	108	140	79

Thema Sociaal domein

Inkomensregelingen	3.582	3.670	5.504	6.408
Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	230	220
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	-23

Thema Gezondheid & Vitaliteit

Sportaccommodaties	405	395	484	410
Sportbeleid en activering	0	0	0	7
Volksgezondheid	0	0	0	23
Totaal baten	4.381	4.492	6.677	7.553

Saldo voor resultaatbestemming	-21.957	-21.684	-23.569	-21.560
---------------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Toevoegingen reserves	-1.696	-1.912	-1.912	-2.000
Onttrekkingen reserves	4.387	3.551	4.145	3.856
Totaal reserves	2.691	1.639	2.233	1.856

Saldo na resultaatbestemming	-19.265	-20.046	-21.337	-19.703
-------------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Programma 2 Leefomgeving

Trends en ontwikkelingen 2020

Schaarse ruimte

Het zoeken naar balans tussen wonen, werken, recreëren en verblijven geeft een continue spanning. En daarbij maakt de energie- en warmtetransitie ook aanspraak op de schaarse ruimte. Het is een uitdaging om de concurrerende ruimtevragen integraal af te wegen en waar mogelijk multifunctioneel gebruik te maken van ruimte. De volgende ontwikkelingen leiden tot extra ruimtevraag:

> Op de woningmarkt is sprake van krapte, met name in het (sociale) huursegment en in het middensegment. Ook de koopmarkt is overspannen. Daarnaast ontstaan er steeds meer één- en tweepersoonshuishoudens die een andere woonvraag hebben dan de traditionele gezinnen. De uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen dragen bij aan deze ontwikkeling. Er is een toenemende vraag naar flexibele en tijdelijke woonruimte onder andere voor spoedzoekers. Ook de aanwezigheid van arbeidsintensieve bollenteelt leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten met een vraag naar (kwalitatieve) huisvesting.

> Met de toenemende verstedelijking neemt de behoefte aan recreatie en groen toe. Inwoners hebben behoefte aan voldoende gebieden van goede kwaliteit voor bewegen, recreëren, natuur en rust. Ook de vraag naar accommodaties en voorzieningen stijgt.

> De toenemende verstedelijking leidt tot zwaardere belasting van de bestaande infrastructuur en vervoersvormen. Dat betekent knelpunten in de capaciteit, veiligheid en leefbaarheid. Sterke en duurzame vormen van ontsluiting en mobiliteit vragen om extra ruimte. De coronacrisis en het thuiswerken laten zien dat de behoefte om in de nabije omgeving groene ommetjes en fijne recreatieve verbindingen te hebben groot is.

> De komende jaren zet de krimp in het aantal bedrijven in de bollensector door. Dat resulteert in verdergaande schaalvergroting en specialisatie binnen de sector, met aandacht voor duurzaam bodembeheer.

> Voor de omschakeling van fossiele naar duurzame energiebronnen is veel ruimte nodig zowel boven de grond (o.a. zonnepanelen en windturbines) als ondergronds (warmtesystemen). Ook voor het klimaatbestendig inrichten is extra ruimte nodig (o.a. waterberging, meer groen in woonwijken).

Klimaat

Veranderingen in het klimaat worden meer en meer zichtbaar en voelbaar. De zeespiegel stijgt en het bodempeil daalt verder. De extreme situaties ten aanzien van zowel neerslag als droogte zullen toenemen. Beschermen tegen hoogwater, verzilting en zorgen voor voldoende zoetwater zijn de centrale opgaven. Onze regio moet klimaatbestendig worden.

Daarnaast is het een opgave om verdere klimaatverandering af te remmen of te stoppen door middel van het mondiaal terugdringen van CO₂-emissies. In het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn het Rijk en de decentrale overheden overeengekomen om gezamenlijk te streven naar het realiseren van de doelstelling tot het behalen van een CO₂-reductie van 49 % in 2030. Het Klimaatakkoord bevat concrete maatregelen om deze doelstelling te halen. De komende jaren betekent dit dat we allerlei duurzame veranderingen moeten inpassen in de leefomgeving. Denk hierbij aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving en de omschakeling naar duurzame energie. Deze ontwikkelingen vergen actieve betrokkenheid van vele organisaties, bedrijven en inwoners.

Meer integraal werken

De komst van de Omgevingswet betekent voor de overheid een verandering in het denken over een veilige en gezonde (fysieke) leefomgeving. Een belangrijk verschil tussen de Omgevingswet en de 'oude manier van werken' is dat niet langer allerlei sectoraal beleid op elkaar wordt gestapeld (zoals parkeernormen, structuurvisies, detailhandelsbeleid en woonbeleid) maar dat wordt uitgegaan van integrale gebiedsontwikkeling. In deze gebiedsontwikkelingen worden zaken zoals klimaatadaptatie, erfgoed, mobiliteit, biodiversiteit en veiligheid ook betrokken bij een integrale afweging.

Veiligheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Operationeel maken van nieuw Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 in het jaarlijks Veiligheidsjaarplan (2020). Prioriteiten zijn: ondermijning, cybercrime, jeugd en overlast/maatschappelijke onrust.	Het veiligheidsplan 2020-2023 is deels operationeel gemaakt. Door de COVID-19 pandemie is een deel van de medewerkers openbare orde en veiligheid (OOV) niet aan de reguliere werkzaamheden toegekomen. Verschillende medewerkers zijn geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van hun reguliere werkzaamheden en ingedeeld in de crisisorganisatie. Dit heeft er toe geleid dat niet alle prioriteiten, conform planning, zijn uitgevoerd. Ondermijning: De lokale gezagsdriehoek/het districtcollege+ voert de regie op de aanpak van ondermijning en elke partner draagt bij aan de aanpak. Deze is zo sterk als de zwakste schakel. Om deze reden zijn er op districtelijk niveau een aantal basisafspraken gemaakt om de aanpak te verstevigen, waaraan iedere partner zich heeft gecommitteerd. Elke gemeente levert een inspanningsverplichting voor het inrichten van de gemeentelijke organisatie voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zo ontstaat in het district voor gemeenten een uniforme basis voor de (bestuurlijke) aanpak van ondermijning. We staan samen met onze partners schouder aan schouder in de aanpak van georganiseerde criminaliteit die onze samenleving ondermijnt. Belangrijke onderdelen van de aanpak zijn werken aan een weerbare samenleving en organisatie. Daarnaast zijn informatie gestuurd werken en preventie belangrijk. We zoomen hierbij specifiek in op vastgoed, malafide bedrijven, bedrijventerreinen en recreatieparken. In 2020 is geïnvesteerd in het verbeteren van het zicht op ondermijning, de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie en het integraal aanpakken van casuïstiek. Voor ondernemers en bewoners zijn er ook publiciteitscampagnes geweest gericht op drugscriminaliteit en witwassen. De samenwerkingsstructuren zijn ontwikkeld en de eerste resultaten van die versterking zijn zichtbaar geworden (zie: tussenevaluatie aanpak ondermijnende criminaliteit).

		Daarnaast worden per district ondermijningstafels georganiseerd. HLTsamen breed, dus ook voor gemeente Lisse, zijn signalen ingebracht en door verschillende partijen getoetst. In 2020 zijn in gemeente Lisse enkele signalen binnengekomen welke adequaat zijn opgepakt en hebben geleid tot het stoppen van ondermijnende zaken. We hebben ook ingezet op (preventief) toezicht en integrale controles op 'knooppunten' als bedrijventerreinen. Ook de integriteitsbeoordelingen door het toepassen van Bibob-beleid is gecontinueerd. Cybercrime: Ondernemers binnen HLT zijn geïnformeerd over een activiteit van het centrum criminaliteitspreventie en veiligheid (CCV) over cyber-awareness voor ondernemers. Het ging om een webinar over cybercrime, waarin ook de link met corona en corona-oplichting werd gelegd. Dit is door de HLT-ondernemers goed ontvangen. We kunnen echter van het CCV geen inzicht krijgen in het aantal deelnemende ondernemers vanuit HLT aan dit webinar. Cybercrime staat in 2021 wederom op de agenda van het districtcollege. Ketenpartners, o.a. politie, welzijnswartier en scholen hebben stevig ingezet op het thema geldezels. Scholen hebben informatiecampagnes gehouden en ouders zijn geïnformeerd over het thema en he hiermee om te gaan wanneer een kind slachtoffer wordt. Belangrijk is. Jongeren die slachtoffer zijn geworden zijn door de politie gestimuleerd om melding te maken. Op deze manier kon er daderonderzoek plaatsvinden zonder dat de slachtoffers werden vervolgd. Jeugd en overlast: In het jaar 2020 zijn er rondom jeugd geen noemenswaardige overlastzaken geweest. Een groot deel van het jaar was de noodverordening van kracht. Dit heeft als gevolg gehad dat veel ontmoetingsplaatsen voor jongeren, zoals horeca, buurthuizen en sportaccommodaties lange tijd gesloten zijn geweest. Het aantal sociale contacten de openbare ruimte is ook beperkter geweest dan normaal. In samenwerking met Welzijnswartier, het ambulante jongerenwerk, is stevig ingezet op de jongeren. Jongeren zijn regelmatig benaderd en van adviezen voorzien hoe met deze moeilijke periode om te gaan. Het jongerenwerk heeft daarnaast ook ingezet op het stimuleren van bewustwording rondom Corona. Om overlast te voorkomen is in eerste instantie coachend gehandhaafd en waar nodig is
--	--	--

		gesanctioneerd. Ondanks al deze beperkingen en moeilijke periode hebben de meeste jongeren zich erg goed aan de regels gehouden. In Lisse is er geen noemenswaardige jongerenoverlast geweest. In 2020 is er in de gemeente Lisse geen sprake geweest van maatschappelijke onrust.
A2	Ontwikkelen KVO Meer en Duin (Keurmerk Veilig Ondernemen) in samenwerking met de ondernemers.	Dit jaar is het KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) Meer en Duin opgestart. De gemeentelijke contactfunctionaris heeft in 2020 stevig ingezet op het opbouwen van een netwerk en de ondernemers gestimuleerd om aan het KVO gaan deel te nemen. Hij heeft de weg vrijgemaakt voor een betrouwbaar bestuur. Het team OOV heeft in 2020 veel capaciteit moeten vrijmaken voor de aanpak van de COVID-pandemie. Ontwikkeling van het KVO Meer en Duin wordt in 2021 verder opgepakt. Volgens planning zullen de eerste bijeenkomsten met ondernemers plaatsvinden in Q1 2021.
A3	(jaarlijks) actualiseren van de Algemene Plaatselijke Verordening.	De Algemeen Plaatselijke Verordening Lisse is eind 2019 integraal herzien, dit gebeurt om het jaar. In 2020 heeft derhalve geen integrale herziening plaatsgevonden, dit zal in 2021 weer gebeuren. Eind 2020 is er wel een specifieke aanpassing geweest. Om carbirdschietsen als alternatief voor vuurwerk te voorkomen, is in de Algemene Plaatselijke Verordening een verbod op carbirdschietsen opgenomen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Duurzame oplossingen door veiligheid en zorg combineren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Voorzetten pilot Zorg en veiligheid jeugd, d.m.v. een lokale zorg- en veiligheidstafel voor een periode van twee jaar. Eind 2020 zal deze pilot geëvalueerd worden.	De zorg- en veiligheidstafel is in 2020 later gestart dan gepland doordat de voorbereidingen om de tafel te kunnen starten meer tijd heeft gekost dan was voorzien en door een personeelstekort. Inmiddels is de zorg- en veiligheidstafel gestart en zijn diverse casussen besproken, is hulpverlening in gang gezet en worden de casussen gemonitord. In de loop van 2021 zal de Zorg- en veiligheidstafel voor de eerste keer worden geëvalueerd.
B2	Ontschotten op casusniveau (veiligheid, zorg, huisvesting, etc., problematiek integraal aanpakken)	Er zijn in 2020 geen casussen geweest waarbij openbare orde betrokken is geweest.
B3	Implementeren werkproces voor de Wet verplichte GGZ die per 1 januari 2020 van kracht wordt.	De Wet verplichte GGZ is per 1 januari van kracht en is binnen Lisse geïmplementeerd.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Doelgerichte en integrale actie op het aanpakken van ondermijnende criminaliteit.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	- Voortzetten pilot Ondermijning (2019 - 2020) d.m.v. een ondermijningstafel: 1. Versterken van awareness en meldingsbereidheid 2. Oprichten gemeentelijk meldpunt 3. Uitvoeren integriteitsbeoordelingen door toepassen Bibob-beleid 4. Aanpak hennepsteelt en drugshandel 5. Inzetten Integrale onderzoeken & acties, inzetten bestuurlijke maatregelen 6. Evalueren effectiviteit van onze aanpak (3e kwartaal 2020)	De aanpak van ondermijning gaat onverminderd en volle kracht door. Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in het verbeteren van het zicht op ondermijning, de weerbaarheid van de HLT-organisatie en het integraal aanpakken van criminaliteit die de samenleving ondermijnt (casuïstiek) via het lokaal signalenoverleg en de districtelijke ondermijningstafel. Integrale onderzoeken en acties blijven plaatsvinden. Ook de integriteitsbeoordelingen door het toepassen van Bibob-beleid is gecontinueerd. De samenwerkingsstructuren zijn ontwikkeld en de eerste resultaten van die versterking zichtbaar geworden. In de tussenevaluatie 'aanpak ondermijnende criminaliteit' schetsen we een beeld van waar we staan na anderhalf jaar aanpak ondermijnende criminaliteit. De tussenevaluatie is positief en geeft over het algemeen geen redenen tot wijziging van de aanpak. De evaluatie is in het derde kwartaal 2020 vastgesteld door het college en uw raad.
C2	Onderzoeken of het coffeeshopbeleid herzien/geactualiseerd moet worden.	Onderzoek loopt, wordt 2021.
C3	Verder werken aan kwalitatieve huisvesting van Arbeidsmigranten met aandacht voor informatiepositie, controles veiligheid (in samenwerking met brandweer) en eventueel handhaving strijdig gebruik.	In 2020 is door de Hillegom, Lisse en Teylingen gezamenlijk het uitvoeringsprogramma aanpak vraagstuk arbeidsmigranten vastgesteld waar in verschillende fasen gewerkt wordt aan de opgave arbeidsmigranten. De eerste fase betreft de registratie en aandacht voor de informatiepositie. Hiervoor is in 2020 gestart met een pilot "registratie arbeidsmigranten" in de gemeente Hillegom. In Lisse is er een technische reparatie van de Beleidsregel "Ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten Duin- en Bollenstreek" doorgevoerd. Deze aanpassing wordt in 2021 vastgesteld. In Duin- en bollenstreekverband in 2020 gestart met de gezamenlijke evaluatie van de beleidsregel "Ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten Duin- en Bollenstreek".

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Veilig en legaal bouwen en voorkomen van strijdig gebruik.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Uitvoering Handhavingsbeleid 2019 – 2022 o.b.v. Handhavingsprogramma's (o.a. prioriteiten APV en BWT toezicht en handhaving).	De evaluatie Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2020 is inmiddels vastgesteld in het college en ter kennisname gebracht van de gemeenteraad. Voor 2021 is weer een nieuw HUP vastgesteld.
D2	Vorbereiden veranderingen VTH-taken als gevolg van wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en invoering Omgevingswet (van kracht in 2021).	Ondanks dat de startdatum voor de Omgevingswet is uitgesteld (2022) neemt dat niet weg dat wij onverminderd door gaan met de voorbereiding. We werken in de geest van de wet, dus daar waar het kan meer samenwerking, meer participatie met stakeholders en de omgeving en een meer integrale benadering.
D3	Uitvoering Project Handhaving Buitengebied 2019-2022 (ruimtelijke duurzaamheid). Intensief oppakken van toezicht en handhaving illegale bouw en gebruik in het buitengebied ten behoeve van behoud Bollengebied.	Het project handhaving buitengebied intergemeentelijke structuurvisie Greenport (ISG) is in 2019 gestart en loopt tot en met 2022. Het plan van aanpak is opgesteld en vastgesteld inclusief prioritering. Doel van het project is om strijdig gebruik van de bollengrond tegen te gaan en verrommeling op te ruimen, dit om het areaal bollengrond waarop geteeld kan worden te herstellen. Het strijdig gebruik betreft volkstuinen, paarden, het laten staan van oude kassen en loodsen alsmede illegale bebouwing. We doen dit met de menselijke maat; we gaan met de betrokken eigenaren in gesprek om op die manier de eigenaren te bewegen het strijdig gebruik te staken en de verrommeling aan te pakken. De voortgang is goed, van de 30 zaken zijn er inmiddels 22 opgepakt. Ook loopt het project binnen budget.
D4	Uitbreiding onderdeel juridische handhaving met 0,25fte (voor de taakonderdelen APV, BWT en OOV).	Uitbreiding juridische handhaving met 0,25 fte is daadwerkelijk gerealiseerd.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Hollands Midden Omgevingsdienst West Holland	Politie, GHOR, CJG/JGT, Veiligheidshuis Hollands Midden, Brijder, Halt, Welzijnswartier, Reclassering, OM, RIEC, Belastingdienst, Onderwijsinstellingen, Stek, Jeugdbescherming West, Ondernemers

Mobiliteit

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere auto-, fiets- en OV-bereikbaarheid.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Opstellen uitvoeringsprogramma mobiliteit en parkeren. Dit zal onderdeel zijn van de omgevingsvisie 2021.	In 2020 is een start gemaakt met het project Mobiliteitsplan Lisse. De aanbesteding is succesvol doorlopen en heeft geleid tot gunning aan een adviesbureau. Begin december 2020 heeft de eerste dialoogsessie met de raad plaatsgevonden. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit is voorzien in 2021.
A2	Uitvoeren verkeerstellingen die worden gebruikt om het regionaal verkeersmodel te verbeteren. Deze tellingen worden tweejaarlijks uitgevoerd.	Door toedoen van Covid-19 was het lastig om in 2020 representatieve verkeer- en parkeertellingen uit te voeren. Op het moment dat dit enigszins representatief kon, bij de start van het najaar, is er uitgebreid geteld. Het rapport wordt begin 2021 verwacht. De tellingen vormen een belangrijke inhoudelijke basis voor het Mobiliteitsplan. Door in de toekomst de tellingen tweejaarlijks te herhalen ontstaat er goed zicht op de patronen en ontwikkelingen.
A3	Afronden en opvolgen onderzoek naar de verkeersveiligheid en inpasbaarheid van de HOV-route op de Sportlaan.	Er zijn twee varianten uitgewerkt en in de inspraak gebracht. Deze zijn vertaald naar één optimalisatievariant waarin de voordelen van beide voorgelegde varianten zoveel mogelijk zijn gecombineerd. Deze is nader uitgewerkt in een concreet ontwerp. In overleg met de stakeholders wordt dit nog aangescherpt. Begin 2021 moet dit resulteren in een voorkeursbeslissing.
A4	Actief meewerken aan de regionale mobiliteitsvisie en de OV-visie voor doelgroepenvervoer, trein en OV over water.	Lisse heeft (samen met de overige gemeenten in de Duin- en Bollenstreek) actief inbreng geleverd aan de Regionale Strategie Mobiliteit en de Strategische Agenda Ruimte beide van Holland Rijnland. Vaststelling van beide is voorzien medio 2021.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Blijvende aandacht voor verkeersveiligheid.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit en parkeren hebben we nadrukkelijk aandacht voor verkeersonveilige situaties en nemen we maatregelen op in het uitvoeringsprogramma om deze onveilige situaties op te lossen.	In 2020 is een start gemaakt met het project Mobiliteitsplan Lisse. De aanbesteding is succesvol doorlopen en heeft geleid tot gunning aan een adviesbureau. Begin december 2020 heeft de eerste dialoogsessie met de raad plaatsgevonden. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit is voorzien in 2021. Het optimaliseren van de verkeersveiligheid is een belangrijk onderdeel, waarbij de stakeholders actief betrokken worden in 2021.
B2	Voortzetten van de lopende verkeerseducatie-acties met VVN, alle scholen en Holland Rijnland voor jongeren. We faciliteren bij de landelijke acties en stimuleren en faciliteren de verkeersbrigadiers bij lagere scholen. Regionaal en/of landelijk worden nieuwe educatieve – en/of voorlichtingscampagnes ontwikkeld.	We hebben samen met scholen en Holland Rijnland ingezet op de lopende verkeerseducatie acties voor jongeren zoals Schoof op Seef, het verkeersexamen, alcoholverkeersdagen, BOB, dode hoek lessen en Driver's Experience. We hebben landelijke acties gericht op fietsverlichting, de schoolbrengdag, de scholen zijn weer begonnen, gefaciliteerd en onder de aandacht gebracht door persberichten te plaatsen en spandoeken op te hangen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Duurzamere mobiliteit.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Versnellen van de plaatsingsprocedure voor laadpalen.	In 2020 is gewerkt conform het vastgestelde beleid uit 2019 waarmee de nodige versnelling mogelijk gemaakt is. Tevens is een start gemaakt met de verdere doorontwikkeling door het opstellen van een beleidsvisie en het aanpassen van de beleidsregels. Besluitvorming hierover is in 2021 voorzien. Met de aanpassingen wordt beoogd de plankaart te implementeren en eventueel strategische plaatsing mogelijk te maken. In 2020 zijn er 12 openbare laadpalen bijgeplaatst, waarmee er in totaal 26 openbare laadpalen beschikbaar zijn.
C2	Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit en parkeren hebben we nadrukkelijk aandacht voor vormen van duurzame mobiliteit.	In 2020 is een start gemaakt met het project Mobiliteitsplan Lisse. De aanbesteding is succesvol doorlopen en heeft geleid tot gunning aan een adviesbureau. Begin december 2020 heeft de eerste dialoogsessie met de raad plaatsgevonden. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit is voorzien in 2021. Het bevorderen van duurzame mobiliteit is een belangrijke doelstelling van het Mobiliteitsplan.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere ontsluiting van de Duin- en Bollenstreek.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Bij verschillende partijen er blijvend op aandringen dat de Duinpolderweg / Zuidelijke Randweg spoedig gerealiseerd moet worden.	Provinciale Staten van Noord-Holland hebben het besluit bekrachtigd om uitsluitend de (Nieuwe) Bennebroekerweg in Haarlemmermeer op te waarderen en de overige delen van de Duinpolderweg niet uit te voeren. Gedurende het jaar heeft Lisse het belang van een goede ontsluiting van de noordelijke bollenstreek ingebracht op diverse tafels en in diverse overleggen. Onder meer is input geleverd voor de visie mobiliteit Duin- en Bollenstreek, de Regionale Strategie Mobiliteit Holland Rijnland en de Strategische Agenda Ruimte Holland Rijnland. Provincie Zuid-Holland heeft samen met de Zuid-Hollandse partners, waaronder Lisse, gewerkt aan het opstellen van een Plan van Aanpak Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek, waarvan de uitvoering in 2021 zal aanvangen. Voorts is afgesproken met gemeente Haarlemmermeer om samen extra maatregelen te verkennen, mede gelet op de wens van de Haarlemmermeer voor substantiële uitbreiding van het aantal woningen in Lisserbroek.
D2	Indien er een maatregelpakket van de provincies is deze onderdeel laten zijn van de nog op te stellen omgevingsvisie (met de bijbehorende participatie) en de impact op het wegennet van Lisse te onderzoeken.	Aangezien er nog geen maatregelenpakket is, is hier ook nog geen rekening mee gehouden bij het opstellen van de omgevingsvisie. Wel is in de bredere strategische ruimtelijke agenda rekening gehouden met het belang van een beter ontsluiting van de noordelijke bollenstreek.
D3	Vervolg geven aan het onderzoek van de provincie naar de verbetering van de doorstroming op de N207/N208.	Provincie Zuid-Holland werkt samen met gemeenten Lisse en Hillegom maatregelen (quick wins) uit voor de N207/N208. Besluitvorming hierover is in 2021 voorzien.
D4	Vervolg geven aan gevoerde gesprekken met verschillende partijen om de bereikbaarheid van de Keukenhof te verbeteren.	In de veelheid aan processen en producten waaraan gewerkt wordt in 2020 worden de belangen van een goede bereikbaarheid van de Keukenhof intensief ingebracht en is Keukenhof een belangrijke stakeholder. Er is gewerkt aan een concrete aanpak voor de korte en middellange termijn. Voor de openstelling 2020 lag een concreet plan van aanpak met maatregelen klaar. Echter de Keukenhof is niet geopend in 2021.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Regiogemeenten/ gemeente Haarlemmermeer Burgers, bedrijfsleven en belanghebbenden Provincies Noord-Holland en Zuid-Holland VVN/ Fietzersbond/ Politie Vervoerregio Amsterdam Openbaarvervoerbedrijven Keukenhof

Wonen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Voorzien in de lokale en (boven)regionale woningbehoefte (kwantitatief en kwalitatief)

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Jaarlijks - Uitvoeren en monitoren van het meerjarig woningbouwprogramma Lisse, zodat tijdig bijgestuurd kan worden.	De nieuwe woningbehoefteraming (trendraming TR2019) is in 2019 beschikbaar gesteld door de provincie Zuid-Holland. Deze laat een gewenste toename van de woningvoorraad tot 2030 in Lisse van ruim 800 woningen zien. Voor de periode tussen 2030 en 2040 is geen verdere uitbreiding van de woningvoorraad nodig op basis van deze woningbehoefteraming. In het in 2020 vastgestelde woonprogramma is deze behoefte verwerkt. Jaarlijks wordt er via het projectenboek gerapporteerd over de realisatiecijfers van het woningbouwprogramma. Daarnaast is er in 2020 gestart met het ontwikkelen van een woningbouwmonitor waarmee de doelen van het woonprogramma worden gemonitord.
A2	Jaarlijks - Regionaal afstemmen van de programmering en fasering van de woningbouwproductie, zodat in de regio het gewenste woningbouwprogramma wordt gerealiseerd.	De woningbouwprogrammering voor de komende jaren is afgestemd in (sub)regionaal verband en middels de planlijst ter goedkeuring aangeboden aan de Provincie Zuid-Holland. Goedkeuring wordt medio 2021 verwacht.
A3	Jaarlijks - Monitoren van demografische ontwikkelingen en overige ontwikkelingen op de woningmarkt. Waar nodig kan er bijgestuurd worden.	De uitkomsten van het landelijke WoON2018-onderzoek en de nieuwe woningbehoefteraming (TR2019) zijn in 2019 beschikbaar gekomen. Deze analyses zijn verwerkt in het woonprogramma dat vastgesteld is in 2020 en waarin extra aandacht is voor verschillende doelgroepen zoals senioren en starters.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Actueel woonbeleid gedragen door betrokken partners.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	2019-2020 - Actualiseren Woonvisie Lisse 2015 - 2019 'Goed wonen op Lis' naar een Woonprogramma anticiperend op de Omgevingsvisie dat inzicht geeft in de ambities, doelstellingen en prioriteiten.	In het nieuwe woonprogramma is vastgelegd dat we 60% van de plancapaciteit reserveren voor betaalbare en goedkope woningen. Er is extra aandacht voor de doelgroepen senioren en starters. Bij koopwoningen zetten we in op marktconform bouwen. Om speculatie te voorkomen leggen we bij nieuwbouw een anti speculatiebeding en zelfbewoningsplicht op. In het woonprogramma is opgenomen dat we een doelgroepenverordening op gaan stellen zodat de betaalbare woningen bij de juiste inwoners terecht komen.
B2	Jaarlijks - Sluiten, uitvoeren en monitoren prestatieafspraken met Stek en Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek. Zodat er afspraken zijn over betaalbaarheid, voldoende woningen voor diverse doelgroepen, duurzame woningen, wonen met zorg en de huisvesting van bijzondere doelgroepen.	In december 2019 zijn de prestatieafspraken 2020 ondertekend door de gemeente, Stek en de Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek. Hierin hebben we afspraken vastgelegd over hoe we de volkshuisvestelijke opgaven in de gemeente aanpakken. In de prestatieafspraken wordt aandacht besteedt aan betaalbaarheid, beschikbaarheid, wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid. Om de doorstroming te verbeteren is afgesproken lokaal maatwerk in te zetten voor senioren die een sociale huurwoning in de gemeente achterlaten. Daarnaast is afgesproken dat jongeren bij specifieke woningen voorrang krijgen zonder dat zij daarbij hun inschrijftijd kwijt raken.
B3	Jaarlijks - Uitvoeren Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA).	Met het actualiseren van het woonbeleid is dit ook geharmoniseerd met de Regionale Woonagenda. In het nieuwe woonprogramma is opgenomen dat 25% van de toe te voegen woningen bestaat uit sociale huur. In nieuwbouwplannen wordt actief gestuurd op het toevoegen van voldoende sociale huurwoningen, middel dure huurwoningen en betaalbare koopwoningen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een meer passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Jaarlijks - Inzetten op divers aanbod van betaalbare woningen voor senioren en starters/jongeren, zodat er een passend woningaanbod ontstaat.	In het woonprogramma 2020- 2024 is vastgelegd dat 60% van de plancapaciteit wordt gereserveerd voor betaalbare en goedkope woningen. Er is extra aandacht voor de doelgroepen senioren en starters. Woningcorporatie Stek zet lokaal maatwerk in voor senioren en starters. Er is gevolg gegeven aan de prestatieafpraak uit 2020 met Stek over de ontwikkeling van de

		Rembrandtschool. Hiervoor wordt naar verwachting in 2021 een koopovereenkomst getekend.
C2	2020-2021 - Opstellen nieuwe regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland, zodat er een transparant verdeelsysteem is dat inspeelt op de huidige woningmarkt.	Bij het vaststellen van de laatste Huisvestingsverordening in 2019 is besloten een brede verkenning te starten naar of woonruimteverdeelsysteem in Holland Rijnland nog past bij de huidige tijd. Hiervoor is in 2020 een themacafé woonruimteverdeling georganiseerd waarin is ingegaan op vragen als: Hoe verdelen we de schaarste? Is een wachtlijst het beste systeem? en: Wie zouden voorrang moeten krijgen voor een sociale huurwoning?
C3	Jaarlijks - Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave als gevolg van transitie en transformatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Zodat er geanticipeerd wordt op de toekomstige woonvraag.	Voor crisisopvang zijn, in samenwerking met woningcorporatie Stek, woningen beschikbaar. Op (sub)regionaal niveau werkten we in 2020 met de regiogemeenten, corporaties en zorg- en welzijnsinstellingen aan het in kaart brengen van de zorg gerelateerde woonopgave en hoe deze te realiseren.
C4	Jaarlijks - Verstrekken van startersleningen, zodat starters hun eerste stap op de koopmarkt kunnen zetten.	In 2020 zijn 3 startersleningen verstrekt. De hoogte van het fonds is in 2020 niet gewijzigd. Eind 2020 was er nog voldoende budget beschikbaar voor het verstrekken van leningen. Rente en aflossing op de startersleningen worden teruggestort in het fonds. Dit budget is vervolgens opnieuw beschikbaar voor het verstrekken van nieuwe leningen aan starters. Het maximale verwervingsbedrag van de woning om in aanmerking te komen voor een starterslening is (na aanpassing van de verordening) vanaf medio 2020 € 310.000,- en het maximum bedrag van de starterslening € 50.000,-. In 2021 zal de verordening worden aangepast, onder andere om het maximale leenbedrag gelijk op te laten lopen met de NHG-grens.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Stimuleren van een innovatieve en duurzame woningmarkt in Lisse.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Jaarlijks - Onderzoeken innovatieve woonconcepten voor tijdelijke en/of flexibele huisvesting, zodat allerlei doelgroepen waaronder spoedzoekers passende huisvesting beschikbaar wordt.	Vanuit de raads werkgroep participatie is er een initiatiefvoorstel ingediend dat het college opdracht gegeven heeft om een ruimtelijke verkenning uit te voeren voor het realiseren van Tiny Houses op grond in eigendom van de gemeente. Deze verkenning is in 2020 aan de raad voorgelegd en er is door de raad besloten om opdracht te geven tot het ontwikkelen van Tiny Houses op een locatie van de gemeente. Er is een projectleider aangesteld en door de raad is budget beschikbaar gesteld om de locatie te ontwikkelen in samenspraak met omwonenden en beoogd Tiny House bewoners.
D2	2020 - Verkennen met woningcorporatie Stek, als onderdeel van de prestatieafspraken, hoe we de voorraad zo snel mogelijk naar label A kunnen brengen. Zonder daarmee de balans met overige volkshuisvestelijke doelen te verliezen.	De gemeente en Stek hebben in de prestatieafspraken afgesproken wat binnen de financiële mogelijkheden van Stek het maximaal haalbare is. Stek volgt de lijn van Aedes (de landelijke koepel van woningcorporaties) waarbij corporaties in 2020 gemiddeld label B hebben behaald. Deze doelstelling is gehaald voor het Lissese bezit van Stek.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek Zorgaanbieders

Implementatie Omgevingswet

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Via de instrumenten van de Omgevingswet werken we samen met alle relevante partijen aan een veiligere en gezondere leefomgeving, waarbij innovatie, participatie en creativiteit voorop staan.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Opstellen van een omgevingsvisie en bijbehorende uitvoeringsprogramma's in lijn met de Toekomstvisie 2030.	Het Rijk heeft de implementatie van de Omgevingswet uitgesteld tot 1 januari 2022. De participatie voor het opstellen van de Omgevingsvisie heeft als gevolg van corona vertraging opgelopen, de vaststelling is nu voorzien voor 2021.
A2	Vervolgens vormgeven integrale beleidscyclus.	Met deze activiteit wordt gestart in 2021, nadat de omgevingsvisie door de gemeenteraad is vastgesteld.
A3	Opstellen overgangsplan conform wettelijke vereisten.	Het overgangsplan ontstaat van rechtswege. Er is een analyse gemaakt van de digitale aansluiting van de diverse huidige bestemmingsplannen om te voorkomen dat er zogenaamde witte vlekken zouden ontstaan zonder regelgeving.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Optimale dienstverlening. Daar waar nodige een traject van cultuurverandering bij bestuurders en ambtenaren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Organiseren van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken te introduceren.	Het werken met Serviceformules is in uitvoering. We experimenteren met het nieuwe proces van vergunningverlening (Ontwerp- en Ontwikkelformule) waarbij we de wettelijke verplichtingen van de Omgevingswet borgen. Er wordt gewerkt met een Intake- en Omgevingstafel als onderdeel van de (complexe) aanvragen in deze formules. Hierbij wordt een initiatief/aanvraag integraal afgewogen. Het uitgangspunt voor de behandeling van de aanvraag aan de Omgevingstafel is "Ja, mits..."
B2	Werken met Serviceformules uitgaande van één-loket-gedachte (zie programma 4 Dienstverlening).	In het nieuwe proces van vergunningverlening is de 1 loket gedachte uitgangspunt geweest. Hieraan is uitvoering gegeven door het instellen van één Intaketafel.
B3	Kaders ontwikkelen hoe we (overheids)participatie onder de Omgevingswet gaan vormgeven. (zie programma 4 Participatie).	Inmiddels zijn de wettelijke vereisten omtrent participatie voor initiatiefnemers door de wetgever uitgekristalliseerd. Een plan van Aanpak en projectplan is opgesteld en we werken aan een toolbox Participatie in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse zaken.

B4	Uitvoeren van het strategisch communicatieplan.	In 2020 is een strategisch communicatieplan uitgevoerd gericht op anders werken en cultuurverandering binnen de organisatie vanwege de komst van de Omgevingswet. Hierbij zijn diverse activiteiten ondernomen, zoals een digitale week van de Omgevingswet, themagerichte workshops, nieuwsbrieven (1 x 6 weken), digitale kennissessie voor het management, enquête over kennis- en informatiebehoefte, intranetpagina Omgevingswet, etc.
B5	Aanpassen competentieprofielen medewerkers.	Er zijn competentieprofielen opgesteld voor het nieuw ingerichte vergunningverleningsproces, onder andere voor de Omgevingstafel.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een digitale ontsluiting van gegevens en infrastructuur, die aansluit op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) passend bij de invoering van de Omgevingswet.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Kennisuitwisseling en samenwerking met partners.	Er vindt op structurele basis kennisuitwisseling en overleg plaats met de ketenpartners zowel op beleidsinhoud als bij het aanpassen van de werkprocessen aan de komende wet. Door de aansluiting op het landelijke digitale stelsel Omgevingswet kan in voorbereiding tot de inwerkingtreding geoefend worden en kan gebruik worden gemaakt van de samenwerkingsfunctionaliteit binnen het DSO om efficiënt samen te werken met ketenpartners. Hiervoor vindt intensief overleg plaats met ketenpartners en omliggende gemeenten. Daarnaast hebben we ook dit jaar op landelijke en provinciale congressen en bijeenkomsten workshops Omgevingsvisie & Omgevingsplan voor gemeenten en geïnteresseerden verzorgd.
C2	Pilots met aansluiting op landelijke digitale stelsel Omgevingswet.	Er is meegewerkt aan pilots die worden gebruikt in de landelijke testomgeving van het digitale stelsel Omgevingswet.
C3	Noodzakelijke IT-architectuur (applicaties en gegevens) realiseren om nieuwe processen te ondersteunen.	De noodzakelijk IT-architectuur is gerealiseerd. Onze lokale HLTsamen ICT systemen (Vergunningen, Plansoftware en Regelsoftware) zijn aangesloten op de landelijke voorziening van het DSO van Hillegom, Lisse en Teylingen. Dit gebeurt gelijktijdig voor alle 3 de gemeenten. Hiervoor is nauw overleg nodig met de leveranciers, de VNG en het kadaster als beheerder van het DSO. Zo kan de gehele keten digitaal worden afgehandeld. (Behoudens de nieuwe VTH-applicatie i.v.m. vertraging bij de leverancier tot voorjaar 2021.)

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland RDOG Hollands Midden (GGD Hollands Midden) Veiligheidsregio Hollands Midden	Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland Omliggende gemeenten Inwoners en initiatiefnemers Ministerie van Binnenlandse zaken VNG Omgevingswet Livinglab Zuid Holland (Hogeschool Leiden)

Gebiedsontwikkeling

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Duurzame gebiedsontwikkeling en realiseren van nieuwe woningen voor doelgroepen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	In het kader van de omgevingsvisie een integrale ruimtelijke vertaalslag maken van de woningbouwopgave tot 2030, in relatie tot andere ruimtevragers.	In de omgevingsvisie wordt een afwegingskader opgenomen om de woningbouwopgave af te wegen in relatie tot andere ruimtevragers. De Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek en de Omgevingsagenda Holland Rijnland worden in 2021 voorgelegd aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen.
A2	Optimaal faciliteren van initiatiefnemers die nieuwe woningen willen realiseren bij nieuwe initiatieven en lopende projecten zoals de projecten van derden uit het projectenboek en de quick wins.	Halverwege 2020 is zowel door gemeente als projectontwikkelaars een slag gemaakt van fysieke naar online participatie. Dit heeft in enkele gevallen tot enige vertraging geleid. Over de voortgang en de inhoud van de projecten is de gemeenteraad in januari 2021 geïnformeerd middels het projectenboek.
A3	Zo mogelijk versnellen van processen waarbij de gemeente een actieve rol heeft, zoals bij Dever Zuid/Geestwater, Waterkanten en bouw kavels Achterweg.	In 2020 is er vooral geïnvesteerd in de relatie en in het vastleggen van afspraken met samenwerkingspartners. Dit heeft langer geduurd dan gewenst. De verwachting is wel dat we daarvan in 2021 de vruchten gaan plukken en dat het een positieve invloed zal hebben op de voortgang.
A4	Inzetten kader duurzame gebiedsontwikkeling bij gesprekken en onderhandelingen met initiatiefnemers, projectontwikkelaars en bedrijven, waarbij energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie centraal staan.	Er heeft een (tussentijdse) evaluatie plaatsgevonden van de 3 pilots in de gemeente. De methode Duurzame gebiedsontwikkeling (DGO) is verankerd in de anterieure overeenkomst voor gebiedsontwikkeling. Er is een artikel over DGO toegevoegd en het bijbehorende projectformulier is als bijlage opgenomen. Het projectformulier bevat de thema's Energietransitie, Duurzame Mobiliteit, Water & Klimaatadaptatie, Circulaire Economie & Materialen, Natuur & Milieu en Welzijn & Gezondheid. Aan de hand van dit formulier worden de thema's en ambities besproken en ingevuld. Het formulier wordt ook gehanteerd, bij principeverzoeken en vergunningen en de methode is geïntegreerd in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).
A5	Versnellen van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) voor aanpak verrommeling ten behoeve van economische structuurversterking en ruimtelijke kwaliteitsversterking.	De versnelling van de GOM waartoe bij de vaststelling van de Economische Agenda is besloten, is voorlopig 'on hold' gezet in afwachting van de lopende discussies in de gemeenteraden van Teylingen en Noordwijk over nut en noodzaak van GOM-woningen in het buitengebied.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. Holland Rijnland	Woningbouwcorporatie Stek Projectontwikkelaars Bedrijven/organisaties Particuliere initiatiefnemers

Openbare ruimte en duurzaamheid

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een aantrekkelijke gemeente met specifieke aandacht voor groen, milieu, biodiversiteit en beweging.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	2020 – Opstellen beheerplan Spelen: op basis van in 2019 vastgesteld Speelbeleid stellen we een beheerplan Spelen die concrete maatregelen bevat afgestemd op de doelstellingen voor beweegvriendelijke openbare ruimte en kindvriendelijke buurten.	In 2020 is het beleid op spelen vastgesteld. Een vervangingsplan voor de speelplekken is er en wordt jaarlijks aangepast als resultaten vanuit de inspecties daar aanleiding toe geven. Jaarlijks worden 3 a 4 speelplekken heringericht. Bij het herinrichten van speelplekken wordt zoveel mogelijk steen vervangen voor groen. Speeltoestellen zijn bij voorkeur van hout. Daarnaast wordt bij voorkeur gras gebruikt als val-dempende ondergrond. Het ontwerpen van een nieuwe speelplek doen we in participatie met de buurt en de gebruikers. Het inrichten van het groen doen we met de medewerkers van de eigen buitendienst, zij weten als geen ander welke beplanting het beste past bij een intensief gebruikte speelplek. Het dagelijks beheer wordt uitgevoerd door de eigen buitendienst. Het jaarlijks reinigen van kunstgras- en zandondergronden wordt door een externe partij uitgevoerd. Dit reinigen wordt zoveel mogelijk elektrisch uitgevoerd.
A2	2020 – Opstellen beheerplan Groen: op basis van het Groenbeleidsplan en het Gebiedsprogramma Duin- en Bollenstreek "Bloeiende bermen" stellen we een Groen beheerplan op dat concrete maatregelen bevat afgestemd op de doelstellingen voor het versterken van de biodiversiteit en het planten van bloembollen en zomergroen met langere bloei.	Het groenbeheerplan 2021-2030 is in concept gereed en wordt naar verwachting in het voorjaar van 2021 vastgesteld. In het plan is de beleidsmatige ambitie vertaald naar het beheer en geeft aan hoe de komende jaren wordt beheerd. Het plan beschrijft het areaal, de huidige en beoogde kwaliteit en de bijbehorende inzet van de financiële middelen. Zowel in het onderhoud als bij vervanging wordt ingezet om de gevolgen van klimaatveranderingen te verminderen. Zo zal o.a. het aandeel bio diverse en insectenvriendelijke beplantingen verder worden vergroot en zal het voeren van steeds meer natuurlijk beheer en onderhoud worden voortgezet.
A3	2020 - Realiseren gedeeltelijke overdracht van taken van Meerlanden naar HLTsamen in de uitvoering van het beheer van de openbare ruimte op basis van de in 2019 gemaakte uitvoeringskeuzes.	Per 1 april is, met terugwerkende kracht per 1 januari 2020, de gedeeltelijke overdracht van taken van Meerlanden naar HLTsamen gerealiseerd conform de eerder gemaakte uitvoeringskeuzes.

A4	2020 - Neerleggen van een deel van het onderhoud, beheer en exploitatie van Ter Specke bij de sportverenigingen.	Afgelopen jaar hebben de verenigingen een groot deel van het onderhoud overgenomen van de gemeente en van beide kanten wordt dit als zeer positief ervaren. Uit de schouwen die gezamenlijk tussen verenigingen en gemeente zijn gehouden is de conclusie dat het complex er goed bij ligt en we doorgaan op de ingeslagen weg.
----	--	---

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Lisse circulair in 2040.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Jaarlijks – Uitvoeren afval communicatie en voorlichting: op basis van het Afvalbeleidsplan geven we voorlichting om bewustzijn te creëren over een duurzame omgang met afval ter bevordering van afvalscheiding en hergebruik.	Gedurende het jaar is op een aantal momenten gecommuniceerd over afvalscheiding en de juiste manier van het aanbieden van afval. Geconstateerd is dat er ook veel bij plaatsingen zijn, voor 2021 wordt hier meer op ingezet.
B2	2020 – Uitvoeren optimalisaties in de inzameling en afvalscheiding, met name in de hoogbouw: op basis van de evaluatie van het Afvalbeleidsplan en een in 2019 uitgevoerd onderzoek omtrent afval-bij plaatsingen bij locaties ondergrondse restafvalcontainers voeren we gerichte optimalisaties uit ter bevordering van afvalscheiding.	Ten gevolge van de corona pandemie is het niet mogelijk gebleken het onderzoek op de juiste manier uit te voeren. Bij plaatsingen blijven een doorn in het oog en voor 2021 wordt hier door middel van een gerichte actie op ingezet. Met Meerlanden wordt gekeken hoe en waar op basis van storings- en frequent vol meldingen optimalisaties kunnen worden doorgevoerd. De informatiestroom vanuit Meerlanden wordt momenteel geoptimaliseerd, zodat effectieve sturing kan plaatsvinden. Een van de maatregelen die al is genomen, betreft het aanpassen van het volmelding-registratiesysteem (dit systeem houdt op basis van iedere opening bij hoe vol de container is). Gewijzigd aanbodgedrag door de afschaffing van diftar en het thuiswerken, leidt doorgaans tot meer aanbiedingen maar ook minder volle zakken, waardoor de container eerder 'registreert' dat deze vol is terwijl er in werkelijkheid nog ruimte is.
B3	2020 – Bijstellen afvalbeleid en tarifiering (diftar): op basis van de evaluatie van het Afvalbeleidsplan voeren we gerichte optimalisaties en eventuele beleidswijzigingen door ter bevordering van afvalscheiding.	In 2020 is het aanbod van het afval groter gebleken dan verwacht, mede ten gevolge van de corona pandemie. Echter, een grote bijstelling van de afvalstoffenheffing is niet nodig gebleken om voor 2021 kostendekkend te blijven. Het afgelopen jaar heeft de focus vooral gelegen op het in standhouden van het serviceniveau voor de bewoners.
B4	2020-2021 - Onderzoek milieustraat 3.0 met oog op nuttig hergebruik van afvalstoffen.	Het onderzoekstraject milieustraat 3.0 loopt nog in samenwerking met onze partners van Meerlanden. Op dit moment is het onderzoek nog in de

		verkennde fase.
--	--	-----------------

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Energieneutrale gemeente in 2040 en op termijn klimaatneutraal.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	2017 tot en met 2025- Bijdragen aan uitvoering Energieakkoord Holland Rijnland. 2019 tot en met 2021- Opstellen Regionale Energie Strategie.	Vanuit het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 hebben we verdere stappen gezet in de samenwerking om de energietransitie sneller dichterbij te brengen. De uitvoering van het Energieakkoord vindt onder andere plaats in de Regionale Energiestrategie (RES), waarvan een lokale uitwerking volgt in de Lokale Energiestrategie (LES) en de Transitievisie Warmte (TVW). De concept-RES is in 2020 opgeleverd. De raad heeft hier wensen en bedenkingen op geformuleerd en deze worden meegenomen in het opstellen van de RES 1.0. Daarnaast zijn we in 2020 van start gegaan met het opstellen van de LES en TVW. In het najaar heeft de eerste fase van het participatietraject plaatsgevonden. De resultaten hiervan worden tevens meegenomen bij het opstellen van de RES 1.0 en de uitgangspunten van de LES en TVW.
C2	2020 tot en met 2050- Opstellen en uitvoeren lokale energiestrategie en op basis daarvan inpassen duurzame energiebronnen.	In 2020 zijn we, na een intensief aanbestedingsproces, gestart met het opstellen van de Lokale Energiestrategie en Transitievisie Warmte. In september 2020 is het proces om te komen tot deze visies aan de raadscommissie gepresenteerd. In het najaar van 2020 zijn we gestart met de eerste fase van het participatietraject waarin we het beeld van inwoners en ondernemers in Lisse ten aanzien van de energietransitie hebben opgehaald. Het resultaat van dit traject is in een rapportage weergegeven en gebruiken we om de uitgangspunten voor het opstellen van de LES en TVW verder te gaan toetsen. Deze uitgangspunten worden in Q1 2021 door de raad vastgesteld, waarna we verder kunnen met het opstellen van de LES en TVW. De LES en TVW zullen volgens planning in 2021 voor besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.
C3	2020 tot en met 2021- Opstellen en vaststellen transitievisie warmte bestaande bouw.	Zie toelichting onder activiteit C2.
C4	2020- Inrichten meldpunt knelpunten duurzame ontwikkelingen. Zodat we inzichtelijk krijgen waar inwoners en bedrijven	Inwoners kunnen met vragen/ knelpunten omtrent duurzaamheid terecht bij het Duurzaam Bouwloket of de gemeente (via de reguliere kanalen). Er is hiervoor (nog) geen apart meldpunt ingericht.

	tegen aanlopen.	
C5	2018 tot en met 2025- Uitvoering van Richtinggevend Plan Duurzaamheid: Op basis van het door de raad vastgestelde plan. In 2020 actualiseren op basis van de tussentijdse resultaten het werkplan.	In 2020 zijn we verder gegaan met het uitvoeren van projecten en activiteiten die bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen, zoals neergelegd in het Richtinggevend Plan Lisse. In 2021 zetten we verdere stappen op weg naar een duurzame gemeente. Hiertoe gaan we o.a. aan de slag met het ontwikkelen van (nieuw) Duurzaamheidsbeleid.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Openbare ruimte is klimaatbestendig.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Vanaf 2020 e.v. - Uitvoeren uitvoeringsmaatregelen klimaatstresstest: op basis van uitgevoerde klimaatstresstests voeren we gerichte maatregelen uit afgestemd op de doelstellingen van klimaatadaptatie.	In 2021 zal de gemeente met het bestuur het ambitieniveau op klimaatadaptatie bepalen. Hierna zullen in het uitvoeringsprogramma gerichte maatregelen worden opgenomen, op korte en langere termijn om tot een klimaatbesteding omgeving te komen.
D2	Jaarlijks - Uitvoeren bewustwordingscampagne Operatie Steenbreek: op basis van de landelijke campagne Operatie Steenbreek voeren we jaarlijks bewustwordingscampagnes uit gericht op het vergroenen van tuinen.	In 2020 is het project 'Groen Dichterbij' voorgezet en zijn we gestart met de campagne 'Alle tuinen groen' in samenwerking met de IVN en De Groene Uitdaging. Deze campagne sluit aan bij de eerdere steenbreekactie die we hebben uitgerold in 2019. In 2020 is de focus gelegd op bewustwording en hoe leuk zelf tuinieren kan zijn. Via een interactief programma delen wij met de inwoners het belang van een groene tuin. Bij inrichting van plantvakken wordt de plantkeuze afgestemd op meer biodiversiteit. Zo worden er vruchtdragende bomen en heesters aangeplant. Maar ook waar mogelijk prikkelsruiken, zodat zoogdieren er kunnen schuilen en overwinteren (bijvoorbeeld egels) of een nest kunnen maken (vogels). Ook zijn er in 2020 op diverse locaties nectar- en stuifmeel gevende bloembollen mengsels aangelegd gecombineerd met bloeiende kruiden die tot in het late najaar doorbloeien.
D3	2020 - Opstellen Leidraad duurzame (her)inrichting van de openbare ruimte op basis van Kader Duurzame Gebiedsontwikkeling. Het onderwerp biodiversiteit wordt ook als onderdeel meegenomen in deze Leidraad.	Biodiversiteit en de methode Duurzame gebiedsontwikkeling waren nog niet vastgesteld op het moment dat de LIOR ter vaststelling is aangeboden. Deze onderdelen worden bij de eerstvolgende (jaarlijkse) update, dus in 2021, toegevoegd aan de LIOR.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland Meerlanden N.V. Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek Veiligheidsregio Hollands Midden Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. Werkvoorziening Kust, Duin- en Bollenstreek - MareGroep	Hoogheemraadschap Rijnland Provincie Zuid-Holland Inwoners Bedrijven

Maatschappelijk vastgoed

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Het efficiënt en effectief inzetten van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed en de accommodaties van derden.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Terugdringen van m2 aan accommodaties en/of afstoten van accommodaties en die voorleggen ter besluitvorming. Waarbij rekening gehouden wordt met de huisvestingsvraag van de verschillende maatschappelijke activiteiten die bijdragen aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen.	In 2020 is gewerkt aan een richtinggevend plan om de exploitatielasten op maatschappelijke accommodaties te verminderen en zo te voldoen aan de financiële taakstelling.
A2	Faciliteren en stimuleren van het bij elkaar brengen/cluseren van functies en activiteiten.	Dit is onderdeel van het richtinggevend plan om de exploitatielasten op maatschappelijke accommodaties te verminderen en zo te voldoen aan de financiële taakstelling.
A3	Investeren in de samenwerking tussen instellingen/organisaties en verenigingen om elkaar te versterken in efficiënt gebruik van locaties en voorzieningen.	Ook dit is onderdeel van het richtinggevend plan om de exploitatielasten op maatschappelijke accommodaties te verminderen en zo te voldoen aan de financiële taakstelling.
A4	Pilot starten t.a.v. beheer en exploitatie van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed om bezettingsgraad te verbeteren en/of beheer en exploitatie te professionaliseren.	Ook dit is onderdeel van het richtinggevend plan om de exploitatielasten op maatschappelijke accommodaties te verminderen en zo te voldoen aan de financiële taakstelling.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Herontwikkeling van vrijkomend maatschappelijk vastgoed.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Locaties van vrijkomend vastgoed herbestemmen en herontwikkelen.	Locatie voormalige Rembrandtschool (Frans Halsstraat 6) - voor dit project is in december 2020 een intentieovereenkomst gesloten met Stek met als doel ter plaatse sociale huurappartementen te realiseren. In deze intentieovereenkomst is de ambitie neergelegd om half 2021 een samenwerkingsovereenkomst te sluiten. Locatie voormalige Cardeaschool - De voormalige Cardeaschool is op 21-11-2019 verkocht. Het pand wordt herbestemd tot 11 appartementen waarvan 6 voor senioren met een (toekomstige) zorgvraag. De

	omgevingsvergunning wordt binnenkort verleend.
--	--

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Onderzoeken en prioriteren verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed; o.a. gemeentehuis, sportaccommodaties en sociaal culturele accommodaties. Op basis van de uitkomstenvervolgstappen en acties voorleggen ter besluitvorming.	Eind 2020 is er een begin gemaakt met het onderzoek naar de verduurzamingsmogelijkheden en kosten voor een deel van het gemeentelijk vastgoed waaronder het gemeentehuis. Onderzoek zal in 2021 worden afgerond en de uitkomst zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Uitvoering geven aan de nieuwbouw van de Ter Specke-hal en accommodatie FC Lisse.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Uitwerken van de nieuwbouw van de Ter Specke-hal in samenspraak en afstemming met voetbalvereniging FC Lisse.	Het ontwerp voor de sporthal en accommodatie van FC Lisse is in samenwerking met twee gecontracteerde aannemers (bouwkundig en installaties) verder uitgewerkt ter voorbereiding op de bouw. Daarnaast is het bouwterrein inmiddels bouwrijp gemaakt. De eerste paal is op 11 februari 2021 geslagen, waarmee de bouw echt is begonnen. De uitvoering verloopt in drie fases. Fase 1: nieuwbouw sporthal en sloop oude sporthal; fase 2 nieuwbouw accommodatie FC Lisse; fase 3: sloop oude accommodatie FC Lisse. De sporthal zal medio 2021 in gebruik genomen kunnen worden. De accommodatie als geheel medio 2022.
D2	Betrekken belanghebbenden bij het ontwerp en de uitvoering van de Ter Specke-hal en accommodatie FC Lisse.	Voor de gemeentelijke sporthal zijn / worden de verenigingen betrokken, inclusief FC Lisse als belangrijke gebruiker.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Huurders / gebruikers Verenigingen Woningbouwcorporatie Sportfondsen Bescal FC Lisse Omwonenden

	Particuliere initiatiefnemers
--	-------------------------------

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleids- en prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Gemiddelde WOZ-waarde	Per duizend euro	€ 278	€ 220	€ 307	€ 270	CBS
Nieuwgebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	11,5	7,9	4,9	8,9	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	79%	78%	79,5%	70%	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 693	€ 757	€ 755	€ 700	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 771	€ 841	€ 843	€ 772	COELO

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per inwoner in kilo's	2018: 46	46	nb	2019: 163	CBS
Hernieuwbare elektriciteit*	% elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	2018: 4,4%	3,4%	nb	2018: 17,6%	RWS

* Percentages hernieuwbaar opgewekte elektriciteit in de gemeente ten opzichte van het totale elektriciteitsgebruik in de gemeente door optelling van alle bronnen. De verwachting is een verdere toename van het aandeel hernieuwbare elektriciteit binnen de gemeente, mede door activiteiten

die plaatsvinden vanuit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid Lisse en deelname van Lisse aan het Energieakkoord Holland Rijnland.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren (in de leeftijd 12 - 17 jaar)	116	240	nb	2018: 132	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,1	1	nb	2019: 2,3	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,9	2,8	2,2	2020: 4,6	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,8	1,5	nb	2019: 2,3	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	3,7	3	4,4	2020: 6,3	CBS

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Prestatie-indicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Bron
RIEC-casussen	Aantal casussen	5	10	3	RIEC/ Gemeente
Overlast door personen	Aantal meldingen	100	90	96	Politie
Meldingen huiselijk geweld	Aantal meldingen	0	20	8	Politie
Toepassing huisverbod	Aantal toepassingen	5	4	4	Gemeente
Sluiting panden Opiumwet	Aantal sluitingen	1	2	1 (waarschuwing)	Gemeente
Bibob-formulieren	Aantal formulieren	14	6	13	Gemeente

Kaderstellende stukken

Veiligheid

- Integraal Veiligheidsbeleid Lisse 2020-2023
- Veiligheidsjaarplan 2020
- Wet veiligheidsregio's
- Regionaal Beleidsplan
- Regionaal Crisisplan
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Actieplan Duurzaam veilig 2014-2018
- Prestatieafspraken Lisse 2017-2020
- Verordening Erfgoedcommissie Lisse 2019
- Algemene Plaatselijke Verordening Lisse
- Nota grondbeleid Lisse 2016-2020

Mobiliteit

- Visie Ruimte en Mobiliteit provincie Zuid-Holland

Wonen

- Woonprogramma Lisse 2020 – 2024 “Evenwicht op de woningmarkt”
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Prestatieafspraken Lisse 2020
- Verordening Erfgoedcommissie Lisse 2019
- Algemene Plaatselijke Verordening Lisse
- Nota grondbeleid Lisse 2016-2020

Implementatie omgevingswet

- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Actieplan Duurzaam veilig 2014-2018
- Prestatieafspraken Lisse 2017-2020
- Verordening Erfgoedcommissie Lisse 2019
- Algemene Plaatselijke Verordening Lisse
- Nota grondbeleid Lisse 2016-2020

Gebiedsontwikkeling

- Integraal Afvalwaterketenplan 2017-2021
- Bomenbeleidsplan 2014-2030
- Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Provincies Noord- en Zuid-Holland, 2006
- Groenprogramma Holland Rijnland, gebiedsprogramma 2016-2020
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Actieplan Duurzaam veilig 2014-2018
- Prestatieafspraken Lisse 2017-2020
- Verordening Erfgoedcommissie Lisse 2019
- Algemene Plaatselijke Verordening Lisse
- Nota grondbeleid Lisse 2016-2020

Openbare ruimte en duurzaamheid

- Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025
- Integraal Afvalwaterketenplan 2017-2021
- Bomenbeleidsplan 2014-2030
- Groenprogramma Holland Rijnland, gebiedsprogramma 2016-2020
- Richtinggevend plan Duurzaamheid Lisse 2040
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport 2016
- Regionale Structuurvisie, 2020 Holland Rijnland
- Actieplan Duurzaam veilig 2014-2018
- Prestatieafspraken Lisse 2017-2020
- Verordening Erfgoedcommissie Lisse 2019
- Algemene Plaatselijke Verordening Lisse
- Nota grondbeleid Lisse 2016-2020

Maatschappelijk vastgoed

- Herziening accommodatiebeleid 2016

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Veiligheid

Openbare orde en veiligheid	-640	-696	-667	-677
Crisisbeheersing en brandweer	-1.478	-1.579	-1.635	-1.506

Thema Mobiliteit

Verkeer en vervoer	-2.193	-2.444	-2.458	-2.373
Parkeren	-94	-110	-98	-82

Thema Wonen

Wonen en bouwen	-812	-818	-731	-808
Ruimtelijke ordening	-490	-743	-554	-3.740

Thema Openbare ruimte en duurzaamheid

Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.590	-1.858	-1.462	-1.573
Afval	-2.734	-2.678	-2.440	-2.485
Riolering	-1.963	-1.680	-1.599	-1.699
Milieubeheer	-857	-941	-1.152	-1.046
Begraafplaatsen en crematoria	-3	-3	-3	-2
Totaal lasten	-13.854	-13.550	-12.799	-15.991

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Veiligheid

Openbare orde en veiligheid	36	40	11	10
Crisisbeheersing en brandweer	110	110	110	111

Thema Mobiliteit

Verkeer en vervoer	162	158	162	169
Parkeren	4	4	4	5

Thema Wonen

Wonen en bouwen	634	487	664	1.042
Ruimtelijke ordening	0	0	0	3.599

Thema Openbare ruimte en duurzaamheid

Openbaar groen en (openlucht) recreatie	53	53	53	61
Afval	3.099	3.671	3.295	3.461

Riolering	2.790	2.476	2.476	2.557
Milieubeheer	0	0	224	139
Totaal baten	6.888	6.999	6.999	11.154

Saldo voor resultaatbestemming	-6.966	-6.551	-5.800	-4.837
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	-8	0	0	0
Onttrekkingen reserves	900	410	370	569
Totaal reserves	892	410	370	569

Saldo na resultaatbestemming	-6.075	-6.141	-5.432	-4.269
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programma 3 Bedrijvigheid

Trends en ontwikkelingen

Economie

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt gesproken over regionale economie als versneller. Hiermee wordt de ambitie 'werken aan regionale economische structuurversterking' uitgesproken. De economische agenda Duin- en Bollenstreek heeft een vergelijkbare doelstelling: het versterken van de regionale economie zonder dat het ten koste gaat van de woonaantrekkelijkheid. In 2018 is de Economic Board Duin- en Bollenstreek geïnstalleerd om genoemde doelstellingen te realiseren. Omdat 2021 het laatste jaar van de economische agenda is, worden in 2020 voorbereidingen getroffen voor de evaluatie.

Bollensector

De komende jaren zet de schaalvergroting in combinatie met de krimp van het aantal bedrijven in de bollensector door. Veel bedrijven gaan steeds meer specialiseren. Daarnaast zet de focus op duurzaam bodembeheer de komende jaren door. Door meer rotatie van gewassen ontstaat meer vraag naar areaal dat geschikt is voor bloembollen. Deze ontwikkelingen leggen een (nog) grotere druk op het ruimtegebruik in de streek. Met de oprichting van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is in 2009 gestart met het optimaal inrichten van de beschikbare ruimte in de streek. Desondanks zien we de afgelopen jaren een dat telers meer en meer hectares in andere gebieden opzoeken voor hun teelt. De sector ziet de Bollenstreek nog altijd als haar bakermat vanwege de aanwezigheid van kennispartners (KAVB, BKD, Hobaho e.a.), toeleveranciers, de band met Keukenhof en de nabijheid van kennisinstellingen (Leiden, Delft, Amsterdam) en onderwijsinstellingen (Wellant, Hogeschool Leiden, Hogeschool Inholland). Er wordt samengewerkt met diverse partners in de Stichting Greenport.

Arbeidsmigranten

De arbeidsintensieve agrarische bedrijfstak (bollenteelt) leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten. Dit leidt tot verschillende knelpunten zoals het stimuleren van deelname aan onze lokale samenleving en illegale of slechte huisvestingssituaties. Dit vraagt om een integrale afweging die leidt tot oplossingen voor integratie en huisvesting waarbij het evenwicht ten opzichte van de andere doelgroepen in stand moet blijven. Bestaande beleidsterreinen werken samen aan een aanpak.

Detailhandel en bedrijventerreinen

De lokale economie in het algemeen en de detailhandel in het bijzonder, zijn de coronacrisis onder enorme druk komen te staan. Ook structurele ontwikkelingen, zoals de opkomst van online winkelen en verdere internationalisering van productieprocessen, hebben gevolgen voor de lokale economie. Door de steunpakketten is nog lastig te bepalen wat de structurele effecten zullen zijn.

Regionale economie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een sterke regionale economische hoofdstructuur.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Ondersteunen van de activiteiten van de Economic Board Duin- en Bollenstreek.	Er is ambtelijke ondersteuning, advies en coördinatie geboden aan activiteiten van de Economic Board Duin- en Bollenstreek.
A2	Ondersteunen van de activiteiten van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek.	In 2020 is de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek gestart met haar activiteiten. De stichting heeft onder andere activiteiten ontwikkeld op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt, duurzaamheid, positionering van de Greenport, de gevolgen van Corona, landelijke Greenportprogramma's en onderzoeksprogramma's op het gebied van circulariteit en biodiversiteit. Van de stichting zijn het programma voor 2020, een halfjaarlijkse rapportage en het programma voor 2021 ontvangen.
A3	Waar mogelijk lokale initiatieven aanhaken bij de regionale samenwerking om zo de effecten voor Lisse te maximaliseren (en andersom).	In 2020 heeft de Economic Board Duin- en Bollenstreek een bijdrage geleverd aan een project op het gebied van Onderwijs en Arbeidsmarkt. Hierbinnen zijn ook partijen vanuit Lisse deelnemer. In 2020 is daarnaast gestart met het project 'ondernemershuis', waarbij eveneens ondernemers uit Lisse betrokken zijn. Eerder is het initiatief vanuit Lisse genaamd 'Flower Science' naar regionale schaal getild. Er zijn in 2020 geen andere initiatieven ontstaan die pasten binnen de kaders van de huidige regionale samenwerking, en dus in aanmerking zouden komen voor het aanhaken hierop.
A4	Maken van visie/beleid voor verblijfsrecreatie voor de HLT-gemeenten.	In 2020 zijn we gestart met het opstellen van een visie en/of beleid over verblijfsrecreatie samen met Hillegom en Teylingen. De visie zal naar verwachting in het tweede semester van 2021 worden vastgesteld. Hier zal ook een uitvoeringsprogramma aan gekoppeld zijn.
A5	Verkennen van strategische samenwerking met omliggende gemeenten (ook buiten de Duin- en Bollenstreek). In de Duin- en Bollenstreek verkennen we of en hoe de verschillende kernen elkaar kunnen versterken, en maken hier waar mogelijk uitvoeringsafspraken over.	Er zijn verkennende gesprekken gevoerd over regionale afstemming rond kernen en centra. De COVID 19-pandemie heeft tot andere prioriteitstelling geleid, waarbij de eerste aandacht is uitgegaan naar het veilig toegankelijk houden van onze kernen. Om te voorkomen dat verschillende (aangrenzende) gemeenten wezenlijk andere activiteiten ontplooiën en kaders hanteren, wordt zo veel als mogelijk regionaal afgestemd. Dit geschiedt op wekelijkse basis door de portefeuillehouders economie.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een inventarisatie van hoe onze gemeente aan de kwantitatieve en kwalitatieve vraag rond de vormen van bedrijvigheid die we ambiëren, kan voldoen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Vertalen van de bevindingen van de bedrijventerreinenanalyse naar onze gemeente, en komen tot een plan van aanpak waarin ook de opgaven voortkomend uit de klimaatstresstest en op het gebied van verduurzaming worden meegenomen.	Er is in de tweede helft van 2020 gestart met een herijken van lokale en regionale strategische doelen. Dit traject dient als opmaat naar de vorming van een strategische agenda waarin (ook) de ruimtelijke component de plek krijgt die het verdient. In dit traject wordt genoemde vertaling en opgaven die hieruit voortkomen verweven.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Omliggende gemeenten Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Economic Board Duin- en Bollenstreek Provincie Zuid-Holland Provincie Noord-Holland Metropoolregio Amsterdam Greenport Ontwikkelingsmaatschappij BV

Lokale economie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een economisch vitaal dorpshart, als ontvangstplek voor de lokale en regionale consument, met een hoog shopping comfort en convenience karakter.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Prioriteit geven aan de verdere uitvoering van de detailhandelsvisie 2016-2020 Lisse.	Er is prioriteit gegeven aan de verdere uitvoering van de detailhandelsvisie Lisse. Er is tevens een onderzoek gedaan door een student van de TU Delft naar de lokale uitdaging van het centrum in Lisse. Dit heeft geleid tot een aantal strategische aanbevelingen gedaan voor een weerbaarder centrum.
A2	Stimuleren van de ontwikkeling van locaties benoemd in de detailhandelsvisie, en in beeld brengen hoe de gemeente deze ontwikkelingen kan bespoedigen.	Met diverse vastgoedondernemers is overleg gepleegd om te onderzoeken waar we als gemeente de ondernemers kunnen helpen bij gewenste ontwikkelingen.
A3	Verbinding zoeken met provinciale detailhandelsprogramma's waar dit bijdraagt aan de versterking van ons dorpshart.	De focus van het centrum was dit jaar lokaal in verband met de maatregelen in het kader van corona.
A4	Opstellen van een Uitvoeringsprogramma Centrum op behorende bij de Omgevingsvisie.	Het proces om te komen tot de Omgevingsvisie Lisse is nog in ontwikkeling. Het uitvoeringsprogramma centrum is nog niet opgesteld. Er is op initiatief van en samen met Dorpshart Lisse contact gelegd met een bureau voor de begeleiding van een traject om de gouden driehoek (vastgoed, gemeente en ondernemers) dichter bij elkaar te brengen en een gezamenlijk en gedragen actieplan te ontwikkelen. Dit krijgt in 2021 verder vorm.
A5	Samenwerken met Keukenhof, op basis van het convenant, op zo'n manier dat heel Lisse en waar mogelijk de Bollenstreek hier profijt van heeft.	De samenwerking met Keukenhof is ook in 2020 voortgezet. Er zijn, ondanks de zware tijd waarin Keukenhof zich momenteel bevindt, diverse samenwerkingsprojecten gestart, bijvoorbeeld op het gebied van groen en duurzaamheid. Keukenhof heeft de rotondes rondom haar entree ingericht en beheert deze en heeft de hanging baskets en bloembakken in het dorp gefinancierd. Ook op het gebied van het verbeteren van bereikbaarheid zijn gezamenlijke initiatieven gestart. Ook vinden er periodiek gesprekken plaats tussen Keukenhof en lokale ondernemers.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een aantrekkelijk Lisse voor bewoners, bezoekers en bedrijven.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Samenwerken met Stichting Lisse Marketing (SLM) op basis van een nieuw convenant.	In januari is een nieuw convenant met Stichting Lisse Marketing afgesloten voor de periode 2020 - 2021. Ook is de voorgestelde bezuiniging teruggedraaid waarmee het belang van een aantrekkelijk Lisse voor bewoners, bezoekers en bedrijven is onderstreept. Door de coronamaatregelen heeft Stichting Lisse Marketing geen/nauwelijks evenementen kunnen organiseren. De promotie en marketing stond in het teken van corona: afhaalmogelijkheden, ondernemers in het zonnetje zetten en communiceren over de maatregelen.
B2	Uitvoeren projecten uit de uitvoeringsagenda Economie en Toerisme.	Er is uitvoering gegeven aan de volgende onderdelen van de uitvoeringsagenda: 1. Er is een nieuw convenant met Stichting Lisse Marketing afgesloten voor 2020 - 2021. 2. Er is een projectopdracht geschreven voor de doorontwikkeling van de weekmarkt. 3. Er is een (regionale) bijeenkomst georganiseerd in samenwerking met Stichting Greenport over de kansen van agrotourisme. 4. Er is een opdracht verstrekt aan een bureau om een visie op verblijfsrecreatie te ontwikkelen. 5. De reguliere overleggen (bestuurlijke) overleggen met de ondernemersvereniging Alverha, Stichting Lisse Marketing en Dorpshart hebben plaatsgevonden. Gedurende de eerste (intelligente) lock down is er wekelijks een overleg moment geweest met Alverha en gemeente. De frequentie is daarna aangepast naar de behoefte, twee- of driewekelijks.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Behoud van Lisse als centrum van de bloembollensector op het gebied van kennis, expertise én toerisme.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Versterken van de Greenport via de rol als aandeelhouder in GOM en via o.a. de business case Flower Attraction van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek.	We hebben via onze rol als aandeelhouder van de GOM en door de vertegenwoordiging in het bestuur van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek gewerkt aan de versterking van de Greenport.
C2	Aankopen van het huidige pand van museum De Zwarte Tulp aan en oppakken ruimtelijke procedure voor de nieuwe locatie van het museum.	Nu de verhuizing van het museum naar het beoogde nieuwe pand niet doorgaat, is (nog) niet overgegaan tot aankoop van het huidige pand.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Integrale en afgewogen aanpak in het kader van huisvesting van arbeidsmigranten in samenspraak met relevante partijen ten behoeve van het lokale bedrijfsleven.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	In kaart brengen van de totale omvang en aard en aansluitend daarop een integraal beleids- en actieplan opstellen.	In 2020 is door Hillegom, Lisse en Teylingen gezamenlijk het uitvoeringsprogramma 'aanpak vraagstuk arbeidsmigranten' vastgesteld waar in verschillende fasen gewerkt wordt aan de opgave arbeidsmigranten. De eerste fase betreft de registratie en aandacht voor de informatiepositie. Hiervoor is in 2020 gestart met een pilot "registratie arbeidsmigranten" in de gemeente Hillegom. Deze pilot wordt in gezamenlijkheid met relevante marktpartijen opgepakt. Daarnaast is regelmatig overleg met relevante partijen over de huisvesting van arbeidsmigranten ten behoeve van het lokale bedrijfsleven in bijvoorbeeld Greenport-verband.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM) Holland Rijnland	Keukenhof Stichting Lisse Marketing Economic Board DBS Stichting Greenport DBS Provincie Zuid-Holland Huisvesters arbeidsmigranten Informatiepunten voor arbeidsmigranten (andere regio's) Dorpshart Lisse Alverha Ondernemers(fonds) Museum Zwarte Tulp

Kunst en Cultuur

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verbinden:
door krachten te bundelen en dwarsverbanden te leggen kunnen zo veel mogelijk inwoners meedoen aan cultuur.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Voortzetten Cultureel Café Lisse.	Door de Corona maatregelen zijn in 2020 geen cultureel cafés georganiseerd.
A2	Continueren Beleidsregel 'Muziek, zang podiumkunsten'	Op grond van deze beleidsregel is aan enkele culturele instellingen subsidie verleend voor de uitvoering van culturele activiteiten.
A3	Benutten Bibliotheek Bollenstreek als facilitator van culturele activiteiten.	De bibliotheek is benut als facilitator van culturele activiteiten. Dit heeft vanwege de Corona maatregelen echter in beperkte mate en aangepaste vorm plaatsgevonden.
A4	Opstellen projectschets 'De historie van Lisse beschreven'	In de Kleine Kroniek 1940-1949 zijn de veertiger jaren van de vorige eeuw van Lisse beschreven door Arie in 't Veld. Het boekje is in 2020 uitgebracht en verkrijgbaar bij de plaatselijke boekhandel. Daarnaast is aan Arie in 't Veld de opdracht verleend om de jaren negentig van de vorige eeuw te beschrijven. Met dit laatste boekje wordt het project 'De historie van Lisse beschreven' in 2021 afgerond.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Samenwerken: bevorderen van samenwerking tussen verschillende culturele instellingen onderling én met het onderwijs en andere organisaties in het maatschappelijk veld.
Vergroten van diversiteit van het culturele aanbod en de kwaliteit hiervan.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Voortzetten netwerkoeverleg VO en culturele instellingen.	Door de Corona maatregelen is het overleg tussen het Voortgezet Onderwijs en de culturele instellingen niet doorgegaan.
B2	Aansluiting zoeken bij landelijk initiatief 'Ik Toon' amateurkunst.	Ook het landelijke evenement 'Ik Toon' kon in 2020 ten gevolge van de Corona maatregelen niet doorgegaan.
B3	Aansluiting zoeken bij de Nationale Kunstweek.	Door de Corona maatregelen hebben geen activiteiten plaatsgevonden tijdens de Nationale Kunstweek.
B4	Invullen cultuurpagina Lisse.	In 2020 is de cultuurpagina maandelijks verschenen in de lokale krant Lisser Nieuws.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Cultuureducatie: bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en jongeren.
Vergroten van kennis van cultuur én de belangstelling hiervoor.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Voortzetten deelname aan deelregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.	Het Cultuureducatieprogramma is voortgezet. De basisscholen van Lisse nemen deel aan de nieuwe rijksregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' voor de jaren 2021-2024. Hiervoor heeft het college van Lisse in 2020 een adhesieverklaring ondertekend.
C2	Voorzetten samenwerkingsprojecten VO-scholen en culturele instellingen.	Door de Corona maatregelen heeft de Projectweek 'De Zwarte Tulp', een samenwerkingsproject van het Fioretti College, museum De Zwarte Tulp en andere culturele instellingen, niet plaatsgevonden.
C3	Uitrollen pilot 'Cultuur om de hoek'.	De pilot 'Cultuur om de Hoek' is niet gestart in Lisse. Binnen Hillegom, Lisse en Teylingen is gekozen om deze pilot uit te rollen in de gemeente Hillegom.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Commissie Culturele Zaken Kunstcommissie Cultuurverenigingen- en organisaties Bibliotheek Bollenstreek Vereniging Oud Lisse Cultuureducatiegroep Museum de Zwarte Tulp 't Huys Dever Keukenhof Fioretti Basisscholen Lisse VVV Bollenstreek/Kleurrijk Lisse Stichting Lisse Marketing

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Nederland	Bron
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	148,6	143,7	nb	152	LISA
Functiemenging	Index dat verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	48,1%	47,2%	nb	53,2%	LISA

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatiegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

Regionale economie

- Economische agenda Duin- en Bollenstreek, visie 2030 en uitvoeringsprogramma 2016
- Uitvoeringsagenda Economie en Toerisme 2019
- Meerjarenprogramma Greenport Duin- en Bollenstreek 2017-2020
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek 2016
- Groenprogramma Holland Rijnland, gebiedsprogramma 2016-2020

Lokale economie

- Detailhandelsvisie 2016-2020
- Fantastische lijnen onderwijs en arbeidsmarkt (dagbesteding) Holland Rijnland 2017-2020
- Convenant huisvesting arbeidsmigranten Holland Rijnland 2014 – 2018
- Bedrijventerreinenstrategie Holland Rijnland

Kunst en Cultuur

- Aandacht voor Cultuur! 2016-2019

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Regionale economie

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-72	-41	-38	-27
Economische promotie	-165	-121	-148	-136
Economische ontwikkeling	-986	-1.107	-1.126	-1.001
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-15			-9

Thema Kunst & Cultuur

Media	-670	-697	-700	-702
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-671	-603	-547	-723
Cultureel erfgoed	-24	-20	-46	-16
Musea	-87	-77	-77	-77
Totaal lasten	-2.690	-2.666	-2.682	-2.691

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Regionale economie

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	13	13	13	8
Economische promotie	122	123	123	59

Thema Kunst & Cultuur

Media	233	233	196	198
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	24	23	24	25
Totaal baten	392	392	356	290

Saldo voor resultaatbestemming	-2.298	-2.274	-2.326	-2.402
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	41	0	49	299
Totaal reserves	41	0	49	299

Saldo na resultaatbestemming	-2.258	-2.274	-2.277	-2.102
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Trends en ontwikkelingen

Onze moderne samenleving kent een grote dynamiek met als constante factoren verandering en ontwikkeling. Deze ontwikkeling dwingt de gemeentelijke organisatie mee te bewegen en zich voortdurend af te vragen welke eisen dit stelt aan de gemeente en het bestuur. Voor Lisse is deze dynamische samenleving waarin iedereen ertoe doet en mee kan doen belangrijk. De gemeente, inwoners, bedrijven en organisaties zetten zich hiervoor gezamenlijk in.

Participatie en communicatie

Als bestuur zien we diverse veranderingen op ons afkomen die we willen aangrijpen ten behoeve van onze inwoners; zij hebben steeds meer wensen en stellen ook eisen aan de overheid. Ze verwachten kwaliteit van beleid, willen betrokkenheid bij de totstandkoming ervan en nemen soms zelf het initiatief. Deze ontwikkelingen vragen de gemeente steeds meer 'van buiten naar binnen' te werken en gezamenlijk op te trekken. Dienstverlening, communicatie en participatie raken hierdoor steeds meer met elkaar vervlochten.

Het bovenstaande vraagt om proactieve communicatie in twee richtingen en het effectief inzetten van communicatiekanalen. De dialoog met onze partners (burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen) draagt bij aan een gelijkwaardige samenwerking tussen de gemeente en de samenleving. Deze samenwerking betekent dat de rol van de gemeente verandert. Meer ruimte voor burgerinitiatief gaat gepaard met een terughoudende opstelling van de gemeente en daarmee een nieuwe verhouding tussen gemeente en inwoners.

Smart city

Digitalisering - altijd en overal met alles online zijn - opent een nieuwe wereld. Denk aan smart city, of slimme stad, waarbij we met behulp van informatietechnologie en het internet der dingen, de stad kunnen beheren en te besturen. De komende jaren krijgen we steeds meer te maken met slimme applicaties en apparaten in onze samenleving en in de buitenruimte. Zoals bijvoorbeeld parkeersystemen die de nog vrije parkeerplekken weergeven, prullenbakken die de gemeente melden wanneer ze vol zijn of lantaarnpalen die meer of minder licht geven afhankelijk van de verkeersstromen.

Datagedreven sturen en monitoren

Met deze nieuwe digitale mogelijkheden verzamelen we steeds meer en steeds gemakkelijker allerlei data. Dit leidt tot nieuwe kansen. Via het gebruik van data willen we nog beter aansluiten bij wat inwoners en ondernemers van ons willen. Behalve voor slimme toepassingen in de buitenruimte willen we 'datagedreven werken' ook in andere beleidsvelden inzetten, bijvoorbeeld voor de koersverandering binnen het sociaal domein. Met behulp van data willen we nog beter inzicht krijgen in wat wel en niet werkt zodat we ons beleid daar beter op kunnen afstemmen.

Het programma Datagedreven sturing maakt met op basis van dataontwikkelingen en beleid inzichtelijk. We willen via concrete cijfers antwoord kunnen geven op maatschappelijke vragen. Zo willen we met de monitor sociaal domein laten zien of de gemeente inwoners met een hulpvraag de juiste zorg biedt. We willen de pilots van het afgelopen jaar, waaronder de monitor sociaal domein, omzetten in een sterke onderzoek voorziening. Op deze manier willen we een platform creëren dat aan verschillende informatiebehoeften kan voldoen.

De behoefte aan monitoring neemt verder toe, individuele opdrachten vormen dan in de praktijk de meest gekozen oplossing. Deze losse oplossingen kunnen we samenbrengen in een stevig onderzoek platform waarop gebruikers op een centrale plek antwoorden vinden. Deze bundeling van krachten bespaart tijd en middelen. Op dit moment werkt HLTsamen aan het vormgeven van het programma Datagedreven sturing.

Regionale samenwerking

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken van de positie van Lisse als samenwerkingspartner binnen en buiten de regio.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Het onderhouden, uitbouwen van en investeren in een stevige (bestuurlijke) samenwerkingsrelatie met: - De regiogemeenten - Haarlemmermeer - Metropool regio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag - Externe stakeholders onder wie Schiphol	Gemeente Lisse onderhoudt contacten met samenwerkingspartners binnen en buiten de regio, zoals buurgemeenten en Holland Rijnland. Ook wordt er over de grenzen van de (sub-)regio heen gekeken, naar o.a. de Haarlemmermeer en de MRA.
A2	Innemen van strategische (bestuurlijke) posities voor het versterken van de invloed en positie van Lisse.	Bestuurders van Lisse hebben in 2020 vanuit bestaande posities de invloed op regionale beleidsvoering, bijvoorbeeld aan de tafel van Holland Rijnland, vergroot. Daarnaast heeft de versterkte samenwerking met de Duin- en Bollengemeenten geleid tot een stevige belangenbehartiging richting Holland Rijnland en Provincie Zuid-Holland, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid (RES 1.0).
A3	Samen met de provincie en (regio)gemeenten verder ontwikkelen van het gebiedsgericht werken.	Na een relatief stille periode is aan het eind van 2020 nieuw leven geblazen in de samenwerking tussen de Duin- en Bollengemeenten en het Gebiedsteam van de Provincie Zuid-Holland. Daarnaast is de Provincie Zuid-Holland doorlopend betrokken in samenwerking tussen de Duin- en Bollengemeenten (Collegeconferentie) en op het niveau van Holland Rijnland.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken belangenbehartiging en versterken van invloed van Lisse binnen Holland Rijnland op een aantal beleidsterreinen zoals bij verkeer en vervoer.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	In beeld brengen van de belangrijke overlegtafels voor Lisse.	In 2020 is verder inzichtelijk gemaakt wat relevante samenwerkingsverbanden zijn en op welke tafels concreet invloed uitgeoefend kan worden.

B2	Opstellen lobby-agenda voor Lisse.	In navolging van de Tussenevaluatie van Berenschot is in 2020 gestart met het formuleren van een lokale strategische agenda. De uitkomsten van dit traject bieden handvatten voor het formuleren van een stevige lobby-agenda in samenwerking met partners in de streek en regio. De uitkomsten worden verwacht in het 4e kwartaal 2021.
----	------------------------------------	--

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Benutten van onze 'scharnierfunctie' tussen de grote stedelijke gebieden.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Het ambtelijk en bestuurlijk brede netwerk opbouwen en verder ontwikkelen om zo kansen en mogelijkheden van onze scharnierfunctie nader te onderzoeken.	Deze activiteit is in ontwikkeling.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland	gemeente Haarlemmermeer Schiphol Provincie Zuid-Holland Metropoolregio Amsterdam Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Dienstverlening

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We werken daadkrachtig en snel, en staan dichtbij onze inwoners en ondernemers. We streven naar zo mogelijk één relatie met de klant en geven via elk dienstverleningskanaal hetzelfde antwoord. Onze klanten ondervinden geen hinder van onze interne structuur. Wij leveren service op maat; in een keer goed.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	We duiden en geven invulling aan de een-loket-gedachte en gaan werken met serviceformules. In het programma 'Regie op Kanalen' werken we verder aan kanaalsynchronisatie, kanaaltransitie (meten en sturen) en kanaalinteractie (newsroom). De newsroom wordt in 2020 geëvalueerd. We communiceren proactief en in begrijpelijke taal. We helpen onze klanten en versterken hierbij de een-loket-gedachte. We verleiden de klant naar het optimale dienstverleningskanaal.	Vragen van onze klanten komen via verschillende kanalen binnen. Bijvoorbeeld telefonisch, per mail, per post, via social media of via accountmanagers. In de newsroom komen deze kanalen bij elkaar en wordt de strategie voor het behandelen en beantwoorden van de vragen besproken. Er wordt ook proactief informatie gedeeld op de website en social mediakanalen. In 2020 zijn veel Corona-gerelateerde vragen gesteld. Er is in het bovenstaande proces een koppeling gemaakt naar de crisisorganisatie om ook deze vragen adequaat te behandelen en beantwoorden. Met communicatiecampagnes via de website, social media, gemeenteberichten, sandwichborden en de schermen in de hal van het gemeentehuis worden de klanten naar het optimale dienstverleningskanaal verleid. Het werken in Serviceformules krijgt steeds meer vorm. Door het werken met serviceformules worden producten die voldoen aan sneltoetscriteria (Snel-serviceformule) gescheiden van de complexere aanvragen (Ontwerpformule). De kaders voor de formules zijn gesteld en er is een start gemaakt met het indelen van producten en diensten van het domein Publieksservice in Serviceformules. De vervolgstap in 2021 is om te onderzoeken waar processen kunnen worden aangescherpt om producten en diensten in de Snel-serviceformule te kunnen behandelen mits te afwegingskaders dit toelaten. Het proces van Vergunningverlening in de Ontwerpformule heeft vorm gekregen door een Intake- en Omgevingstafel. Complexe initiatieven worden door middel van een Intaketafel inhoudelijk, bestuurlijk en procesmatig getoetst. Wanneer aan de Intaketafel wordt geconstateerd dat het initiatief mogelijk kansrijk is, gaat het

		initiatief door naar de Omgevingstafel. Daar gaan de initiatiefnemer, eventuele belanghebbenden en adviseurs met elkaar het gesprek aan over het initiatief en wordt een besluit genomen over het vervolg van het initiatief. Tussen de Intake- en Omgevingstafel is ruimte voor afstemming met het bestuur.
--	--	--

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We ondersteunen initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers, vanuit een positieve grondhouding (Ja, mits...) en onderzoeken hoe we initiatieven mogelijk kunnen maken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	We zetten contactfunctionarissen in voor wijken, verenigingen en ondernemers (wegwijsformule) en bij overheids- en buurtparticipatie (participatieformule).	Er zijn accountmanagers aangesteld voor wijken, verenigingen en ondernemers. Zij zijn het vaste, eerste aanspreekpunt voor inwoners, instellingen en ondernemers in de gemeente.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We willen de grenzen bereiken van een maximale digitalisering.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	We gaan zo veel mogelijk producten en diensten digitaliseren en automatiseren, waarbij klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld op maatwerk kunnen rekenen.	Zo veel mogelijk producten en diensten die digitaal aangevraagd kunnen worden, zijn beschikbaar. Waar mogelijk worden E-formulieren samengevoegd om efficiënter te kunnen werken. Klanten die niet digitaal vaardig zijn, ontvangen we in het gemeentehuis. In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. Bijvoorbeeld het aantal baliebezoeken en de behandeltijd aan de balie. Deze gegevens worden gebruikt om beleid op te stellen en aan te passen.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: De klant waardeert de dienstverlening van de gemeente en er vindt gerichte sturing plaats aan de hand van data en slimme technologieën.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	We meten de klanttevredenheid en de prestatie van onze dienstverlening. We relateren de scores aan onze servicenormen. Mede aan de hand van deze uitkomsten sturen we bij en verbeteren wij onze dienstverlening.	De klanttevredenheid van de balies, de website en Fixi (meldingen openbare ruimte) hebben we gemeten met Govmetric. Waar de klanttevredenheid en prestaties afwijken van de servicenormen hebben we waar mogelijk bijgestuurd. In 2020 is deelgenomen aan de Burger- en Ondernemerspeiling van 'Waar staat je gemeente'. De rapportages hiervan worden in het eerste kwartaal van 2021 voorgelegd. De resultaten zijn gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. In het eerste kwartaal van 2021 vindt afstemming plaats over de acties die uitgevoerd gaan worden in vervolg op de in de rapportages aangegeven aanbevelingen voor verbetering.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We richten ons op het bestrijden van adres- en identiteitsfraude.

Basisregistratie Personen (BRP)

Arbeidsmigranten:

We willen beter inzicht krijgen waar arbeidsmigranten gehuisvest zijn door deze groep mensen op te nemen in de Basisregistratie Personen (BRP) als zij hier langer dan 4 maanden verblijven. Het is bekend dat een groot aantal arbeidsmigranten niet staat ingeschreven bij de gemeente.

Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA):

Het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) en het bestrijden van adres gerelateerde fraude.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
E1	We intensiveren o.a. de adresonderzoeken en zoeken in het kader van fraudebestrijding verbinding met handhaving, veiligheid en andere thema's in het sociaal domein. Arbeidsmigranten Inzichtelijk maken wie op welk adres verblijft. We maken afspraken met uitzendbureaus waar de arbeidsmigranten voor werken. We ontwikkelen een E-formulier dat door de uitzendbureaus moet worden ingevuld. Aan de hand van deze informatie organiseren we inschrijfavonden waarbij de arbeidsmigranten zich moeten melden en indien van toepassing, worden opgenomen in de BRP. Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA) Maandelijks krijgt de gemeenteadressen van het ministerie van Binnenlandse Zaken waarvoor nader moet worden onderzocht of de inschrijvingen juist zijn. Los van ondermijning wordt door het team Burgerzaken onderzocht hoe de inschrijvingen tot stand zijn gekomen en of deze juist zijn.	Voor Adres- en identiteitsfraude (LAA) was in 2020 (nog) geen budget. Het is daarom slechts beperkt opgepakt. Vanaf 2021 is wel structureel budget opgenomen. Arbeidsmigranten zijn we mee gestart, maar de Coronacrisis heeft hier invloed op gehad. Veel arbeidsmigranten zijn naar hun thuisland vertrokken. Wel zijn we nog met uitzendbureaus in gesprek geweest over de arbeidsmigranten die hier nog wel verblijven en ook ingeschreven moeten worden.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Werkorganisatie HLTsamen	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen

Participatie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: De raad positioneren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Afstemmen van rollen en verantwoordelijkheden in het kader van (overheids-)participatie en hierbij specifiek aandacht schenken aan verwachtingsmanagement.	Onder regie van de raads werkgroep participatie en met behulp van begeleiding door adviesbureau Berenschot zijn er in 2019 en 2020 een aantal pilotprojecten benoemd rondom participatie. Belangrijk onderdeel hiervan was het afstemmen van rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen aan de voorkant van de projecten. Het project Tiny Houses is hier een voorbeeld van waarbij een ruimtelijke verkenning is uitgevoerd voor het realiseren van Tiny Houses op grond in eigendom van de gemeente. Deze verkenning is in 2020 aan de raad voorgelegd. Daarnaast is er een soortgelijk initiatief gestart ; het ontwikkelen van een Knarrenhof (woonvorm voor ouderen) Helaas heeft dit project een deel van het jaar stilgelegen als gevolg van de corona crisis en de benodigde inzet van medewerkers op dit dossier. In 2021 wordt dit project weer opgepakt. Ook zal er in 2021 verder gesproken worden over het positioneren van de raad in (overheids) participatietrajecten.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken van de bijdrage van inwoners (jongeren) aan vraagstukken in de Lissese samenleving.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Communicatie op maat verzorgen bij het opzetten en uitvoeren van projecten en thema's (inzet sociale media, directe benadering via scholen, inzet 'Denktank Jeugd' etc.)	De communicatieve opgave door en over de gevolgen van de COVID-19 pandemie hebben grote impact gehad op de interne en externe communicatie. De onlineontwikkeling van communicatie en participatie is in een stroomversnelling geraakt. De online participatie (digitale participatie) hebben we bij meerdere trajecten ingezet in 2020, zoals de Omgevingsvisie Lisse, project Tiny Houses en de aanpassing van de beleidsregel voor de huisvesting van arbeidsmigranten. De Newsroom binnen HLTsamen, dé plek waar de buitenwereld en binnenwereld samenkomen, maakt onderdeel uit van ons dagelijks werk. Het stelt medewerkers en

		bestuurders in staat om proactief te reageren op dat wat speelt in de dorpen. Luisteren en zenden wordt op elkaar afgestemd en daarmee maken we het gesprek en de samenwerking mogelijk met elkaar.
--	--	---

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: (Pro-) actief ondersteunen van initiatieven van bewoners.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	We geven duiding en invulling aan overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven inwoners).	Iedere inwoner mag meedenken en initiatieven aandragen om de gezamenlijke leefomgeving verder te verbeteren. Dit valt onder overheidsparticipatie. Aan de voorkant van zulke participatietrajecten gaan de verschillende partijen met elkaar om tafel, bijvoorbeeld in de vorm van de omgevingstafels waar in 2020 mee gestart is als onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet. Hierbij gaan de verschillende belanghebbenden met elkaar om tafel om de gewenste resultaten te bespreken en rollen en verantwoordelijkheden af te stemmen. Ook kunnen inwoners en ondernemers in gesprek gaan met de accountmanagers. De term bedrijvencontactfunctionaris en wijkregisseur zijn in 2020 gewijzigd in accountmanagers. De accountmanagers achterhalen de vraag achter de vraag. Als er een idee is om de gemeente 'n stukje mooier, veiliger of socialer te maken ondersteunt de accounthouder de initiatiefnemer om dit idee te realiseren. Zo geven zij advies over fondswerving en crowdfunding maar ook over de manier hoe het idee het best de organisatie in komt.
C2	Gezamenlijk afstemmen van de verantwoordelijkheid bij het uitvoeren van initiatieven en ideeën.	Iedere inwoner mag ons uitdagen onderdeel van samenwerken met de omgeving (overheidsparticipatie). Aan de voorkant van zo'n traject gaan de verschillende stakeholders met elkaar om tafel, bijvoorbeeld in de vorm van de omgevingstafels waarmee geëxperimenteerd wordt als onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet. Zie ook A1

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: De organisatie is toegerust om te werken met (ideeën en wensen van) inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	We beschrijven de verschillende rollen die de betrokkenen in het proces van zowel burger als overheidsparticipatie in kunnen nemen.	Een deel van dit doel is opgenomen in het interne visie document "visie op participatie" dat eind 2020 is opgeleverd. Een ander deel (vanuit de Omgevingswet) is meegenomen in de ontwikkeling van de omgevingstafels waar alle betrokkenen rondom een participatieproject met elkaar in gesprek gaan. In 2021 wordt er verder gewerkt aan het verfijnen van de beschrijvingen van rollen en verantwoordelijkheden voor zowel de werkorganisatie als college en raad.
D2	We stellen een handelingsperspectief inclusief toolbox op voor medewerkers en bestuurders voor burger- en overheidsparticipatie	Eind 2020 is vanuit het project 'Borging participatie binnen HLTsamen' een beknopt visiedocument, een intakeformulier en een toolbox voor de organisatie beschikbaar gesteld om praktisch handen en voeten te kunnen geven aan participatievraagstukken en participatie integraal onderdeel te laten zijn van onze manier van werken. In 2021 wordt deze verder aangevuld en geïmplementeerd in de organisatie. Daarnaast is er in 2020 gestart met het project "digitale participatie" om de organisatie te begeleiden en ondersteunen bij de organisatie en uitvoering van digitale participatie trajecten. Naar verwachting wordt dit traject in 2021 afgerond.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen

Communicatie

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verder versterken van de positionering van de gemeente Lisse.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Uitvoeren activiteiten uit het (strategisch) communicatie-programma om daarmee de positie van de gemeente Lisse te versterken.	De geplande positioneringscampagnes (met hierin inspirerende voorbeelden waar Lisse en haar inwoners voor staan) zijn niet doorgegaan. Vanwege de komst van corona achtten wij de doelgroepen niet ontvankelijk voor een dergelijke campagne. Ook vonden we de campagne niet passend in deze tijden. Tegelijkertijd hebben corona en de bijbehorende maatregelen wél bijgedragen aan de doelstellingen van de positionering: namelijk zorgen voor trots op Lisse en versterken van de onderlinge verbinding. Met onze coronacommunicatie hebben we deze belangrijke waarden uitgelicht en versterkt. Bijvoorbeeld door inspirerende voorbeelden uit te lichten op onze online en offline media. En door het tijdsbeeld te laten beschrijven door lokale media. Met intensieve communicatie is het contact tussen gemeente én belangrijke doelgroepen in de coronacommunicatie versterkt. Zo heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen gemeente en bijvoorbeeld ondernemers en organisaties. De positionering heeft daarmee – meer dan voorgaande jaren – plaatsgevonden tijdens persoonlijk contact en met focus op een inhoudelijk thema (corona). Dit geldt ook voor de regionale en landelijke positionering. Een voorbeeld is de landelijke en regionale aandacht voor de drukte rondom de bollenvelden. Door samen met Teylingen en Hillegom op te trekken hebben we de Bollenstreek rondom een inhoudelijk thema (aantrekkelijkheid bollenvelden i.c.m. corona) op de kaart gezet. Een praktisch onderdeel van de positionering van de gemeente Lisse is de verbetering en verbreding van de huisstijl. Dit traject is begin 2021 afgerond.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Communicatie faciliteert overheidsparticipatie.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	Pilot (raad) en overheidsparticipatie.	Team Communicatie heeft actief advies uitgebracht op het gebied van participatie. Zo is in 2020 gewerkt aan o.a. een visie op participatie en een participatietoolkit. Hierin zijn alle werkwijzen rondom participatie vereenvoudigd opgenomen. Vanuit communicatie is hierin ook meegedacht over werkvormen en toegankelijkheid (dichtbij én eenvoudig communiceren). Een en ander is door corona in versnelling geraakt. Immers, digitale werkvormen zijn niet langer de uitzondering, maar juist de regel.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Communicatieve vaardigheden van de medewerkers verder verbeteren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
C1	Activiteiten gericht op stimuleren van maatschappelijke sensitiviteit en omgevingsbewustzijn van de organisatie.	Begin 2020 is de newsroom operationeel geëvalueerd. De newsroom is een centrale plek in de organisatie, waar webcaremedewerkers, communicatieadviseurs en analisten live de omgeving volgen – en direct kunnen reageren als dat nodig is. De newsroom maakt snel en proactief handelen op dat wat gebeurt in de dorpen mogelijk. Door korte lijnen komt dat wat buiten gebeurt snel bij de betreffende beleidsambtenaar terecht, zodat deze actie kan ondernemen. Het newsroomproces is van grote waarde geweest om een goed omgevingsbeeld rondom corona te maken. Van maart tot en met augustus heeft dit proces 7 dagen per week gedraaid. Uit de evaluatie zijn door ontwikkel- en verbeterpunten gekomen. Sinds maart werken we online, dus een deel van de procesverbeteringen lopen ook nog door in 2021.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verder versterken verbinding met de samenleving door doordacht online en offline te communiceren.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
D1	Opstellen online contentstrategie en programma (online ontwikkeling o.a. Instagram).	De onlineontwikkelingen zijn in een stroomversnelling geraakt en er zijn nieuwe manieren geïntroduceerd om goed in contact te blijven met inwoners. We werken met KPI's (kritieke prestatie-indicatoren) voor de online content. Kortom, we monitoren en meten de prestaties van onze online berichtgeving. Er is een dashboard (overzichtswebsite) opgeleverd. Hiermee worden meten en sturen steeds meer onderdeel van het dagelijks werk.
D2	Implementeren en inzetten digipanel (NAAM).	Sinds 2020 heeft Lisse een eigen digitaal burgerpanel. Via digitale enquêtes kunnen we de mening van inwoners peilen. Bij de start van het digipanel bleek de animo voor deelname direct vrij groot. Eind 2020 behelst het panel bijna 500 deelnemers. Het digipanel heeft nog eens extra zijn waarde gekregen toen we door de maatregelen rondom het coronavirus sterk beperkt waren in het aangaan van persoonlijk contact. Ter illustratie: de informatieavonden in de tweede week van de Omgevingsvisie konden geen doorgang vinden. Daarom is gekozen voor een online uitvraag via het digipanel. Onderwerpen die in het digipanel zijn behandeld, zijn energietransitie, mobiliteit, klimaatadaptatie, werken op afspraak, omgevingsvisie en woonvisie.

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Werkorganisatie HLTsamen Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland Samenwerking Belastingen Bollenstreek Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) * De overige verbonden partijen zijn opgenomen bij het van toepassing zijnde programma.	

Verbonden partijen

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een goede regie voeren op de verbonden partijen waarbij de standpunten van Lisse (tijdig) helder naar voren komen.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
A1	Het onderhouden van en investeren in ons bestuurlijk netwerk waarbij van Holland Rijnland als 'basis' (in ieder geval voor Verkeer en vervoer) gebruik wordt gemaakt.	De voorbereidingen van de vergaderingen vinden plaats door het vooraf opstellen van adviezen en/of het voor bespreken met de portefeuillehouders. Een goede voorbereiding van de vergaderingen draagt bij om als gemeente en/of subregio een sterkere en richtinggevende rol in de regio te kunnen spelen. De adviezen van de portefeuillehouders overleggen van Holland Rijnland zijn ter kennis gebracht aan de raad. Voorafgaand aan de vergaderingen van het algemeen bestuur van Holland Rijnland vindt een vooroverleg plaats met de subregio Duin- en Bollenstreek. Onze bestuurders investeren voortdurend in ons bestuurlijk netwerk. Dat vertaalt zich in deelname aan diverse goed voorbereide portefeuillehouders overleggen, regio-overleggen, deelname aan themacafé's (Holland Rijnland), regionale collegewerkconferenties, themabijeenkomsten, overleggen met buurgemeenten. Ook informele contacten worden onderhouden. Naast het bestuurlijke opereren, functioneren medewerkers zelfstandig in regionaal verband; vanuit de verschillende domeinen schuiven medewerkers aan bij diverse regionale en bovenregionale werkgroepen.
A2	Om (lokale en regionale) doelen te realiseren benoemen we thema's waarvoor we gericht lobbyen.	Uit de tussenevaluatie van Berenschot blijkt dat er successen zijn geboekt. Lisse vormt ook in samenwerking met Hillegom en Teylingen in voorkomende gevallen een factor op zich in de regio. Samen optrekken en lobbyen pakt goed uit. De organisatie heeft de eerste slagen gemaakt om op strategisch niveau te leveren maar kan zich nog verder ontwikkelen (domein strategie en projecten), aldus de tussenevaluatie.

WAT WILDEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer grip op de verbonden partijen om samen uiteindelijk een betere kwaliteit te bereiken.

WAT HEBBEN WIJ DAARVOOR GEDAAN?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening
B1	De nota Verbonden partijen en het beleidskader Governance regime Verbonden partijen 2018 gezamenlijk met de raad, de expertteams en griffie verder uitwerken waardoor de bestuurlijke inbreng verstevigt.	In 2018 werd de nota verbonden partijen vastgesteld als beleidskader voor versterking van de grip op verbonden partijen. Bij de besluitvorming werd destijds gesteld dat het inrichten van het governance regime per verbonden partij, het door ontwikkelen en aanscherpen daarvan een meerjarig traject is. Steeds moeten stapje voor stapje verbeteringen en aanscherpingen worden aangebracht. In samenwerking met de expertteams zijn goede stappen gezet. Het vooroverleg Duin en Bollenstreek ten behoeve van de vergaderingen van het AB van Holland Rijnland wordt voorbereid en voorgezeten door raadslid W. Sloodbeek. De AB-vergaderingen worden subregionaal in de Duin- en Bollenstreek vooraf voorbereid. Dat heeft dit tot gevolg dat soms met 1 standpunt naar buiten wordt getreden in de AB-vergaderingen. Er blijft vanzelfsprekend alle ruimte om als gemeente Lisse "alleen" te spreken in de AB-vergaderingen.
B2	De gemeenteraad heeft -gelet op het belang en de impact – vier verbonden partijen gekozen waarop het governance regime goed wordt door de inzet van de expertteams: • ISD • KDB (Maregroep) en • HLTsamen	Er is gewerkt met een drietal expertteams: • ISD Bollenstreek • KDB (Maregroep) en • werkorganisatie HLTsamen Met regelmaat kwamen de drie expertteams bijeen om uiteenlopende onderwerpen te bespreken. De bijeenkomsten werden belegd door de griffie Lisse in overleg met de voorzitters van de expertteams en de HLT-werkorganisatie. Regelmatig waren er presentaties voor de leden van de expertteams door de directeurs van de verbonden partijen en/of HLT-medewerkers. Soms werden werkbezoeken afgelegd. De begrotingen en beleidsstukken worden voor besproken. Daarna vindt terugkoppeling plaats door de voorzitters aan de overige Lissese raadsleden. Er is gestart met de evaluatie van de expertteams.
B3	De zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen zorgvuldig en kritisch voorbereiden.	De zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen 2021 zijn zorgvuldig en kritisch voorbereid. Voor iedere verbonden partij is tijdig via een afzonderlijk raadsvoorstel een zienswijze uitgebracht over de ontwerpbegrotingen 2021

Samenwerkingspartners

Verbonden partijen*	Overige samenwerkingspartners
Werkorganisatie HLTsamen Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland Samenwerking Belastingen Bollenstreek Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) * De overige verbonden partijen zijn opgenomen bij het van toepassing zijnde programma.	

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen				*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	49	511	520	*
Overhead	% van de totale lasten	16%	16%	15,3%	*

* Eigen gegevens

Kaderstellende stukken

Regionale samenwerking

- Collegeconferentie Duin- en Bollenstreek & Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek
- Kadernota 2020-2023
- Startnotitie 'Klimmen zonder te vallen' (2017)
- Coalitieakkoord 2018-2022 'Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen!'
- Nota Verbonden partijen 2018

Dienstverlening

- Kadernota 2020-2023
- Startnotitie 'Klimmen zonder te vallen' (2017)
- Coalitieakkoord 2018-2022 'Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen!'

Participatie

- Kadernota 2020-2023
- Startnotitie 'Klimmen zonder te vallen' (2017)
- Coalitieakkoord 2018-2022 'Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen!'

Communicatie

- Kadernota 2020-2023
- Startnotitie 'Klimmen zonder te vallen' (2017)
- Coalitieakkoord 2018-2022 'Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen!'

Verbonden partijen

- Plan van aanpak Werkorganisatie Hillegom, Lisse, Teylingen: HLT Samen (2015)
- Bedrijfsplan HLT Samen Sterker! (2016)
- Kadernota 2020-2023
- Startnotitie 'Klimmen zonder te vallen' (2017)
- Coalitieakkoord 2018-2022 'Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen!'
- Nota Verbonden partijen 2018

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Dienstverlening

Beheer overige gebouwen en gronden	-151	-116	-160	-161
Burgerzaken	-568	-516	-596	-466

Thema Regionale samenwerking

Bestuur	-1.462	-1.426	-1.569	-1.928
---------	--------	--------	--------	--------

Totaal lasten	-2.181	-2.058	-2.325	-2.555
----------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Dienstverlening

Beheer overige gebouwen en gronden	153	138	253	730
Burgerzaken	330	330	346	226

Thema Regionale samenwerking

Bestuur	0	0	0	65
---------	---	---	---	----

Totaal baten	483	468	599	1.021
---------------------	------------	------------	------------	--------------

Saldo voor resultaatbestemming	-1.698	-1.590	-1.726	-1.533
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	747	220	220	301
Totaal reserves	747	220	220	301

Saldo na resultaatbestemming	-950	-1.370	-1.505	-1.232
-------------------------------------	-------------	---------------	---------------	---------------

Algemene dekkingsmiddelen

Verplichte onderdelen Besluit begroting en verantwoording

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten in Algemene middelen bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke. Dit onderdeel van de begroting volgt uit artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In Algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Dividenden
- Saldo financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Verder heeft de gemeente diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenoemde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt opgenomen.

Lokale heffingen

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerendezaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. Dit geldt niet voor de rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, en marktgelden. Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze lasten. We verwijzen naar de paragraaf Lokale heffingen voor een uitgebreidere toelichting.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

In de Begroting 2020 is rekening gehouden met de effecten van de Meicirculaire 2019. Bij de 2e Tussentijdse rapportage 2020 zijn de ramingen aangepast tot en met de Meicirculaire 2020. Het ontvangen bedrag voor de algemene uitkering is inclusief de Decemercirculaire. In de getoonde jaarrekeningcijfers zijn de compensatiepakket medeoverheden vanwege de coronacrisis opgenomen.

Algemene uitkering	Begroting 2020	1e Tussen-tijdse rapportage	September-circulaire 2020	December-circulaire 2020	Rekening 2020
Maatstaven	19.024.481	19.399.420	19.504.929	19.505.053	19.505.053
Uitkeringsfactor	1,606	1,619	1,621	1,623	1,623
	30.553.317	31.407.661	31.617.490	31.656.702	31.656.702
Kortingen OZB	-3.466.844	-3.490.554	-3.555.182	-3.555.182	-3.555.182
Suppletie integratie Sociaal Domein	-4.170	-4.170	-17.686	1.081	1.081
Algemene uitkering sub totaal	27.082.303	27.912.937	28.044.622	28.102.601	28.102.601
Decentralisatie uitkeringen					
Combinatiefuncties Brede Scholen sport en cultuur	94.991	97.200	97.200	97.200	97.200
Gezond in de stad			6.004	6.004	6.004
Voorschoolse voorziening peuters	32.316	32.316	41.257	41.257	41.257
Armoedebestrijding kinderen	58.229	58.229	58.229	58.229	58.229
Dec.prov.taken vergunningverl toez en handhaving	26.267	26.267	26.267	26.267	26.267
Maatschappelijke begeleiding			23.700	23.700	23.700
Schulden en armoede	26.179	26.179	26.179	26.179	26.179
Verhoging taalniveau statushouders	26.478	26.478	26.478	26.478	26.478
Brede aanpak dak- en thuisloosheid			17.628	17.628	17.628
Decentralisatie-uitkeringen : Corona compensatie					
Compensatie toeristenbelasting			30.000	30.000	30.000
Precario en evenementenleges			26.030	26.030	26.030
Extra kosten verkiezingen Covid-19			36.993	36.993	36.993
Eigen bijdrage WMO			28.003	28.003	28.003
Noodopvang kinderen			35.127	35.127	35.127
Integratie-uitkeringen					
Vergoeding raadsleden kleine gemeenten	59.237	77.780	77.780	77.780	77.780
Inburgering			45.390	45.390	45.390
Integratie-uitkeringen : Deelfonds sociaal domein	176.690				
Decentralisatie Participatiewet	1.711.772	1.708.077	1.952.144	1.952.144	1.952.144
Voogdij/18+	351.538	351.538	362.316	362.316	362.316
Totaal diverse uitkeringen	2.563.697	2.404.064	2.916.725	2.916.725	2.916.725
Totale Algemene uitkering	29.646.000	30.317.001	30.961.347	31.019.326	31.019.326
Verschil		671.001	644.346	57.979	0

In 2020 is, naast de € 31 miljoen aan algemene uitkering en diverse uitkeringen, ook een nabetaling ontvangen voor de jaren 2018 en 2019 van € 58.362.

Voor decentralisatie- en integratie uitkeringen geldt, net als bij de algemene uitkering, dat er geen verplichting op de middelen ligt om het ook uit te geven aan de genoemde taak. De raad kan ook besluiten om het geld aan iets anders uit te geven.

Voor een aantal corona compensatiemaatregelen is de exacte verdeling en daarmee het bedrag per gemeente nog niet bekend c.q. opgenomen in de algemene uitkering. Voor het bepalen van de compensatie is de definitieve compensatie van de inkomstenderving over 2020 niet te berekenen. Het gaat hierbij om de volgende compensatiemaatregelen:

- Compensatie inkomstenderving na 1 juni.
- Extra beschikbaar voor Inkomstenderving.
- Afvalinzameling.
- Zwembaden en ijsbanen.
- Verlenging steun sportverenigingen (1 okt t/m 31 dec).

Het financiële effect van de aanvullende corona compensatiemaatregelen wordt verwerkt in de jaarrekening 2021.

Dividenden

We ontvangen dividend van Alliander, Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) en Meerlanden naar rato van het bedrijfsresultaat. Het dividend van Alliander en Meerlanden is in 2020 ontvangen. Voor de BNG geldt dat de Europese Centrale Bank (ECB) de banken heeft aanbevolen om tot 30

september 2021 af te zien van het uitkeren van dividend. In de jaarrekening is een nog te ontvangen post opgenomen voor het dividend van de BNG.

Bedragen x € 1.000

Dividenden	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
Alliander	362	594	594	449
Bank Nederlandse Gemeenten	46	52	74	37
Meerlanden	66	66	46	23
Totaal dividenden	474	711	714	509

Saldo financieringsfunctie

In de vernieuwde BBV zijn de regels over rentetoerekening gewijzigd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft aan dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). Lisse rekent geen bespaarde rente toe aan investeringen.

Lisse hanteert een omslagpercentage van 2% - berekend volgens de omslagrentemethode - voor de toerekening van rente aan investeringen die via kapitaallasten ten laste van de taakvelden komt. Het renteresultaat in Lisse bedraagt € 74.000.

Renteschema

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	1.928
b. De externe rentebaten	-/- €	74
Totaal door te rekenen externe rente	€	1.854
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- €	-
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-/- €	36
Saldo door te rekenen externe rente	-/- €	36
	€	1.818
d1. Rente over eigen vermogen	€	-
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		
De aan taakvelden toe te rekenen rente	€	1.818
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- €	1.892
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	€	-74

Boekwaarde activa integraal gefinancierd	€	94.624
Rentepercentage aan taakvelden toe te rekenen rente		1,92%
Toegepast omslagpercentage		2%
Verschil (beneden 0,5%)		0,08%
Afwijking in bedrag	€	74

Overige algemene dekkingsmiddelen

De hier berekende bedragen werden veroorzaakt door de kostenverdelingssystematiek. In de vernieuwde BBV-voorschriften is de kostenverdeling opgeheven. De overhead wordt verantwoord in prestatieveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de

producten en activiteiten. De overhead wordt wel meegenomen in de berekening van de kostendekkende tarieven.

Mutaties reserves

Per programma is vermeld wat de mutaties op de reserves zijn. Enkele mutaties zijn niet toe te wijzen aan een programma, die worden daarom hier verantwoord.

Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom heeft de wetgever ervoor gekozen de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze nieuwe systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoe rekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten en/of diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen/kennen. In dat verband houden wij conform de Financiële verordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs, zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2020 bedraagt de totale overhead afgerond € 9.833.000. Dit is 15,3% van de totale gerealiseerde lasten ad € 64.207.000.

De overhead bestaat uit:

bedragen x € 1.000	
Overhead	
Deel	Bedrag
Bijdrage HLTsamen (overhead deel)	8.883
Huisvesting (gemeentehuis)	398
Overige overhead (zoals bijdrage VNG)	553
Totaal Overhead	9.833

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen verplicht om vennootschapsbelasting af te dragen over winstgevende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe vennootschapsbelasting-belastingplichtig voor alle werkzaamheden, die als een ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. Een inventarisatie, ondersteund door PWC, wijst er op dat Lisse geen onder de vennootschapsbelasting vallende activiteiten heeft. We hebben de definitieve aanslag vennootschapsbelasting 2018 van de Belastingdienst ontvangen. Die kwam uit op nihil.

Onvoorzien

De begroting bevat een stelpost van € 180.000 voor onvoorziene incidentele uitgaven. In 2020 is geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Algemene dekkingsmiddelen

Overhead	-8.839	-8.398	-9.350	-9.875
Overige baten en lasten	-161	-64	-64	-32
Treasury	-90	269	253	-62
Belastingen overig	-385	-414	-414	-415
Totaal lasten	-9.475	-8.607	-9.575	-10.384

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020

Thema Algemene dekkingsmiddelen

Overhead	€1	0	0	42
Treasury	€839	854	854	626
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€29.035	29.646	30.607	31.078
OZB niet-woningen	€2.047	2.083	2.083	2.327
OZB woningen	€2.385	2.748	2.748	2.672
Belastingen overig	€2.321	2.262	2.252	2.271
Totaal baten	36.628	37.593	38.544	39.016

Saldo voor resultaatbestemming	27.152	28.986	28.968	28.633
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0
Totaal reserves	0	0	0	0

Saldo na resultaatbestemming	27.153	28.986	28.969	28.632
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen zijn te verdelen in belasting en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen en rechten is ontvangen. De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De Gemeente Lisse maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid om forensenbelasting te heffen.

Belastingen

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Onze gemeente heft de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelastingen (RZB), toeristenbelasting, baatbelasting, hondenbelasting en precariobelasting.

Rechten

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. In Lisse worden afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld als rechten geheven.

Welke ontwikkelingen spelen er

- Er zijn geen ontwikkelingen in het verruimen van het lokaal belastinggebied. Er komt dus geen verschuiving van de rijksbelastingen naar de lokale belastingen.
- Van de Berichtenbox van MijnOverheid wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2020 is het aantal gebruikers gestegen van bijna 34% naar ruim 37% van de aanslagen.

Overzicht lokale heffingen

Bedragen x € 1.000				
Lokale heffingen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
Belastingen				
Onroerende zaakbelasting	4.432	4.831	4.831	4.999
Roerende zaakbelasting	2	3	3	2
Toeristenbelasting	129	123	123	59
Baatbelastingen	2	0	0	0
Hondenbelasting	85	101	101	83
Precariobelasting	2.187	2.158	2.148	2.177
Totaal niet-besteding gebonden	6.836	7.216	7.206	7.321
Leges en Rechten				
Secretarieleges	318	373	371	247
Leges bouwvergunningen	713	450	630	1.007
Marktgelden	8	13	13	8
Afvalstoffenheffing	2.477	3.045	3.045	3.215
Rioolrechten	2.751	2.476	2.476	2.557
Totaal gebonden aan bestedingen	6.267	6.357	6.535	7.034
Totaal	13.103	13.573	13.741	14.354

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De tarieven zijn bij de vaststelling aangepast aan de gemiddelde daling of stijging van de WOZ-waarde. De hertaxatie van alle WOZ-objecten vindt jaarlijks plaats. Voor 2019 geldt de waarde van de objecten naar het prijspeil van 1 januari 2018. De opbrengsten van de OZB zijn positief beïnvloed door de toename van nieuwbouw en de stijgende WOZ-waarde na vaststelling van het tarief. Na jaren van dalende waarden van de woningen is weer een sterk stijgende lijn te zien in de waarden en verkopen.

De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn in 2020 verhoogd met het inflatiepercentage 2,5%. Daarnaast zijn de opbrengsten in 2020 verhoogd met € 350.000 ter compensatie van de wegvallende precariobelasting voor kabels en leidingen, dit overeenkomstig de kadernota 2019. De geraamde compensatie is in het tarief absoluut gecompenseerd.

Roerende zaakbelasting (RZB)

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimte wordt geheven over roerende zaken. Woonboten worden in de heffing betrokken, de waarde van de objecten is de heffingsgrondslag. De tarieven en voorwaarden zijn gelijk aan die van de onroerende zaakbelastingen.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van personen die verblijf houden binnen de gemeente en die niet als ingezetene staan ingeschreven in de Basisregistratie personen. Degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf (hotelhouder of campinghouder) wordt als belastingplichtige aangewezen. De opbrengsten zijn negatief beïnvloed door de gevolgen van de corona crisis.

Baatbelasting

De verordeningen baatbelasting voor de gebieden Blokhuis en Vennestraat e.o. zijn afgelopen.

Hondenbelasting

Voor het hebben van een hond wordt een belasting geheven. De opbrengsten dalen al een aantal jaren. De geplande hondencontrole 2020 is niet doorgegaan door de perikelen rond de corona crisis.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van de openbare grond. De opbrengsten precariobelasting voor het hebben van leidingen, kabels of buizen is hoger dan geraamd door de opgave kilometrage voor de leidingen elektra en gas. Gemeenten hebben de mogelijkheid om deze vorm van precariobelasting tot en met het jaar 2021 te heffen.

Leges en rechten

Kostendekkendheid

Voor het bepalen van de kostendekkendheid van leges en rechten mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

- a. De directe lasten van personeel HLTsamen zijn verantwoord op het taakveld. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
- b. De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW-compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
- c. Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het taakveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.

- d. Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief van de rechten waar dit mogelijk is.
- e. De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Belastingen Bollenstreek mogen worden toegerekend aan de rechten. Bij Afval en Riolerings zijn deze kosten opgenomen in het taakveld.

Leges

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 2,3% en dat tariefaanpassing slechts plaatsvindt voor zover daarmee de kostendekkendheid van de tarieven niet wordt overschreden.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkendheid Leges en rechten					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
1	Kosten Burgerzaken	537	516	591	466
2	Kosten Wonen en Bouwen	1.086	818	770	801
	Netto kosten	1.622	1.334	1.361	1.267
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	209	204	204	204
	Totale kosten	1.831	1.538	1.564	1.471
	Opbrengsten Leges	318	330	371	247
	Opbrengsten Omgevingsvergunningen	713	450	630	1.007
	Totale opbrengsten	1.030	780	1.001	1.254
Kostendekkendheidspercentage		56%	51%	64%	85%

De leges opbrengsten van het taakveld Burgerzaken blijven achter door de coronacrisis. Na wijziging van de opbrengsten Omgevingsvergunningen zijn er toch meer aanvragen ontvangen.

Marktgelden

Om de levensvatbaarheid van de markt te stimuleren zijn de marktgelden niet verhoogd. Hieronder geven we inzicht in de kostendekkendheid van de marktgelden.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkendheid Markt					
Onderdeel	Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
Markt	Kosten Markt	16	19	19	16
	Baten Markt	0	0	0	0
	Toe te rekenen kosten	16	19	19	16
a.	Overhead	4	5	5	5
b.	BTW	7	4	4	3
	Totale kosten	27	28	28	24
	Opbrengsten Leges	8	13	13	8
	Totale opbrengsten	8	13	13	8
Kostendekkendheidspercentage		30%	46%	46%	32%

De kosten en lasten zijn verantwoord in het taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen, er zijn geen bijzonderheden.

Afvalstoffenheffingen

Het overzicht van de kostendekkendheid van het taakveld Afval. De opbrengst van de afvalstoffenheffing is gebaseerd op 100% dekking van de kosten.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkendheid Afval					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
Afval	Kosten Taakveld Afval	2.983	2.718	2.737	2.485
	Baten Taakveld Afval	695	626	250	245
	Netto kosten	2.288	2.092	2.487	2.240
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	433	313	313	313
b.	BTW	380	505	505	505
c.	Afvoeren veegafval	151	120	123	189
d.	Kwijtschelding	79	75	75	104
	Totale kosten	3.371	3.105	3.503	3.351
	Opbrengsten heffingen	2.477	3.045	3.045	3.216
Kostendekkendheidspercentage		73%	98%	79%	96%

In 2020 zijn nog diverse inkomsten en uitgaven ontvangen uit voorgaande jaren. Dit bedraagt ongeveer € 230.000 nadelig. De kostendekkendheid voor 2020 (zonder de nagekomen baten en kosten) zou dan 104% bedragen.

In december is door het Rijk toegezegd dat gemeenten nog deels gecompenseerd gaan worden voor de hogere kosten en lagere inkomsten als gevolg van corona. Het gaat hierbij om een bedrag van € 35.000. Op basis van het advies van de commissie BBV wordt de compensatie in 2021 verantwoord.

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100% dekking van de kosten.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkendheid Riolering					
Taakveld	Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
Riolering	Kosten Taakveld Riolering	1.843	1.640	1.559	1.659
	Baten Taakveld Riolering	0	0	0	0
	Netto kosten	1.843	1.640	1.559	1.659
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	346	310	310	310
b.	BTW	280	280	280	280
c.	Afvoeren veegafval	162	120	120	189
d.	Kwijtschelding	88	86	86	79
e.	Perceptiekosten	40	40	40	40
	Totale kosten	2.759	2.476	2.395	2.557

	Opbrengsten heffingen	2.751	2.476	2.476	2.557
Kostendekkendheidspercentage		100%	100%	103%	100%

De wijzigingen voor 2020 zijn verwerkt in de tussentijdse rapportage en gaven een kostendekkendheidspercentage van 103%. De kosten zijn lager uitgevallen door lagere kapitaallasten en lagere onderhoudskosten. De dotatie aan de voorziening is verhoogd. De kostendekkendheid is daarmee gekomen op 100%. De nadere beoordeling van de kostendekkendheid en de tarieven zal plaatsvinden op basis van het aangepaste Integraal Afvalwater Keten Plan. Deze wordt in 2021 vastgesteld.

Kwijtscheldingen

Aan degenen die niet in staat zijn om de belastingaanslag te betalen, is (op grond van de Invorderingswet 1990) gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend. De kwijtscheldingsnorm is bepaald op 100% van de geldende bijstandsnorm en is met het vaststellen van de belastingverordeningen bevestigd. Kwijtschelding is verleend voor de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Toegekende kwijtscheldingen lokale heffingen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2019
Kwijtscheldingen rioolheffing	€ 88.161	€ 86.000	€ 86.000	€ 79.012
Kwijtscheldingen afvalstoffenheffing	€ 79.241	€ 75.000	€ 75.000	€ 104.303
Kwijtscheldingen OZB	€ 371			€ 375
Totaal kwijtscheldingen	€ 167.773	€ 161.000	€ 161.000	€ 183.690

Woonlasten

Het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, riool- en reinigingsheffing (of afvalstoffenheffing) wordt de gemeentelijke woonlast genoemd. In onderstaand overzicht staan de woonlasten van Lisse en een aantal regiogemeenten. De cijfers in onderstaande tabel worden verzameld door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid (Coelo).

Woonlasten 2020 (bron: Coelo)						
Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Afvalstoffen heffing	Riool heffing	Woonlaste n huurder (afval en riool)	Woonlaste n eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0823%	0,3000%	€ 301	€ 143	€ 444	€ 716
Katwijk	0,0875%	0,4496%	€ 316	€ 130	€ 446	€ 725
Haarlemmermeer	0,0848%	0,5473%	€ 339	€ 132	€ 471	€ 759
Hillegom	0,0989%	0,3565%	€ 287	€ 233	€ 520	€ 810
Lisse	0,1027%	0,4604%	€ 347	€ 234	€ 581	€ 843
Leiden	0,1282%	1,0097%	€ 351	€ 155	€ 506	€ 877
Noordwijk	0,0958%	0,2755%	€ 352	€ 186	€ 538	€ 890
Oegstgeest	0,1132%	0,5415%	€ 351	€ 202	€ 553	€ 1.040

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Lisse omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Lisse beter in staat om haar doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

**Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mogen zijn dan 5% van het programmabudget tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. Het uitgangspunt zal formeel worden vastgesteld wanneer er voldoende ervaring is opgedaan met de herziene methodiek van risicoberekening.*

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico kan Lisse geen invulling geven aan haar maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is om een gedegen afweging te maken tussen effectiviteit en efficiency.

Het sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is een ontwikkeling binnen Lisse die zich de komende jaren verder zal uitbreiden. In het huidige begrotingsjaar ligt de nadruk op het inventariseren en beheren van de strategische risico's per programma. Hierbij wordt gekeken naar de netto risico's. Dit zijn de risico's na het inrichten van de beheersmaatregelen. De operationele risico's binnen het ambtelijk apparaat (HLTsamen) komen terug in de risico's ten aanzien van verbonden partijen. In de komende jaren zal een grotere nadruk worden gelegd op risicobewustzijn op zowel strategisch als operationeel niveau. De huidige opzet ten aanzien van risicomanagement is weergegeven in onderstaand figuur.

Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans wordt ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting zal zijn wanneer dit plaatsvindt. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvermogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen (of worden getroffen) om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd en geactualiseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat de omvang van het netto risico van Lisse € 2.145.000 bedraagt. Dit bedrag zal als aparte reservering worden opgenomen op de balans.

Omvang risico Lisse

Per 31-12-2020	
Strategisch risico (nieuw + oud beleid)	€ 2.145.000
% risico i.r.t. programmabudgetten	<5%
Netto risico Financiering	€ 80.000
Netto risico Overkoepelend risico	€ 356.000
Netto risico Verbonden partijen	€ 1.133.000
Netto risico Vitaliteit	€ 241.000
Netto risico Leefomgeving	€ 252.000
Netto risico Bestuur en ondersteuning	€ 83.000

In bijlage 7 is een specificatie opgenomen van de strategische netto risico's.

Omvang weerstandscapaciteit Lisse

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Algemene reserve	€ 1.689.000	€ 3.175.000	€ 2.125.000
Stille reserve	€ -	€ -	€ -
Vastgestelde buffer reserve Weerstandsvermogen	€ 2.735.000	€ 2.724.000	€ 2.145.000
Resultaat boekjaar	€ 417.000	€ -2.378.000	€ 1.326.000
Totaal	€ 4.841.000	€ 3.521.000	€ 5.596.000

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is het vrij besteedbaar deel van de reserves en bedraagt per 31 december € 5.556.000.

De ratio voor het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Voor Lisse komt de ratio uit op (afgerond) 2,6 (€ 6,0/ € 2,1 miljoen) en valt daarmee in niveau A op basis van de waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

Waarderings cijfer	Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Voor Lisse, met een ratio van 2,6, betekent dit dat het weerstandsvermogen ruim voldoende is en voldoet aan de eis van minimaal niveau B, zoals vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Kengetallen Lisse

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto schuldquote	142,4%	149,5%	119,8%
- Gecorrigeerd voor verstrekte leningen	125,5%	130,7%	106,8%
Solvabiliteit	20,0%	19,8%	18,8%
Grondexploitatie	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-3,13%	1,7%	0,6%
Belastingcapaciteit	104,2%	113,6%	113,6%
Ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit)	2,9	1,9	2,6

De kengetallen geven het volgende aan:

Netto schuldquote:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. De berekening is uitgewerkt in de paragraaf financiering.

Netto schuldpositie gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de voorraadquote op.

Structurele exploitatieruimte:

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Woonlasten: De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan het landelijk gemiddelde. In de paragraaf lokale lasten zijn de woonlasten van de diverse heffingen weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen: Wij maken gebruik van de waarderingstabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor risicomanagement. De minimale ratio is $1,4 < x < 2$. Hoe hoger de ratio, hoe beter de gemeente in staat is om risico's op te kunnen vangen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente beheert een groot deel van de openbare ruimte. Hierin vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Daarbij maken we gebruik van kapitaalgoederen die in de openbare ruimte aanwezig zijn:

- Infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken);
- Voorzieningen (groen, sportfaciliteiten);
- Gebouwen.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 12 uit het BBV, de belangrijkste kapitaalgoederen die de gemeente in eigendom en/of beheer heeft.

Inrichting en onderhoud hebben een directe relatie met elkaar. Sommige inrichtingen vragen veel onderhoud, andere juist weinig. Het doel is overzicht te krijgen van het noodzakelijk onderhoud van deze kapitaalgoederen omdat ze een substantieel onderdeel van de begroting vormen.

Welke ontwikkelingen speelden er?

- Door de Europese kaderrichtlijn Water moeten er in de toekomst meer natuurlijke oevers komen. Het beheer moeten we hierop afstemmen.
- Integraal en duurzaam inrichten en beheren van de openbare ruimte wordt verder ontwikkeld. Duurzame oplossingen zijn steeds vaker mogelijk.

Gemeentelijke gebouwen en objecten

Naam Beleidsplan	Beleidsplan onderhoud Gebouwen overig 2018-2021
Vastgesteld	2018
Looptijd	2018-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	In beleidsplan is per categorie het kwaliteitsniveau benoemd
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Meerjaren onderhoudsplan
Looptijd	2017-2036
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening M.O.P. Gebouwen

Voorziening M.O.P. Gebouwen

(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	557	681
Storting	174	174
Uitname	149	33
Stand per 31 december	583	822

Uitvoering in 2020

Uitvoering NEN 3140 keuring diverse gebouwen
Gedeeltelijk buitenschilderwerk bibliotheek

Accommodaties

Lisse bezit 10 scholen, 6 sociaal culturele accommodaties, het bibliotheekgebouw, gebouw Welkom, een sportcomplex (bestaande uit wedstrijdbassin, recreatiebassin, een sporthal en twee gymzalen),

5 gymzalen, een tennishal, 14 kleedkamers en een aantal woningen. Daarnaast beheert de gemeente nog twee panden die in eigen gebruik zijn, namelijk het gemeentehuis, de molen en nog 4 antikraakpanden. 14 panden worden verhuurd aan derden.

Het onderhoud aan de (binnen)sportaccommodaties en sociaal culturele accommodaties maakt onderdeel uit van de exploitatiebijdrage aan Sportfondsen Lisse respectievelijk stichting BESCAL.

Sportpark	
Naam Beleidsplan	-
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheer- en onderhoudsplannen	Beheerplan Sportpark Ter Specke 2018-2027
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	2027
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	285	

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)
Vervangen Hockeyveld Hisalis Veld 1

Toelichting:

Vanaf 2020 is een groot deel van het onderhoud overgedragen aan de verenigingen. Samen met vereniging, externe adviseur en gemeente wordt elk kwartaal een schouw uitgevoerd om te bepalen of de gemaakte onderhoudsafspraken gehaald zijn, of bijgesteld moeten worden. Tevens wordt aan de hand van deze schouwen bepaald of geplande vervanging eerder nodig is, of kan worden uitgesteld. Met name voor de natuurlijke sportvloeren en sportparkinrichting is het beeld veranderlijk door weersinvloeden, speelintensiteit en het tijdstip van beoordeling ten opzichte van het speelseizoen van een sport. Dit laatste heeft vooral invloed op de natuurgrasvelden. Hierdoor kan geplande uitvoering/ vervanging verschuiven.

Bij Hockey vereniging Hisalis is een van de bestaande kunststofvelden vervangen door een waterveld, een de extra investeringskosten worden gedragen door de vereniging.

Riolering	
Naam Beleidsplan	Integraal Afvalwaterketenplan 2017-2021
Vastgesteld	2017
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	n.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Naam voorziening/reserve	Voorziening Riolering
--------------------------	-----------------------

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	726	481

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	861	1.387
Storting	44	516
Uitname	0	0
Stand per 31 december	905	1.903

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)	
Rioolrenovaties Marge Klompelaan, Fien de la Mardreef, Rooversbroekdijk, Frans Halsstraat, Grachtweg, Gasstraat, Nassaustraat en Ooievaarstraat.	
Afkoppelen verhard oppervlak en aanleg drainage Witte de Withstraat en Evertsenstraat	

Toelichting:

Het beheer en onderhoud van de riolering is uitgevoerd op basis van het Integraal Afvalwaterketenplan 2017-2021. In dit gezamenlijk in de Bollenstreek opgestelde plan wordt het riolerings- en zuiveringsbeleid in de regio op elkaar afgestemd. Het afvalwaterketenplan vervangt het gemeentelijk rioleringsplan en omvat het gemeentelijk beleid ten aanzien van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Op basis van de financiële consequenties van het plan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald.

Afgelopen jaar is in diverse straten circa 700 meter van de vrijvervalriolering gerenoveerd. Deze renovatie is uitgevoerd vanuit de rioolleidingen zelf zonder de straten open te breken. In de Zeeheldenwijk is tijdens de ophoging en herinrichting van de Witte de Withstraat en de Evertsenstraat het wegoppervlak afgekoppeld het grondwater gereguleerd door de gelijktijdige aanleg van afzonderlijke hemelwaterafvoeren en drainages.

In 2021 zijn een aantal delen van de vrijvervalriolering gerenoveerd vanuit de rioolleidingen zelf. Het hiervoor gereserveerde budget ging echter uit van vervangingen in open ontgravingen. De kosten van renovatie zijn echter een stuk lager waardoor de investeringen ook lager uitvallen en het beschikbare investeringsbedrag niet volledig is gebruikt.

Groen	
Naam Beleidsplan	Groenbeleidsplan 2019
Vastgesteld	Niet vastgesteld. Beleid zal worden meegenomen bij het opstellen van de nieuwe omgevingswet.
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	
Vastgesteld kwaliteitsniveau	A in het winkelgebied en B in de rest van Lisse
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Groenbeheerplan
Looptijd	2021-2030
Actualisatie	Beheerplan wordt 2e kwartaal 2021 vastgesteld.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen)	Nee, met het oog op het nieuwe groen beheerplan en de bezuiniging is het vervangen in 2020 en 2021 van bomen

in paragraaf)	en plantvakken uitgesteld.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
T.b.v. versterken Biodiversiteit is in de exploitatiebegroting (65702001 3809001)de volgende bedragen opgenomen.	50	50

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)
Afgelopen jaar is ingezet om het aandeel bio diverse en insectenvriendelijke beplantingen te vergroten en het natuurlijk beheer verder voor te zetten.

Toelichting:

In 2020 is het groenbeheerplan geactualiseerd. In het plan is de beleidsmatige ambitie vertaald naar het beheer en geeft aan hoe de komende jaren wordt beheerd. Het plan beschrijft het areaal, de huidige en beoogde kwaliteit en de bijbehorende inzet van de financiële middelen.

Conclusie is dat er voor het onderhoud net aan voldoende budget is maar voor het vervangen er geen budget beschikbaar is. Oorzaak hiervan is de bezuiniging van € 250.000 op het groen. Gevolg is nu dat door het uitstellen van de investeringen/vervangingsmogelijkheid achterstanden in het groen ontstaan waardoor steeds meer groenvakken geleidelijk onder de beoogde kwaliteit terecht zal komen.

Vanaf 2022 zal via de investeringen budget worden vrijgemaakt om de komende jaren de opgelopen achterstanden, door uitgestelde investeringen, weer in te lopen en nieuwe achterstanden te voorkomen.

Bomen	
Naam Beleidsplan	Bomenbeleidsplan
Vastgesteld	2014
Looptijd	15 jaar
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	N.v.t.
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Bomenbeheerplan 2017-2022
Looptijd	2017-2022
Actualisatie	2022
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	Voorziening Herplantplicht bomen

Onderwerp: Herplantplicht Bomen		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	16	16
Storting	0	0
Uitname	0	0
Stand per 31 december	16	16

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)

Onderhoud:

Jaarlijks wordt 1/3 deel van de bomen beoordeeld, waar nodig worden maatregelen genomen zoals het snoeien en incidenteel vervangen van bomen.

Het gebied dat in 2020 is beoordeeld is de Poelpolder (Rayon 3).

Vervanging bomen:

Loosterweg Noord.

Ziekte en Plagen:

Sinds het afgelopen jaar is de eikenprocessierups ook in Lisse aanwezig. In totaal zijn er bijna 250 bomen waar de rups aanwezig was en ook is bestreden.

Verwachting is dat in 2021 het aantal bomen met eikenprocessie verder zal toenemen.

Toelichting:

De afgelopen jaren zijn de achterstanden in het onderhoud ingelopen. Wel neemt de kwaliteit van de bomen af door verschillende oorzaken, zoals ouderdom, ziekten, plagen en klimaatstress.

Wegen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan Wegen
Vastgesteld	2018
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheer- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	n.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening Wegen

Onderwerp

(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Bedragen t.l.v. exploitatie	921	901

Onderwerp

(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	0	851
Storting	620	620
Uitname	620	493
Stand per 31 december	0	978

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)

Klein onderhoud elementen- en asfaltverhardingen

Groot onderhoud elementenverhardingen op diverse locaties

Onderhoud belijningen en markeringen

Groot onderhoud asfaltverharding Middenweg

Ophoging Witte de Withstraat en Evertsenstraat

Toelichting:

Het beheer en onderhoud van de wegen is uitgevoerd op basis van het Wegenbeleidsplan 2017-2021. Het wegenbeleidsplan omvat het gemeentelijk wegenbeleid. In het plan worden de te hanteren kwaliteitsniveaus voor de wegen aangegeven. In het plan is vastgesteld om voor alle weg-types te kiezen voor het kwaliteitsniveau basis. Dit kwaliteitsniveau komt overeen met een basisniveau van verantwoord wegbeheer waarbij de kosten van onderhoud worden geminimaliseerd. In de zettingsgevoelige gebieden van Lisse worden alleen de ernstige zettingen aangepakt.

Afgelopen jaar is in diverse straten het straatwerk aangepakt. Ook is er onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverharding in de Middenweg. Daarnaast is er op diverse locaties klein onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen. De belijningen en markeringen zijn daar waar nodig onderhouden. De bestratingen in de Witte de Withstraat en de Evertsenstraat zijn opgehoogd waardoor de toegankelijkheid van de woningen is gewaarborgd en de kans op wateroverlast is verkleind.

Speelplaatsen	
Naam Beleidsplan	Uitvoeringsprogramma spelen en sporten buitenruimte Lisse 2020
Vastgesteld	2020
Looptijd	10 jaar
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Vervangingsplan spelen
Looptijd	Geen eind datum
Actualisatie	Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen Bizetstraat	45	25
Investeringsbedragen Sportlaan	40	29
Investeringsbedragen Jozef Israëlsstraat	30	8
Investeringsbedragen Fazantstraat	30	
Bedragen t.l.v. exploitatie	128	85

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)
Er zijn 3 speelplekken in participatie heringericht. Het herinrichten van speelplekken is een jaarlijks terugkeren onderdeel van spelen.
Er is grootschalig onderhoud uitgevoerd in de speelplekken aan de Sportlaan.
Het nieuwe plan voor spelen vastgesteld. Met het uitvoeringsprogramma spelen en sporten willen we de kwaliteit en het speelplezier van de speelplekken verbeteren. Grotere en leukere speelplekken, in plaats van veel kleine speelplekken met weinig speelwaarden. Duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, ontmoeten en bewegen voor alle leeftijden zijn belangrijke thema's in dit plan.
Op basis van inspectiegegevens is het vervangingsplan geactualiseerd. In het najaar wordt bepaald welke plekken er in het volgende jaar heringericht worden. Leeftijd, onderhoudskosten en schade/slijtage zijn bepalend in deze keuze.
Er is een kaart gemaakt waarop alle speelplekken van Lisse zijn weergegeven. Deze is te vinden in het gemeentehuis en op www.lisse.nl/spelen

Onderschrijding op de budgetten

Er heeft een onderschrijding op de budgetten plaats gevonden. In 2020 is de structuur van de budgetten gewijzigd. De planning van de werkzaamheden zijn gemaakt toen de oude budgetstructuur van kracht was. Door het veranderen van deze structuur zijn de verschillen ontstaan.

Straatmeubilair, bebording en bewegwijzering	
Naam Beleidsplan	Niet aanwezig
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Niet aanwezig
Looptijd	-
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Exploitatie Kosten onderhoud	80	60
Exploitatie Kosten onderhoud	3	20
Exploitatie Overige goederen en diensten	11	0
Exploitatie Uriliften onderhoud	7	8

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)

Al het straatmeubilair en de bebording is in kaart gebracht. Er is een plan gemaakt voor de verkeersborden en straatnaamborden. Dat wat ontbreekt, overbodig is, of verkeerd hangt wordt in 2021 aangepast.

Het verkeersborden areaal is op orde gebracht, er zijn nog enkele werkzaamheden die in het eerste kwartaal van 2021 uitgevoerd worden.

In 2020 is gestart met het schrijven van een uitvoeringsprogramma voor straatmeubilair. Deze wordt in 2021 aangeboden aan het college.

Verschillende afvalbakken, banken en hekwerken zijn geplaatst als gevolg van een verzoek via Fix of mail.

Openbare verlichting	
Naam Beleidsplan	Beleidsplan Openbare verlichting
Vastgesteld	2018
Looptijd	2018-2022
Actualisatie	2022
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Alle verlichting in 2030 vervangen door LED
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerplan Openbare Verlichting 2018-2022
Looptijd	2018-2022
Actualisatie	2022
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Niet in onderhoud maar wel in het vervangingsprogramma 2020. Dit wordt in 2021 ingehaald.

Naam voorziening/reserve	N.v.t.
--------------------------	--------

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	193	3
Bedragen t.l.v. exploitatie	350	257

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)

In 2018 is het beleids/beheerplan Openbare Verlichting 2018-2022 vastgesteld. Hierin is een programma voor de vervanging van lichtmasten door Ledverlichting opgenomen voor 2018-2022 en de financiële gevolgen daarvan.

Op basis van het beleidsplan wordt ieder jaar een deel van de verlichting vervangen door Ledverlichting met als doel om in 2030 t.o.v. 2013 50% energie te besparen.

In 2030 is dan alles Ledverlichting.

In 2020 is het programma van 2018 en 2019 uitgevoerd. Door leverings- en capaciteitsproblemen bij de aannemer is het niet gelukt het programma van 2020 volledig uit te voeren. Dit wordt in 2021 ingehaald.

Onderhoud loopt volgens planning.

Civiele kunstwerken

Naam Beleidsplan	Beheerbeleidssplan civiele kunstwerken 2018-2022
Vastgesteld	2018
Looptijd	2018-2022
Actualisatie	2022
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerbeleidssplan civiele kunstwerken 2018-2022
Looptijd	2018-2022
Actualisatie	2022
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening M.O.P. Bruggen

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Investeringsbedragen	541	52

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	66	15
Storting	57	56
Uitname	37	0
Stand per 31 december	85	71

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)

In het beleids/beheerplan civiele kunstwerken 2018-2022 is een

programma voor onderhoud en de vervanging van de civiele kunstwerken opgenomen voor 2018-2022 en de financiële gevolgen daarvan.

De onderhoudswerkzaamheden zijn volgens planning uitgevoerd. Alleen groot onderhoudswerkzaamheden aan de Ruishornlaanviaduct zijn aangehouden i.v.m. verkeerskundige ontwikkelingen.

In 2020 zou de Veenenburgerbrug worden vervangen. Inmiddels is er opdracht verleend voor de uitvoering van de werkzaamheden. Door vertraging bij de vergunningverlening, de levertijden van bouwmaterialen en het Keukenhofseizoen is de start uitvoering gepland voor 17 mei 2021.

Baggeren	
Naam Beleidsplan	Baggerbeleids- en beheerplan Lisse
Vastgesteld	2018
Looptijd	2013-2022
Actualisatie	2022
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Baggerbeleids- en beheerplan Lisse
Looptijd	2013-2022
Actualisatie	2022
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	Voorziening Baggeren

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	282	481
Storting	128	70
Uitname	60	0
Stand per 31 december	350	551

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)

In HLT verband is een nieuwe baggerbestek voor de uitvoeringsperiode 2020-2021. Uitvoering is gepland in Q3 en Q4 2021. Uitname zal circa €170.000 zijn.

Baggeren is tevens een pijler in het Integraal Waterbeheerplan die in 2021 wordt opgesteld. Hiervoor is 2020 een areaalstudie uitgevoerd (HLT breed) waarin een actualisatie van de bestaande onderhoudsplicht is uitgezocht, dit komt terug in het Integraal Waterbeheerplan.

Oevers	
Naam Beleidsplan	Beleidsplan Oevers 2019-2028
Vastgesteld	2018
Looptijd	2019-2028
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	-

Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	Voorziening Beschoeiingen

Onderwerp		
(x € 1.000)	Begroot 2020	Werkelijk 2020
Stand per 1 januari	272	54
Storting	149	146
Uitname	149	83
Stand per 31 december	272	117

Uitvoering in 2020 (omschrijving activiteit)
In 2021 i.p.v. 2020 zal er een nieuw oeverbeheerbestek worden opgesteld ten behoeve van de uitvoering in 2022. Hierbij zal de aanbesteding en uitvoering in HLT verband worden opgepakt. Beschoeiing is tevens ook een pijler van het Integraal Waterbeheerplan. Hiervoor is 2020 gekeken naar de kwaliteit van het areaal. Vertaling vindt plaats in dit integraal plan.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Transparantie en risicobeheersing staan centraal in deze wet. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken, gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Algemeen

Het door de raad in 2014 vastgestelde Nota Financiering vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Hierbij wordt benadrukt dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid wordt gevoerd binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Welke ontwikkelingen speelden er?

Renteontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00% en is sindsdien onveranderd. Momenteel (januari 2021) bedraagt de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen -0,10% (0,10% te ontvangen). De tarieven voor positieve saldi op de rekening-courant bedragen -0,80% (0,8% te betalen). De vergoedingen bij het schatkistbankieren staan op 0%.

De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel resp. -0,17% en 0,02%. De verwachting is dat deze rentetarieven voorlopig ongeveer op dit niveau zullen blijven.

Gemeentelijke ontwikkelingen

In 2020 is er een langlopende lening afgesloten met een hoofdsom van €12.000.000 met een looptijd van 30 jaar tegen een rentepercentage van 0,55%.

Liquiditeitsprognoses

Wekelijks stellen we liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit.

Garantiestelling leningen en verstrekken van leningen

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het Financieringsstatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is uitsluitend gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet Fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico, waarvan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm belangrijke richtlijnen zijn ter beperking van renterisico's.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5% van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.

De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is om financiële problemen te beperken wanneer bij herfinanciering van leningen een rentestijging optreedt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2020 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 4.598.000,- te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.

Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)		2020
1	Begrotingstotaal lasten	54.009
2	Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	4.598
3	Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	-1.587
4	Ruimte onder kasgeldlimiet	6.186

Renterisiconorm

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)		2020
1	Renteherziening op langlopende schuld o/g	0
2	Te betalen aflossingen	3.109
3	Renterisico (1 en 2)	3.109
4	Renterisiconorm	10.820
5a	Ruimte onder risiconorm	7.711
5b	Overschrijding risiconorm	

4a	Begrotingstotaal lasten	54.009
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	10.820

De verwachting is dat we voor de komende jaren onder de renterisiconorm blijven.

Financieringsbehoefte

Per 1 januari 2020 bedroeg het financieringstekort € 1.916.000,-. Dit is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen). Het werkelijke liquiditeitstekort per 1 januari 2020 kan afwijken ten gevolge van debiteuren- en crediteurensaldi en vooruit ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Financieringsbehoefte (x € 1.000)	Begroting 1-1-2020	Rekening 1-1-2020
1 Reserves en voorzieningen	29.510	30.492
2 Langlopende leningen	76.192	70.007
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	105.702	100.499
4 Boekw. investeringen, incl. voorraden grond	104.115	102.415
Financieringstekort/overschot (3 - 4)	1.587	-1.916

Schuldpositie en solvabiliteit

Het BBV schrijft een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Omdat een aantal van deze kengetallen verband houdt met de financiering, zijn deze ook hier opgenomen.

Recapitulatie kengetallen	rek. 2019	Begr. 2020	rek. 2020
Netto schuldquote	142,4%	149,5%	119,8%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	125,5%	130,7%	106,8%
Solvabiliteitsratio	20,0%	19,8%	18,8%

De (gecorrigeerde) netto schuldquote valt positiever uit doordat de totale baten (excl. mutaties reserves) fors hoger liggen dan begroot en ten opzichte van 2019. Dit wordt deels veroorzaakt door de wijziging van het grondbeleid en deels door de extra inkomsten als gevolg van de ontvangen compensatie voor corona.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Lisse heeft dus een hoge schuld. Dit heeft de nodige aandacht van college, raad en provincie. Hetzelfde geldt voor de solvabiliteit.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		rek. 2019	rek. 2020
Vaste schulden	+	70.008	78.896
Netto vlottende schuld	+	10.702	1.873
Overlopende passiva	+	4.266	6.365
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d,e,f)*	-	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	10.785	10.775
Liquide middelen	-	367	434
Overlopende activa	-	1.900	5.178
Totaal		71.924	70.747
Totale baten, excl. mutaties reserves		50.504	59.033
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		142,4%	119,8%

* Betreft art. 36 BBV

- d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rek. 2019	rek. 2020
Vaste schulden	+	70.008	78.896
Netto vlottende schuld	+	10.702	1.873
Overlopende passiva	+	4.266	6.365
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	8.557	7.709
Uitzettingen < 1 jaar	-	10.785	10.775
Liquide middelen	-	367	434
Overlopende activa	-	1.900	5.178
Totaal		63.367	63.038
Totale baten, excl. mutaties reserves		50.504	59.033
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		125,5%	106,8%

* Betreft art. 36 BBV

b. leningen aan:

1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, a, van de Wet Fido;
2. woningbouwcorporaties;
3. deelnemingen;
4. overige verbonden partijen;

c. overige langlopende leningen;

d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;

f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.

De gemiddelde gemeente heeft een solvabiliteitsratio van 32%. De solvabiliteit heeft de nodige aandacht van college, raad en provincie.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	rek. 2019	rek. 2020
Eigen vermogen	23.063	21.995
Balanstotaal	115.467	117.069
Solvabiliteit (eigen vermogen/balanstotaal)	20,0%	18,8%

Verstrekte leningen

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de 'publieke taak'. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

verstrekte leningen per einde dienstjaar	rek. 2019	rek. 2020
Leningen aan woningbouwcorporaties		
STEK	766.257	740.408
	766.257	740.408
Overige verstrekte langlopende leningen		
Verstrekte startersleningen SVn	943.234	861.927
Verstrekte duurzaamheidsleningen SVn	527.842	498.720
Verstrekte funderingsleningen SVn	157.478	98.540
Rekening-courant SVn	1.412.947	1.606.701
Hypothecaire leningen (voormalig) personeel	4.221.130	3.490.852
Geldlening Duimelijntje	20.745	15.958
Geldlening FC Lisse 1 (2012)	72.000	72.000
Geldlening FC Lisse 2 (2012)	93.000	78.000
Geldlening St.Beheer Cluster Meer&Duin	34.145	886
Lening St. Jenaplanscholen (renteloos)	9.158	7.796
Geldlening St. Jenaplanschool 2012	8.000	4.000
Geldlening Speelkwartier	232.503	232.503
Lening DSV	59.062	-
	7.791.244	6.967.883
Totaal verstrekte leningen	8.557.501	7.708.291

Rentemethodiek

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		1-1-2020
Restant korte financiering		6.000.000
Restant lange financiering		70.007.000
Totaal externe financiering		76.007.000
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		2,50%
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	-14.769
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	1.916.367
b. De externe rentebaten	-	
<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		1.901.598
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0
<i>Saldo door te rekenen externe rente</i>		1.901.598
d1. Rente over eigen vermogen	+	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0
<i>De aan taakvelden toe te rekenen rente</i>		1.901.598
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	1.891.808
<i>f. Renteresultaat op het taakveld treasury</i>		9.790

Alle rente wordt verantwoord op het taakveld 0.5 Treasury. Alle rentelasten en -baten worden direct op dit taakveld geboekt. Voor de inzet van immateriële, materiële en financiële activa (exclusief verstrekte leningen) wordt de rente voor de financiering van deze activa omgeslagen over de betreffende taakvelden (lasten). De reserves worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft er minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt. Vanaf 2019 wordt conform het advies van de commissie BBV geen rente over de reserves berekend. De afschrijvingen worden direct ten laste gebracht van de diverse taakvelden, waarop de af te schrijven activa betrekking hebben.

EMU-saldo en de Wet HOF

De Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën) bevat een richtlijn over de tekortnorm voor de decentrale overheden. Dit houdt in dat aan de kasstroom van de lagere overheden gezamenlijk (EMU-saldo) een maximum is gesteld. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie. Hiervan afgeleid heeft iedere gemeente een zogenaamde referentiewaarde (fictief aandeel). Voor Lisse bedraagt deze ± € 2,8 miljoen.

Overzicht EMU-saldo

Sinds 2006 zijn gemeenten verplicht een raming van de eigen 'bijdrage' aan het EMU-saldo op te nemen. Aanleiding hiervoor was de overschrijding van de norm van het EMU-tekort van 3% waar Nederland in het verleden mee werd geconfronteerd. Om de cijfers tussen verschillende landen goed te vergelijken zijn in de Europese Unie afspraken gemaakt over de wijze van berekening van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar plaatsvinden. Een negatief EMU-saldo wil niet zeggen dat de gemeente onmiddellijk een probleem heeft, omdat de gemeente werkt met het baten- en lastenstelsel. De prognose van het EMU-saldo van de gemeente Lisse ziet er als volgt uit:

EMU saldo Jaarrekening (x € 1.000)			2020
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan of onttrekking uit reserves	+	1.779
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.182
3	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	2.138
4	Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd	-	2.784
5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en overigen	+	18
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vast activa	-	990
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vast activa	-	0
7	Uitgaven aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	+	0
8a	Verkoopopbrengsten van grond	-	0
8b	Boekwinst op grondverkoop		0
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	-	998
10	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0
	Saldo		4.325

Paragraaf Bedrijfsvoering

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie HLTsamen

De bedrijfsvoering van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling HLTsamen. HLTsamen is een ambtelijke werkorganisatie, de gemeenten zijn bestuurlijk zelfstandig.

In de organisatievisie HLTsamen 2020 is opgenomen dat:

‘de werkorganisatie - in opdracht van de gemeentebesturen – een krachtige, inventieve partner en dienstverlener voor inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties is.’

De werkorganisatie HLTsamen ondersteunt de zelfstandige gemeentebesturen bij de strategische denkkraft en de uitvoering van hun taken. De aandacht van HLTsamen richt zich daarbij op de realisatie van de visie en de ambities op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en een verbeterde Strategische positie (3K's en S).

Voor de bedrijfsvoering organisatie HLTsamen waren voor 2020 de volgende belangrijke thema's / speerpunten geformuleerd:

- het verbeteren van de strategische positie (de S);
- uitvoeren van de aanbevelingen van de tussenevaluatie van HLTsamen; en
- realisering van de oorspronkelijke bezuinigingsdoelstelling van 5%.

In het voorjaar stonden de plannen van de bedrijfsvoering organisatie HLTsamen in één klap in een totaal ander daglicht. Het corona virus had iedereen in zijn greep, waardoor alles ineens anders was. Ondanks corona is HLTsamen doorgegaan met het verder verbeteren en ontwikkelen van de organisatie. Belangrijkste focus is en blijft de realisatie van de visie en daarmee de ambities op het gebied van kwaliteit, kostenreductie, kwetsbaarheid en de verbeterde strategische positie.

Onderstaand gaan we kort in op de drie hiervoor genoemde thema's. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening 2020 van HLTsamen.

Strategische positie

De als gevolg van corona beperkte mogelijkheden om fysieke bijeenkomsten te beleggen heeft een negatieve invloed gehad op versterking van de strategische kracht van organisatie en bestuur. Juist de dynamiek van het gesprek en de betrokkenheid op elkaar is een investering in de ambtelijke en bestuurlijke (strategische) kracht. Toch zijn er in 2020 stevige stappen gezet. Als we bijvoorbeeld kijken naar de ambtelijke en bestuurlijke rol en positie die we innemen in regionale samenwerking op het gebied van de regionale strategische ruimtelijke agenda, de regionale energietransitie, het regionale mobiliteitsbeleid en de invloed vanuit HLT op de (sub)regionale dossiers in de sociale agenda, zien we dat we ambtelijk en bestuurlijk aan invloed winnen.

Aanbevelingen tussenevaluatie HLTsamen

Binnen de HLTsamen werkorganisatie wordt stelselmatig gewerkt aan de uitvoering van de aanbevelingen uit de tussenevaluatie HLTsamen: het verbeteren van de dienstverlening, het beperken van de kosten, vermindering van de kwetsbaarheid en het verbeteren van de strategische positie.

Realisering bezuinigingsdoelstellingen

Bij de start van HLTsamen is een duidelijk financieel doel meegegeven aan de nieuwe organisatie, namelijk een besparing van € 1,8 miljoen. Hiervan is reeds bij de aanloop van de fusie al € 100.000 bezuinigd op kapitaallasten I&A. Resteert een besparing van € 862.000 in 2019 en vanaf 2020 € 1,7 miljoen. Voor het realiseren van deze doelstelling zijn met het project 'Samen sterk' met de gehele organisatie in co-creatie kosten teruggebracht met behoud of zelfs verbetering van

de kwaliteit. Voorbeelden hiervan is zijn o.a. de klussenbank, meer stagiaires inzetten, onderzoek naar abonnementen, het afsluiten van raamcontracten, papierloos werken. Daarnaast liep een tweede spoor het 'Verbond van de Proeverij' waarin de domeinen personele besparingen aanleveren voor de realisatie van de taakstelling. Het uiteindelijke resultaat is dat de taakstelling voor 2020, totaal 5% bezuinigen, in zijn geheel is ingeboekt in de jaarrekening van HLTsamen.

De in deze Programmarekening opgenomen kosten van de bedrijfsvoering organisatie HLTsamen zijn gebaseerd op de uitvoering van de bestuurlijke programma's van de drie deelnemende gemeenten.

De basis is hiervoor gelegd in het bedrijfsplan van HLTsamen. De drie k's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) zijn voor HLTsamen leidend in de realisatie van de doelen van HLTsamen.

De bijdrage aan HLTsamen is overeenkomstig de vastgestelde beleidsuitgangspunten voor 2020 € 13.037.343

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Op 17 oktober 2019 heeft uw raad de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Lisse 2019 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het college de doelmatigheid onderzoekt en de doeltreffendheid toetst. Jaarlijks voor 1 april zenden wij u een onderzoeksplan toe. In de tussentijdse rapportages en de programmarekening geven wij de voortgang aan van de onderzoeken, de rapportages en de ontwikkelplannen.

2019

Het eerste gezamenlijke doelmatigheidsonderzoek Gemeentewet, artikel 213a van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen heeft in 2019 plaatsgevonden. De rapportage 'Kansen voor verdere professionalisering rondom beheersbaar tot stand komen van onderhoudsplannen' hebben we begin 2020 vastgesteld.

De belangrijkste succesfactoren die uit het onderzoek naar voren komen zijn *portefeuillehouder betrekken in het proces, scenario's vooraf voorleggen en toepassen financiële kaders*.

Het verantwoordelijke team Beheer, binnen het domein Buitenruimte, heeft op basis van het onderzoek een ontwikkelplan geschreven om de succesfactoren breder te implementeren. Het benoemen van een procescoach vindt in 2021 plaats. De functie van procescoach wordt nu nog door de teammanager ingevuld. Het handboek voor de HLT-organisatie is in concept gereed en wordt in 2021 vastgesteld en geïmplementeerd. Het eigen maken van het proces door de medewerkers is in het tweede kwartaal van 2020 gestart. Het actualiseren, standaardiseren en laten vaststellen van onderhoudsbeleid- en beheerplannen verloopt waar mogelijk overeenkomstig het concept handboek. Voor de vorming van beleidsstukken wordt samengewerkt met specialistische kennispartners zij dragen vanuit hun kennis ook bij aan het vormgeven van beleid- en beheerplannen zodat ook de laatste trends en ontwikkelingen worden meegenomen. Dit geldt zowel voor inhoud als de vorm van deze plannen.

2020

Met de onderwerpen *Inkoopbeleid* en *Anterieure Overeenkomsten* is voor gezamenlijke doelmatigheidsonderzoeken Gemeentewet artikel 213a van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen gekozen. In het proces van waarderend onderzoek is naar voren gekomen dat onderzoek naar alleen het inkoopbeleid te beperkt is. Het onderzoek is dan ook uitgebreid van het *Inkoopbeleid* naar het *Succesvol inkopen* door werkorganisatie HLTsamen. Het inhuren van personeel en de uitvoering van het proces van aanbesteding is buiten het onderzoek gelaten. In de rapportage *Succesvol inkopen* is een ontwikkelplan opgenomen met een 8-tal ontwikkelpunten en daarbij behorende acties.

De belangrijkste ontwikkelpunten zijn:

1. Stel inkoopbeleid vast waarin *Maatschappelijk Verantwoord Inkopen* (MVI), *Sociaal Return on Investment* (SRoI), *Duurzaamheid*, *Fairtrade*, en *Lokaal inkopen* is verwerkt;

2. Neem in het inkoopbeleid handvatten op voor de 'tegenstrijdige' inkoopdoelen;
3. Implementeer een eenduidig en herkenbaar inkoopproces voor de medewerkers van HLTsamen.

Onderzoek naar Anterieure overeenkomsten vindt in de 1e helft van 2021 plaats. In de 1e Tussentijdse rapportage 2021 geven wij de stand van zaken.

Informatieveiligheid en ENSIA

Voor onze organisatie is het van levensbelang dat informatie beschikbaar (B) is, als dat nodig is. Ook van belang is, dat die beschikbare informatie integer (I) is; oftewel de informatie komt overeen met 'de waarheid'. En ten derde moeten we in het kader van de vertrouwelijkheid (V) zorgen dat die informatie alleen beschikbaar is voor degenen die daarvoor bevoegd (gemaakt) zijn. Deze BIV-criteria staan centraal bij informatieveiligheid.

Met de aanloop in 2019, hebben we in 2020 enkele vervolgstappen gezet met de implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). De activiteiten vinden plaats onder verantwoordelijkheid van directie en management, waarbij de CISO (Chief Information Security Officer) een coördinerende en adviserende rol speelt. De voortvarendheid, waarmee we in 2019 de implementatie van de baseline oppakten, liep onder invloed van Corona en alles wat daarbij kwam kijken, in 2020 helaas wel wat deukjes op. In ieder geval hebben we in 2020 nieuw strategisch informatiebeveiligingsbeleid opgesteld, dat in Q1 van 2021 wordt vastgesteld. Op basis hiervan worden de activiteiten weer voortgezet.

Vanaf 2020 is de BIO dus de norm voor *alle* overheidsorganisaties. De BIO speelt in op de verantwoordelijkheid van het management, dat de risico's inschat én bepaalt in hoeverre deze acceptabel zijn. Via dit risicomanagement worden eventuele maatregelen voorgesteld en geprioriteerd. In 2020 zijn we dus verder gegaan met het implementatietraject van de BIO binnen HLTsamen. Directie en het management waren geïnformeerd en gesprekken met de teams waren gevoerd. In 2020 zijn de nog ontbrekende teamrapportages aan de teammanagers opgeleverd en besproken. Met behulp van de uitgevoerde gap-analyse wordt duidelijk welke maatregelen we de komende jaren moeten realiseren.

In hoeverre gemeenten aan de norm (BIO) voldoen, wordt vanuit BZK jaarlijks getoetst met de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Deze vragenlijst is voor onze organisatie ook voor 2020 ingevuld. Het college gebruikt de uitkomsten in haar verantwoording aan de raad en de ministeries. Globaal gezien geven de resultaten aan dat we wat stappen gezet hebben, maar dat er nog steeds lange, interessante wegen te gaan zijn. Dat betreft vooral het beschrijven, vaststellen en controleren van werkwijzen. Een belangrijke conclusie uit de in dit kader uitgevoerde DigiD- en Suwinet-audit is, dat we in 2021 de werkwijze rond de Suwinet-Inkijkfunctionaliteit op onderdelen kunnen verbeteren!

In de eerste helft van 2020 is het onderzoek naar de positionering in de organisatie van de CISO en de FG afgerond. Om de onafhankelijke positie van beide functies te borgen, is door de directie van HLTsamen in juni een gedragslijn opgesteld, die na een half jaar geëvalueerd zou worden. De CISO is per 1 september overgegaan naar het team Juridische Zaken, waar de FG en de PO al waren ondergebracht.

De beveiligingsadviescommissie is in 2020 fysiek niet bijeen geweest. De commissie wordt normaal gesproken bemenst door de CISO, de functionaris gegevensbescherming (FG), de privacy-officer (PO) en diverse functionarissen uit verschillende organisatieonderdelen. De commissie heeft binnen HLTsamen een adviesfunctie richting management, directie en bestuur. Ook adviseert zij over tactisch/strategische kwesties binnen de informatieveiligheid. Aan de orde komen diverse

onderwerpen, die binnen de organisatie in relatie tot informatiebeveiliging & privacy spelen. In 2020 vond advisering over het algemeen digitaal en in kleinere samenstellingen plaats.

Binnen de informatieveiligheid blijft de mens nog steeds de zwakste schakel. We bleven dus ook in 2020 aandacht besteden aan bewustwording, door het aanbieden van e-Learnings en berichtgevingen op het intranet. Ook is een aantal digitale introductiesessie voor nieuwe medewerkers gegeven door de CISO, de PO en de FG; de sessies gaan over diverse items uit de informatiebeveiliging en de privacy, waar van toepassing gerelateerd aan HLTsamen.

Registratie en opvolging van (informatie)beveiligingsincidenten dragen bij aan verbeteringen bij de inzet van beveiligingsmaatregelen. In 2020 hebben we met zo'n dertig meldingen van beveiligingsincidenten te maken gehad. De meeste incidenten werden na melding onderzocht en geregistreerd. Bij enkele incidenten waren persoonsgegevens betrokken; deze werden aangemerkt als datalek en zijn in een aantal gevallen door de FG gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Over datalekken neemt de FG informatie op in haar eigen rapportage.

Bescherming van persoonsgegevens vormt nog steeds een specifiek aandachtsgebied binnen de informatie-veiligheid; de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is daarbij de norm. In 2020 is slechts een kleine vooruitgang geboekt om de AVG verder te implementeren in de organisatie, de systemen en de processen. Er zijn wél een procesbeschrijving en een format voor het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffect-beoordeling (de DPIA) gemaakt, maar deze zijn nog niet formeel vastgesteld. De opgestelde privacy-checklist, om de gegevensbeschermingsrisico's vooraf in beeld te brengen, werkt goed, maar wordt echter niet in alle gevallen toegepast. Verder is het voor burgers mogelijk om ook digitaal hun privacy-rechten uit te oefenen en is het proces om dit te faciliteren op hoofdlijnen beschreven.

Per 1 maart 2020 is een privacy-officer (PO) aangesteld. Medewerkers weten de PO en de FG steeds beter te vinden. Wel uit de FG in haar jaarverslag haar zorgen over de ambitie van de organisatie op het gebied van de gegevensbescherming, in relatie tot het volwassenheidsniveau van de organisatie. Zo is het bijvoorbeeld van belang, dat medewerkers die deelnemen aan projecten waarbij veel en gevoelige persoonsgegevens aan de orde zijn, over voldoende kennis van gegevensbescherming beschikken. In de praktijk schiet die kennis nogal eens tekort en wordt veel beslag gelegd op de (nog) beperkte capaciteit van de PO en de FG.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft en medeverantwoordelijkheid draagt is (mede-eigenaarschap). Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeentemiddelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is wanneer de verbonden partij failliet gaat en/of in de financiële problemen komt en de daaraan verbonden kosten verhaald kunnen worden op de gemeente.

Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, nv's en bv's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente met dat mede-eigenaarschap loopt, geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersingssysteem (*governance*). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie op het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden partijen, is dat de gemeente uitsluitend overgaat tot samenwerking met een verbonden partij als dat bijdraagt aan de behartiging van het openbaar belang en het bevorderen van de doelmatigheid daarvan.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Als gevolg op de nota Verbonden partijen, die de raad op 22 februari 2018 vaststelde, is er een governance-regime voor prioritaire gemeenschappelijke regelingen vastgesteld. De vier grote gemeenschappelijke regelingen worden periodiek besproken in de expertteams. Dat zijn: Holland Rijnland, werkorganisatie HLTsamen, de MareGroep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek.

Stand van zaken wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

In oktober 2020 vond een rondetafelgesprek bij de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken plaats in aanloop naar de behandeling van de Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen. De inbreng van de VNG (kort samengevat) luidde dat zij zich afvraagt of deze wetswijziging de oplossing brengt waar raden mee kampen. Gemeenten hebben ook een principieel bezwaar, namelijk potentiële rolvermenging tussen gemeenteraad en het college bij de nieuw te introduceren instrumenten zoals de verruiming van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Dit geldt ook voor de instelling van een gemeenschappelijke adviescommissie. Er worden dus enkele kanttekeningen geplaatst bij de wijzigingen in ieder geval door de VNG. Binnen twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze wet dienen deelnemers hun regeling in overeenstemming te brengen met de gewijzigde Wgr. De gewijzigde Wgr treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. De VNG verwacht niet voor 1 januari 2022.

Overzicht met verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV. Hierbij onderscheiden we de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen; vennootschappen en coöperaties; stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij maken we duidelijk wat het belang van de gemeente is, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeldt deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk mede-opdrachtgeverschap dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol komt terug in de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

Totaaloverzicht bijdragen aan verbonden partijen

Naam	Begroot 2020	Realisatie 2020
1. Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 12.175.494	€ 13.037.343
Holland Rijnland	€ 774.559	€ 774.559
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 11.766.751	€ 13.660.158
Werkvoorzieningsschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroepe	€ 1.713.183	€ 1.936.889
Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden	€ 1.263.849	€ 1.296.480
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 1.406.000	€ 1.402.183
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 645.000	€ 616.182
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 107.758	€ 131.593
Samenwerking Belastingen Bollenstreek	€ 474.527	€ 490.796
2. Vennootschappen en coöperaties		
Alliander N.V.	€ 0	€ 0
De Meerlanden N.V.	€ 3.799.000	€ 2.715.320
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)	€ 0	€ 0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 0	€ 0
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	€ 0	€ 0
3. Stichtingen en verenigingen		
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	€ 138.343	€ 138.343
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 34.264.464	€ 36.199.846

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen	
Vestigingsplaats	Hillegom
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze

	verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 980	€ 230
	Vreemd vermogen	€ 7.991	€ 11.404
	Resultaat		€ 0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.		

Holland Rijnland			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Lisse. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 8 leden waarvan geen lid afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 2.861	€ 2.861
	Vreemd vermogen	€ 55.647	€ 55.647
	Resultaat		€ 2.177 (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Ontwikkelingen	De beleidsinhoudelijke kaders staan in grote lijnen in de Regionale Agenda 2019-2023 die het Algemeen Bestuur heeft vastgesteld. Die agenda biedt focus met een overzicht van producten en diensten die de organisatie Holland Rijnland in opdracht van de samenwerkende gemeenten in de periode 2019 – 2023 wil leveren. In 2020 is met de gemeenten gewerkt aan plannen van aanpak/procesontwerpen per thema van de nieuwe regionale agenda. Raadsbetrokkenheid was en is hierin steeds een belangrijk onderwerp. Er is gewerkt aan bouwstenen voor de Strategische Agenda Ruimte. Een deel van deze bouwstenen is inmiddels afgerond: een ruimtelijke verkenning met het dashboard Verstedelijking & Landschap. Over een deel vindt nog discussie en besluitvorming plaats in de subregio's. Er is inzicht verstrekt in de voortgang van de vijf projecten uit het Regionaal Investeringsfonds. Er is een plan van aanpak en cofinanciering opgesteld voor icoonprojecten landschap Holland Rijnland. Op weg naar een energie neutrale regio in 2050 zijn stappen gezet naar de regionale energiestrategie. Er is, na een intensief traject, de eerste versie van de RES, de Concept RES opgesteld. Dit gebeurde aan de hand van vier thema's Energiebesparing, Duurzame Mobiliteit, Energie & Ruimte en Warmte. De raad is in diverse rondes geïnformeerd en aangehaakt op het proces en kunnen voor dat de RES wordt verstuurd aan het Nationaal Programma RES wensen en bedenkingen meegeven. Participatie van inwoners krijgt ook nadrukkelijk invulling in de ontwikkeling van de RES 1.0
----------------	---

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Lisse		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 2 wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ -	€ -
	Vreemd vermogen	€ 4.965	€ 5.770
	Resultaat		€ - (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Een risico voor de gemeenten is enerzijds de bijdrage van de gemeenten in de exploitatielasten van de ISD, en anderzijds de uitvoering van een opheffingsregelingen door de ISD waar de gemeenten de financiële lasten van dragen. Anderzijds is er een overschot op de middelen BUIG als gevolg van de fusie van Noordwijk en Noordwijkerhout tot de gemeente Noordwijk.		

Ontwikkelingen	Vanwege de coronacrisis heeft de ISD te maken gehad met het uitvoeren van de Tozo. Deze regeling is in maart 2020 ingegaan en inmiddels verlengd tot 1 april 2021 met een verwachte verlenging tot in ieder geval 1 juli 2021. In 2020 is het project Meedoen! gestart. Vanwege de corona-maatregelen loopt de uitvoering van project Meedoen! vertraging op. Meerkosten i.v.m. corona: Hieronder vallen de meerkosten die rechtstreeks voortvloeien uit (te nemen) maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus. Deze kosten worden door het Rijk vergoed via een ophoging van de bestaande uitkeringen in het gemeentefonds. We zien in de gemeente Lisse een toename van het aantal Hulp bij huishouden voorzieningen van 3,67%. Uitgaven Participatiewet: Op basis van de huidige cijfers is het aantal bijstandsgerechtigden in Teylingen ten opzichte van 1 januari 2020 gestegen met 13 (van 276 naar 289). We verwachten dat het aantal bijstandsgerechtigden toeneemt en dat geldt ook voor het aantal mensen dat schulden heeft en om hulp vraagt.
----------------	--

Werkvoorzieningsschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep

Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Het uitvoeren van een drietal programma's, namelijk SPW, WsW en Beschut werk. Met de uitvoering van die programma's moeten mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan een baan worden geholpen. Dat helpt ze om actief deel te kunnen nemen aan de samenleving.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder en het dagelijks bestuur uit één wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 3.585	€ 6.078
	Vreemd vermogen	€ 3.545	€ 4.424
	Resultaat		€ 2.992
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De integratie van het Servicepunt Werk en de MareGroep tot één regionaal bekend werk- en ontwikkelbedrijf.		

Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden

Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	De kosten van RDOG Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 3.627	€ 3.943
	Vreemd vermogen	€ 18.998	€ 18.362
	Resultaat		€ 516 (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Het duidelijk onderscheiden van de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer, de formulering van een helder (en haalbaar) takenpakket en een solide financieringssysteem, moeten ervoor zorgen dat de RDOG grip op de financiën krijgt en houdt. Met het verbeterprogramma RDOG 2024, dat in 2020 is gestart, krijgt deze inzet extra verdieping. Op verzoek van het AB wordt de optimale aansturing van de uitvoeringsorganisatie onderzocht welke heeft geleid tot een nieuwe organisatie- en governancestructuur met ingang van 2021. De belangrijkste thema's voor 2020 zijn: Preventie, waarbij vooral aandacht is voor roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, depressie en diabetes. Daarnaast gezondheidsbescherming (infectiezieken bestrijding, antibiotica resistentie) en het stabiliseren van het terugbrengen van gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden. De veranderende rol van de centrumgemeente met taken op het gebied van de Maatschappelijke Zorg, de Wvvgz en daaraan gerelateerd de ontwikkeling van een Zorg en Veiligheidshuis, heeft consequenties voor taken binnen de organisatie van de RDOG HM. Tot slot neemt de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) een belangrijke plaats in, met name wat betreft de doorontwikkeling van Veilig Thuis.		

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	Hoogwaardige brandweezorg en adequate crisisorganisatie. Versterken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitvoeren van de taken die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen. Openbaar belang: De Veiligheidsregio behartigt, op grond van de gemeenschappelijke regeling, de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen: • De brandweezorg. • Het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer. • De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. • De multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing. • De samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 6 burgemeesters waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 5.496	€ 7.923
	Vreemd vermogen	€ 23.069	€ 34.129
	Resultaat		€ 2.151
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 864	€ 594
	Vreemd vermogen	€ 8.585	€ 11.788

	Resultaat		€ 270.000 neg., maar door verrekening met reserve € 209.000 pos.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	In 2022 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de gemeente bevoegd gezag bodem, deze bevoegdheid ligt nu bij de provincie. De ODWH voert bodemtaken uit namens de provincie. In 2021 gaan gemeente en provincie toewerken naar de overdracht van de bodemtaken en wordt ook onderzocht (in overleg met de ODWH) welke taken en rollen er bij de ODWH worden neergelegd.		

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)

Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	De VAB verzorgt voor de gemeenten Katwijk, Noordwijk, Hillegom, Lisse en Teylingen de overslag, afvoer en verwerking van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: 1 wethouder		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 31	€ 31
	Vreemd vermogen	€ 93	€ 486
	Resultaat		€ 48
Risico's	De installatie is verouderd en de huurovereenkomst van de VAB overslaglocatie met de NS loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor de overslag, transport en de verwerking van gft- en restafval.		
Ontwikkelingen	Het contract voor de exploitatie van het overlaadstation van het VAB aan de 's Gravendamseweg in Voorhout is in 2019, middels een Europese aanbesteding gegund aan de Meerlanden NV. Het nieuwe contract loopt tot en met 2023. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de toekomst van de overslag en de betrokkenheid van de deelnemende gemeenten o.b.v. de Gemeenschappelijke Regeling.		

Samenwerking Belastingen Bollenstreek

Vestigingsplaats	Noordwijk
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	Belastingen Bollenstreek verricht voor de gemeenten Noordwijk, Lisse en Teylingen de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen: wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouders Belastingen van de colleges van de deelnemers komen tenminste eenmaal per jaar in vergadering bijeen voor overleg en afstemming over deze gemeenschappelijke regeling.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor gedane uitgaven.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Resultaat		€ 0
Risico's	Geen bijzondere risico's		

2. Vennootschappen en coöperaties

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 4.224	€ 4.195
	Vreemd vermogen	€ 4.567	€ 5.348
	Resultaat		€ 92 (cijfers op basis van halfjaar verslag 2020)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer opstoom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren. Samen slimme oplossingen bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.		
Overige informatie	https://www.alliander.com/nl/		

De Meerlanden N.V.

Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	De Meerlanden werkt samen met een aantal gemeenten aan een schone en duurzame leef- en werkomgeving. Dit doen zij door samen met de aangesloten gemeenten de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden en door afval in te zamelen en te verwerken op een wijze die een belangrijke bijdrage levert aan de circulaire economie.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	De gemeente Lisse bezit 8.950 aandelen (5%) van de totale 183.480 aandelen. De nominale waarde per aandeel bedraagt € 46.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 28.092	€ 29.004
	Vreemd vermogen	€ 24.743	€ 26.440
	Resultaat		€ 1.596
Risico's	De (uniforme) tarieven zijn gebaseerd op (werkelijke) kostenallocatie. Dat betekent dat meer-/minderkosten doorberekend worden naar de aangesloten gemeenten.		
Ontwikkelingen	Meerlanden, als gezamenlijk overheidsbedrijf, verzorgt zijn diensten steeds meer op basis van uniforme tarieven. Dit betekent dat de aangesloten gemeenten evenredig belast worden met de kosten. Daarnaast investeert Meerlanden (in beleid en uitvoering) in een verdere ontwikkeling naar een circulaire economie en is men bezig met de ontwikkeling van een andere aandelenstructuur. Het streven is gericht op een excellente dienstverlening van haar klanten.		

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)

Vestigingsplaats	Noordwijkerhout
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Doelstelling/publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, planten, bollen, knollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder per deelnemende gemeente.
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijkse bijdrage.
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 390	€ 390
	Vreemd vermogen	€ 16.054	€ 19.180
	Resultaat		€ - (cijfers gebaseerd op 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Met inachtneming van de kapitaalbreng van de gemeenten (€ 325.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.		
Ontwikkelingen	In 2020 is gedeeltelijk uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2019-2023. Door de discussie over Greenportwoningen in met name Teylingen en Noordwijk en het uitgevoerde Rekenkameronderzoek Teylingen en het lopende vervolgonderzoek stagneert/vertraagt de herstructurering in de bollenstreek en daarmee ook de eerdere afgesproken versnelling van de GOM.		

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een nv. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 4.887	€ 4.887
	Vreemd vermogen	€ 144.791	€ 144.791
	Resultaat		€ 163 (gebaseerd op cijfers 2019. Jaarverslag 2020 is nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Overige informatie	https://www.bngbank.nl

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)			
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente heeft 112.044 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de nv. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 231.496	€ 231.496
	Vreemd vermogen	€ 354.939	€ 354.939
	Resultaat		€ 8.533 (cijfer gebaseerd op jaarverslag 2019. Jaarverslag 2020 nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Dunea voert vaak innovatieve projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren zoals schone maaswaterketen, uitbreiding waterzuivering, samenwerking waterketen en verbinding aan greenport.		
Overige informatie	https://www.dunea.nl		

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	
Vestigingsplaats	Heemstede
Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Doelstelling/publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Bestuurlijk belang	Gemeentesecretaris in het Algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage wordt jaarlijks vastgesteld naar rato van het af te nemen aantal dagen en op basis van de door het stichtingsbestuur vast te stellen begroting van de Stichting.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2020	31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 716	€ 716
	Vreemd vermogen	€ 552	€ 552
	Resultaat		€ 402 (gebaseerd op cijfers 2019. jaarverslag 2020 is nog niet gepubliceerd)
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Stichting RIJK voert dit jaar een discussie omtrent de strategische positie. Het resultaat van deze discussie zal moeten zijn dat meer duidelijkheid ontstaat voor welke taken de Stichting staat en waar de kracht van uit moet gaan en de daarmee gepaard gaande kosten.		

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid vormt een belangrijk middel om sturend op te kunnen treden in de ruimtelijke planvorming en ontwikkeling. Het bevindt zich op het snijvlak van ruimtelijk orderingsbeleid en financiën, en moet passen binnen de financiële mogelijkheden en ruimtelijke doelstellingen van de gemeente. De grote financiële belangen en risico's die gepaard gaan met ruimtelijke projecten vragen om voldoende sturingsmogelijkheden voor college en raad. In juni 2016 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid vastgesteld. In deze en andere beleidsstukken (zoals het Handboek Projectmatig Werken en de Financiële verordening), maar ook in wet en regelgeving zijn de taken en bevoegdheden van gemeenteraad, college en ambtelijk apparaat omtrent grondbeleid verwoord.

De nadruk van het huidige grondbeleid van de gemeente Lisse ligt op het faciliteren van projectontwikkelaars, waardoor de risico's voor de gemeente kleiner worden. Onze rol hierbij is hoofdzakelijk kaderstellend en toetsend. Het voornemen van het college, zoals verwoord in het coalitieprogramma 2018-2022, is om meer in te zetten op actief grondbeleid in plaats van faciliterend grondbeleid. Er zal worden bekeken waar het mogelijk is om gronden te kunnen aankopen om de bouwopgave te kunnen versnellen.

Ontwikkelingen

In de Integrale Structuurvisie (2011) worden de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, volgend vanuit verschillende beleidsterreinen, afgewogen. Om de hierin genoemde doelstellingen te realiseren wordt actief naar marktpartijen gezocht die de ontwikkelingen voor eigen risico willen realiseren. In de Woonvisie zijn kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen geformuleerd ten aanzien van de woningvoorraad. Deze doelstellingen zijn van groot belang voor de uitgangspunten van (nieuw vast te stellen) projecten.

In het coalitieprogramma 2018-2022 wordt meer ingezet op actief grondbeleid om te bekijken waar gronden kunnen worden aangekocht om de bouwopgave te kunnen versnellen. Hierbij zal nadrukkelijk onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn aan de zuidkant van Lisse. Er zal worden ingezet op een divers woningaanbod met extra aandacht voor betaalbare woningen voor senioren, jongeren en starters. Dit geldt zowel voor sociale woningbouw, als het aanbod net boven de sociale huurgrens en het middensegment.

Vanaf de vaststelling van de jaarrekening 2016 heeft de gemeente geen projecten met een BIE-status (Bouwgronden in Exploitatie) meer in haar portefeuille. Er lopen nu zes facilitaire projecten welke zijn voortgekomen uit de splitsing van een grondexploitatie in 2016 en zijn er een drietal nieuwe projecten. Dit zijn projecten waarbij de gemeente het project van een marktpartij begeleidt binnen de door de raad gestelde kaders. Voor de begeleiding van de projecten worden de kosten door de gemeente verhaald. Naast de facilitaire projecten zijn er projecten in de initiatieffase. De kosten daarvoor beschouwen wij als immateriële vaste activa, gelet op het raadsbesluit van december 2017.

VISIE OP GRONDBELEID

Grondbeleid is dienend beleid ter ondersteuning en verwezenlijking van hogere beleidsdoelstellingen zoals huisvesting, economie en openbare ruimte (verwoord in onder andere de Woonvisie en de Detailhandelsvisie). In de Nota Grondbeleid uit 2016 worden de volgende doelstellingen ten aanzien van grondbeleid geformuleerd:

1. Bevorderen van gewenst ruimtegebruik
2. Bevorderen van de gewenste ruimtelijke kwaliteit
3. Bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten
4. Beheersen van risico's van ruimtelijke ontwikkelingen voor de gemeente

Het grondbeleid staat dus duidelijk ten dienste van andere beleidsdoelstellingen. Om de doelstellingen te verwezenlijken kan de gemeente verschillende grondbeleidsinstrumenten inzetten zoals onteigening of kostenverhaal. De keuze welk instrument wordt ingezet is maatwerk en hangt in hoge mate af van de specifieke hogere doelstelling en van de grondeigendomsverhoudingen. In de Nota Grondbeleid wordt de werkwijze voor het uitvoeren van grondbeleid beschreven.

UITGANGSPUNTEN EN KADERS (de belangrijkste)

- Besluit Begroting Verantwoording (BBV)/ Renteomslag
- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid (commissie BBV)
- Nota grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico's

Besluit Begroting Verantwoording (BBV) / Renteomslag

Om de transparantie en de vergelijkbaarheid te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen is in het BBV met ingang van het begrotingsjaar 2017 een aantal wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor eventueel langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersmaatregelen getroffen worden.
- afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden'. De gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Sinds 1 januari 2016 geldt de Vpb plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit, ook voor gemeenten. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (Bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor Vpb. Op basis van de aangiftes 2016 tot en met 2018 heeft de belastingdienst het standpunt ingenomen dat er in Lisse geen actief grondbeleid wordt gevoerd en dat er geen sprake is van Vpb plicht. Het enige resterende risico is dat de belastingdienst bij latere aangiftes, op basis van verandering van de gewijzigde feitelijke omstandigheden, hierover een ander oordeel kan innemen.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (commissie BBV)

Sinds de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 heeft de commissie BBV diverse stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan en een veelheid aan vragen beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek. Teneinde dit complexe vraagstuk voor de gebruiker overzichtelijk te houden is besloten de verschillende uitingen samen te voegen in één document. Met deze nieuwe notitie is daaraan invulling gegeven. Daarbij zijn niet alleen de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid aangevuld en geactualiseerd, maar zijn ook hoofdstukken toegevoegd over het belang van het grondbeleid voor raadsleden en over de paragraaf grondbeleid en de overige paragrafen. Hiermee wordt specifiek ingegaan op de informatiebehoefte voor de raad.

Met deze notitie worden de volgende notities en uitingen buiten werking gesteld:

- notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016)
- notitie Faciliterend grondbeleid (maart 2016)
- aanvulling Tussentijds winst nemen grondexploitaties (maart 2018)
- verwerken onderhandenwerk grondexploitatie (februari 2008)

Financiële uitgangspunten

In het geval van een particuliere (facilitaire) ontwikkeling waaraan de gemeente medewerking verleent, worden de te verhalen kosten in beeld gebracht. Het betreft minimaal de kosten van interne uren van het ambtelijk apparaat en de inhuur. De kosten zijn gebaseerd op de zogenaamde plankostenscan en worden op de ontwikkelaar verhaald middels een anterieure overeenkomst.

Nota grondbeleid (Lisse)

In juni 2016 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid vastgesteld. Hierin is omschreven dat de gemeente kiest voor gereserveerd grondbeleid. De beleidskeuze voor een gereserveerd grondbeleid komt voor een groot deel voort uit financiële overwegingen. De gemeente wil zich richten op haar kerntaken en (financiële) risico's zoveel mogelijk uit de weg gaan. Om dat mogelijk te maken richt de gemeente zich actief op risicomanagement en projectmatig werken. De wijze waarop dat gebeurt, is vastgelegd in de Nota Risicomanagement en het Handboek Projectmatig Werken. De projectmatige werkwijze is nog gedetailleerder uitgewerkt in het Plan- en Besluitvormingsinstrument.

Het grondbeleid is in 2019 bijgesteld via een addendum/ aanvulling op de bestaande Nota. In lijn met het coalitieakkoord zijn daarmee de mogelijkheden tot het voeren van een actiever grondbeleid verruimd.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Risico's die optreden kunnen het financiële beeld van de gemeente beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en daar waar nodig beheersmaatregelen te treffen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In lijn met het BBV wordt in Lisse onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE)
- Faciliterende projecten
- Warme gronden
- Materiële Vaste Activa (MVA)

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatie-complex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Binnen de gemeente Lisse worden momenteel geen Bouwgronden In Exploitatie (BIE) uitgevoerd.

Faciliterend Grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Relevante onderwerpen

Ook al is de gemeente bij de projecten niet risicodragend betrokken, er kan toch sprake zijn van risico's en verliezen zoals:

- Risico's en verliezen
 1. op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
 2. er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
 3. uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door;
 4. door de verkoop van gemeentelijke grond kan er winst gemaakt worden op het project. Dit is naar de letter van de wet voor faciliterende projecten niet toegestaan;
 5. op de verkoop van gemeentelijke grond kan het VPB-regime van toepassing zijn.

Naast de Facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van Faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht.

Facilitaire projecten; grote gebiedsontwikkelingsprojecten

Havenkwartier

Exploitatiebijdrage	120.000	
In rekening gebracht	120.000	
In rekening te brengen	0	
Boekwaarde 1-1-2020	-43.239	V
- Kosten	63.507	N
- Opbrengsten aovk	-60.000	V
- Opbrengsten grondverkoop	0	N
Boekwaarde 31-12-2020 voor bestemming resultaat	-39.732	V
Resultaat t.g.v. jaarrekening	39.732	--
Boekwaarde 31-12-2020 na bestemming resultaat	0	--

Het openbare gebied is in 2020 aan de gemeente overgedragen. De laatste termijn ad € 60.000 (50%) uit de anterieure overeenkomst is in 2020 in rekening gebracht en zijn ook de laatste kosten voor het buitengebied verwerkt. Het project is in 2020 administratief afgesloten met een positief saldo van € 39.732.

ELKA

Exploitatiebijdrage	284.568	
In rekening gebracht	170.741	
In rekening te brengen	113.827	
Boekwaarde 1-1-2020	568.018	N
- Kosten	24.791	N
- Opbrengsten plankosten	-82.440	V
- Opbrengsten bovenwijks	-59.844	V
- Opbrengsten grondverkoop	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	450.525	N
Nog te maken kosten	86.140	N
Nog te realiseren opbrengst plankosten	-65.952	V
Nog te realiseren opbrengst bovenwijks	-47.875	V
Nog te realiseren opbrengst	0	N
Eindwaarde saldo 31-12-2023	422.838	N
Getroffen voorziening (in 2019)	422.838	

Op 26 maart 2013 is een Anterieure overeenkomst gesloten met Adriaan van Erk om het bouwplan Elka te realiseren. Op 21 december 2016 heeft het college een Allonge afgesloten. In de jaren daarna is hard gewerkt om het bestemmingsplan gereed te maken en onherroepelijk vastgesteld te krijgen. In april 2020 is het bestemmingsplan door een uitspraak van de Raad van State onherroepelijk geworden. Daarna heeft de ontwikkelaar de locatie bouwrijp gemaakt en is gestart met de bouwwerkzaamheden. Naar verwachting zal het project medio 2023 worden afgerond.

De huidige boekwaarde bedraagt per 31-12-2020 € 450.525 negatief (meer kosten dan opbrengsten gerealiseerd). Uit de onderbouwing blijkt dat vanaf 01-01-2021 in totaal nog circa € 86.140 geïnvesteerd gaat worden in project ELKA. Dit betreft plankosten. De nog te realiseren opbrengsten bedraagt € 113.827 (zijnde 40% van de exploitatiebijdrage). Deze opbrengst zal in rekening worden gebracht bij oplevering van het openbaar gebied, naar verwachting begin 2023. Het tijdvak van de exploitatie loopt daarmee tot medio 2023. Dit betekent dat alle kosten en opbrengsten per 31-12-2023 gerealiseerd zijn. Het financiële resultaat zal naar verwachting uitkomen op € 422.838 negatief (meer kosten dan opbrengsten). Voor dit negatieve resultaat is een voorziening getroffen.

Don Bosco

Boekwaarde 1-1-2020	-36.254	V
- Kosten	26.686	N
- Opbrengsten aovk	0	N
- Opbrengsten grondverkoop	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	-9.568	V
Nog te maken kosten	9.568	N
Nog te realiseren opbrengst plankosten	0	N
Nog te realiseren opbrengst	0	N
Eindwaarde saldo 31-12-2021	0	N

De gemeenteraad heeft op 28 februari 2013 (WO34149/1214) besloten de gronden van het projectgebied Don Bosco ten behoeve van de realisatie van 12 woningbouwkwavels te verkopen aan Adriaan van Erk Ontwikkeling B.V. Sinds de Jaarrekening 2014 wordt de exploitatie van Don Bosco financieel verantwoord aan de gemeenteraad. Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2016 heeft de gemeenteraad, met instemming van de accountant, het project Don Bosco vastgesteld als facilitair project.

Op 6 oktober 2016 is een vernieuwde gronduitgifte overeenkomst met Adriaan van Erk Ontwikkeling B.V. gesloten ter vervanging van de bestaande overeenkomst uit 2013. Op basis hiervan heeft het college het wijzigingsplan Don Bosco in procedure gebracht. Sinds 10 mei 2017 is het wijzigingsplan onherroepelijk. Met Adriaan van Erk is in december 2017 een Allonge gesloten. Op 20 december 2017 heeft conform afspraken in de Allonge de levering van de gronden plaatsgevonden.

De totaal gerealiseerde investering in de locatieontwikkeling Don Bosco is per 31-12-2020 € 3.437.478, inclusief een winstneming van € 3.000.000 bij de jaarrekening 2016. Qua opbrengsten is € 3.447.046 gerealiseerd (grondwaarde incl. indexatie). Er is daarmee per 31-12-2020 sprake van een positieve cashflow (meer opbrengsten gerealiseerd dan kosten) van € 9.568. De resterende kosten voor 2021 bedragen naar verwachting € 9.568. Eind 2021 is het project afgerond. Het financiële eindresultaat van de projectexploitatie laat een verwacht resultaat zien van € 0. De in 2019 getroffen voorziening van € 25.000 kan derhalve vrijvallen.

Sportlaan

Boekwaarde 1-1-2020	-1.585.534	V
- Kosten	80.214	N
- Kosten	2.500.000	N
- Winstneming	761.000	N
- Opbrengsten grondverkoop	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	1.755.680	N
Nog te maken kosten	760.404	N
Nog te realiseren opbrengst plankosten	0	N
Nog te realiseren opbrengst	-3.331.558	V
Eindwaarde saldo 31-12-2022	-815.474	V

De gemeenteraad van Lisse heeft met het raadsbesluit op 31 januari 2013 de grondexploitatie Sportlaan vastgesteld. Op 3 juli 2012 is de gebiedsontwikkeling overeenkomst Herontwikkeling Sportlaan - Van Speykstraat gesloten tussen de gemeente, woningcorporatie Stek en ontwikkelaar VOF De Waterkanten (ABC Vastgoed en Vorm Bouw). Daarna zijn diverse andere overeenkomsten en allonges tussen partijen gesloten. Deze rapportage is op die overeenkomsten gebaseerd.

In 2017 is de status van een aantal projecten gewijzigd als gevolg van wijzigingen van het Besluit Begroting Vereisten (BBV) en de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb). Sindsdien geldt de Sportlaan als een faciliterend project. Hoewel qua werkwijze de systematiek van een grondexploitatie wordt gevolgd is dit project daarmee formeel gezien geen grondexploitatie meer. De uitkomst van de berekening betreft het verwachte verkoopresultaat van de grondpositie van de gemeente.

Het nog resterende verkoopresultaat op einddatum (31-12-2022) bedraagt € 816.000. Opgeteld bij de tussentijdse winstnemingen van € 725.000 (jaarrekening 2018), € 1.002.000 (jaarrekening 2019) en € 761.000 (jaarrekening 2020) komt het totale verwachte verkoopresultaat daarmee uit op € 3.304.000. Per 01-01-2020 lag deze prognose op € 3.446.000. De boekwaarde bedraagt per 31-12-2020 € 1.755.680 negatief (meer kosten dan opbrengsten gerealiseerd). In 2020 is € 2.580.214 aan kosten gerealiseerd, waarvan € 2.500.000 als verrekening HOV-nadeelcompensatie met Stek en de ontwikkelaar en € 80.214 aan plankosten. Daarnaast is een tussentijdse winstneming van € 761.000 gerealiseerd ten gunste van de jaarrekening 2020. Naar verwachting wordt in 2021 ook het laatste deel van de nog te realiseren winst genomen. In de tussenrapportages van 2021 wordt hier nader over gerapporteerd.

Vanaf 2020 is alleen nog sprake van plankosten en kwaliteitsimpuls als uitgaven. Qua opbrengsten worden de gronden van de 3e tranche begin 2021 overgedragen aan de ontwikkelaar. Stek neemt later in 2021 veld 4 over voor de realisatie van sociale huurwoningen. Na realisatie van de woningen in deze laatste fase door zowel ontwikkelaar, als Stek zal het project naar verwachting in 2023 worden afgerond.

Ruigrok – Den Dekker fase 1 en fase 2

Exploitatiebijdrage	290.533	
In rekening gebracht	290.533	
In rekening te brengen	0	
Bijdrage bovenwijks	148.844	
In rekening gebracht	112.471	
In rekening te brengen	36.373	
Boekwaarde 1-1-2020	29.409	N
- Kosten	4.308	N
- Opbrengsten plankosten	-8.795	V
- Opbrengsten bovenwijks	-4.778	V
- Opbrengsten grondverkoop	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	20.144	N
Nog te maken kosten	48.916	N
Nog te realiseren opbrengst aovk	0	N
Nog te realiseren opbrengst bovenwijks	-36.373	V
Nog te realiseren opbrengst	-25.410	V
Eindwaarde saldo 31-12-2022	7.277	N
Getroffen voorziening (in 2019)	7.277	

Het kostenverhaal van het project Ruigrok – Den Dekker is verzekerd door de anterieure overeenkomst die in 7 juni 2017 is afgesloten. Het totale plan is opgeknipt in 2 fasen. Fase I bevat 25 woningen, waarvan 12 twee-onder-een-kap woningen, 2 vrijstaande woningen, 4 seniorenwoningen en 7 eengezinswoningen. Deze woningen hebben een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. Deze woningen zijn geheel zelfvoorzienend in hun eigen energievoorziening en zijn “smart homes” in een “smart grid”. Het bestemmingsplan voor fase I is in maart 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Naar verwachting start de verkoop van de woningen in fase 1 in april 2021. De start van de bouw is voorzien voor eind 2021.

De plannen voor fase 2 omvatten 16 woningen, waarvan 4 seniorenwoningen, 5 sociale koopappartementen en 7 eengezinswoningen. De ontwikkelaar van fase 1 is nog in gesprek met de eigenaar van de gronden in fase 2 om deze te verwerven. Indien fase 2 in ontwikkeling wordt genomen zal een afspraak gemaakt worden over een extra exploitatiebijdrage aan de plankosten van de gemeente.

De huidige boekwaarde bedraagt per 31-12-2020 € 20.144 negatief (meer kosten dan opbrengsten gerealiseerd). Voor fase 1 zal de ontwikkelaar in 2021 een stuk grond van de gemeente kopen tegen een grondwaarde van € 25.410 (excl. prijsindexatie). De overige nog te realiseren opbrengst bedraagt € 36.373, dit betreft de bijdrage voor fase 2 aan de bovenwijkse voorzieningen. De nog te maken plankosten voor de komende jaren zijn ingeschat op € 48.916. Het financiële resultaat zal naar verwachting uitkomen op € 7.277 negatief (meer kosten dan opbrengsten). Voor dit negatieve resultaat is een voorziening getroffen.

Nieuw Meerzicht

Exploitatiebijdrage	223.225	
In rekening gebracht	168.735	
In rekening te brengen	54.490	
Boekwaarde 1-1-2020	-25.914	V
- Kosten	12.888	N
- Opbrengsten plankosten	0	N
- Opbrengsten grondverkoop	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	-13.026	V
Nog te maken kosten	30.000	N
Nog te realiseren opbrengst verkoop	-65.274	V
Nog te realiseren opbrengst aovk	-54.490	V
Eindwaarde saldo 31-12-2021	-102.790	V

Het bestemmingsplan voor Nieuw Meerzicht is begin januari 2020 onherroepelijk is geworden. Eind juni 2020 is begonnen met de bouw van 60 woningen van het nieuwbouwproject Nieuw Meerzicht. De prognose is dat de eerste woningen in het voorjaar van 2021 opgeleverd kunnen worden en dat het project in 2021 kan worden afgerond.

De huidige boekwaarde bedraagt per 31-12-2020 € 13.026 positief (meer opbrengsten dan kosten gerealiseerd). Conform de overeenkomst worden de laatste termijnen van de exploitatiebijdrage en grondverkoop in 2021 bij Timpaan in rekening gebracht. De nog te maken kosten zijn ingeschat op € 30.000, onder te verdelen in een bijdrage van € 20.000 aan Timpaan voor het watersysteem en € 10.000 aan gemeentelijke plankosten. Het financiële resultaat zal naar verwachting uitkomen op € 102.790 positief (meer opbrengsten dan kosten).

Samenvatting Facilitaire projecten; grote gebiedsontwikkelingsprojecten in uitvoering

Project	Exploitatie bijdrage	In rekening gebracht brengen		Boek waarde 1-1-2020	Kosten	Winst neming	Opbrengsten aovk verkoop		Boek waarde 31-12-2020	
Havenkwartier	120.000	120.000	0	-43.239	V	63.507	39.732	-60.000	0	0 –
Elka	284.568	170.741	113.827	568.018	N	24.791	0	-142.284	0	450.525 N
Don Bosco	nvt	nvt	nvt	-36.254	V	26.686	0	0	0	-9.568 V
Sportlaan	nvt	nvt	nvt	-1.585.534	V	2.580.214	761.000	0	0	1.755.680 N
Ruigrok/Dekker	439.377	403.004	36.373	29.409	N	4.308	0	-13.573	0	20.144 N
Nieuw Meerzicht	223.225	168.735	54.490	-25.914	V	12.888	0	0	0	-13.026 V
Totaal	1.067.170	862.480	204.690	-1.093.514	V	2.712.393	800.732	-215.857	0	2.203.754 N

Voorziening

Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor toekomstige uitgaven die onvermijdelijk zijn, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Zoals in het BBV is bepaald, mogen verwachte positieve en negatieve resultaten niet worden gesaldeerd en dient er voor verwachte tekorten direct een voorziening te worden getroffen. De voorziening Stadsvernieuwing is eind 2020 vastgesteld op € 475.999.

Project	Boek- waarde		Voorziening		
				mutatie	
	31-12-2020		31-12-2019	2020	31-12-2020
Havenkwartier	0	N	0		0
Elka	450.525	N	422.838		422.838
Don Bosco	-9.568	V	45.885		45.885
Sportlaan	1.755.680	N	0		0
Ruigrok/Dekker	20.144	N	7.277		7.277
Nieuw Meerzicht	-13.026	V	0		0
Totaal	2.203.754	N	475.999	0	475.999

Facilitaire projecten; kleine gebiedsontwikkelingsprojecten in uitvoering

Project	Boekwaarde 1-1-2020	2020			Boekwaarde 1-1-2020	V/N
		kosten	opbrengsten	afsluiting		
ITS gebouw	0	1.508	-26.800	0	-25.292	V
3e Poellaan 89	0	3.520	0	0	3.520	N
Haven 1 Flynth	-27.200	377	0	0	-26.823	V
Totaal	-27.200	5.405	-26.800	0	-48.595	V

Project	Exploitatie bijdrage	In rekening gebracht	In rekening te brengen	Saldo K & O 2020	Restant budget	V/N	Verwachte kosten
ITS gebouw	53.600	53.600	0	1.508	52.092	N	25.000
3e Poellaan 89	30.588	0	30.588	3.520	27.068	N	10.000
Haven 1 Flynth	27.200	27.200	0	377	26.823	N	10.000
Totaal	111.388	80.800	30.588	5.405	105.983	N	45.000

NB: niet alle kosten voor 2020 zijn per project geboekt en inzichtelijk gemaakt.

ITS gebouw, hoek Heereweg 177-179, Kanaalstraat 1 – 7

Voor de locatie Heereweg 177-179 hoek Kanaalstraat 1 t/m 7 te Lisse is voor de aanvraag 24 woningen op de verdiepingen en detailhandel in de plint aan de Kanaalstraat een omgevingsvergunning uitgebreide procedure doorlopen. Hiervoor was een verklaring van geen bedenkingen van de benodigd. Voordat de planologische procedure werd gestart is tussen de gemeente en de ontwikkelaar een anterieure overeenkomst doorlopen.

Op 24 december 2019 is de omgevingsvergunning voor het bouwen van de 24 appartementen en de commerciële ruimte verleend. Tegen de vastgestelde besluiten zijn 2 beroepsschriften bij de Rechtbank Den Haag ingediend. 10 december 2020 heeft de Rechtbank uitspraak gedaan. 1 beroep is ongegrond verklaard en het andere beroep is deels gegrond verklaard. Dit houdt in dat het besluit van de gemeente vernietigd is, maar de rechtsgevolgen van het verlenen van de omgevingsvergunning in stand blijven.

De omgevingsvergunning is onherroepelijk.

Lopende de procedure is door initiatiefnemer bij ons een verzoek ingekomen voor een wijziging van de verleende omgevingsvergunning. Deze procedure zal in 2021 worden doorlopen.

3e Poellaan 89

Het college heeft in september 2019 positief besloten op het principe verzoek om 4 vrijstaande woningen en de bestaande bedrijfswoning als reguliere woning in gebruik te nemen. De initiatiefnemers hebben, in verband met de groei van het bedrijf en de toename van de aan- en afvoer van de transportbewegingen, de locatie verlaten en zich elders. De locatie is leeg komen te staan. Het ingekomen bouwplan is strijdig met het geldende bestemmingsplan "Landelijk Gebied 2012" en de Provinciale verordening Ruimte en het plangebied is gelegen binnen de 20 Ke-contour van Schiphol. De provincie en de GOM zijn bereid tot medewerking van het amoveren van de huidige bebouwing en de realisatie van maximaal 4 "greenport Woningen". Het realiseren van

kassen/bedrijfsgebouwen wordt tegelijk weg bestemd. Als bedrijfsgebouwen eenmaal zijn gesloopt dan kunnen deze niet meer terugkomen. Een anterieure overeenkomst is door gemeente en initiatiefnemers ondertekend.

Het college heeft op 11 mei 2020 ingestemd met het voorontwerpbestemmingsplan. Tijdens de termijn van inspraak is er een reactie ingekomen. Op 26 januari 2021 heeft het college het ontwerpbestemmingsplan vrijgegeven voor het inbrengen van zienswijzen.

Haven 1 Flynth

Bij besluit van 5 juli 2018 is door ons een omgevingsvergunning verleend voor het afwijken van het bestemmingsplan Centrum Lisse 2011 voor het wijzigen van de kantoorfunctie naar een woonfunctie op de locatie Haven 1-3 te Lisse. Het tegen dit besluit ingediende beroep is door de Rechtbank d.d. 22 oktober 2020 ongegrond verklaard. Er is geen hoger beroep door bezwaarmaker ingediend waardoor het mogelijk is om 9 appartementen in het complex te realiseren.

De locatie Haven 1-3 heeft een grondoppervlak van ca. 3153m². Eind 2020 heeft een andere partij dan de eigenaar van de locatie aangeven te willen onderzoeken of het mogelijk is om binnen de bestaande stedenbouwkundige massa een ontwikkeling te realiseren van 45-50 startersappartementen. In een eerste verkennend gesprek hebben wij aangegeven dit te willen onderzoeken indien een principeverzoek door de initiatiefnemer wordt ingediend. Een anterieure overeenkomst, waarin de planschade is geregeld, maakt onderdeel uit van een eventuele planologische procedure.

Facilitaire projecten; initiatief- of onderzoeksfase

Project	Kosten	V/N
Grachtweg 69-71	8.049	N
Grevelingstraat 81	3.770	N
Heereweg 331 Microformat	7.540	N
Heereweg 347b (van Erk)	3.895	N
Hoek Oranjelaan / Heereweg 33	5.370	N
Hoogvliet	11.311	N
Kanaalstraat 33 De Zon	3.770	N
Museum De Zwarte Tulp	471	N
vml Rembrandtschool	41.737	N
Stationsweg 1 (bollenschuur)	3.770	N
Trompenburg fase II	32.989	N
Totaal	122.672	0

De bovenstaande bedragen betreffen de geactiveerde voorbereidingskosten in de initiatief- of onderzoeksfase. Ook voor deze kosten geldt dat de kosten vanaf 2020 in beeld zijn gebracht. Naar verwachting worden deze kosten bij het afsluiten van de anterieure overeenkomst verrekend met de ontwikkelaar. Niet verrekenbare kosten worden afgeboekt t.l.v. het rekeningresultaat. Vooralnog worden deze kosten als risico aangemerkt.

Warme gronden

Definitie: de door de gemeente verworven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie door de Raad is vastgesteld.

Op basis van de wijziging van het BBV in 2016 worden deze warme gronden verantwoord onder materiele vaste activa en wel tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is niet toegestaan.

Ingeval van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats naar de waarde volgens de geldende bestemming. Voor gronden die zijn verworven en waarvoor nog geen

bestemmingswijziging is doorgevoerd kan dit betekenen dat er (tijdelijk) een forse afwaardering moet plaatsvinden, die grotendeels kan worden teruggedraaid zodra tot de bestemming van bouwgrond wordt besloten. Dit leidt met name bij de gebiedsontwikkeling tot ongewenste effecten, zoals grote fluctuaties in de waardering van deze gronden, en als gevolg daarvan het resultaat en de financiële positie van de gemeente.

Materiële Vaste Activa (MVA)

Definitie: over grond als materiële vaste activa wordt gesteld, dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden.

De (beheers)kosten van de MVA's die op basis van wet- en regelgeving niet geactiveerd mogen worden zijn in 2020 afgeboekt. De wel te activeren voorbereidingskosten voor de transformatie van deze gronden mogen maximaal vijf jaar als voorbereidingskosten worden verantwoord.

Relevant onderwerp

- Onderbouwing resultaatneming op grondverkoop

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat het nemen van resultaat op verkoop van de gronden moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent niet dat het resultaat moet worden genomen bij het afsluiten van projecten. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over het resultaat, het resultaat te worden genomen.

1. het resultaat op de uitkomst van het project kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de verkoopopbrengst van een (deel) perceel de administratieve boekwaarde overstijgt; én
3. de juridische levering van het perceel heeft plaatsgevonden; én/of
4. de juridische levering van het perceel niet heeft plaatsgevonden maar alle risico's zijn overgedragen aan de kopende partij.

Dever-Zuid en Geestwater

Boekwaarde 1-1-2020 gronden	476.432	N
Boekwaarde 1-1-2020 overig	397.868	N
Boekwaarde 1-1-2020 totaal	874.300	N
Gerealiseerde kosten	101.664	N
Gerealiseerde opbrengsten	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	975.964	N

Het project Dever-Zuid en Geestwater is ontstaan uit de samenvoeging van de projecten Dever-Zuid en Geestwater, en zit momenteel in de initiatieffase. Samen met Woonstichting Stek en belegger/ontwikkelaar Amvest wordt in 2021 gewerkt aan verdere concretisering van het plan en een definitieve grondbieding. Dit om te komen tot een voor alle partijen haalbaar plan. Dit proces zal in eind 2021 worden afgerond. In dit project zijn circa 450 woningen voorzien.

Het project is sinds 2017 aangemerkt als MVA in plaats van BIE. Dit had tot gevolg dat de boekwaarde is afgeboekt tot een waarde van agrarische grond. De afboeking van € 3.404.987 vond plaats (via de exploitatie) ten laste van de reserve Weerstandsvermogen.

De huidige boekwaarde bedraagt per 31-12-2020 € 975.964 negatief (alleen kosten). Dit betreft zowel de boekwaarde van de grond, als de boekwaarde van de plankosten. Al deze kosten kunnen bij verkoop van het gemeentelijke grondeigendom aan Amvest of een andere ontwikkelaar worden gedekt uit de opbrengst daarvan. Indien het planproces niet leidt tot ontwikkeling van het gemeentelijk grondeigendom zullen de plankosten (per 31-12-2020 een bedrag van € 499.532) moeten worden afgeboekt.

Heemskerkplein (voorheen De Factorij)

Boekwaarde 1-1-2020 gronden	1.100.398	N
Boekwaarde 1-1-2020 overig	36.006	N
Boekwaarde 1-1-2020 totaal	1.136.404	N
Gerealiseerde kosten	10.943	N
Afboeking immateriele kosten	-46.949	V
Resultaat op verkoop 2020	539.602	N
Gerealiseerde opbrengsten	-990.000	V
Boekwaarde 31-12-2020	650.000	N

In 2020 is een verkoopovereenkomst gesloten over Plan 4. De opbrengst hiervan is in 2020 verantwoord, de levering zal plaatshebben medio 2021. Op basis van de getaxeerde waarde van het kavel Plan 4 ad € 450.000 is er, na afronding, in 2020 een positief resultaat op de verkoop genomen van € 539.602 en zijn gelijktijdig alle nog resterende immateriële kosten t/m 2020 afgeboekt. Na de verkoop van Plan 4 resteert in dit plan alleen de plot Schoolstraat 5 – 9 (2 bestaande woningen en een bouwperceel). De boekwaarde per 31-12-2020 heeft volledig betrekking op de plot Schoolstraat 5-9. Het streven is om deze locatie te laten ontwikkelen door een ontwikkelaar. Momenteel lopen gesprekken over de ontwikkeling en verkoop van deze plot. De huidige boekwaarde (na verkoop van Plan 4) bedraagt per 31-12-2020 € 157.347 negatief (meer kosten dan opbrengsten). Zowel de marktwaarde van Schoolstraat 5 - 9 in huidige staat, als de marktwaarde bij de mogelijke nieuwbouw-ontwikkeling ligt ruimschoots boven de genoemde boekwaarde. En daarmee dan deze boekwaarde bij verkoop van het gemeentelijke grondeigendom worden gedekt uit de opbrengst daarvan. In 2020 is een bedrag van ruim € 46.000 aan beheerskosten direct ten laste gebracht van het rekeningresultaat, omdat deze kosten niet geactiveerd mogen worden.

Bouwkavels Achterweg (ook bekend als Villa's Achterweg (locatie voormalige St. Josephschool))

Boekwaarde 1-1-2020 gronden	0	N
Boekwaarde 1-1-2020 overig	101.160	N
Boekwaarde 1-1-2020 totaal	101.160	N
Gerealiseerde kosten	16.110	N
Gerealiseerde opbrengsten	0	N
Boekwaarde 31-12-2020	117.270	N

De raad heeft in september 2018 het haalbaarheidsonderzoek vastgesteld voor de herontwikkeling van de oude St. Josephschool naar 6 vrijstaande woningen en een krediet verstrekt om deze herontwikkeling te realiseren. Via een marktselectie is een ontwikkelaar geselecteerd voor de realisatie van deze woningen. De koop- en anterieure overeenkomst met deze ontwikkelaar zijn eind 2020 ondertekend. De overeengekomen verkoopopbrengst is € 1.010.000. In 2021 wordt gewerkt aan het bestemmingsplan. Levering vindt plaats zodra sprake is van een onherroepelijk bestemmingsplan voor de realisatie van de woningen. Bij verkoop zal de boekwaarde per 31-12-2020 van € 117.270 worden verrekend met de verkoopopbrengst. Het saldo komt ten gunste van de jaarrekening. In de anterieure overeenkomst is een bijdrage van € 40.000 afgesproken voor de gemeentelijke plankosten. Deze zal vanaf 2021 worden verantwoord onder de facilitaire projecten.

Rustoord

Boekwaarde 1-1-2020 gronden	0	N
Boekwaarde 1-1-2020 overig	16.325	N
Boekwaarde 1-1-2020 totaal	16.325	N
Gerealiseerde kosten	-7.750	V
Afboeking boekwaarde	-8.575	V
Boekwaarde 31-12-2020	0	N

Het project is afgesloten en sluit met een verlies van € 8.575. Dit verlies wordt in 2020 t.l.v. het rekeningresultaat gebracht.

Trompenburg

Boekwaarde 1-1-2020 gronden	0	N
Boekwaarde 1-1-2020 overig	5.841	N
Boekwaarde 1-1-2020 totaal	5.841	N
Gerealiseerde kosten	0	N
Afboeking boekwaarde	-5.841	V
Boekwaarde 31-12-2020	0	N

Het project is afgesloten en sluit met een verlies van € 5.841. Dit verlies wordt in 2020 t.l.v. het rekeningresultaat gebracht.

Beukenhof

Boekwaarde 1-1-2020 gronden	1.197	N
Boekwaarde 1-1-2020 overig	22	N
Boekwaarde 1-1-2020 totaal	1.219	N
Gerealiseerde kosten	0	N
Afboeking boekwaarde	-1.219	V
Boekwaarde 31-12-2020	0	N

De geringe boekwaarde is in 2020 t.l.v. het rekeningresultaat gebracht.

Samenvatting Materiële Vaste Activa (MVA)

Project	Boekwaarde 1-1-2019			Gerealiseerde				Boekwaarde 31-12-2019	
	gronden	overig	totaal	kosten	afboeking	winst	opbrengsten		
Dever-Zuid en Geestwater	476.432	397.868	874.300	101.664			0	975.964	N
Heemskerkplein (vh Factorij)	1.100.398	36.006	1.136.404	10.943	-46.949	539.602	-990.000	650.000	N
Bouwkavels Achterweg	0	101.160	101.160	16.110			0	117.270	N
Rustoord	0	16.325	16.325	-7.750			-8.575	0	--
Trompenburg	0	5.841	5.841	0			-5.841	0	--
Beukenhof	1.197	22	1.219	0			-1.219	0	--
Totaal	1.578.027	557.222	2.135.249	120.967	-46.949	539.602	-1.005.635	1.743.234	N

Reserves

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de Raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Reserve grondexploitatie

Voor de risico's die de gemeente loopt met betrekking tot het grondbeleid wordt geen aparte reserve grondexploitatie gevormd. Conform beleid (Nota reserve Weerstandsvermogen) wordt de risicoreservering meegenomen bij de bepaling van de hoogte van het algemene weerstandsvermogen.

Voorziening Stadsvernieuwing

Zoals in het BBV is bepaald, mogen verwachte positieve en negatieve resultaten niet worden gesaldeerd en dient er voor verwachte tekorten direct een voorziening te worden getroffen. De voorziening Stadsvernieuwing is op dit moment € 476.000.

Elka	422.838
Don Bosco	45.885
Ruigrok/Den Dekker	7.277
	475.999

Paragraaf Corona

Sinds het uitbreken van de Covid-19 pandemie in maart 2020 is er veel veranderd in de wereld. De ingrijpende maatregelen om de verspreiding van het virus zoveel mogelijk te beperken, hebben het dagelijks leven sterk ontwricht. Deze crisis dwingt ons om actie te nemen. We hebben steunmaatregelen genomen, maar de maatschappelijke en economische gevolgen van de crisis zijn groot en meerjarig van aard. We hebben u regelmatig op de hoogte gehouden door periodieke brieven en hebben met u nagedacht over het leven na corona.

Effecten op de korte en lange termijn:

Als gemeente hebben we op de korte termijn last van minder inkomsten uit de toeristenbelasting en de gevolgen van het kwijtschelden van precariobelasting voor terrassen. Tevens maken we op de korte termijn meer kosten voor handhaving en communicatie. Ook om het thuiswerken van medewerkers te faciliteren, zijn binnen HLTsamen extra kosten gemaakt. De lagere inkomsten en de hogere lasten als gevolg van corona zijn grotendeels via een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds gecompenseerd. Een deel van die compensatie werkt door in 2021. Een groot deel van het steunfonds maatschappelijke organisaties is niet uitgeven en wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2021.

De effecten op de langere termijn zijn lastiger in te schatten. Hieronder volgen een aantal mogelijke scenario's:

Als gevolg van de maatregelen is het aannemelijk dat bedrijven toch failliet gaan, waardoor de werkloosheid stijgt en meer mensen een bijstandsuitkering moeten aanvragen. Ook maatschappelijke, culturele en sportverenigingen kunnen in de problemen komen door het gemis aan inkomsten door bezoekers, waardoor ze een beroep kunnen doen op gemeentelijke ondersteuning.

Ook vertraging van projecten kunnen zorgen voor hogere kosten die niet voorzien zijn, maar kunnen ook er voorzorgen dat legesinkomsten later of niet binnen komen.

Totaal van de financiële effecten:

De basis voor de financiële effecten is de corona monitor die maandelijks wordt opgesteld ten behoeve van de interne organisatie en periodiek gedeeld wordt met de raad. Het overzicht voor Lisse ziet er als volgt uit:

Categorie corona kosten	Gerealiseerde lasten(+) baten(-)	Beschikbare middelen	Saldo
Inzet uren BOC	pm		PM
Compensatie eigen bijdrage kinderopvang	8.941		8.941
Extra inzet buitenruimte	23.013		23.013
Diversen	17.500		17.500
Communicatie inzet crisis	30.000		30.000
			-
Lokale culturele voorzieningen**	3.000	452.000	-449.000
Voorschoolse voorzieningen peuters	2.028	8.000	-5.972
inhaalzorg en meerkosten jeugdzorg	50.331	50.331	1
inhaalkosten en meerkosten WMO	26.330	26.330	-
Gemeentelijk schuldenbeleid	-	13.600	-13.600
Bijzondere bijstand	pm	4.683	
Participatie	129.416	129.416	-
Noodopvang kinderen voor ouders met cruciaal beroep	560	35.000	-34.440
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)	11.000	26.000	-15.000
Compensatie quarantainekosten		3.946	-3.946
Veiligheid en handhaving	38.750	57.000	-18.250
Evenementen, markten, precario	9.988	41.000	-31.012
Dorps en buurthuizen	pm	17.000	-17.000
Vrijwilligerswerk jeugd	-	9.000	-9.000
Verkiezingen	40.000	40.000	-
Uitvoeringskosten TOZO *	75.080	257.450	-182.370
Totaal	465.937	1.170.756	-700.135

Bij de jaarrekening wordt voorgesteld om het steunfonds corona maatschappelijke organisaties en de resterende nog niet bestede rijksbudgetten bestemd voor corona over te hevelen naar 2021. Naast dat de gemeente uitgaven gemaakt heeft in het kader van corona, zijn er ook binnen HLTsamen zijn ook meer uitgaven gemaakt als gevolg van de coronacrisis. Een overzicht van de gemaakte kosten binnen HLTsamen zijn:

Overzicht corona 2020	HLT samen
<i>Hogere uitgaven:</i>	
Inzet communicatie*	153.520
Inzet automatisering*	41.800
Inzet uren en waardering interne uren corona, w.o. BOC, TBZ, ICT*	104.000
Hybride vergadersystemen gemeenteraden	115.000
Extra kosten thuiswerk(plekken)	34.715
Inzet capaciteit corona proof gebouwen*	44.000
Inzet drone corona	10.500
Ergonomische middelen	121.000
Toezicht en handhaving*	502.500
Diversen	23.000
Saldo	1.150.035

De hogere uitgaven van HLTsamen over 2020 zijn inmiddels in rekening gebracht volgens de vaste verdeelsleutel van 1 – 1 - 2 en zijn ook verwerkt in de jaarrekening van de gemeente. Voor Lisse is het aandeel € 287.5000.

Voor een verder analyse van de kosten en de inzet van de ambtelijke organisatie van HLTsamen verwijzen wij naar de jaarrekening 2020 van HLTsamen.

Financiële jaarrekening

Wettelijk kader

De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële jaarrekening. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke jaarrekening te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de jaarrekening.

- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.
- Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Provinciaal toezicht

De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2022 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de gehele meerjarenraming in evenwicht zijn.
- De jaarrekening 2020 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2020 en de begroting 2022 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2021 en 15 november 2021, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 1 juli 2021, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekening wordt aan de eisen voldaan.

Balans

x € 1.000

ACTIVA	31 december 2019	31 december 2020
<u>VASTE ACTIVA</u>		
<u>Immateriële vaste activa</u>	0	0
<u>Materiële vaste activa</u>		
a. Investerings met een economisch nut	73.194	71.829
a. Investerings met een economisch nut waar heffingen tegenover staan	16.120	16.198
c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.221	3.624
Totaal materiële vaste activa	<u>92.535</u>	<u>91.651</u>
<u>Financiële vaste activa</u>		
a. Leningen aan woningbouwcorporaties	767	741
b. Kapitaalverstrekkingen: deelnemingen en effecten	1.322	1.322
c. Overige langlopende leningen u/g	7.791	6.968
d. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
	<u>9.880</u>	<u>9.031</u>
Totaal vaste activa	<u>102.415</u>	<u>100.682</u>
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>		
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
a. Vorderingen op openbare lichamen	10.785	10.775
b. Overige vorderingen		
	<u>10.785</u>	<u>10.775</u>
<u>Liquide middelen</u>		
a. Kassaldi		
b. Banksaldi	367	434
	<u>367</u>	<u>434</u>
<u>Overlopende activa</u>		
a. Overige nog te ontvangen bedragen	1.900	5.178
b. Vooruitbetaalde bedragen		
c. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.		
	<u>1.900</u>	<u>5.178</u>
Totaal vlottende activa	<u>13.052</u>	<u>16.387</u>
TOTAAL ACTIVA	115.467	117.069

x € 1.000

PASSIVA	31 december 2019	31 december 2020
<u>VASTE PASSIVA</u>		
<u>Eigen vermogen</u>		
a. Algemene reserve	1.689	2.125
b. Bestemmingsreserves	21.374	18.544
c. Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	631	1.326
	23.694	21.995
<u>Vreemd vermogen</u>		
<u>Voorzieningen</u>	6.798	7.940
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
a. Onderhandse leningen:		
van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	69.233	78.150
b. Waarborgsommen	774	746
	70.007	78.896
Totaal vreemd vermogen	76.805	86.836
Totaal vaste passiva	100.499	108.831
<u>VLOTTENDE PASSIVA</u>		
<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
a. Overige kasgeldleningen	6.000	0
b. Banksaldo BNG		
c. Overige schulden	4.702	1.873
	10.702	1.873
<u>Overlopende passiva</u>		
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.851	3.618
b. Van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	180	2.475
c. Overige vooruit ontvangen inkomsten	2.235	272
	4.266	6.365
Totaal vlottende passiva	14.968	8.238
TOTAAL PASSIVA	115.467	117.069
Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen	70.735	70.471

Totaaloverzicht resultaat per programma

In onderstaand overzicht treft u voor de programmarekening 2020, in één totaaloverzicht, de baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma, inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, aan.

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2019	2020	2020	2020
Programma 1. Vitaliteit	Lasten	-25.187	-26.177	-30.247	-29.112
	Baten	4.893	4.492	6.677	7.553
Saldo		-20.294	-21.685	-23.570	-21.559
Programma 2. Leefomgeving	Lasten	-13.991	-13.550	-12.801	-15.991
	Baten	8.109	6.999	6.999	11.154
Saldo		-5.883	-6.551	-5.802	-4.838
Programma 3. Bedrijvigheid	Lasten	-2.487	-2.666	-2.682	-2.691
	Baten	355	392	356	290
Saldo		-2.132	-2.274	-2.326	-2.401
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-2.763	-2.058	-2.325	-2.555
	Baten	519	468	599	1.021
Saldo		-2.244	-1.590	-1.725	-1.533
Saldo programma's		-30.553	-32.100	-33.423	-30.331

Algemene dekkingsmiddelen:

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	31.078	29.646	30.607	31.078
Belastingen overig	Saldo	1.856	1.848	1.838	1.856
Overhead	Saldo	-9.833	-8.398	-9.350	-9.833
Overige baten en lasten	Saldo	-32	-64	-64	-32
OZB niet-woningen	Saldo	2.327	2.083	2.083	2.327
OZB woningen	Saldo	2.672	2.748	2.748	2.672
Treasury	Saldo	565	1.123	1.106	565
Saldo algemene dekkingsmiddelen		28.633	28.986	28.968	28.633

Saldo voor resultaatbestemming		-3.400	-3.114	-4.454	-1.699
---------------------------------------	--	---------------	---------------	---------------	---------------

Stortingen in reserves

1. Vitaliteit	Lasten	-2.099	-1.912	-1.912	-2.000
2. Leefomgeving	Lasten	-152	0	0	0

3. Bedrijvigheid	Lasten	-50	0	0	0
4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	0	0	0	0
Totaal stortingen in reserves		-2.301	-1.912	-1.912	-2.000

Onttrekkingen reserves

1. Vitaliteit	Baten	4.235	3.551	4.145	3.856
2. Leefomgeving	Baten	1.208	410	370	569
3. Bedrijvigheid	Baten	90	0	49	299
4. Bestuur en ondersteuning	Baten	797	220	220	301
Totaal onttrekkingen uit reserves		6.330	4.181	4.784	5.025

Resultaat na bestemming	630	-845	-1.582	1.326
--------------------------------	------------	-------------	---------------	--------------

Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De baten en lasten m.b.t. grondbeleid worden met ingang van boekjaar 2020 in de exploitatie verwerkt volgens de notitie Grondbeleid. Het saldo van de baten en lasten wordt verwerkt in de balans in de post Overlopende passiva of Overlopende activa.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Personele kosten worden niet geactiveerd. Dus voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Waardering en afschrijving vaste activa

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden in beginsel niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
4. Bij de waardering van de vaste activa worden bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
6. Investeringskosten worden lineair afgeschreven.
7. Afschrijven van een investering beginnen in het jaar volgend op het jaar waarin het actief wordt opgeleverd.
8. Aan een investering wordt rente toegerekend over de boekwaarde op de eerste dag van het jaar. De rente wordt berekend met het omslagpercentage. Voor 2020 is dit 2%.
9. Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.
10. Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut:
 - max. 80 jaar: rioleringen en duikers
 - 40 jaar: (ver)nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
 - 10 jaar: Tijdelijke gebouwen/ noodlokalen/ loodsen/ opslagplaatsen
 - 25 jaar: Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
 - 15 jaar: Technische installaties in schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen
 - 10 jaar: Inventaris schoolmeubilair en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen
 - 20 jaar: motorvoertuigen
 - 40 jaar: begraafplaats
 - 25 jaar: uitbreiding begraafplaats
 - 5 jaar: Hardware
 - 3 – 5 jaar: Software en randapparatuur
 - 7 jaar: Tractie

Het college kan in bijzondere gevallen beargumenteerd afwijken van de bovenstaande afschrijvingstermijnen. Overige niet genoemde investeringen worden zo veel mogelijk volgens bovenstaande richtlijnen geactiveerd.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie/ het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

De belangen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten worden gewaardeerd tegen kostprijs. De posten worden in waarde verminderd, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. De lening aan de woningcorporatie en de overige uitgegeven leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is een onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. De reserves worden weer onderscheiden in algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserve: alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve: een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorziening: een voorziening is een deel van het vermogen dat afgezonderd is wegens

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs ingeschat kunnen worden;
2. op de balansdatum bestaande risico's m.b.t. bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
3. kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt mits het maken van de kosten zijn oorsprong mede vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.
4. Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
5. Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese

en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. Het gaat bij voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals bijvoorbeeld wachtgeld- en belastingverplichtingen, pensioenverplichtingen, garantieverplichtingen en dergelijke. Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Indien de financiële verplichtingen of risico's niet te kwantificeren zijn dan dienen deze zaken vermeld te worden in de risicoparagraaf.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Pensioenen en andere lange termijn-personeelsbeloningen

De pensioenverplichtingen ten behoeve van de wethouders zijn verzekerd bij Loyalis. Het niet afgedekte deel is tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Loyalis heeft een afwijkend beleid met betrekking tot de rekenrente. In 2020 is het rentepercentage negatief.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als en last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Loyalis heeft gerekend met een rentepercentage -0,262 (rente afgeleid van de RTS 31 december 2020 voor verplichtingen met een looptijd van 10 jaar) en met een rentepercentage 0.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen

Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met betaalde aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Toelichting op de balans

ACTIVA

Immateriële en Materiële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn vaste activa, die niet tastbaar zijn.

De materiële vaste activa zijn als volgt onderverdeeld:

- Gronden en terreinen: alle terreinen en gronden in gebruik gegeven of verhuurd aan anderen;
- Woonruimten: alle huizen in gebruik gegeven en in gebruik gegeven als dienstwoning;
- Bedrijfsgebouwen: gemeentehuis, brandweerkazerne, scholen e.d.;
- Grondbouwkundige werken: drainages, keerwanden, overstorten e.d.;
- Waterbouwkundige werken: sloten, bruggen, beschoeiingen, rioleringen, duikers, gemalen e.d.;
- Wegbouwkundige werken: straten, pleinen, verlichting, straatmeubilair, groenvoorzieningen e.d.;
- Vervoermiddelen: auto's;
- Machines, apparaten en installaties: machines, computers e.d.;

Deze indeling is gebaseerd op het BBV. De kolommen worden alleen getoond als er daadwerkelijk ook bedragen in voorkomen.

a Investerings met een economisch nut

De specificatie is als volgt:

Materiële vaste activa (x € 1.000)

	Imma- terieel	Economisch nut						
Investerings	Gronden en terreinen	Gronden en terreinen	Woon- ruim- ten	Bedrijfs- gebou- wen	Grond- weg-en waterb- werken	Machines, apparaten en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde 1 jan. 2020	0	2.066	521	2.128	0	370	68.109	73.194
Vermeerderingen		156		385	535	119	436	1.631
Verminderings		-468						-468
Afschrijvingen			-35	-159		-69	-2.265	-2.528
Boekwaarde 31 dec. 2020	0	1.754	486	2.354	535	420	66.280	71.829

De immateriële kosten voor gronden waarvoor nog een plan moet worden moet worden verantwoord onder de overlopende passiva. Dit heeft betrekking op de gebieden Dever-Zuid, Geestwater en Heemskerkplein.

De vermindering op gronden en terreinen heeft betekking op de verkoop van perceel grond project Heemskerkplein.

b Investerings met een economisch nut waar tegenover heffingen e.d. staan

De specificatie is als volgt:

Materiële vaste activa (x € 1.000)

Investerings met een economisch nut	Riolering	Reiniging	Totaal
Boekwaarde 1 jan. 2020	15.369	751	16.120
Vermeerderingen	568		568
Verminderings			0
Afschrijvingen	-443	-47	-490
Bijdragen van derden			0
Boekwaarde 31 dec. 2020	15.494	704	16.198

c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De specificatie is als volgt:

Materiële vaste activa (x € 1.000)

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	Totaal
Boekwaarde 1 jan. 2020	3.221	3.221
Vermeerderingen	626	626
Verminderings	-18	-18
Bijdragen van derden	-41	-41
Afschrijvingen	-164	-164
Boekwaarde 31 dec. 2020	3.624	3.624

De investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden afgeschreven binnen een periode van 15 à 20 jaar (zie Nota Investeren en afschrijven 2017).

Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

Financiële vaste activa (x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2020	Verstrekte leningen	Aflossingen	Overige	Boekwaarde 31 dec. 2020
Leningen aan woningbouwcorporaties	767		-26		741
Deelnemingen en effecten	1.322				1.322
Geldleningen derden	7.791	551	-1.280	-94	6.968
Totaal	9.880	551	-1.306	-94	9.031

Leningen aan woningbouwcorporaties

Er loopt nog één lening van het rijk via de gemeente. De gemeente functioneert als doorgeefluik. Zie ook onder Langlopende schulden.

Kapitaalverstrekkings: Deelnemingen en effecten

De specificatie is als volgt:

Deelnemingen en effecten (x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2020	Boekwaarde 31 dec. 2020
Aandelen Dunea (70.521 aandelen)	32	32
Aandelen netwerkbedrijf Alliander (541.261 aandelen)	243	243
Aandelen De Meerlanden (8.951 aandelen)	940	940
Aandelen B.N.G. (18.252 aandelen)	42	42
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	65	65
Totaal	1.322	1.322

Deelnemingen en effecten

Het aantal aandelen Dunea bedraagt 70.521 aandelen per 31-12-2020. De aandelen Dunea zijn tegen € 0,45 per stuk opgenomen op de balans.

De aandelen in het netwerkbedrijf Alliander zijn voor € 243.567 opgenomen op de balans tegen € 0,45 per stuk. Het aantal aandelen bedraagt 541.260 stuks.

Per 1 juli 2009 is de inrichting en het beheer van de openbare ruimte uitbesteed aan De Meerlanden en heeft Lisse 8.951 aandelen in deze overheid gedomineerde vennootschap. De aandelen kostten € 105 per stuk, in totaal € 939.855.

Het aantal aandelen BNG bedraagt 18.252 (van € 2,50). De boekwaarde van deze aandelen BNG bedraagt € 41.411,98. Lisse ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelenbezit in de BNG.

Bij de oprichting van Greenport heeft de gemeente bijgedragen in de stichting daarvan. Dit bedrag is vermeld.

Overige langlopende geldleningen u/g

De specificatie is als volgt:

Overige langlopende geldleningen u/g (x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2020	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- sing	Boekwaarde 31 dec. 2020
Diverse:					
Geldlening Duimelijntje	21			-5	16
Geldlening FC Lisse aflossing schuld 2012	93			-15	78
Geldlening FC Lisse boeterente	72				72
Geldlening St.Beheer Cluster Meer&Duin	34			-33	1
Lening St. Jenaplanscholen (renteloos)	9			-1	8
Geldlening St. Jenaplanschool 2012	8			-4	4
Speelkwartier opbrengst	0				0
Geldlening Speelkwartier	232				232
Lening DSV	59	177		-236	0
SVN:					
Rekening-courant	1.413	287	-94		1.606
Duurzaamheidsleningen	528	44		-73	499
Leningen funderingen	158			-59	99
SVN Startersleningen	943	43		-124	862
Totaal	3.570	551	-94	-550	3.477

--	--	--	--	--	--

In januari 2012 is besloten om de openstaande vorderingen van FC Lisse om te zetten in een renteloze lening van € 360.000, waarvan in 2020 € 15.000 is afgelost.

In januari 2012 is besloten om activa over te nemen van FC Lisse. Met de verkoopopbrengst heeft FC Lisse lopende leningen bij de bank afgelost. De hieruit voortvloeiende boeterente is ook omgezet in een renteloze lening. Voor beide leningen is een overeenkomst van schuld gesloten.

Overige langlopende leningen (voormalig) personeel

De specificatie is als volgt:

Overige langlopende geldleningen (voormalig) personeel (x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2020	Vermeerderingen	Verminderingen	Aflossing	Boekwaarde 31 dec. 2020
Overige langlopende geldleningen (voormalig) personeel	4.221			-730	3.491
Totaal	4.221	0	0	-730	3.491

Ingevolge de wet FIDO mogen geen leningen meer verstrekt worden aan het personeel.

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar (x € 1.000)

De specificatie is als volgt:

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar (x € 1.000)

Omschrijving	Stand per 1 jan. 2020	Stand per 31 dec. 2020
Debiteuren	1.169	917
Belasting debiteuren	2.480	2.566
vorderingen op openbare lichamen	7.125	4.660
Voorziening dubieuze debiteuren	0	-140
Schatkistbankieren	11	2.772
Uitzettingen met rentetypische looptijd > dan 1 jaar	10.785	10.775

De openstaande vorderingen worden regelmatig nagelopen en periodiek worden de nodige maatregelen getroffen om invordering te bereiken.

In 2020 is er een voorziening dubieuze debiteuren gevormd op basis van een ingeschat risico.

In 2013 is het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren in werking getreden. Gemeenten, provincies en waterschappen moeten vanaf 16 december 2013 het overgrote deel van hun overtollige liquide middelen en beleggingen onderbrengen bij het ministerie van Financiën. Deze maatregel levert een significante bijdrage aan de EMU schuldverlaging en vermindert daarnaast het financieel risico voor decentrale overheden. Overtollige liquide middelen boven 0,75% van het begrotingstotaal lasten (€ 54.099.000 voor 2020) moeten worden uitgezet bij de schatkist.

Ruimte Schatkistbankieren per kwartaal (X € 1.000)	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Saldo overtollige middelen	221	185	247	227
Drempel schatkistbankieren	406	406	406	406
Ruimte	185	221	159	179

Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

Liquide middelen (x € 1.000)

Omschrijving	Stand per 1 jan. 2020	Stand per 31 dec. 2020
Bank saldi	361	422
Kas	6	12
Liquide middelen	367	434

Overlopende activa

De overlopende activa zijn verdeeld in:

Overige nog te ontvangen bedragen

Dit zijn de bedragen die betrekking hebben op 2020 of voorgaande jaren, maar nog niet zijn ontvangen op 31-12-2020.

De specificatie is als volgt:

Overige nog te ontvangen bedragen (x € 1.000)

Omschrijving	Stand per 1 jan. 2020	Stand per 31 dec. 2020
Vooruitbetaalde bedragen	36	2.116
Nog te ontvangen bedragen	706	253
Nog te verrekenen kosten	587	508
facilitaire projecten	571	2.301
overige nog te ontvangen bedragen	1.900	5.178

PASSIVA

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen :

Verloopoverzicht Reserves (x € 1000)

Omschrijving	Boek waarde 1 jan. 2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boek waarde 31 dec. 2020
01. Algemene reserve	1.689	686	-250	2.125
Bestemmingsreserves:				
02. Reserve Weerstandsvermogen	2.735		-590	2.145
05. Reserve Overhevelen budgetten	269	534	-802	1
08. Reserve IHP/ Accommodatiebeleid	16.182	2.000	-3.483	14.700
09. Reserve Regionaal Investeringsfonds	2.107		-409	1.698
11. Reserve Arbeidsgerelateerde kosten	81		-81	0
Totaal	23.063	3.220	-5.615	20.669

De Notitie Vernieuwd BBV heeft grote gevolgen gehad voor de samenstelling van de verschillende reserves. Het saldo van de reserve Nader te bestemmen middelen is bijvoorbeeld verdeeld. De risico's die samenhangen met opbrengsten die in de reserves zouden worden gestort, zijn ondergebracht bij de reserve Weerstandsvermogen.

Algemene reserve

De **Algemene Reserve** is bestemd voor de egalisatie van positieve en negatieve exploitatiesaldi. De Algemene Reserve is "vrij besteedbaar" om risico's af te dekken.

Bij de Kadernota 2016 is bepaald dat de stand van de reserve 2% van het begrotingstotaal bedraagt.

Bestemmingsreserves

- De Reserve **Weerstandsvermogen** is ingesteld om calamiteiten uit het risicoprofiel op te vangen.
- De bestemmingsreserve **Overhevelen budgetten** is alleen van belang voor de overheveling van budgetten van het ene jaar naar het andere jaar.
- De bestemmingsreserve **IHP/ Accommodatiebeleid** is een egalisatiereserve en dient voor over- of onderschrijdingen, zodat de kosten van de uitvoering van de onderwijshuisvesting en het accommodatiebeleid overeenkomstig het bestaande beleid budgettair neutraal verlopen.
- De bestemmingsreserve **Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland** is een reserve ter dekking van de bijdragen aan het Regionaal Investeringsfonds.
- De bestemmingsreserve **Arbeidsgerelateerde kosten** is een egalisatiereserve. Overeenkomstig het beleid wordt het verschil tussen de geraamde kosten en de werkelijke personele kosten gestort in c.q. onttrokken aan de reserve. De reserve wordt sinds 2017 niet meer gebruikt, sinds dat HLTsamen is opgericht. Aan de raad wordt voorgesteld om de reserve arbeidsgerelateerde kosten vrij te laten vallen bij de jaarrekening 2020 ten gunste van het resultaat en de reserve op te heffen.

Vreemd vermogen

Onder het vreemde vermogen vallen voorzieningen en Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Verloopoverzicht voorzieningen (x € 1.000)	Omschrijving	Boek- waarde 1 jan. 2020	Stortingen	Onttrek- kingen	Boek- waarde 31 dec. 2020
Voorzieningen onderhoudsegalisatie					
	Voorziening Stadsvernieuwing	476	0		476
	Voorziening Baggeren	481	70	0	551
	Voorziening M.O.P. Gebouwen	681	174	-33	822
	Voorziening M.O.P. Accommodaties	40	380	-295	125
	Voorziening Herplantplicht bomen	16			16
	Voorziening Beschoeiingen	54	146	-83	117
	Voorziening Bruggen	15	56		71
	Voorziening Wegen	851	620	-493	978
Voorz. midd derden bestemming gebonden					
	Voorziening Riolering	1.387	516		1.903
Voorz. voor verpl., verliezen en risico's					
	Voorziening Pensioenen wethouders	2.797	178	-94	2.881
Totaal		6.798	2.140	-998	7.940

Voorzieningen

- In 2013 is besloten tot het instellen van de voorziening **Baggeren**.
- De voorziening **Riolering** is een voorziening voor de egalisatie van de lasten en baten betreffende de riolering. De voorziening Riolering is opnieuw ingesteld per 2015.
- De voorziening **M.O.P. Gebouwen** is opnieuw ingesteld per 2015.
- Bij de Jaarstukken 2017 is de voorziening **M.O.P. Accommodaties** gevormd.
- In 2015 is besloten tot het instellen van de voorziening **Herplantplicht bomen**.
- In 2016 is besloten tot het instellen van de voorziening **beschoeiingen**.
- De voorziening **pensioenen voormalige wethouders** is gevormd in 2016 en gevoed met het noodzakelijke bedrag om aan de pensioenverplichting te kunnen voldoen, zoals dat is bepaald naar de meest actuele berekening. Aan de voorziening is in 2020 een bedrag van € 178.000 toegevoegd om het saldo te laten aansluiten met het berekende minimale volume en is een bedrag van € 94.000 onttrokken.
- De voorziening **Wegen** is op 22 februari 2018 gevormd bij de vaststelling van de beleids- en beheerplannen. Het restantbudget voor groot onderhoud is in 2020 in de voorziening gestort.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Onder vaste schulden zijn begrepen:

- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen
- waarborgsommen

De specificatie is als volgt:

Vreemd vermogen (x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2020		Boekwaarde 31 dec. 2020	
	schuld	rentelast	schuld	rentelast
Woningbouwvereniging Gezinsbelang	766	37	740	36
Onderhandse leningen: BNG 24-04-2008	5.550	270	5.250	256
Onderhandse leningen: BNG 28-12-2010	4.900	234	4.667	223
Onderhandse leningen: BNG 22-12-2011	7.333	300	7.000	287
Onderhandse leningen: NWB Bank 31-12-2012	7.283	235	6.967	225
Onderhandse leningen: NWB Bank 31-12-2013	16.000	532	15.333	511

Onderhandse leningen: BNG 31-03-2015	13.000	131	12.500	126
Onderhandse leningen: NWB 29-12-2017	8.400	112	8.100	108
Onderhandse leningen: BNG 6-12-2018	6.767	105	6.533	101
Onderhandse leningen: BNG 4-5-2020	0		11.800	43
Totaal	69.999	1.956	78.890	1.916

De lening aan de woningbouwvereniging en de onderhandse leningen zijn verstrekt door de BNG en de Nederlandse Waterschapsbank.

Naast deze schulden staat er nog een bedrag aan waarborgsommen uit van € 6.000.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar (x € 1.000)

Omschrijving	Stand per 1 jan. 2020	Stand per 31 dec. 2020
Crediteuren	4.599	1754
Overige schulden	103	119
Kasgeldleningen	6.000	0
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd > dan 1 jaar	10.702	1.873

Specificatie overige posten:

Overlopende passiva (x € 1.000)

Omschrijving	Stand per 1 jan. 2020	Stand per 31 dec. 2020
Nog te betalen bedragen	1.851	3.618
Overige transitorische posten	264	249
facilitaire projecten	1.691	23
specifieke uitkeringen	180	180
specifieke uitkeringen sociaal domein	280	2.295
Overlopende passiva	4.266	6.365

Specifieke uitkeringen	1-1-2020	Toevoeging	Onttrekkingen	3-12-2020
Grondsanering voormalige gasfabriek	180.000			180.000
	180.000	-	-	180.000
Sociaal domein				
Spuk	170.425		-54.425	116.000
Investerings fonds Maatschappelijke zorg	60.000	255.000	-60.000	255.000
Rijksbijdrage Regeling Reductie Energieverbruik RRE	0	270.935	-129.281	141.654
Subsidie OAB	49.912	171.591	-78.760	142.743
TOZO		3.920.019	-2.445.561	1.474.458
Noodsteun culturele sector		42.727		42.727
Geduceerde toeslagenproblematiek		5.149		5.149
Spuk Sport		244.733	-127.072	117.662

				-	
	280.337	4.910.155	2.895.099	2.295.393	

42.000	411267/40.109006		0	0		0	0
650			650	108		650	108
		DIV.	1.068	403		1.039	362
			<u>127.172</u>	<u>70.735</u>	<u>8.147</u>	<u>118.996</u>	<u>66.621</u>

Toelichting

Leningen

Achternavangovereenkomst STEK betreft € 110.047. Dit zijn de gewaarborgde leningen nrs. 10.027.447 t/m 40.113.049. Hiervoor staat de gemeente voor 50% garant.

Het leningbedrag van € 15 miljoen betreft de garantstelling op de lening verstrekt aan DSV in het kader van de aankoop van de onroerende zaken Rustoord door DSV.

Het laatste bedrag uit de tabel betreft de gewaarborgde geldleningen van particulieren.

Greenport Ontwikkeling maatschappij (GOM)

Oorspronkelijk mocht GOM 42 miljoen lenen bij de BNG. 6 Gemeenten staan garant voor elk 7 miljoen. Sinds de fusie Noordwijk/Noordwijkerhout, staan 5 gemeenten voor elk 7 miljoen garant, totaal 35 miljoen. Op dit moment heeft de GOM geen geldleningen waar Lisse voor garant staat.

Garantstelling FC Lisse

Op 15 december 2020 is besloten om garant te staan voor de hele af te sluiten lening van €1.700.000 voor de nieuwbouw van de accommodatie van FC Lisse.

Een deel van de lening (€ 250.000) wordt mede geborgd door Stichting Waarborgfonds Sport. FC Lisse voldoet op dit moment nog niet volledig aan de voorwaarden die SWS stelt om medeborg te staan jegens de gemeente. De belangrijkste voorwaarden waaraan FC Lisse (formeel) nog niet voldoet zijn de BOSA, de BTW en obligatielening. Om verdere vertraging in de realisatie van de nieuwbouw te voorkomen, wordt de garantstelling door de gemeente al wel verleend. In een addendum is vastgelegd dat tot het moment dat FC Lisse aan de voorwaarden (van SWS) voldoet, een bedrag van € 250.000 op de rekening van de gemeente wordt gestort. Op deze manier loopt de gemeente geen extra financieel risico.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen verplicht om vennootschapsbelasting af te dragen over winstgevendende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe vennootschapsbelasting-belastingplichtig voor alle werkzaamheden, die als een ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. Een inventarisatie, ondersteund door PWC, wijst er op dat Lisse geen onder de vennootschapsbelasting vallende activiteiten heeft. We hebben de definitieve aanslag vennootschapsbelasting 2018 van de Belastingdienst ontvangen. Die kwam uit op nihil. Naar verwachting zal de aanslag voor 2019 en 2020 ook nihil zijn.

Overige niet in de balans opgenomen verplichtingen

Overige niet in de balans opgenomen verplichtingen (Bedragen x €1.000)

Naam leverancier	Aard dienstverlening	Jaarlijkse contractwaarde	Vrijgevallen bedragen	Looptijd contract t/m
Holland Rijnland	Regionaal investeringsfonds	410	1.640	30-dec-24

Toelichting op de programma's

In de financiële toelichting per programma worden afwijkingen tussen de begroting 2020 en de rekening 2020 toegelicht. Hierin is geen rekening gehouden met de voorgestelde overhevelingen. Conform het BBV, artikel 21, treft u een overzicht met de belangrijkste verschillen aan.

Programma 1 Vitaliteit

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020
Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	-2.428	-2.467	-39
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-835	-632	203
Openbaar basisonderwijs	-141	-190	-49
Sociaal domein			
Inkomensregelingen	-6.336	-6.618	-282
Wijkteams	-1.380	-1.240	140
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.593	-1.683	910
Arbeidsparticipatie	-223	-223	
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.018	-943	75
Geëscaleerde zorg 18-	-401	-292	109
Maatwerkdienstverlening 18-	-3.898	-3.689	209
Begeleide participatie	-1.848	-1.968	-120
Maatwerkdienstverlening 18+	-4.601	-4.629	-28
Gezondheid & Vitaliteit			
Sportaccommodaties	-2.181	-2.152	29
Sportbeleid en activering	-1.100	-1.040	60
Volksgezondheid	-1.264	-1.348	-84
Totaal lasten	-30.247	-30.588	-1.133

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020
Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	319	429	110
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	140	79	-61
Sociaal domein			
Inkomensregelingen	5.504	6.408	904
Samenkracht en burgerparticipatie	230	220	-10
Maatwerkdienstverlening 18-	0	-23	-23

Gezondheid & Vitaliteit			
Sportaccommodaties	484	410	-74
Sportbeleid en activering	0	7	7
Volksgezondheid	0	23	23
Totaal baten	6.677	9.027	2.350
Saldo voor resultaatbestemming	-23.569	-21.560	2.009
Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	-1.912	-2.000	-88
Onttrekkingen reserves	4.145	3.856	-289
Totaal reserves	2.233	1.856	-377
Saldo na resultaatbestemming	-21.336	-19.704	1.632

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2020 na wijzigingen en de rekening 2020:

Bedragen x € 1.000

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Onderwijs				
Onderwijs-huisvesting	€ 203	-€ 39	Hogere uitgaven publieke heffingen	-€ 27
			Overige	-€ 12
			Subtotaal	-€ 39
Onderwijsbeleid en leerlingzaken			Van het rijk ontvangen gelden Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) mogen in 4 jaar per 2018 besteedt worden, nog niet alles uitgegeven, daarom naar volgend jaar doorgeschoven.	€ 73
			Minder kosten aan leerlingenvervoer i.v.m. minder vervoer naar scholen i.v.m. corona crisis	€ 47
			De wens is al jaren dat nog meer kinderen gebruik gaan maken van de peuteropvangsubsidie maar het bedrag blijft al een aantal jaar op dezelfde hoogte hangen.	€ 39
			I.v.m. corona hebben de geplande pilots niet plaatsgevonden in 2020. Vanwege Corona zijn er ook minder stageplekken beschikbaar en is budget voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt des te belangrijker. We proberen in 2021 het gemiste in 2020 in te halen en het geplande voor 2021 uit te voeren.	€ 20
			Overige	€ 24
			Subtotaal	€ 203
Openbaar basisonderwijs		-€ 49	Overige	-€ 49
			Subtotaal	-€ 49
Totaal thema	€ 115		Totaal	€ 115
Thema Sociaal domein				
Begeleide participatie	€ 109	-€ 120	In de sepembtercirculaire van het gemeentefonds zijn de reïntegratie- en WSW budgetten naar boven bijgesteld die doorbetaald zijn aan de Maregroep. Dit nadeel wordt gecompenseerd door een hogere uitkering uit het gemeentefonds.	-€ 120
			Subtotaal	-€ 120
Geëscaleerde zorg 18-			Hogere uitgaven PGB Jeugd.	-€ 57
			Het onderdeel Veilig Thuis staat deels begroot op dit taakveld maar de realisatie is geboekt op Volksgezondheid.	€ 87
			Overige	€ 79
			Subtotaal	€ 109

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Inkomensregelingen		-€ 282	Via de 1e Tussenrapportage is de doorbetaling van de Rijksbijdrage TOZO aan de ISD van € 1,8 mln geraamd. De daadwerkelijke uitgaven in 2021 zijn €2.126.557. De Rijksbijdrage is verhoogd naar € 3,9 mln en het verschil daartussen betalen we terug. Het bedrag is ook doorbetaald aan de ISD. Per saldo budgettair neutraal. De uitvoeringskosten heeft de ISD grotendeels binnen haar eigen formatie kunnen realiseren. Op dit onderdeel is een voordeel ontstaan (€ 359.900).	-€ 294
			T.o.v. van het budget van € 4,1 mln vallen kosten voor bijstandsuitkeringen € 132.000 hoger uit.	-€ 132
			De voorbereidende fase van het project Meedoen! is achter de rug. De uitvoering zou per 1 september jl. van start zijn gegaan, maar wegens corona heeft dit onderdeel vertraging opgelopen. Voorstel is om de resterende gelden van € 37.800 mee te nemen naar 2021.	€ 60
			In de beleidsnotitie "Iedereen doet mee" Lisse (2019-2022) vastgesteld door de raad in 2020, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2019) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. Het verwachte restant 2020 bedraagt € 138.564.	€ 115
			Overige	-€ 31
			Subtotaal	-€ 282
Maatwerk dienstverlening 18-	€ 209		Lagere kosten jeugd (ZIN)	€ 190
			Overige	€ 19
			Subtotaal	€ 209
Maatwerk dienstverlening 18+			Overige	-€ 28
Maatwerk voorzieningen (WMO)	€ 75	-€ 28	Subtotaal	-€ 28
			T.o.v. van het budget van € 1 mln vallen kosten voor rolstoelen en woonvoorzieningen € 75.000 lager uit.	€ 75
			Subtotaal	€ 75
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 910		In 2020 is € 400.000 beschikbaar gesteld voor een steunfonds maatschappelijke organisaties. In 2020 is 21.000 besteed. Het restant wordt overgeheveld naar 2021.	€ 379
			Er is 68,000,- overgeheveld van 2019 naar 2020 Dit bedrag is afkomstig van gemeente Leiden ivm niet benutte bedragen Beschermd Wonen. Er is een plan ontwikkeld om een aantal (zwerf)jongeren (tussen wal en schip vallen) bij elkaar te huisvesten met de juiste begeleiding. Ivm een wooncomponent is het een langduriger traject en vindt besteding in 2021 plaats.	€ 68
			Het Ministerie van VWS is een landelijke actieprogramma dakloosheid gestart omdat het aantal dak- en thuislozen in Nederland enorm stijgt. Samen met de Duin en Bollengemeente zijn er twee projectopdrachten opgesteld en vastgesteld. Te weten: 'Huisvesting kwetsbare doelgroepen' en 'Integrale zorgaanpak en preventie dakloosheid'. Deze opdrachten worden in 2021 uitgevoerd.	€ 18

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Wijkteams	€ 140		Voorgesteld wordt het restantbudget vernieuwingsprogramma WMO over te hevelen naar 2021. In 2021 zal dit ingezet worden voor projectkosten integrale toegang, Maatschappelijke Agenda aan het transformeren van maatwerk naar algemene voorzieningen.	€ 280
			Het plan van aanpak eenzaamheid 2020-2022 is in vastgesteld. De middelen voor eenzaamheid, een totaalbudget van € 50.000, worden gespreid over 2020-2022 besteed. In het najaar 2020 wordt € 5.000 besteed aan een inspiratiebijeenkomst, trainingen en een communicatiecampagne. Het over te hevelen bedrag € 45.000 is nodig om de verdere aanpak in 2021 uit te voeren.	€ 45
			Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Lisse heeft in 2020 een incidentele bijdrage ontvangen van € 45.390. Dit bedrag zal in 2021 worden besteed aan de begeleiding van de aanbesteding, ICT-aanpassingen en opleidingskosten.	€ 45
			In 2020 heeft Lisse geld gekregen in het Gemeentefonds voor de tussengroep in afwachting van de invoering van de Nieuwe wet Inburgering (€ 26.478). Voorstel is om dit bedrag naar 2021 mee te nemen om de extra ondersteuning te kunnen leveren.	€ 26
			Lagere besteding budget waardering mantelzorger.	€ 34
			Overige	€ 15
			Subtotaal	€ 910
			Vanuit dit taakveld wordt voorgesteld 3 budgetten over te hevelen naar 2021. Het betreft onschottingsbudget (€ 24.000), pilot POH (€ 15.000) en pilot vroegsignalering (€ 12.000).	€ 51
			Preventie	€ 110
			Overige	-€ 21
			Subtotaal	€ 140
Totaal thema	-€ 461		Totaal	-€ 461
Thema Gezondheid & Vitaliteit				
Sportaccommodatie	€ 29	-€ 84	Overige	€ 29
			Subtotaal	€ 29
Sportbeleid en activering	€ 60		Via de kadernota 2020 is 62.000 beschikbaar gesteld voor spelen. Dit budget is ten onrechte op de sport Sportbeleid gesteld.	€ 62
			Overige	-€ 2
			Subtotaal	€ 60
Volksgezondheid			Diverse coronagerelateerde uitgaven zoals inhuur stewards, betonnen barrière, communicatie, mondmaskers, afzetpaaltjes etc.	-€ 29
			Het onderdeel Veilig Thuis staat deels begroot op taakveld geëscaleerde zorg 18-.	-€ 87
			Overige	€ 32
			Subtotaal	-€ 84
Totaal thema	€ 5		Totaal	€ 5
Totaal lasten	-€ 341			-€ 341

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerlingszaken		-€ 61	Van het rijk ontvangen gelden Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) mogen in 4 jaar per 2018 besteedt worden, nog niet alles uitgegeven, daarom naar volgend jaar doorgeschoven.	-€ 73
			Overige	€ 12
			Subtotaal	-€ 61
Onderwijs-huisvesting	€ 110		Ontvangen bijdrage Internationale schakelklas toegevoegd aan reserve IHP.	€ 88
			Overige	€ 22
			Subtotaal	€ 110
Totaal thema		€ 49	Totaal	€ 49
Thema Sociaal domein				
Inkomensregelingen	€ 904		Via de 1e Tussenrapportage is de doorbetaling van de Rijksbijdrage TOZO aan de ISD van € 1,8 mln geraamd. De daadwerkelijke Rijksbijdrage is verhoogd naar € 3,9 mln. Dit bedrag is ook doorbetaald aan de ISD. Per saldo budgettair neutraal.	€ 612
			De definitieve Rijksbijdrage BUIG is in oktober met € 224.000 naar boven bijgesteld naar € 3,9 mln.	€ 224
			Ontvangen doorschuif btw ISD. Staat negatief begroot aan de lastenkant. Per saldo een nadeel van € 22.000.	€ 63
			Overige	€ 5
			Subtotaal	€ 904
Samenkracht en burgerparticipatie		-€ 10	Overige	-€ 10
			Subtotaal	-€ 10
Maatwerk-dienstverlening 18-		-€ 23	Overige	-€ 23
			Subtotaal	-€ 23
Totaal thema	€ 871		Totaal	€ 871
Thema Gezondheid & Vitaliteit				
Sportbeleid en activering	€ 7		Overige	€ 7
			Subtotaal	€ 7
Volksgesondheid	€ 23		Overige	€ 23
			Subtotaal	€ 23
Sport-accommodaties		-€ 74	Lagere opbrengst doorbelasting energielasten.	-€ 74
			Subtotaal	-€ 74
Totaal thema	-€ 44		Totaal	-€ 44
Totaal baten	€ 876			€ 876

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves		-€ 88	Het project Internationale schakelklas kent in 2020 een voordelig saldo omdat kapitaallasten pas in 2021 starten. Het saldo wordt toegevoegd aan de reserve IHP.	-€ 88
			Subtotaal	-€ 88
Onttrekkingen reserves		-€ 289	Lagere onttrekking reserve IHP/accommodaties.	-€ 289
			Subtotaal	-€ 289
Totaal reserves		-€ 377		-€ 377
Eindtotaal	€ 1.632			€ 1.632

Programma 2 Leefomgeving

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020
Veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	-667	-677	-10
Crisisbeheersing en brandweer	-1.635	-1.506	129
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	-2.458	-2.373	85
Parkeren	-98	-82	16
Wonen			
Wonen en bouwen	-731	-808	-77
Ruimtelijke ordening	-554	-3.740	-3.186
Openbare ruimte en duurzaamheid			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.462	-1.573	-111
Afval	-2.440	-2.485	-45
Riolering	-1.599	-1.699	-100
Milieubeheer	-1.152	-1.046	106
Begraafplaatsen en crematoria	-3	-2	1
Totaal lasten	-12.799	-15.991	-3.192

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020
Veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	11	10	-1
Crisisbeheersing en brandweer	110	111	1
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	162	169	7
Parkeren	4	5	1
Wonen			
Wonen en bouwen	664	1.042	378
Ruimtelijke ordening	0	3.599	3.599
Openbare ruimte en duurzaamheid			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	53	61	8
Afval	3.295	3.461	166
Riolering	2.476	2.557	81
Milieubeheer	224	139	-85

Totaal baten	6.999	11.154	4.155
Saldo voor resultaatbestemming	-5.800	-4.837	963

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	370	569	199
Totaal reserves	370	569	199
Saldo na resultaatbestemming	-5.430	-4.268	1.162

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2020 na wijzigingen en de rekening 2020:

Bedragen x € 1.000

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Wonen				
Ruimtelijke ordening	€ -3.186		HLT schrijft rekent in overeenstemming met het BBV (interne en externe) uren toe aan projecten. Dit levert een voordeel op voor de exploitatie. Bij de begroting en bij de voortgangsrapportages was de omvang ervan nog niet bekend. Vanaf 2021 monitoren we dit via tijdschrijven. De bijdrage aan HLT komt voor dit taakveld hoger uit door de inzet op projecten. Dit wordt voor een deel gecompenseerd door het toerekenen van uren aan projecten. Op deze wijze heeft de omvang van projecten minder invloed op de exploitatie. Zie ook het voordeel op inhuur. De rechtmatigheid voor de afwijkingen binnen dit taakveld volgt uit de verplichting in het BBV om directe uren toe te schrijven aan investeringen en projecten, voor de overhead geldt de kan-bepaling. De kosten van inhuur van personeel verlopen via de bijdrage aan HLT en dat levert hier een voordeel op, zie bijdrage aan HLT. Het budget voor de Omgevingsvisie is voor een deel ten onrechte tot en met 2019 als investering aangemerkt. Dit moest worden gecorrigeerd (€ 127). De omvang van de lasten van de inzet door HLT voor de Omgevingsvisie bleek pas bij de jaarrekening van HLT (€ 80). De overheveling bij de 2e tussentijdse rapportage (€ 200) is achteraf voorbarig gebleken. Die overheveling heeft bij de realisatie niet plaatsgevonden, zie toelichting bij onttrekking reserves. Enerzijds volgt de rechtmatigheid uit het krediet (dat gecorrigeerd is) dat beschikbaar is gesteld door de raad en anderzijds kan de raming van de overheveling bij de Jaarrekening teruggedraaid worden. De kosten voor anterieure overeenkomsten en materiële vaste activa, bijvoorbeeld ook de toerekening van uren, verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. De baten en lasten zijn niet aan elkaar gelijk, omdat voor de project De Waterkanten en Heemskerkplein sprake is van een 'winstneming'. De rechtmatigheid volgt uit het BBV om lasten en baten via de exploitatie te laten verlopen.	€ 131 € -353 € 51 € -209 € -2.798
			Overige	€ -8
			Subtotaal	€ -3.186
Wonen en bouwen		€ -77	De werkelijke toerekening van rente over startersleningen, leningen funderingsherstel en duurzaamheidsleningen wordt hier verantwoord. De raming staat onder het taakveld treasury. Het Woonprogramma is later vastgesteld dan gepland. Uitvoeringskosten die waren voorzien in 2020 worden nu gemaakt in 2021. Het betreft onder andere het uitwerken van de instrumenten vereveningsfonds/-arrangement, zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding. Daarnaast zijn er kosten verbonden aan het uitvoeren van de motie Lege panden meeting. Wij stellen voor om het restantbudget over te hevelen naar 2021.	€ -28 € 30
			Overige (onder andere participatieproject Tiny houses)	€ -19
			Woningen verhuur afschrijving	€ 31

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
			Bijdrage aan HLT woningen verhuur (overgang Meerlanden naar buitendienst HLT?)	€ -76
			Bijdrage aan HLT DML bestek 5 (overgang Meerlanden naar buitendienst HLT?)	€ 104
			DML bestek 5 woningen (overgang Meerlanden naar buitendienst HLT?)	€ -115
			Overige	€ -4
			Subtotaal	€ -77
Totaal thema	€ -3.263		Totaal	€ -3.263
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	€ 129		Bijdrage VRHM lager dan begroot	€ 92
			€19k lagere kosten door minder aanleg nieuwe brandkranen en €7k minder kosten door lagere prijs voor onderhoud brandkranen	€ 26
			Overige	€ 11
			Subtotaal	€ 129
Openbare orde en veiligheid		€ -10	Overige	€ -10
			Subtotaal	€ -10
Totaal thema		€ 119	Totaal	€ 119
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval		€ -45	In 2021 zijn er meer kosten gemaakt aan het VAB door hogere verwerkingskosten. Dit kwam onder andere door een groter aanbod van afval ten gevolge van corona.	€ -110
			Bedrag bestek 1 reiniging hoger dan begroot uniforme tarieven	€ -77
			In verband met de aflopende DVO met Meerlanden is dit jaar geen sociaal plan bijdrage betaald	€ 75
			Evaluatie afvalbeleidsplan heeft niet plaatsgevonden. Dit ten gevolge van de coronapandemie.	€ 45
			Overige	€ 22
			Subtotaal	€ -45
Begraafplaatsen en crematoria	€ 1		Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 1
Milieubeheer	€ 106		Het resultaat van het participatietraject gebruiken we om de uitgangspunten voor het opstellen van de LES en TVW verder te gaan toetsen. Deze uitgangspunten worden in Q1 2021 door de raad vastgesteld, waarna we verder kunnen met het opstellen van de LES en TVW. De LES en TVW zullen volgens planning in 2021 voor besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.	€ 29
			De Jaarrekening 2020 van de Omgevingsdienst West Holland laat zien dat Lisse een bedrag van afgerond € 40.000 teveel aan voorschotten heeft betaald. Dit bedrag is als nog te ontvangen opgenomen op de balans.	€ 40
			Voor de Regeling reductie energiegebruik is subsidie ontvangen die in 2020 nog niet geheel is uitgegeven. De regeling valt onder de SISA, hetgeen betekent dat het restant wordt overgebracht naar de Balans, zie ook de baten.	€ 95
			Overige	€ -58
			Subtotaal	€ 106

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ -111	In verband met noodzakelijke inhaalwerkzaamheden in het groen onderhoud is dit budget incidenteel overschreden. Voor 2021 wordt een nieuw groenbeheerplan opgesteld waarmee de begroting weer aansluit op de uitvoering	€ -161
			Vervangingen van speeltuinen zijn als investering opgenomen, aframing van de exploitatie is abusievelijk niet in de begrotingswijziging van het nieuwe beheerplan meegenomen	€ 69
			In Uitvoeringsovereenkomst Duin-en Bollenstreek 2020-2024 is het project Wandelbrug 't Huys Dever opgenomen. Het project is succesvol afgerond, de ontvangen subsidie van € 9.804 is verantwoord onder de baten binnen dit taakveld.	€ -26
			Overige	€ 7
			Subtotaal	€ -111
Riolering		€ -100	De volgens het IAWKP geplande vervanging van de drainage in Poelpolder Zuid in 2019 is geheel komen te vervallen op basis van onderzoek naar de noodzaak hiervan en de in 2019 geplande vervanging van de vrijveralriolering in de Gasstraat is daadwerkelijk in 2020 gerenoveerd.	€ 110
			In verband met de aflopende DVO met Meerlanden is dit jaar geen sociaal plan bijdrage betaald.	€ 107
			De kosten die ten laste van deze post gebracht hadden moeten worden zijn abusievelijk op andere posten geboekt zoals beheer grondwatermeetnet, rioolreiniging en inspectie, beheer hoofdpst, beheermeetnet riolering.	€ 82
			De uitgaven voor adviezen van derden zijn conform de raming er is echter een onbekende significante bijdrage vanuit de Meerlanden gestort waardoor de kosten lager lijken dan uitgegeven. Daarnaast is er aan deze post onterecht budget toegekend voor reiniging en inspectie.	€ 86
			Conform de Nota reserves en voorzieningen verloopt het saldo van baten en lasten via de voorziening Riolering.	€ -472
			Overige	€ -13
			Subtotaal	€ -100
Totaal thema		€ -149	Totaal	€ -149
Thema Mobiliteit				
Parkeren	€ 16		Overige	€ 16
			Subtotaal	€ 16
Verkeer en vervoer	€ 85		bestek straatreiniging hoger dan begroot	€ -315
			In 2020 is een start gemaakt met het project Mobiliteitsplan Lisse. Begin december 2020 heeft de eerste dialoogsessie met de raad plaatsgevonden. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit is voorzien in 2021. Wij stellen voor om een budget van € 75.000 over te hevelen naar 2021.	€ 119
			Er zijn in 2020 minder acties op het gebied van gladheidbestrijding nodig geweest. Waardoor de kosten lager uitvallen	€ 42
			Schadebehandelingen uit voorgaande jaren ontvangen in 2020	€ 41
			Uitvoering verwijdering bebording is vooruitgeschoven naar 2021	€ 55
			wegen kosten onderhoud	€ 54
			In 2019 zijn investeringsprojecten doorgeschoven naar 2020. Bijvoorbeeld de vervanging door ledverlichting.	€ 72
			Overige	€ 17
			Subtotaal	€ 85
Totaal thema	€ 101		Totaal	€ 101
Totaal lasten	€ -3.192			€ -3.192

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Wonen				
Ruimtelijke ordening	€ 3.599		De opbrengsten voor anterieure overeenkomsten en materiële vaste activa verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. De baten en lasten zijn niet aan elkaar gelijk, omdat voor de project De Waterkanten en het Heemskerkplein sprake is van een 'winstneming'. De rechtmatigheid voor de afwijkingen volgt uit het BBV om lasten en baten via de exploitatie te laten verlopen.	€ 3.599
			Overige	
			Subtotaal	€ 3.599
Wonen en bouwen	€ 378		De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen komen hoger uit. Enerzijds hebben we te maken gehad met een stijging van het aantal aanvragen met circa 20%. Dit was vooraf niet verwacht en is mogelijk ontstaan onder invloed van Corona. Wellicht heeft de prijsstijging van koopwoningen ook invloed gehad op de stijging van het aantal aanvragen. Inwoners gaan hierdoor misschien eerder verbouwen dan verhuizen. De belangrijkste oorzaak van de overschrijding komt doordat een aanvraag welke we in 2019 verwacht hadden te kunnen verlenen pas in 2020 is verleend. Dit was een aanvraag voor 60 woningen wat een substantiële bijdrage heeft geleverd aan de legesinkomsten.	€ 377
			Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 378
Totaal thema	€ 3.977		Totaal	€ 3.977
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	€ 1		Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 1
Openbare orde en veiligheid		€ -1	Overige	€ -1
			Subtotaal	€ -1
Totaal thema		€ -0	Totaal	€ -0
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval	€ 166		Baten afvalstoffenheffing hoger	€ 170
			Overige	€ -4
			Subtotaal	€ 166
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 8		Overige (onder andere subsidie Wandelbrug 't Huys Dever)	€ 8
			Subtotaal	€ 8
Begraafplaatsen en crematoria	€ -		Overige	€ -
			Subtotaal	€ -
Riolering	€ 81		Baten rioolheffing hoger	€ 81
			Overige	
			Subtotaal	€ 81
Milieubeheer		€ -85	Voor de Regeling reductie energiegebruik is subsidie ontvangen die in 2020 nog niet geheel is uitgegeven. De regeling valt onder de SISA, hetgeen betekent dat het restant wordt overgebracht naar de Balans, zie ook de lasten.	€ -95
			Overige	€ 10
			Subtotaal	€ -85
Totaal thema	€ 170		Totaal	€ 170
Thema Mobiliteit				
Parkeren	€ 1		Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 1
Verkeer en vervoer	€ 7		Overige	€ 7
			Subtotaal	€ 7
Totaal thema	€ 8		Totaal	€ 8
Totaal baten		€ 4.155		€ 4.155

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ -			
			Subtotaal	€ -
Onttrekkingen reserves	€ 199		De overheveling van het budget voor de omgevingsvisie is niet verwerkt, zie ook de toelichting bij de lasten.	€ 199
			Subtotaal	€ 199
Totaal reserves	€ 199			€ 199
Eindtotaal	€ 1.162			€ 1.162

Programma 3 Bedrijvigheid

Lasten	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020

Regionale economie

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-38	-27	11
Economische promotie	-148	-136	12
Economische ontwikkeling	-1.126	-1.001	125
Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-9	-9

Kunst & Cultuur

Media	-700	-702	-2
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-547	-723	-176
Cultureel erfgoed	-46	-16	30
Musea	-77	-77	

Totaal lasten	-2.682	-2.691	-9
----------------------	---------------	---------------	-----------

Baten	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020

Regionale economie

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	13	8	-5
Economische promotie	123	59	-64

Kunst & Cultuur

Media	196	198	2
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	24	25	1

Totaal baten	356	290	-66
---------------------	------------	------------	------------

Saldo voor resultaatbestemming	-2.326	-2.402	-76
---------------------------------------	---------------	---------------	------------

Reserves	Begroting	Rekening	Vershil
	2020 na wijziging	2020	2020

Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	49	299	250
Totaal reserves	49	299	250

Saldo na resultaatbestemming	-2.277	-2.103	174
-------------------------------------	---------------	---------------	------------

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2020 na wijzigingen en de rekening 2020:

Bedragen x € 1.000

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Regionale economie				
Economische promotie	€ 12		Overige	€ 12
			Subtotaal	€ 12
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 11		Overige	€ 11
			Subtotaal	€ 11
Economische ontwikkeling	€ 125		De routekaart circulaire economie wordt pas in 2021 opgepakt omdat de benodigde stappen om dit goed in te vullen in 2020 niet konden worden genomen.	€ 30
			De revitalisering van het Dorpshart vereist een goede en gedragen voorbereiding. De focus voor het Dorpshart heeft in 2020 op andere uitdagingen gelegen. Dit wordt in 2021 opgepakt.	€ 47
			Het programma de B(l)oeiende Bollenstreek kent meerdere projecten. Een deel daarvan is afgerond en voor een deel lopen deze nog door in 2021.	€ 35
			Overige	€ 13
			Subtotaal	€ 125
Fysieke bedrijfsinfrastructuur		€ -9	Overige	€ -9
			Subtotaal	€ -9
Totaal thema	€ 139		Totaal	€ 139
Thema Kunst en cultuur				
Cultureel erfgoed	€ 30		De cultuurhistorische waardenkaart is in 2020 niet in beeld gebracht. Dat komt door andere prioriteiten vanwege de Corona-uitbraak. Een overheveling naar 2021 is noodzakelijk omdat voor het opstellen van de omgevingsvisie en -plan deze informatie nodig is. Er komt een concreet uitvoeringsplan in 2021. De werkzaamheden zijn uiterlijk in het derde kwartaal van 2021 afgerond.	€ 26
			Overige	€ 4
			Subtotaal	€ 30
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	€ 324		Bescal subsidies	€ 39
			Floralis afschrijving	€ 25
			Taakstellende bezuiniging, lagere storting in de reserve IHP/Accommodatiebeleid. Zie ook mutaties reserves.	€ 250
			Overige	€ 10
			Subtotaal	€ 324
Musea	€ 0		Overige	€ 0
			Subtotaal	€ 0
Media		€ -2	Overige	€ -2
			Subtotaal	€ -2
Totaal thema	€ 353		Totaal	€ 353
Totaal lasten	€ 491			€ 491

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Kunst en cultuur				
Media	€ 2		Overige	€ 2
			Subtotaal	€ 2
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	€ 1		Overige	€ 1
			Subtotaal	€ 1
Totaal thema	€ 3		Totaal	€ 3
Totaal baten		€ -66		€ -66

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ -	€ -250	Lagere toevoeging reserve IHP/Accommodatiebeleid in verband met taakstelling	€ -250
			Subtotaal	€ -250
Onttrekkingen reserves	€ -		-	€ -
Reserves			Subtotaal	€ -
Totaal reserves		€ -250		€ -250
Eindtotaal	€ 174			€ 174

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020

Dienstverlening

Beheer overige gebouwen en gronden	-160	-161	-1
Burgerzaken	-596	-466	130

Regionale samenwerking

Bestuur	-1.569	-1.928	-359
---------	--------	--------	------

Totaal lasten	-2.325	-2.555	-230
----------------------	---------------	---------------	-------------

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020

Dienstverlening

Beheer overige gebouwen en gronden	253	730	477
Burgerzaken	346	226	-120

Regionale samenwerking

Bestuur	0	65	65
---------	---	----	----

Totaal baten	599	1.021	422
---------------------	------------	--------------	------------

Saldo voor resultaatbestemming	-1.726	-1.533	193
---------------------------------------	---------------	---------------	------------

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	220	301	81
Totaal reserves	220	301	81

Saldo na resultaatbestemming	-1.506	-1.232	274
-------------------------------------	---------------	---------------	------------

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2020 na wijzigingen en de rekening 2020:

Bedragen x € 1.000

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden		€ -1	In 2020 is incidenteel budget toegekend voor het 4-jaarlijks opstellen van de MJIO's. Een deel van dit budget is nodig in 2021 voor afronding van deze wettelijke taak.	€ 33
			Diverse kosten van het strategisch/leegstaand vastgoed zijn hoger uitgevallen dan eerder geraamd	€ -23
			Overige	€ -11
			subtotaal	€ -1
Burgerzaken	€ 130		Er zijn minder reisdocumenten verkocht dan verwacht	€ 30
			Er zijn minder salariskosten BABS dan verwacht doordat er minder huwelijken zijn gesloten.	€ 17
			Er zijn dit jaar minder burgerzaken producten verkocht dan voorheen. Vermoedelijk heeft de corona crisis hier een rol in gehad.	€ 25
			Er is een technische reparatie van de Beleidsregel "Ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten Duin- en Bollenstreek" doorgevoerd. Deze aanpassing wordt in 2021 vastgesteld. Wij stellen voor het budget over te hevelen naar 2021. Veel arbeidsmigranten zijn o.a. door de coronacrisis naar hun thuisland vertrokken. Wel zijn we nog met uitzendbureaus in gesprek geweest over de arbeidsmigranten die hier nog wel verblijven en ook ingeschreven moeten worden.	€ 60
			Overige	€ -2
			subtotaal	€ 130
Totaal thema	€ 129		Totaal	€ 129
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur		€ -359	Controle accountant is hoger uitgevallen	€ -45
			Salariskosten Griffie zijn hoger uitgevallen dan eerder geraamd	€ -46
			Dit jaar zijn er minder kosten gemaakt voor de raadscommissies	€ 15
			Salariskosten College B&W zijn hoger uitgevallen dan eerder geraamd	€ -24
			Opleidingskosten College B&W zijn dit jaar nauwelijks geweest i.v.m. de corona crisis	€ 15
			Budget burgerparticipatie ondersteuning raad is niet benut i.v.m. de corona crisis	€ 25
			De voorziening pensioenen wethouders moest op basis van de overzichten van Loyalis worden aangevuld.	€ -177
			Er zijn meer kosten gemaakt op pensioenen en wachtgeld dan eerder begroot.	€ -61
			De doorschuif BTW van Holland Rijnland is als negatieve last geraamd en als bate geboekt.	€ -34
			De doorbelasting rekeningkamercommissie aan gemeente Hillegom is als negatieve last geraamd en als bate geboekt.	€ -37
			Overige	€ 10
			subtotaal	€ -359
Totaal thema		€ -359	Totaal	€ -359
Totaal lasten		€ -230	totaal	€ -230

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	€ 477		Heereweg 245-249 (Pand 4) binnen het gebied Factorij/ Heemskerkplein is verkocht. De boekwinst is op dit taakveld verantwoord. In september is hierover een raadsbrief uitgebracht.	€ 493
Burgerzaken	€ -120		Overige	€ -16
			subtotaal	€ 477
			Er zijn minder reisdocumenten verkocht dan verwacht	€ -35
			Er zijn minder rijbewijzen verkocht dan verwacht	€ -58
			Er zijn dit jaar minder burgerzaken producten verkocht dan voorheen. Vermoedelijk heeft de corona crisis hier een rol in gehad.	€ -26
			Overige	€ -1
Totaal thema	€ 357		subtotaal	€ -120
			Totaal	€ 357
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	€ 65		De doorbelasting rekeningkamercommissie aan gemeente Hillegom is als negatieve last geraamd en als bate geboekt.	€ 28
			De doorschuif BTW van Holland Rijnland is als negatieve last geraamd en als bate geboekt.	€ 32
			Overige	€ 5
			subtotaal	€ 65
Totaal thema	€ 65		Totaal	€ 65
Totaal baten		€ 422		€ 422

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ -			€ -
			Subtotaal	€ -
Onttrekkingen Reserves	€ 81		De reserve arbeidsgerelateerde kosten kon vervallen.	€ 81
			Subtotaal	€ 81
Totaal reserves	€ 81			€ 81
Totaal	€ 274			€ 274

Algemene dekkingsmiddelen

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020

Algemene dekkingsmiddelen

Overhead	-9.350	-9.875	-525
Overige baten en lasten	-64	-32	32
Treasury	253	-62	-315
Belastingen overig	-414	-415	-1
Totaal lasten	-9.575	-10.384	-809

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020

Algemene dekkingsmiddelen

Overhead	0	42	42
Treasury	854	626	-228
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	30.607	31.078	471
OZB niet-woningen	2.083	2.327	244
OZB woningen	2.748	2.672	-76
Belastingen overig	2.252	2.271	19
Totaal baten	38.544	39.016	472

Saldo voor resultaatbestemming	28.968	28.633	-335
---------------------------------------	---------------	---------------	-------------

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2020 na wijziging	2020	2020

Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	0	0	
Totaal reserves	0	0	

Saldo na resultaatbestemming	28.969	28.632	-337
-------------------------------------	---------------	---------------	-------------

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2020 na wijzigingen en de rekening 2020:

Bedragen x € 1.000

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Algemene middelen				
Overhead		€ -525	De bijdrage aan HLTsamen is hoger uitgevallen door de extra inzet als gevolg van corona en extra werkzaamheden.	€ -496
			Toerekening uren geraamd € 200.000. Hier opbrengst verantwoord van € 78.000. Het resterende deel van de opbrengst staat in programma 2 (€ 131.000). Op het totaal van de jaarrekening is sprake van een voordeel van € 25.000.	€ -106
			Kapitaallasten financiële vaste activa ten onrechte hier geraamd. Tegenover dit voordeel staat op het taakveld Treasury een nadeel.	€ 38
			Inzet online communicatiemiddelen minder besteed.	€ 29
			Aan overheidsparticipatie is hier minder verantwoord. De realisatie ervan is verspreid over diverse projecten en activiteiten in andere programma's.	€ 59
			De kosten voor inhuur van de tijdelijke gemeentesecretaris vallen hoger uit dan begroot. Deze worden gecompenseerd door de vergoeding voor werkzaamheden voor derden (zie toelichting bij baten).	€ -29
			Overige	€ -20
			subtotaal	€ -525
Overige baten en lasten	€ 32		De bezuiniging op het sociaal plan van Meerlanden is hier geraamd. De realisatie ervan is op programma 2 verantwoord bij riolering en afval.	€ -75
			De stelpost loonstijging ambtelijke apparaat en bestuur vervalt.	€ -36
			Een overboeking saldo BTW verpakkingen heffingsrente is hier verantwoord.	€ -27
			Van de post onvoorzien is nauwelijks gebruik gemaakt.	€ 180
			Overige	€ -10
			subtotaal	€ 32
Treasury		€ -315	Het resultaat van de betaalde en toegerekende rente komt hier nadeliger uit. Op begrotingsbasis gaan we uit van de renteomslagmethode en nemen we hier een stelpost op, omdat de investeringen vaak niet volledig worden gerealiseerd in 1 jaar. Tegenover dit nadeel staan op de diverse overige taakvelden voordelen in de kapitaallasten. Per saldo is er sprake van € 20.000 nadeel.	€ -314
			Overige	€ -1
			subtotaal	€ -315
Belastingen overig		€ -1	Overige	€ -1
			subtotaal	€ -1
Totaal thema		€ -809	Totaal	€ -809
Totaal lasten		€ -809	totaal	€ -809

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Algemene middelen				
Overhead	€ 42		De vergoeding voor werkzaamheden voor derden door de gemeentesecretaris zijn hier verantwoord. De vergoeding voor deze werkzaamheden is als mindering op de lasten geraamd.	€ 40
			Overige	€ 2
			subtotaal	€ 42
Treasury		€ -228	De opbrengst uit dividenden is te hoog geraamd. De raming is gebaseerd op de laatstbekende dividendnota's.	€ -137
			De rente over verstrekte hypothecaire leningen aan personeel komt lager uit. De mogelijkheid om rente te herzien en de huidige lage rente zijn hier de oorzaak van. Hiervan is in 2020 gebruik van gemaakt.	€ -66
			Overige	€ -25
			subtotaal	€ -228
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ 471		Overige	€ 471
			subtotaal	€ 471
OZB niet-woningen	€ 244		Overige	€ 244
			subtotaal	€ 244
OZB woningen		€ -76	Overige	€ -76
			subtotaal	€ -76
Belastingen overig	€ 19		Overige	€ 19
			subtotaal	€ 19
Totaal thema	€ 472		Totaal	€ 472
Totaal baten	€ 472			€ 472

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ -			€ -
			Subtotaal	€ -
Onttrekkingen reserves	€ -			€ -
			Subtotaal	€ -
Totaal reserves		€ -		€ -
Totaal		€ -337		€ -337

Overzicht van incidentele baten en lasten

Er volgt nu een overzicht van incidentele baten en lasten op programmaniveau.

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting		Wijzigingen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2020		2020		2020		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 1: Vitaliteit								
Pilots preventie jeugd	-25	-	25	-	-	-	-	-
Preventieakkoord voor gezonde leefstijl	-10	-	-	-	-10	-	-	-
Zorg- en Veiligheidstafel	-	-	-13	-	-13	-	-13	-
Digifonds onderwijs	-	-	-20	-	-20	-	-	-
praktijondersteuner Jeugd	-	-	-15	-	-15	-	-15	-
Steunfonds maatschappelijke organisaties	-	-	-400	-	-400	-	-21	-
Invoeringsbudget Wet Inburgering	-	-	-45	-	-45	-	-	-
Actieprogramma dakloosheid	-	-	-18	-	-18	-	-	-
Taalklassen/ISK	-20	-	20	-	-	-	-	-
Aansluiting onderwijs arbeidsmarkt	-20	-	20	-	-	-	-	-
WMO overige kosten	-52	-	-	-	-52	-	-4	-
Uitvoeringskosten lokaal CJG	-20	-	-	-	-20	-	-	-
Tijdelijke fonds jeugdhulp	-321	-	321	-	-	-	-	-
Historisch boekje Lisse	-	-	-6	-	-6	-	-4	-
Beschermd wonen	-	-	-68	-	-68	-	-	-
Vernieuwingsprogramma WMO	-	-	-241	-	-241	-	-32	-
Project meedoen ISD	-	-	-131	-	-131	-	-72	-
Ontschottingsbudget	-	-	-25	-	-25	-	-1	-
Project eenzaamheid	-	-	-50	-	-50	-	-5	-
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg corona	-	-	-	-	-	-	-50	-
Inhaalkosten en meerkosten WMO corona	-	-	-	-	-	-	-26	-
Extra kosten participatie corona	-	-	-	-	-	-	-131	-
Eigen bijdrage WMO corona	-	-	-	-	-	-	-12	-
Inkomsten Rijk Tozo	-	-	-	1.834	-	1.834	-	3.920
Uitgaven ISD Tozo	-	-	-1.834	-	-1.834	-	-3.920	-
Uitvoeringskosten Tozo	-	-	-	-	-	-	-75	-
Tijdelijke capaciteit sociaal domein	-99	-	-	-	-99	-	-99	-
Subtotaal programma 1	-567	-	-2.480	1.834	-2.948	1.834	-4.480	3.920

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting		Wijzigingen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2020		2020		2020		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 2: Leefomgeving								
Groenbeheerplan	-20	-	-	-	-20	-	-18	-
Verblijfsrecreatie	-10	-	-	-	-10	-	-	-
Verkeersadvies	-13	-	-	-	-13	-	-12	-
Exploitatie Milieustraat 3.0	-10	-	-	-	-10	-	-	-
Capaciteit Duinpolderweg HLTsamen	-31	-	-	-	-31	-	-31	-
Implementatie Omgevingswet	-115	-	-	-	-115	-	-137	-
Digitaal Stelsel Omgevingswet	-44	-	-	-	-44	-	-44	-
Extra kosten VTH corona	-	-	-	-	-	-	-39	-
Omgevingsvisie	-200	-	-	-	-200	-	-209	-
Scan en toegankelijkheid buitenruimte	-	-	-80	-	-80	-	-59	-
Biodiversiteit versterken (waaronder natuurvriendelijke oevers)	-50	-	50	-	-	-	-	-
Riolen opstellen rioolbeheerplan	-20	-	20	-	-	-	-	-
Riolen actualisatie rioleringsplan	-31	-	31	-	-	-	-	-
Gemeentelijke pilots circulair hergebruik reststoffen	-20	-	20	-	-	-	-	-
Duurzaamheidsbeleid uitvoeren 0,5 fte	-40	-	-	-	-40	-	-40	-
Duurzaamheid uitvoeringsbudget	-160	-	160	-	-	-	-86	-
Woonvisie	-10	-	-	-	-10	-	-10	-
Uitvoeren veiligheidsbeleid	-20	-	-	-	-20	-	-	-
Ondermijning	-94	-	-18	-	-112	-	-112	-
Pilot zorg en veiligheid jeugd	-19	-	-	-	-19	-	-13	-
Winstneming Waterkanten	-	-	-	-	-	-	-	815
Winstneming Heemskerkplein	-	-	-	-	-	-	-	493
Subtotaal programma 2	-907	-	183	-	-724	-	-810	1.308
Programma 3: Bedrijvigheid								
Revitalisering Dorpshart	-50	-	-	-	-50	-	-3	-
Voortzetten cultuurbeleid	-9	-	-	-	-9	-	-	-
Routekaart circulaire economie	-	-	-30	-	-30	-	-	-
Bijdrage regionaal investeringsfonds	-410	-	-	-	-410	-	-410	-
Greenport economische agenda	-30	-	30	-	-	-	-	-
Brede economische agenda	-244	-	244	-	-	-	-	-
Regionaal Gebiedsprogramma	-50	-	50	-	-	-	-	-
Lokale culturele voorzieningen corona	-	-	-	-	-	-	-3	-
Subsidie Open Monumentendag	-1	-	-	-	-1	-	-	-
Subtotaal programma 3	-794	-	294	-	-500	-	-416	-

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	Begroting		Wijzigingen		Begroting na wijzigingen		Rekening	
	2020		2020		2020		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 4: Bestuur en ondersteuning								
Meerjarenonderhoudsplannen (MOP's)	-15	-	-	-	-15	-	-12	-
Defect aan de schakelkast van het noodstroomaggregaat	-	-	-28	-	-28	-	-28	-
Eindheffing WKR	-	-	-50	-	-50	-	-47	-
Energiemonitor	-	-	-10	-	-10	-	-5	-
Onderzoeken Publieksservice	-	-	-10	-	-10	-	-13	-
Aanpak Arbeidsmigranten	-	-	-64	-	-64	-	-5	-
Opbrengst grondverkoop	-	-	-	100	-	100	-	109
Sociaal plan Meerlanden	-75	-	-	-	-75	-	-	-
Burgerpanel participatie	-10	-	-	-	-10	-	-	0
Verkiezingen in corona	-	-	-40	-	-40	-	-40	-
Inzet communicatie corona	-	-	-	-	-	-	-30	-
Inhuur gemeentesecretaris	-	-	-145	-	-145	-	-161	-
Detachering voormalig gemeentesecretaris	-	-	-	-	-	-	-	40
Automatisering	-180	-	-	-	-180	-	-180	-
Duurzaamheid	-40	-	-	-	-40	-	-40	-
Subtotaal programma 4	-320	-	-347	100	-667	100	-561	149
Algemene Dekkingmiddelen								
Compensatiepakket corona AU	-	-	-	322	-	322	-	638
Extra bijdrage HLTsamen corona	-	-	-	-	-	-	-288	-
Borging SROI/MVI coördinator	-	-	-14	-	-14	-	-14	-
Kapitaallasten automatisering achtergebleven	-16	-	-	-	-16	-	-16	-
Subtotaal AD	-16	-	-14	322	-30	322	-318	638
Totaal incidentele baten en lasten	-2.604	-	-2.364	2.256	-4.869	2.256	-6.585	6.015

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Het betreft een overzicht waarvan de baten en lasten met een reserve een zogenoemde "gesloten systeem" vormen en geen invloed hebben op het rekeningresultaat. Het gaat om de volgende reserve:

- Reserve Accommodatiebeleid/ Huisvesting Onderwijs
- Reserve Weerstandsvermogen

Structurele mutaties reserves

bedragen x € 1.000

Progr.	Lasten	Begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo
1	Reserve IHP/ accommodatiebeleid	1.912	1.912	2.000	-88
	Totaal stortingen in reserves	1.912	1.912	2.000	-88
1	Reserve IHP/ accommodatiebeleid	-3.516	-3.551	-3.483	-68
	Reserve Weerstandsvermogen	-20	-20	0	-20
2	Reserve Regionaal investeringsfonds	0	0	0	0
	Totaal onttrekkingen uit reserves	-3.536	-3.571	-3.483	-88
	Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-1.624	-1.659	-1.483	-176

Structureel evenwicht

Kengetal structureel evenwicht verplichting BBV

Eén van de verplichte kengetallen van het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording) is het aantonen van het structurele evenwicht. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans aanwezig zijn dat er op termijn een (begrotings)tekort ontstaat. Op basis van onderstaande overzicht wordt aangetoond dat de jaarrekening 2020, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Berekening structureel evenwicht

Om vast te kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welk deel structureel.

Onder incidenteel wordt beschouwd 3 jaar of korter. Voor structureel geldt een looptijd langer dan 3 jaar achtereenvolgens. In het onderstaande overzicht wordt de berekening van het structureel evenwicht gepresenteerd. Voor de specificatie van de incidentele baten en lasten verwijzen wij naar hoofdstuk 3.6.

Uitkomst structureel evenwicht is positief

De uitkomst van het structureel evenwicht is € 353.000 positief (0,5%). Dit is positief en betekent dat de gemeente Lisse haar structurele lasten door de structurele baten heeft kunnen dekken.

Materieel in evenwicht

bedragen x € 1.000

Programma	Realisatie 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2020
	Lasten	Baten	Saldo
1. Vitaliteit	30.587	-9.028	21.559
2. Leefomgeving	15.991	-11.153	4.838
3. Bedrijvigheid	2.691	-290	2.401
4. Bestuur en ondersteuning	2.555	-1.021	1.533
Algemene dekkingsmiddelen	10.384	-39.016	-28.632
	62.207	-60.508	1.699
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	2.000	-5.025	-3.025
	64.207	-65.533	-1.326
Correctie incidentele baten en lasten	-6.585	6.015	-569
Correctie incidentele mutaties reserves	0	1.542	1.542
Structureel resultaat	57.623	-57.975	-353

Bijlage 1: SISA-verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 15 juli 2021 digitaal aan het CBS te verstrekken.

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
	Gemeenten		Aard controle R Indicator: B1/01	Aard controle R Indicator: B1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03	Aard controle R Indicator: B1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06
			4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
	Gemeenten		Aard controle R Indicator: C1/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02				
			€ 270.935	Nee				
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen.		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03	Aard controle R Indicator: C1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05	Aard controle R Indicator: C1/06	Alleen invullen bij akkoord ministerie.	
			1 Uitvoeringsprogramma RRE Lisse	€ 129.281	Ja			

			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10	
			1 Uitvoeringsprogramma RRE Lisse	€ 129.281		Nee	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	
			€ 78.761	€ 0	€ 0	€ 49.912	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	
			1 060553 Gemeente Lisse	€ 0	060553 Gemeente Lisse	€ 0	
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

			Naam/nummer per maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW (deel II)	Nee	0			
			2 Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Drempels (deel II)	Nee	0			
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer Aard controle R Indicator: F9/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: F9/02	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05	
			1 Transitievisie Warmte	€ 63.295	€ 63.295	Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2019 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ	
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
				Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Aard controle R Indicator: G2A/02	Aard controle R Indicator: G2A/03	Aard controle R Indicator: G2A/04	Aard controle R Indicator: G2A/05	Aard controle R Indicator: G2A/06
			1	060553 Gemeente Lisse	€ 2.776.474	€ 88.790	€ 303.345	€ 666	€ 33.206
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet		
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Aard controle R Indicator: G2A/08	Aard controle R Indicator: G2A/09	Aard controle R Indicator: G2A/10	Aard controle R Indicator: G2A/11	Aard controle R Indicator: G2A/12	
1		060553 Gemeente Lisse	€ 0	€ 35.425	€ 2.019	€ 0	€ 72.122		

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/14</i>				
			1 060553 Gemeente Lisse	€ 4.618				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07</i>					
			Nee					

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/06</i>
			1 060553 Gemeente Lisse	€ 17.192	€ 0	€ 21.764	€ 0	€ 9.508
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/10</i>		
			1 060553 Gemeente Lisse	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G4		Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0			
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	0	0			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/16</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld						
			<i>Aard controle R. Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>						
			€ 244.733	€ 85.834						
			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>		
			1 1.1 Onroerende zaken - nieuwbouw	€ 63.525	€ 64.731	€ 0	€ 0			
			2 1.2 Onroerende zaken- Renovatie	€ 49.875	€ 72.925	€ 0	€ 0			
			3 1.2 Onroerende zaken- Onderhoud	€ 4.888	€ 7.778	€ 0	€ 0			
			4 2.2 Roerende zaken- Dienstverlening door derden	€ 21.175	€ 0	€ 0	€ 0			
			5 3.1 Mengpercentage	€ 7.411	€ 0	€ 0	€ 8.965			
			6 3.3 Overige	€ 147.835	€ 0	€ 0	€ 0			
			7 3.3 Overige	€ 11.340	€ 0	€ 0	€ 4.500			

			Kopie projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/09</i>	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicator: H4/10</i>	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicator: H4/11</i>		
			1 1.1 Onroerende zaken - nieuwbouw	€ 64.731	26%		
			2 1.2 Onroerende zaken- Renovatie	€ 72.925	20%		
			3 1.2 Onroerende zaken- Onderhoud	€ 7.778	2%		
			4 2.2 Roerende zaken- Dienstverlening door derden		9%		
			5 3.1 Mengpercentage	€ 8.965	3%		
			6 3.3 Overige		60%		
			7 3.3 Overige	€ 4.500	5%		
VWS	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/01</i>	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/02</i>	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03</i>	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>
			€ 0	€ 20.000	€ 0	€ 20.000	Ja

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 1 Vitaliteit						
Trainingshal ter Specke bouwkundig	-	-	-	-		n.v.t.
Trainingshal ter Specke verkeersmaatregelen en parkeren	875.000		24.513	850.488	Project loopt.	Nee
Vervangen kunstgrasveld Hisalis	-	285.000	358.395	-73.395	Is financieel nog niet afgerond. Inkomsten Spuk-regeling en bijdragen Hisalis moeten nog worden bijgeplust.	Nee
Josephschool bouw	-626.471	-	-	-626.471	Project is afgerond.	Ja
Joseph duurzaamheid	313.088	-	-	313.088	Project is afgerond.	Ja
Joseph nestkasten	12.524	-	-	12.524	Project is afgerond.	Ja
Joseph buitenberging	37.571	-	-	37.571	Project is afgerond.	Ja
Joseph bijkomende kosten	-18.024	-	-	-18.024	Project is afgerond.	Ja
Joseph tijdelijke huisvesting	25.000	-	-	25.000	Project is afgerond.	Ja
Sloop MVO	127.499	-	-	127.499	Project is afgerond.	Ja
Josephschool speelvoorziening	-298	-	-	-298	Project is afgerond.	Ja
Josephschool terreininrichting	103.973	-	-	103.973	Project is afgerond.	Ja
Joseph omliggend gebied opruimen/sloop	-31.767	-	-	-31.767	Project is afgerond.	Ja
Joseph omliggend gebied plankosten	-5.795	-	-	-5.795	Project is afgerond.	Ja
Joseph overig	-	-	-	-	Project is afgerond.	Ja
Joseph onvoorzien	-1.019	-	-	-1.019	Project is afgerond.	Ja
Josephschool oml.gebied kabels en leidingen	548.129	-	-	548.129	Project is afgerond.	Ja
2013 Brede School Don Bosco stichting	226.271	-	88	226.183	Wij wachten op de accountantsverklaring waarmee de laatste termijn uitbetaald kan worden en het krediet kan worden afgesloten.	Nee
Internationale Schakelklas Beekbrug	170.000	-	182.446	-12.446	Het project is afgerond. De overschrijding is de woz en waterschapsbelasting. Die horen eigenlijk niet binnen het projectbudget.	Ja
2011 Sportlaan Sportcomplex	563.090	-	129.882	433.209	Project loopt.	Nee
2016 Spartaan verbouw	60.000	-	-	60.000	Project is afgerond en bedragen zijn uitgekeerd.	Ja
2016 Gymzaal Frans Halsstraat	870.000	-	-	870.000	Moet nog starten. Onderdeel van 'Stenen voor stenen'.	Nee
Sportpark herindeling	55.168	-	-	55.168	Project loopt.	Nee
Trainingshal ter Specke bouwkundig	2.835.880	-	31.045	2.804.835	Project loopt.	Nee
Trainingshal ter Specke installaties	492.120	-	52.465	439.655	Project loopt.	Nee
Trainingshal ter Specke vaste inrichtingen	64.000	-	-	64.000	Project loopt.	Nee
Trainingshal ter Specke bijkomende kosten	571.407	-	298.089	273.318	Project loopt.	Nee
Trainingshal ter Specke aanhelingskosten	624.385	-	-	624.385	Project loopt.	Nee

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 1 Vitaliteit						
Kunstwerk Waterkanten	8.163	7.350	6.588	8.925	Het kunstproject is nog niet afgerond.	Nee
Kunstwerk Waterkanten onthulling	-	-	-	-	Onthulling kunstproject verschuift naar 2021.	Nee
Floralis cultuurcentrum BTW	223.266	-	-	223.266	Bedrag van het eindrapport van de Belastingdienst is in 2018 voldaan. Investering kan worden afgesloten.	Ja
Speelplaats Jozef Israelsstraat 48	-	30.000	6.702	23.298	In maart 2021 worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd.	Nee
Speelplaats Bizetstraat 9	-	45.000	25.000	20.000	In maart 2021 worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd.	Nee
Speelplaats Fazantstraat 112	-	30.000	20.626	9.374	In maart 2021 worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd.	Nee
Speelplaats Van Heemskerkplein	-	30.000	-	30.000	Gemaakte kosten zijn in de exploitatie verantwoord. Van krediet is geen gebruik gemaakt.	Ja
Speelplaats Putterstraat	-	30.000	54.938	-24.938	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Egbert v.h. Oeverstraat	-	30.000	40.514	-10.514	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Speelplaats Sportlaan	-	40.000	28.545	11.455	Werkzaamheden zijn afgerond.	Ja
Fitplein	21.600	-	-8.657	30.257	Nog niet afgerond. Loopt door in 2021.	Nee
Programma 2 Leefomgeving						
Brandwerende voorzieningen gemeentehuis Lisse	40.000	-	3.250	36.750	Uitvoering van het project is verschoven naar 2021.	Nee
2019 Uitvoering baggerplan	203.053	-	72.656	130.397	Project loopt.	Nee
Groenstructuur	97.662	-	95.228	2.434	Zit nog nazorq op.	Nee
Park Greveling	24.000	-	18.874	5.126	Project is afgerond	ja
2019 Beheerplan duikers	20.000	-	-	20.000	Project loopt.	Nee
2015 Inzamelingmethodiek	1.425.726	-	165	1.425.561	Krediet kan afgesloten worden. Middels	Ja
2016 GRP Hemelwaterafvoer aanleg	173.000	-	-	173.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
2016 GRP Vrijerval Schoolstraat	153.852	-	-	153.852	In onderzoek, uitvoering afhankelijk van	Nee
2016 Vrijerval G.Flinck/V.v.Goghstraat	79.720	-	34.792	44.928	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
2018 Meer- en Duinpolder waterstructuur	433.153	-	36.997	396.156	Project loopt.	Nee
GRP vrijerval	1.040.209	-	442.044	598.165	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
2016 GRP Drainageaanleg	34.000	-	-	34.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
Rioolverbetering						
Rioolverbetering Havendwarsstraat e.o.	21.533	-	-	21.533	Uitgevoerd.	Ja
Afkoppelen Schilderswijk	73.000	-	-	73.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
Afkoppelen 1e Havendwarsstraat	7.934	-	-	7.934	Uitgevoerd	Ja
Afkoppelen Schilderswijk	55.000	-	-	55.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
Drainageaanleg Schilderswijk	74.000	-	-	74.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 2 Leefomgeving						
Rioolvervang						
Rioolvervang Havendwarsstraat e.o	151.120	-	-	151.120	Uitgevoerd.	Ja
Rioolvervang Nassastraat	24.150	-	-	24.150	Uitgevoerd.	Ja
Rioolvervang Ooievaarstraat	93.300	-	-	93.300	Uitgevoerd.	Ja
Rioolvervang v.Ostade/J.Vermeer/J.Steenstr	213.905	-	-	213.905	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
GRP, vervanging vrijvervalriolering 2019	428.200	-	13.128	415.072	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
GRP, verbetering vrijvervalriolering 2019	124.000	-	-	124.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
GRP, vervanging vrijvervalriolering 2020		474.000	-	474.000	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
GRP, verbetering vrijvervalriolering 2020		252.000	24.834	227.166	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
2013 Greveling aanleg HWA riolering	15.665	-	10.768	4.897	In voorbereiding, loopt parallel aan herontwikkeling Elka, uitvoering gepland 2022.	Nee
Havengebied riolering aanleg	111.093	-	-	111.093	Project afgerond.	Ja
Havengebied riolering brandweer	-	-	-	-	Project afgerond.	Nee
Havengebied riolering V&T	-	-	-	-	Project afgerond.	Nee
Havengebied riolering onvoorzien	-	-	-	-	Project afgerond.	Nee
2015 GRP rioolreparaties	-	-	-	-	Uitgevoerd.	Ja
2015 GRP Paulus Potterstraat	173.870	-	-	173.870	In voorbereiding, uitvoering gepland 2021.	Nee
Afkoppelplan Zeeheldenwijk 2019	131.290	-	5.580	125.710	Project in uitvoering.	Nee
2016 Zonnepanelen gebouwen	15.252	-	-	15.252	Kan worden afgesloten.	Ja
2011 Sportlaan WKO bouwkosten	110.715	-	104.821	5.894	Project loopt.	Nee
2016 Duurzaam veilig	52.692	-	-	52.692	Gaat mee in mobiliteitsplannen die vanaf dit jaar worden opgesteld.	Nee
2016 Duurzaam veilig	75.000	-	-	75.000	Gaat mee in mobiliteitsplannen die vanaf dit jaar worden opgesteld.	Nee
Duurzaam veilig 2020		38.000	-18.450	56.450	Gaat mee in mobiliteitsplannen die vanaf dit jaar worden opgesteld.	Nee
Herinr.Havengebied HOV V&T	-	-	638	-638	Kan worden afgesloten.	Ja
2015 HOV Noordwijk-Schiphol	-9.753	-	39.908	-49.661	Per jaareinde een kredietoverschrijding, maar in het 3e kwartaal van 2021 wordt een raadsvoorstel ingediend voor het benodigde krediet. Voor dekking van de kosten volgt in 2021 een subsidieaanvraag bij de provincie.	Nee
2016 Uitv. Mobiliteitsplan	153.463	-	-	153.463	Dit krediet moet blijven staan. Biedt een start voor de uitvoering van maatregelen voortvloeiend uit het mobiliteitsplan dat we nu aan het opstellen zijn.	Nee
2017 Mobiliteitsplan/duurzaam veilig	190.395	-	-	190.395	Gaat mee in mobiliteitsplannen die vanaf dit jaar worden opgesteld.	Nee

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 2 Leefomgeving						
Vervangen Veenenburger brug		541.000	64.207	476.793	Project loopt.	Nee
2016 (2018) Verlichtingspl. Armaturen	116.936	-	138.427	-21.491	Project is afgerond. Tekort hoort bij investering 2019.	Ja
Herinrichting Grevelingstraat	590.900	-	-	590.900	Nieuwbouw ELKA en Kruishorn.	Nee
Revitaliseren Bondstraat	200.000	-	-	200.000	Project loopt.	Nee
2011 Hobaho herinrichting	-10.152	-	-	-10.152	Werkzaamheden nog niet afgerond.	Nee
Catharijnelaan herinrichting	7.474	-	-41.082	48.556	Project is afgerond.	Ja
Bushalte Oranjelaan/Kanaalstraat fietsparkeren	48.470	-	88	48.382	Realisatie start in 2021.	Nee
2019 Verlichtingsplan, armaturen	162.000	-	116.504	45.496	Na correctie, restant investering wordt uitgegeven in 2021. Opdracht is gegeven.	Nee
2020 Verlichtingsplan, armaturen		193.000	2.560	190.440	Wordt uitgegeven in 2021. opdracht is gegeven.	Nee
Herinrichting Zeeheldenwijk fase 3	130.783	-	4.927	125.856	Project (fase 3 Zeeheldenwijk) is afgerond. Restant budget overhevelen naar fase Herinrichting Witte de Withstraat en Evertsenstraat.	Nee
Herinr. Zeeheldenwijk W.deWstr/Evertsenstr 2019	387.990	-	175.890	212.100	Project in uitvoering	Nee
Ophoging Zeeheldenwijk 2018	200.000		-	200.000	Project in uitvoering	Nee
Ophoging Zeeheldenwijk De Ruijterstraat		356.000	-	356.000	Start voorbereiding in 2021. Team Beheer moet eerst opdracht geven.	Nee
Parkeren algemeen	59.646	-	12.000	47.646	Project loopt.	Nee
Ontwikkeling Havenkwartier 2020	215.106	-215.106	-	-	Geblokkeerd	Ja
Omgevingsvisie	120.000	-	-	120.000	Project loopt.	Nee
Geestwater						
Dever Zuid / Geestwater voorber.2020	220.791	-220.791	-6.712	6.712	geblokkeerd	Ja
Dever Zuid / Geestwater rente 1st 2020	-35.246	35.246	-	-	geblokkeerd	Ja
Dever Zuid / Geestwater ontw. Projectb. 2020	-5.900	5.900	-	-	geblokkeerd	Ja
Dever Zd/Geestwater ontw. Inhuur 2020	-122.161	122.161	-	-	geblokkeerd	Ja
Dever Zuid / Geestwater uren eigen dienst 2020	-58.250	58.250	-	-	geblokkeerd	Ja
Dever Zuid / Geestwater realisatie Projectbureau	-	-	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier (overl. activa)						
Havenkwartier voorbereiding 2020	-14.050	14.050	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier rentelasten 2020	1.545	-1.545	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier huisaansluitingen 2020	20.000	-20.000	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier ontwikkeling inhuur 2020	-3.465	3.465	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-48.100	48.100	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier realisatie Projectbureau	-18.228	18.228	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier realisatie inhuur 2020	-392	392	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier grondverkoop 2020	-12.000	12.000	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier plankostenvergoeding 2020	56.994	-56.994	-	-	geblokkeerd	Ja

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 2 Leefomgeving						
Meerzicht (overl. activa)				-		
Nieuw Meerzicht voorbereiding 2020	83.728	-83.728	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht rentelasten 2020	-2.441	2.441	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht ontwikkeling inhuur 2020	-1.772	1.772	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht realisatie Projectbureau 2020	-13.000	13.000	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht grondverkoop 2020	13.565	-13.565	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht plankostenvergoeding 2020	233.246	-233.246	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht overige opbrengst/subsidies 2020	25.000	-25.000	-	-	geblokkeerd	Ja
Nieuw Meerzicht ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	29.312	-29.312	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij (IMVA)						
De Factorij vrijmaken rechten etc. 2020	-232.648	232.648	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij diverse onderzoeken 2020	383.250	-383.250	-	-	geblokkeerd	Ja
De factorij rentelasten 2020	-24.394	24.394	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij rentelasten 2020	-52.668	52.668	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij beheer verworven gronden 2020	-68.346	68.346	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij ontwikkeling Projectbureau 2020	15.000	-15.000	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij ontwikkeling inhuur 2020	-306	306	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij realisatie Projectbureau 2020	-7.000	7.000	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij verhuur e.d. 2020	18.711	-18.711	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij grondverkoop 2020	271.348	-271.348	-36.005	36.005	geblokkeerd	Ja
De Factorij Heereweg 251-253 verkoop	-	-	-450.000	450.000	geblokkeerd	Ja
De Factorij ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-7.000	7.000	-	-	geblokkeerd	Ja
De Factorij Heemskerkplein voorbereiding	-	-	-	-	geblokkeerd	Ja
Elka (overl. activa)						
Elka voorbereiding 2020	300.667	-300.667	-	-	geblokkeerd	Ja
Elka rentelasten 2020	-5.421	5.421	-	-	geblokkeerd	Ja
Elka ontwikkeling inhuur 2020	-92.497	92.497	-	-	geblokkeerd	Ja
Elka grondverkoop 2020	-170.741	170.741	-	-	geblokkeerd	Ja
Elka kostenvergoeding bouw.r.maken 2020	28.457	-28.457	-	-	geblokkeerd	Ja
Elka ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-68.414	68.414	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco (overl. passiva)						
Don Bosco sloop opstal 2020	-26.157	26.157	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco voorbereiding 2020	174.592	-174.592	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco rentelasten 2020	5.228	-5.228	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco beheer verworven gronden 2020	81	-81	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco ontwikkeling inhuur 2020	-51.328	51.328	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco realisatie inhuur 2020	43.938	-43.938	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco grondverkoop 2020	97.046	-97.046	-	-	geblokkeerd	Ja
Don Bosco realisatie Projectbureau 2020	-8.360	8.360	-	-	geblokkeerd	Ja

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 2 Leefomgeving						
Don Bosco ontw.en realisatie uren eigen dienst 2020	-13.342	13.342	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan (overl.passiva)						
Sportlaan voorbereiding 2020	2.487.179	-2.487.179	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan perceel werving 2020	-1.058.072	1.058.072	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan rentelasten 2020	27.543	-27.543	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan beheer verworven gronden 2020	1.241.279	-1.241.279	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan ontwikkeling inhuur 2020	-55.227	55.227	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan realisatie Projectbureau 2020	-118.604	118.604	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan realisatie inhuur 2020	20.397	-20.397	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan grondverkoop 2020	2.066.663	-2.066.663	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan kostenvergoeding bouw.maken 2020	-455.970	455.970	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan voorbereiding 2020	-4.522	4.522	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan kostenvergoeding bovenw.kosten	-	-	-	-	geblokkeerd	Ja
Sportlaan ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	392.075	-392.075	-	-	geblokkeerd	Ja
Rustoord (IMVA)						
Rustoord voorbereiding 2020	-5.772	5.772	-16.325	16.325	geblokkeerd	Ja
Rustoord rentelasten 2020	-227	227	-	-	geblokkeerd	Ja
Rustoord ontwikkeling inhuur 2020	47.903	-47.903	-	-	geblokkeerd	Ja
Rustoord overige opbrengst/subsidies 2020	-1.978	1.978	-	-	geblokkeerd	Ja
Rustoord ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-6.250	6.250	-	-	geblokkeerd	Ja
Trompenburg (IMVA)					geblokkeerd	
Trompenburg rentelasten 2020	-98	98	-5.841	5.841	geblokkeerd	Nee
Trompenburg beheer verworven gronden 2020	-7.284	7.284	-	-	geblokkeerd	
Trompenburg ontwikkeling inhuur 2020	-5.126	5.126	-	-	geblokkeerd	
Trompenburg overige opbrengst/subsidies2020	6.666	-6.666	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok Den Dekker (overl.activa)					geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker voorbereiding 2020	107.060	-107.060	-	-	geblokkeerd	Nee
Ruigrok / Den Dekker rentelasten 2020	-4.098	4.098	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker ontwikkeling inhuur 2020	-3.847	3.847	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker realisatie Projectbureau 2020	-37.410	37.410	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker realisatie inhuur 2020	17.500	-17.500	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker grondverkoop 2020	-3.656	3.656	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker plankostenvergoeding 2020	389.431	-389.431	-	-	geblokkeerd	
Ruigrok / Den Dekker ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-9.070	9.070	-	-	geblokkeerd	

Kredietnaam	Restant krediet per 1-1-2020	Geraamd in 2020	Uitgegeven 2020	Restant per 31-12-2020	Stand van zaken Jaarrekening 2020	Afgesloten per 31-12-2020
Programma 2 Leefomgeving						
Nw.Josephschool (IMVA)						
Nw.Josephschool rentelasten 2020	-1.755	1.755	-	-	geblokkeerd	Ja
Nw.Josephschool ontwikkeling inhuur 2020	-49.506	49.506	-	-	geblokkeerd	Ja
Nw.Josephschool kostenverg. bwr.maken 2020	-2.178	2.178	-	-	geblokkeerd	Ja
Nw.Josephschool ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-10.000	10.000	-	-	geblokkeerd	Ja
Achterweg woningbouw (IMVA)						
Bouwkavels Achterweg diverse onderzoeken 2020	265.107	-265.107	-14.437	14.437	geblokkeerd	Ja
Bouwkavels Achterweg rentelasten 2020	-924	924	-	-	geblokkeerd	
Bouwkavels Achterweg ontwikkeling Proj.bur. 2020	22.500	-22.500	-	-	geblokkeerd	
Bouwkavels Achterweg ontwikkeling inhuur 2020	-682	682	-	-	geblokkeerd	
Bouwkavels Achterweg realisatie inhuur 2020	-98	98	-	-	geblokkeerd	
Bouwkavels Achterweg ontw. en realisatie uren eigen dienst 2020	-44.800	44.800	-	-	geblokkeerd	
Beukenhof (IMVA)						
Beukenhof voorbereiding	-	-	-22	22	geblokkeerd	Ja
Beukenhof ontwikkeling inhuur 2020	-1.173	1.173	-	-	geblokkeerd	Ja
Beukenhof rentelasten 2020	-46	46	-	-	geblokkeerd	Ja
Havenkwartier - grondverkoop	-12.000	-	-	-12.000	Wordt in 2020 financieel afgerond.	Ja
Dever Zuid/Geestwater - grondverkoop	-	-	108.376	-108.376	Project loopt.	Nee
Heemskerkplein - vh Factorij	-	295.947	-	295.947	Project loopt.	Nee
Rustoord	-	33.676	-	33.676	Project is afgerond.	Ja
Jospehschool Lindenlaan / Villa's Achterweg	-	177.664	30.548	147.117	Project loopt nog door.	Nee
Greveling Bouwkavels	-	-	-	-	Project is nooit doorgedaan. Is park Greveling geworden.	Ja
Bouwkavel Greveling voorber 2020	-	-	-	-	geblokkeerd	Ja
Beukenhof	-	-	-1.197	1.197	Project loopt.	Nee
Vb-krediet Tiny houses bloemenbuurt	-	-	-	-	Project loopt. Krediet beschikbaar van € 45.000. Dit krediet zal in 2021 verwerkt worden.	Nee
Programma 3 Bedrijvigheid						
Renovatie openb. Ruimte Blokhuis	100.000	-	-	100.000	Project loopt.	Nee

geblokkeerd = deze kredieten zijn geblokkeerd als gevolg van de nieuwe werkwijze volgens de notitie Grondbeleid.

Bijlage 3: Wet normering topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Lisse opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Lisse toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2020 gesteld op € 201.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:

- de gemeentesecretaris
- de griffier

Het is goed denkbaar dat de gemeentesecretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.

Dit verantwoordingsdocument bestaat uit de volgende twee modellen.

1. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2020	M.G.J. Veeger	B. Marinussen
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/10 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,88
Dienstbetrekking?	ja	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 88.511	€ 43.720
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.529	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 104.040	€ 43.720
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 44.462
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	€ 104.040	€ 43.720
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2019	M.G.J. Veeger	J.W. Schellevis
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31-8
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 85.730	€ 61.226
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.478	€ 12.930
<i>Subtotaal</i>	€ 100.208	€ 74.156
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 129.333
Totale bezoldiging 2019	€ 100.208	€ 74.156

De topfunctionaris B. Marinussen is ook een topfunctionaris in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

2. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

B. Marinussen		
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	2020	2019
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1/1-30/9	1/10-31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	9	3
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 193	€ 187
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 202.200	€ 77.700
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 279.900	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 115.629	€ 50.865
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 166.494	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0	
Bezoldiging	€ 166.494	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	

De topfunctionaris B. Marinussen is ook een topfunctionaris in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

Inhuur

In 2020 is er niemand ingehuurd boven de WNT-norm.

Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves

Stortingen reserves 2020							
Progr.	Lasten	Begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo	Omschrijving	Inc./str.
1	Reserve IHP/ accommodatiebeleid	1.912.000	1.912.000	2.000.000	-88.000	Storting vanuit exploitatie	ss
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Totaal programma 1	1.912.000	1.912.000	2.000.000	-88.000		
2	Algemene reserve	0	0	0	0		si
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Totaal programma 2	0	0	0	0		
3	Reserve Overhevelingen				0		si
	Reserve Overhevelingen				0		si
	Totaal programma 3	0	0	0	0		
	Totaal stortingen reserves	1.912.000	1.912.000	2.000.000	-88.000		

Onttrekkingen reserves 2020							
Progr.	Baten	Begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo	Omschrijving	Inc./str.
1	Reserve IHP/ accommodatiebeleid	3.515.816-	3.515.816-	3.482.336-	33.480-	Bijdrage aan exploitatie	os
	Reserve Kunst	15.000-	15.000-	-	15.000-	Onderhoud kunstwerken	oi
	Reserve Weerstandsvermogen	20.000-	20.000-		20.000-	Zorg en Welzijn	os
	Reserve Overhevelingen	-	6.000-	6.000-	-	Overheveling 2019 Historisch boekje	oi
	Reserve Overhevelingen		54.364-	54.364-	-	Overheveling 2019 budget armoedebeleid	
	Reserve Overhevelingen		52.000-	52.000-	-	Overheveling 2019 Lokaal loket Lisse	
	Reserve Overhevelingen		15.445-	15.445-	-	Overheveling 2019 praktijkondersteuner Jeugd	
	Reserve Overhevelingen		131.390-	131.390-	-	Overheveling 2019 project meedoen ISD	
	Reserve Overhevelingen		241.000-	241.000-	-	Overheveling 2019 vernieuwingsprogramma WMO	
	Reserve Overhevelingen		25.000-	25.000-	-	Overheveling 2019 Ontschotterbudget	oi
	Reserve Overhevelingen		68.000-	68.000-	-	Overheveling 2019 Beschermde wonen	oi
	Reserve Overhevelingen		30.000-	30.000-	-	Terugdraaien bezuiniging SLM	
	Reserve IHP/ accommodatiebeleid		29.000		29.000	Verva stelpost extra krediet Josephschool	oi
	Totaal programma 1	-3.550.816	-4.145.015	-4.105.535	-39.480		
2	Reserve Regionaal investeringsfonds	410.000-	410.000-	409.567-	433-	Bijdrage regionaal investeringsfonds	oi
	Algemene reserve		200.000		200.000	Budgetoverheveling Kosten Omgevingswet via reserve Leefomgeving	
	Reserve Overhevelingen		50.000-	50.000-	50.000-	Overheveling 2019: Mobiliteitsplan	oi
	Reserve Overhevelingen		30.000-	30.000-		Overheveling 2019: Energiescan en meerjarenonderhoudsplan	
	Reserve Overhevelingen		10.000-	10.000-		Overheveling 2019: Evaluatie afval	
	Reserve Overhevelingen		30.000-	30.000-		Overheveling van 2019: Uitvoering aanbevelingen evaluatie afvalbeleid	
	Reserve Overhevelingen		8.000-	8.000-	8.000-	Overheveling vanuit 2019: Opstellen Woonprogramma, opzetten monitor	oi
	Reserve Overhevelingen		20.000-	20.000-	20.000-	Overheveling vanuit 2019: Oplevering LIOR	oi
	Reserve Weerstandsvermogen		11.901-	11.901-	-	Overheveling vanuit 2019: Planvorming - kosten Omgevingswet	oi
	Totaal programma 2	-410.000	-369.901	-569.468	199.567		
3	Reserve Overhevelingen		19.629-	19.629-	19.629-	Overheveling 2019: Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek	oi
	Reserve Overhevelingen		29.590-	29.590-	29.590-	Overheveling 2019: Herziening accommodatiebeleid	oi
	Totaal programma 3	0	-49.219	-49.219	0		
4	Algemene reserve	180.000-	180.000-	180.000-	-	Kapitaallasten automatisering niet HLT	oi
	Algemene reserve	40.000-	40.000-	40.000-	-	Bijdrage HLT Duurzaamheid	oi
				81.394-	81.394	Vrijval reserve arbeidsgerel. Kst tgv resultaat	
	Reserve Overhevelingen			400	400-	Saldo overhevelingen 2019	oi
	Totaal programma 4	-220.000	-220.000	-300.994	80.994		
ADM							
	Totaal programma ADM	0	0	0	0		
	Totaal onttrekkingen uit reserves	-4.180.816	-4.784.135	-5.025.216	241.081		
	Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-2.268.816	-2.872.135	-3.025.216	153.081		

Bijlage 5: Rapportage Interbestuurlijk toezicht

Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. In de wet is geregeld hoe het toezicht wordt uitgeoefend, een en ander om de interbestuurlijke lasten te verminderen en het toezicht te versoberen.

In deze bijlage geeft het college per thema aan of zij dit thema geheel op orde heeft (groen), op één of enkele aspecten na (oranje) of op meerdere aspecten niet op orde (rood). De keuze van de kleur wordt toegelicht op basis van de handreiking Interbestuurlijk Toezicht 2020 voor gemeenten opgesteld door de provincie Zuid-Holland.

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2021 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2022-2025	Oranje	In de jaren 2021 en 2023 is sprake van een structureel en reëel begrotingsevenwicht. In de jaren 2022 en 2024 niet.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.	Oranje	De bestemmingsplannen zijn op hoofdlijnen beleidsinhoudelijk in overeenstemming met de verordening 2019. Voor de volgende locaties zijn de bestemmingsplannen niet actueel: 1. Kanaalstraat 33 is gelegen in het centrum van Lisse. Voor deze locatie is vigerend het bestemmingsplan Centrum Lisse 1996. In verband met ontwikkelingen op deze locatie is het perceel niet meegenomen bij de herziening van het bestemmingsplan in 2011. In 2020 is een principeverzoek voor een nieuwe ontwikkeling beoordeeld. De verwachting is dat in 2021 een voorontwerpbestemmingsplan in procedure wordt gebracht. 2. Voor de locatie Geestwater/Dever Zuid is nu vigerend het bestemmingsplan Landelijk Gebied 1981, bestemmingsplan Landelijk Gebied 2002 en bestemmingsplan Bedrijven 2007. Momenteel wordt voor deze locatie een ontwikkeling voorbereid voor woningbouw. Te zijner tijd wordt hiervoor een omgevingsplan/bestemmingsplan opgesteld. 3. Voor de locatie Trompenburg is vigerend het bestemmingsplan Lisse Dorp 1995. Een woningbouwplan is opgesteld. Eind 2020 is voor deze locatie het voorontwerpbestemmingsplan in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening ter beoordeling voorgelegd aan de provincie Zuid-Holland.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken zijn tijdig een beleidsplan VHT (vóór 15 mei 2020), het uitvoeringsprogramma (vóór 1 februari 2020) en de evaluatie (vóór 1 mei 2020) vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Rood	<u>Toezicht en handhaving:</u> In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld. Direct na besluitvorming is dit aan de raad bekend gemaakt. Daarnaast is de evaluatie van het handavingsuitvoeringsprogramma 2019 (3 maart 2020) en een handavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2020 (28 januari 2020) vastgesteld. Deze zijn beiden bekendgemaakt aan de gemeenteraad direct na collegebesluit. <u>Conclusie:</u> De evaluatie, VTH beleid en het HUP zijn tijdig vastgesteld en de gemeenteraad is tijdig hierover geïnformeerd. <u>Vergunningen:</u> In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld en direct daarna aan de raad kenbaar gemaakt. Inmiddels is gestart met het opstellen van een uitvoeringsplan.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Ja	<u>Vergunningen:</u> Aandacht is nodig voor het tijdig vaststellen van het vergunningen uitvoeringsplan en de evaluatie daarvan.

Monumentenzorg		TOELICHTING	
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	Dit is de erfgoedcommissie Lisse.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde	Oranje	Er is samen met de archivaris een activiteitenplan opgesteld om de achterstanden in te lopen. Het gaat om achterstanden die zijn meegekomen uit de oude organisaties en nieuwe die zijn ontstaan door de samenvoeging van de ambtelijke organisatie van de HLT gemeenten en door harmonisering van zaakgericht werken in een zaakstelsel. Een aantal van de	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Oranje	Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong/ achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen w at niet van toepassing is)	8
		Fase interventieladder op 1 januari	
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	8
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	0
		Voorsprong/ achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen w at niet van toepassing is)	0
		Fase interventieladder op 1 juli	taakstelling gerealiseerd
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	7
		Voorsprong/ achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen w at niet van toepassing is)	2
		Fase interventieladder op 31 december	signaleren
		Toelichting	
		-	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		

Bijlage 6: Overhevelingen

Programma	Taakveld	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Actieprogramma dakloosheid	€ 17.628	Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is een landelijke actieprogramma dakloosheid gestart omdat het aantal dak- en thuislozen in Nederland enorm stijgt. Elke gemeente ontvangt middelen om dak- en thuisloosheid terug te dringen. Samen met de Duin en Bollengemeente zijn er twee projectopdrachten opgesteld en vastgesteld. Te weten: 'Huisvesting kwetsbare doelgroepen' en 'Integrale zorgaanpak en preventie dakloosheid'. Deze opdrachten worden in 2021 uitgevoerd.
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Pilot beschermd wonen	€ 68.000	Er is € 68.000 overgeheveld van 2019 naar 2020 Dit bedrag is afkomstig van gemeente Leiden i.v.m. niet benutte bedragen Beschermd Wonen. Er is een plan ontwikkeld om een aantal (zwurf)jongeren (tussen wal en schip vallen) bij elkaar te huisvesten met de juiste begeleiding. Doordat het project een wooncomponent heeft, is het een langduriger traject.
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Invoeringsbudget wet Inburgering	€ 45.390	Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Gemeenten hebben in 2020 een incidentele bijdrage ontvangen in de invoeringskosten Voor Lisse betreft dit een bedrag van € 45.390 en zal in 2021 worden besteed aan de begeleiding van de aanbesteding, ICT-aanpassingen en opleidingskosten.
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Ondersteuning tussengroep inburgeraars	€ 26.478	In 2020 hebben alle gemeenten geld gekregen in het Gemeentefonds voor de tussengroep in afwachting van de invoering van de Nieuwe wet Inburgering. Met de tussengroep worden inburgeraars bedoeld die voor de invoering van de nieuwe wet hun inburgering afgerond moeten hebben en hiervoor extra ondersteuning nodig hebben. Voor Lisse betekent dit € 26.478. Voorstel is om dit bedrag naar 2021 mee te nemen om de extra ondersteuning te kunnen leveren.

1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Vernieuwingsprogramma WMO	€ 95.000	Voorgesteld wordt het restant vernieuwingsprogramma WMO (€ 215.000) over te hevelen naar 2021 en in te zetten voor : - Maatschappelijke Agenda € 20.000 - Van Maatwerk naar algemene voorziening € 60.000 - Onvoorzien € 15.000
1. Vitaliteit	Wijkteams	Ontschottingsbudget	€ 4.091	In 2018 is eenmalig budget beschikbaar gesteld voor maatwerkoplossingen en het ontschottingsprogramma. In 2020 is er voor 2 casussen gebruik gemaakt van dit budget voor in totaal € 909. Voorstel is het resterende deel van € 4.091 mee te nemen naar 2021. Met dit bedrag kunnen de teams van de integrale toegang maatwerk blijven leveren. Vanaf 2022 wordt structureel geld opgenomen in de begroting.
1. Vitaliteit	Wijkteams	Pilot praktijkondersteuner Jeugd	€ 14.607	Vanuit het jeugd transformatiefonds zijn middelen beschikbaar gesteld voor de pilot POH GGZ Jeugd. Dit zijn geormerkte gelden bedoeld voor de pilot. In verband met corona wordt de pilot verlengd naar 2021. Voorstel is om het budget van € 14.817 over te hevelen naar 2021.
1. Vitaliteit	Wijkteams	Pilots kansrijke start/vroeg signalering	€ 11.600	In 2020 is € 11.600 beschikbaar gesteld voor pilots kansrijke start/vroeg signalering (mogelijk in samenwerking met het onderwijs). Door corona zullen pilots in 2020 niet meer starten. Voorstel om het budget van € 11.600 over te hevelen naar 2021.
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Project eenzaamheid	€ 45.000	Het plan van aanpak eenzaamheid 2020-2022 is op 14 juli 2020 door het college vastgesteld. De middelen voor eenzaamheid, een totaalbudget van € 50.000, worden gespreid over 2020-2022 besteed. In het najaar 2020 wordt € 5.000 besteed aan een inspiratiebijeenkomst, trainingen en een communicatiecampagne. Het over te hevelen bedrag € 45.000 is nodig om de verdere aanpak in 2021 uit te voeren.

1. Vitaliteit	Inkomensregelingen	Project Meedoen	€ 59.465	De voorbereidende fase van het project Meedoen! is achter de rug. De uitvoering zou per 1 september jl. van start zijn gegaan, maar wegens corona heeft dit onderdeel vertraging opgelopen. De verwachting was dat de trajecten per oktober jl. zouden gaan lopen en dat dan ook de aandachtscaches aangesteld zouden worden. Vanwege de onzekere periode is het nog niet duidelijk wanneer de trajecten zullen worden opgestart. Deze zullen worden bekostigd uit het beschikbare budget. Voorstel is om de resterende gelden van 59.465 euro mee te nemen naar 2021.
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Projectbudget integrale toegang	€ 200.000	Het incidentele projectbudget integrale toegang bedraagt € 100.000. De uitgaven voor de Integrale Toegang in 2020 zijn € 20.000. De partijen die de Stichting Integrale Toegang gaan oprichten hebben een (incidentele) begroting ingediend met kosten die zij in 2021 zullen maken t.b.v. de oprichting van de Stichting Integrale Toegang. Om deze kosten (incidenteel) te kunnen dekken is overheveling van de resterende €80.000 nodig. De resterende € 120.000 zijn bestemd voor de overige projectkosten integrale Toegang € 120.000 vanuit het vernieuwingsprogramma Wmo.
1. Vitaliteit	Samenkracht en burgerparticipatie	Steunfondsmaatschappelijke organisaties	€ 297.000	In 2020 is € 400.000 beschikbaar gesteld voor een steunfonds maatschappelijke organisaties. Voorstel is om het restant van € 379.000 mee te nemen naar 2021. De regeling is geëvalueerd en verlengd voor 2021. Met de overheveling is ook de dekking geregeld. In 2021 ontvangt Lisse van het Rijk uit het corona steunpakket € 103.000 voor cultuur. Dit bedrag zal aan het steunfonds worden toegevoegd.
1. Vitaliteit	Inkomensregelingen	Uitvoering armoedebeleid	€ 114.904	In de beleidsnotitie "Iedereen doet mee" Lisse (2019-2022) vastgesteld door de raad in 2020, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2019) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. Het verwachte restant 2020 bedraagt € 138.564.

1. Vitaliteit	Onderwijsbeleid	Overheveling naar 2021: Budget REA	€ 5.000	ISK Lisse heeft begin 2020 een aanvraag ingediend voor ondersteuning op school. Vanwege Corona kon de besluitvorming en de uitvoering niet tijdig plaatsvinden. We starten nu met een pilot van januari tot en met december 2021 en tussentijds, aan het einde van het schooljaar 2020-2021 evalueren op basis van de subsidievoorwaarden. Na deze pilot zullen we aan de hand van de uitkomsten bepalen of en hoe we deze ondersteuning willen en kunnen voortzetten. Criteria hiervoor stellen we samen met de ISK begin 2021 op.
1. Vitaliteit	Onderwijsbeleid	Overheveling naar 2021: Incidenteel budget onderwijs-arbeidsmarkt	€ 20.000	I.v.m. corona hebben de geplande pilots niet plaatsgevonden in 2020. Vanwege Corona zijn er ook minder stageplekken beschikbaar en is budget voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt des te belangrijker. We proberen in 2021 het gemiste in 2020 in te halen en het geplande voor 2021 uit te voeren.
Totaal programma 1 Vitaliteit			€ 1.024.163	
2. Leefomgeving	Wonen en bouwen	Woonprogramma	€ 20.000	Het Woonprogramma is later vastgesteld dan gepland. Uitvoeringskosten die waren voorzien in 2020 worden nu gemaakt in 2021. Het betreft o.a. het uitwerken van de instrumenten vereveningsfonds/-arrangement, zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding. Daarnaast zijn kosten verbonden aan het uitvoeren van de motie Lege panden meeting.
2. Leefomgeving	Milieubeheer	Overheveling naar 2021: EAW-subsidie	€ 20.660	Zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, beschrijven wij als gemeente in de transitievisie warmte hoe wij wijken aardgasvrij willen maken. Met de EAW-subsidie faciliteert het rijk de gemeenten die zich bij hun transitievisie willen laten ondersteunen door externe adviseur. In 2021 gaan wij verder aan de slag met het opstellen van deze transitievisie warmte. Voor het opstellen en uitwerken van de transitievisie is ook in 2021 behoefte aan specialistische kennis en kunde waarover wij als gemeente niet zelf beschikken. Overheveling van de daartoe bestemde subsidie naar 2021 is daarom nodig.

2. Leefomgeving	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Overheveling naar 2021: Verblijfsrecreatie	€ 10.000	Project is in oktober 2020 in uitvoering gegaan (1 kwartaal later dan gepland in verband met Corona). Oplevering wordt in kwartaal 2/3 in 2021 verwacht, daarom zijn nog niet alle facturen voor de Visie betaald en dient het gereserveerde budget voor 2020 mee te worden genomen naar 2021
2. Leefomgeving	Verkeer en vervoer	Overheveling naar 2021: Mobiliteitsplan Lisse, Parkeerbeleid Lisse en bijdrage aan/ adviezen door derden	€ 75.000	Kosten Mobiliteitsplan voor grootste deel 2021 Kosten opstellen nieuw Parkeerbeleid Lisse Kosten bijdrage aan/ adviezen door derden
Totaal programma 2 Leefomgeving			€ 125.660	
3. Bedrijvigheid	Economische ontwikkeling	Overheveling naar 2021: Gebiedsprogramma	€ 43.628	Het programma de B(I)oeiende Bollenstreek kent meerdere projecten. Een deel daarvan is afgerond en voor een deel lopen deze nog door in 2021.
3. Bedrijvigheid	Economische ontwikkeling	Overheveling naar 2021: Revitalisering Dorpshart	€ 50.000	Dit vereist een goede en gedragen voorbereiding. De focus voor het Dorpshart heeft in 2020 op andere uitdagingen gelegen. Dit wordt in 2021 opgepakt.
3. Bedrijvigheid	Cultureel erfgoed	Overheveling naar 2021: Cultuur historische waardenkaart Lisse	€ 25.000	De activiteit is niet verricht in het lopende jaar. Dat komt door andere prioriteiten vanwege de Corona-uitbraak. Het betreft incidenteel budget. De overheveling is noodzakelijk omdat: - Voor het opstellen van de omgevingsvisie en -plan is deze informatie nodig. - Voor hetzelfde doel is in 2021 geen budget aanwezig; - Er is een concreet uitvoeringsplan in 2021. - Er is een bureau dat de werkzaamheden gaat uitvoeren. De werkzaamheden zijn uiterlijk in het derde kwartaal van 2021 afgerond. Bij de jaarrekening 2020 is het resultaat na de overheveling nog steeds positief.
Totaal programma 3 Bedrijvigheid			€ 118.628	

4. Bestuur en ondersteuning	Burgerzaken	Overheveling naar 2021: Arbeidsmigranten	€ 64.305	Vanwege de corona crisis heeft dit project vertraging opgelopen, de verwachting is dat de werkzaamheden in het najaar weer opgestart worden en doorlopen tot 2021.
4. Bestuur en ondersteuning	Beheer overige gebouwen en gronden	Overheveling naar 2021: Opstellen MOP gebouwen	€ 33.000	Om de vier jaar moet het Meerjaren OnderhoudsPlan voor het beheer van alle gebouwen worden geactualiseerd door een onafhankelijke partij. Hiervoor is incidenteel budget toegekend in 2020. We verwachten dat pas begin 2021 deze actualisatie klaar is.
Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	Overheveling naar 2021: Corona compensatie	€ 82.000	Vanwege de corona crisis zijn vanuit het Rijk compensatiepakketten ontvangen. In 2020 is een bedrag van € 82.000 over. Voorgesteld wordt om dit budget over te hevelen en in aanvulling op de nieuwe compensatiepakketten in te zetten.
Totaal programma 4 Bestuur en ondersteuning			€ 179.305	

Totaal overhevelingen 2020 naar 2021

€ 1.447.756

Bijlage 7: Risico-inventarisatie

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Vitaliteit	Bedrijfsrisico	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd.	Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	16.000
Vitaliteit	Open einde regelingen	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-regelingen.	Dit resulteert in een toename van niet begrote kosten	225.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd.	Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven. Als de onderbouwing niet blijkt te kloppen mogen in 2020 geen leges worden gevorderd. Totale schade is dan de geraamde opbrengst voor	34.000
Leefomgeving	Grondexploitatie	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geïnt worden doordat projecten doorschuiven naar volgende	Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	34.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Implementatie van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging loopt vertraging op.	Dit kan veroorzaakt worden door mismatch in kennis, vaardigheden en cultuur. Dit resulteert in extra kosten voor inhuur en begeleiding.	56.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig.	De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben. Kapitaalgoederen zijn kostbaar,	7.000
Leefomgeving	Juridisch risico	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling.	Als uit de juridische procedure blijkt dat een bestuurlijke maatregel ten onrechte is opgelegd kan dit leiden tot een schadeclaim.	7.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd.	De gemeente is verzekerd tegen brand-, storm-, vliegtuig- en inbraakschade voor gebouwen. Schades door vandalisme zijn voor rekening van de gemeente. Het risico bestaat dat bij onderverzekering een lager bedrag wordt uitgekeerd dan de werkelijke schade. De verzekerde waarden van de gebouwen zijn volgens de polissen geïndexeerd. Periodiek wordt de juistheid daarvan gezien door taxaties. De gemeente heeft budgetten voor vandalisme	7.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering.	We zien steeds meer ziekten en plagen in de buitenruimte ontstaan waartegen we maatregelen moeten nemen. Essentaksterfte, Kastanjebloedingsziekte, Eikenprocessierups. Hierdoor moeten vaker onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen	28.000

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat	Het klimaat is aan het veranderen daarbij ontstaat de kans dat de huidige inrichting niet meer voldoet of sneller slijt dan voorzien.	79.000
Leefomgeving	Grond-exploitatie		Zie voor een toelichting de paragraaf grondbeleid	-
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	De publieke opinie ten aanzien van HLTsamen of de gemeenten wordt negatief beïnvloed.	De oorzaken hiervoor zijn divers en onvoorspelbaar. Dit resulteert in imagoschade en additionele kosten voor communicatiemiddelen en	34.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Politieke agenda kan niet geheel worden uitgevoerd vanwege vroegtijdig vertrek bestuurder	Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld. Het jaarsalaris van een wethouder exclusief werkgeverlasten is afhankelijk van	27.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt.	Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatieinspanningen. Kosten verbonden aan communicatie gericht op het managen van verwachtingen en het herstellen/beperken van	6.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Tussenevaluatie van HLTsamen geeft aanleiding tot nader onderzoek.	Dit resulteert in additionele kosten van onderzoeksbureau en communicatie.	16.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Risico als gevolg van operationele tegenvallers.		17.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats.	De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en	7.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de bestaande verdeelmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd	79.000
Overkoepelend Risico	Juridisch risico	Procedurefouten bij aanbestedingen	Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van de financiële schade. Tevens kan achteraf blijken dat de aanbesteding niet op rechtmatige wijze heeft plaats gevonden	28.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Hogere uitgaven en lagere inkomsten vanwege diverse corona-maatregelen	Onzekerheid welke compensatie wij ontvangen in relatie tot de noodmaatregelen en of deze compensatie voldoende is om alle extra kosten te dekken.	225.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	80.000
Verbonden partijen	Bedrijfsrisico	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij.	Hierdoor is de verbonden partij onvoldoende in staat om haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de	1.133.000
				2.145.000

Bijlage 8: Overzicht baten en lasten per taakveld

De Financiële verordening bepaalt dat u autoriseert op het niveau van taakvelden. Een overzicht van lasten en baten op het niveau van taakvelden mag om die reden niet ontbreken.

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2019	2020	2020 na wijziging	2020
Afval				
Lasten	-2.834	-2.678	-2.440	-2.485
Baten	3.172	3.671	3.295	3.461
Saldo	338	993	855	976
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten				
Baten	29.035	29.646	30.607	31.078
Saldo	29.035	29.646	30.607	31.078
Arbeidsparticipatie				
Lasten	-193	-218	-223	-223
Baten				
Saldo	-193	-218	-223	-223
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-61	-41	-38	-27
Baten	8	13	13	8
Saldo	-53	-28	-25	-19
Begeleide participatie				
Lasten	-1.767	-1.738	-1.848	-1.968
Baten				
Saldo	-1.767	-1.738	-1.848	-1.968
Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	3	-3	-3	-2
Baten				
Saldo	3	-3	-3	-2
Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-126	-116	-160	-161
Baten	138	138	253	730
Saldo	12	22	93	569
Belastingen overig				

Lasten	-385	-414	-414	-415
Baten	2.321	2.262	2.252	2.271
Saldo	1.936	1.848	1.838	1.856

Bestuur

Lasten	-2.100	-1.426	-1.569	-1.928
Baten	91			65
Saldo	-2.009	-1.426	-1.569	-1.862

Burgerzaken

Lasten	-537	-516	-596	-466
Baten	290	330	346	226
Saldo	-247	-186	-250	-240

Crisisbeheersing en brandweer

Lasten	-1.492	-1.579	-1.635	-1.506
Baten	108	110	110	111
Saldo	-1.384	-1.469	-1.525	-1.395

Cultureel erfgoed

Lasten	-34	-20	-46	-16
Baten				
Saldo	-34	-20	-46	-16

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Lasten	-528	-603	-547	-723
Baten	24	23	24	25
Saldo	-504	-580	-523	-699

Economische ontwikkeling

Lasten	-964	-1.107	-1.126	-1.001
Baten				
Saldo	-964	-1.107	-1.126	-1.001

Economische promotie

Lasten	-131	-121	-148	-136
Baten	129	123	123	59
Saldo	-2	2	-25	-77

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Lasten	-10			-9
Baten				
Saldo	-10			-9

Geëscaleerde zorg 18-

Lasten	-338	-401	-401	-292
Baten				
Saldo	-338	-401	-401	-292

Inkomensregelingen

Lasten	-4.389	-4.301	-6.336	-6.618
Baten	3.709	3.670	5.504	6.408
Saldo	-680	-630	-832	-210

Maatwerkdienstverlening 18-

Lasten	-3.355	-3.656	-3.898	-3.689
Baten	23			-23
Saldo	-3.332	-3.656	-3.898	-3.712

Maatwerkdienstverlening 18+

Lasten	-4.196	-4.500	-4.601	-4.629
Baten				
Saldo	-4.196	-4.500	-4.601	-4.629

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Lasten	-875	-865	-1.018	-943
Baten				
Saldo	-875	-865	-1.018	-943

Media

Lasten	-674	-697	-700	-702
Baten	194	233	196	198
Saldo	-480	-464	-504	-504

Milieubeheer

Lasten	-827	-941	-1.152	-1.046
Baten	12		224	139
Saldo	-815	-941	-928	-907

Musea

Lasten	-85	-77	-77	-77
Baten				
Saldo	-85	-77	-77	-77

Mutaties reserves

Lasten	-2.301	-1.912	-1.912	-2.000
Baten	6.331	4.181	4.784	5.025
Saldo	4.030	2.269	2.872	3.025

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Lasten	-707	-796	-835	-632
Baten	191	108	140	79
Saldo	-516	-688	-695	-552

Onderwijshuisvesting

Lasten	-2.645	-2.464	-2.428	-2.467
Baten	477	319	319	429
Saldo	-2.167	-2.145	-2.109	-2.038

Openbaar basisonderwijs

Lasten	-160	-141	-141	-190
Baten				
Saldo	-160	-141	-141	-190

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Lasten	-2.307	-1.858	-1.462	-1.573
Baten	71	53	53	61
Saldo	-2.236	-1.805	-1.409	-1.511

Openbare orde en veiligheid

Lasten	-543	-696	-667	-677
Baten	22	40	11	10
Saldo	-521	-656	-656	-667

Overhead

Lasten	-8.839	-8.398	-9.350	-9.875
Baten	1			42
Saldo	-8.838	-8.398	-9.350	-9.833

Overige baten en lasten

Lasten	-161	-64	-64	-32
Baten				
Saldo	-161	-64	-64	-32

OZB niet-woningen

Lasten				
Baten	2.047	2.083	2.083	2.327
Saldo	2.047	2.083	2.083	2.327

OZB woningen

Lasten				
Baten	2.385	2.748	2.748	2.672
Saldo	2.385	2.748	2.748	2.672

Parkeren

Lasten	-71	-110	-98	-82
--------	-----	------	-----	-----

Baten	6	4	4	5
Saldo	-65	-106	-94	-77
Riolering				
Lasten	-1.883	-1.680	-1.599	-1.699
Baten	2.751	2.476	2.476	2.557
Saldo	868	796	877	858
Ruimtelijke ordening				
Lasten	-821	-743	-554	-3.740
Baten	1.032			3.599
Saldo	212	-743	-554	-141
Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-1.392	-1.570	-2.593	-1.683
Baten	24		230	220
Saldo	-1.368	-1.570	-2.363	-1.463
Sportaccommodaties				
Lasten	-2.079	-2.072	-2.181	-2.152
Baten	440	395	484	410
Saldo	-1.640	-1.677	-1.696	-1.742
Sportbeleid en activering				
Lasten	-998	-1.029	-1.100	-1.040
Baten	7			7
Saldo	-990	-1.029	-1.100	-1.033
Treasury				
Lasten	-90	269	253	-62
Baten	839	854	854	626
Saldo	748	1.123	1.106	565
Verkeer en vervoer				
Lasten	-2.107	-2.444	-2.458	-2.373
Baten	189	158	162	169
Saldo	-1.918	-2.286	-2.296	-2.205
Volksgezondheid				
Lasten	-1.045	-1.175	-1.264	-1.348
Baten	22			23
Saldo	-1.023	-1.175	-1.264	-1.325
Wijkteams				
Lasten	-1.049	-1.251	-1.380	-1.240
Baten				

Saldo	-1.049	-1.251	-1.380	-1.240
Wonen en bouwen				
Lasten	-1.109	-818	-731	-808
Baten	745	487	664	1.042
Saldo	-363	-331	-67	234

